LICHIDAȚI PARISUL

SVEN HASSEL

SVEN HASSEL

LICHIDAŢI PARISUL!

Traducere de
FLORIN MOLNAR

Liquidate Paris
1967

EDITURA BOGDANA

— Mă întreb, spuse Micuţul, punându-şi mâna la ochi şi uitându-se în zare, dacă poţi să ajungi în Anglia înot?

— Probabil că da, răspunse Legionarul, cu o voce plictisită.

— Dac-ai fi peşte, adăugă Bătrânul.

— Şi ai avea cu tine hrană câtă îţi trebuie...

— Oricum, ţi-ar lua o groază de timp.

— Hm!

Micuţul îşi aţinti din nou privirea către orizont, încruntându-se şi scărpinându-se în vârful capului.

— Dar a făcut-o careva? spuse el într-un târziu.

— Sigur, dar nu de-aici.

— Unde-ai ajunge dac-ai porni de-aici? insistă Micuţul, care nu ar fost el dacă nu s-ar fi ţinut cu-ncăpățânare de o idee, când îi căşuna pe ea.

Legionarul ridică din umeri.

— Al naibii să fiu dacă ştiu... Poate la Dover.

— Atunci, cam cât de departe zici că ar fi? încercă iar Micuţul.

— Mm... treizeci de kilometri. Optzeci de kilometri. Un drum al dracului de greu, în orice caz.

— De ce nu l-am încerca?

Bătrânul zâmbi:

— Pentru că te-ai îneca înainte să ajungi la jumătate.

— Faci pariu?

— De ce nu? Sunt sigur de ceea ce îţi spun!

— Desigur, murmură Barcelona, există întotdeauna şi un alt punct de vedere. Dacă te-ai rătăci, ceea ce ar fi foarte probabil, fiindcă fiecare părticică din mare arată exact la fel ca oricare altă părticică din mare, nu ai cum să ştii unde-ai ajunge până la urmă. S-ar putea să fii destul de norocos să te trezeşti pe coasta Irlandei, dar, dacă ai trece pe lângă ea, ar trebui să o ţii aşa tot înainte, până în Groenlanda.

— Aş fi în stare să risc, spuse Micuţul. Aş prefera să înot de acum încolo de-a lungul şi de-a latul oceanului, pentru tot restul vieţii, decât să mai lupt în războiul ăsta mizerabil.

Oricât ar părea de absurd, am început efectiv să ne

antrenăm pentru asta. În fiecare zi înotam cu puţin mai departe decât în ziua precedentă, făcând mereu eforturi până când simţeam că am ajuns la capătul puterilor, regula fiind ca cel mai slab „să ţină pasul“ cu cel mai puternic. În ce mă priveşte, eu am renunţat la ideea de a ajunge înot până în Groenlanda în ziua în care eram gata să mă înec din cauza unui cârcel. Dacă n-ar fi fost Gregor, pentru mine războiul s-ar fi terminat. Dar vreo doi din grup şi-au continuat încă o vreme programul de antrenament. Amândoi s-au întors la miezul nopţii, după ultima lor excursie pe apă, complet epuizaţi, dar declarând plini de entuziasm că au văzut la orizont ţărmul Angliei.

— Încă vreo două săptămâni, îşi dădu cu părerea Micuţul, şi cred că vom reuşi.

N-au avut însă această şansă. Din anumite motive necunoscute nouă, paza s-a dublat de-a lungul întregii coaste şi, înainte ca Micuţul şi echipa lui de candidaţi la traversarea înot a Canalului Mânecii să fi găsit mijloacele de a trece neobservaţi, istoria a pus capăt ambiţiilor lor prin debarcarea din Normandia. Războiul intervenise din nou.

PLUTONUL 91 NU CRUŢĂ PE NIMENI

Minele de aruncător alungă din tine orice sentiment. Cazemata în care ne aflam fusese lovită deja în plin şi stătea înclinată asemenea unui beţiv, cu un umăr adânc înfipt în nisip şi cu celălalt arătând spre cer. Acoperişul se lăsase în jos de la mijloc.

Părerea mea este că minele sunt şi mai diabolice decât bombele, îţi toacă nervii cu şi mai multă cruzime. Zgomotul pe care îl fac este infernal şi au obiceiul să cadă unde sunt mai puţin aşteptate. Când este vorba de o bombă, ai măcar şansa de a-i calcula punctul probabil de impact.

Încă o explozie. Cazemata şi-a primit a doua lovitură în plin. De data aceasta, acoperişul s-a prăbuşit definitiv. O ploaie de ţărână şi nisip căzu ţăndări de jur împrejur şi

toate luminile se stinseră brusc. Aceia dintre noi care au putut au ieşit afară. Maiorul Hinka fu proiectat violent, cu capul înainte, şi ateriză cu un zgomot surd pe un morman de dărâmături. Se ridică de acolo încet, cu multă grijă. Avea sânge pe faţă, uniforma îi era zdrenţuită, iar ciotul braţului drept îi ieşea, în mod grotesc, printr-o ruptură a mânecii. Îşi pierduse braţul cu doi ani în urmă. Ciotul nu apucase încă să se vindece cum trebuie.

O hoardă de şobolani chiţăind se revarsă printre ruinele cazematei dărâmate. Unul, intrând în panică, se repezi la maior, i se agăţă de piept, căscându-şi puternic botul hidos, dând la iveală un şir de dinţi ascuţiţi şi galbeni. Micuţul azvârli cu dosul palmei animalul, care zbură prin aer, şi, în clipa în care atinse pământul, fu apucat de camarazii din pluton şi sfâşiat în bucăţele.

Din larg, artileria Marinei trăgea asupra noastră fără oprire, demolând, încetul cu încetul, zidurile de beton în care ne puseserăm speranţele de a ne proteja. Trupele de infanterie recent debarcate înaintau, iar noi le respingeam cum ne pricepeam mai bine, aruncând grenade. Micuţul legăna neglijent în mână o grenadă, în vreme ce ajuta la scoaterea unui supravieţuitor de sub dărâmăturile cazematei. Îl priveam înmărmurit: cuiul de siguranţă al grenadei era pe jumătate scos, iar el nu dădea niciun semn că ar fi observat. Micuţul însă ştia ce face când era vorba de grenade. El şi cu mine eram, ca să zic aşa, campionii în domeniu. Micuţul le arunca la o distanţă de o sută optsprezece metri, eu la o sută zece metri. Până la acea dată, nimeni nu fusese în stare să ne depăşească performanţele.

Între timp, distracţia continua. Dura deja de câteva ceasuri bune şi începuse să ne plictisească. Era ca şi cum ne-am fi aflat în interiorul unei tobe uriaşe, în care ar fi bătut un milion de nebuni. După un timp, simţurile ţi se toceau şi percepeai totul ca pe un simplu zgomot de fond.

Porta propuse un joc de cărţi, dar cine se putea concentra asupra lui? Nervii ne erau încordaţi la maximum,

iar urechile ne pocneau la cea mai mică schimbare în calitatea zgomotului provocat de infernul ce făcea ravagii de jur împrejurul nostru. Bănuiam însă că aceasta nu era decât o joacă de copii, în comparaţie cu ceea, cu siguranţă, avea să urmeze. Mai curând sau mai târziu, vor lansa un atac pe scară largă; un adevărat măcel. Deie Domnul să nu folosească aruncătoare de flăcări! Dacă ar face-o, am fi pierduţi. Ştiam că ei nu cruţau şi nici nu aşteptau cruţare. Avuseseră grijă să ne informeze că singura noastră posibilitate de a scăpa era să ne predăm, căci intenţionau să lupte până când ar fi şters de pe faţa pământului şi pe ultimul dintre noi. Propagandă, fireşte. Lansam şi noi astfel de prostii. Când ar fi sosit momentul, fie că s-ar fi folosit de aruncătoarele de flăcări, fie că nu, noi trebuia să luptăm până la ultimul, cu spatele la zid, fără ca vreun gând de a ne preda să ne treacă prin minţile noastre bine instruite.

Bătrânul stătea în picioare, singur şi părăsit, într-un colţ, legănându-se uşor dintr-o parte în alta, privindu-şi cu expresie îngheţată casca de oţel pe care o ţinea cu ambele mâini. Nu ştia că-l privesc, şi pe obrajii lui am văzut două şiroaie curate de lacrimi rostogolindu-se prin stratul de fum şi murdărie. Iată, mi-am zis, un om care nu va mai putea îndura prea mult dezgustătoarele imagini şi zgomote, şi mirosuri ale războiului.

Bombardamentul continua. Absolut pe neaşteptate, fără niciun semn prevenitor, tavanul noului nostru adăpost se prăbuşi. Pentru o clipă, dominară panica şi confuzia. Ca un telegraf bătând în neştire, în minte mi se întipări gândul: deci asta simţi când eşti îngropat de viu… deci asta simţi când eşti îngropat de viu… deci asta… Şi apoi, deodată, m-am trezit în picioare, lângă Micuţul, amândoi chinuindu-ne să sprijinim o traversă grea, pentru a preveni o nouă alunecare de pământ. Micuţul nu spunea nimic: stătea doar acolo, transpirând şi strângând din dinţi. Aveam senzaţia că fiecare oscior din trup mi se frângea sub apăsare. Aproape că-mi doream ca Micuţul să renunţe la această luptă inegală pentru ca, pe urmă, şi eu, fără să mă fac de râs, să

dau drumul părţii mele de povară şi să mă scufund în pace pentru a-mi da sfârşitul sub dărâmături. Dar Micuţul rămase cu încăpăţânare pe poziţie şi, înainte ca eu să mă fac de ruşine, apăru Gregor cu un ciocan şi cu nişte proptele. Nu eram îngropaţi de vii, dar fusesem pe aproape.

Un capăt al adăpostului era, evident, expus încă pericolului, aşa că ne îngrămădeam în tăcere şi treceam, fără un cuvânt, de la unul la altul ţigări aprinse şi o sticlă de Calvados. Singurele zgomote, în afara urletului bătăliei ce se desfăşura afară, erau gemetele răniţilor, care te umpleau de milă. Un băietan de şaptesprezece-optsprezece ani urla din toate puterile, în agonie, zăcând într-un colţ cu ambele picioare zdrobite până la măduvă de greutatea unui tun. L-au scos în grabă şi l-au îmbibat cu morfină, dar eu n-aş fi pariat pe şansele lui. Oricum, era sigur că n-ar mai fi putut vreodată să umble.

Porta se târa printre picioarele oamenilor, căutându-şi pachetul cu cărţi pe care-l împrăştiase explozia. Legionarul desfăşura calm un mic postav verde şi începu să joace zaruri cu mâna stângă contra mâinii drepte. Noi, ceilalţi, stăteam în picioare, sau aşezaţi, înghesuiţi unul într-altul, într-o atmosferă încordată ca un arc. Atinsesem acea limită a spaimei şi a tensiunii care te aduc în pragul nebuniei, când orice remarcă întâmplătoare sau incident neînsemnat îi poate duce pe oameni dincolo de limita raţionalului şi îi poate transforma în animale sălbatice, care să se sfâşie şi să se arunce în luptă unul împotriva celuilalt. A fost o uşurare când a apărut o a doua hoardă de şobolani: ne-a dat pretext legitim pentru a acţiona violent şi, probabil, a prevenit un mic dezastru.

Orele treceau; încet, greoi, una după alta, într-o procesiune ordonată, târându-se înainte, spre o nouă zi sau o nouă noapte. Nu mai eram siguri ce oră era sau de câtă vreme ne aflam acolo. Stăteam şi aşteptam, pur şi simplu. Nu puteam face nimic altceva. Unii dintre noi fumau, alţii stăteau de vorbă, alţii dormeau. Majoritatea şedeau şi priveau. Legionarul îşi strânsese demult postavul verde, iar

Micuţul îşi scosese muzicuţa şi ne cânta, iarăşi şi iarăşi, aceleaşi melodii. Câţiva dintre noi îl ocărau, dar majoritatea sufeream în tăcere. Dacă nu altceva, armata te învăţa măcar să ai răbdare.

Afară nu puteai să-ţi dai seama dacă era zi sau noapte. Un nor gros de fum atârna ca un giulgiu între cer şi pământ. Nu părea posibil ca cineva – sau chiar ceva – să fi supravieţuit crâncenului atac.

La un moment dat, Porta a scos cele patruzeci şi nouă de cărţi de joc pe care reuşise să le salveze şi a început să le împartă celor care stăteau în apropierea lui, dar chiar şi entuziasmul lui se topi în faţa totalei noastre letargii. În primul rând, era aproape imposibil să vezi cărţile fără să aprinzi mereu chibrituri, iar pe de altă parte cui naiba îi mai păsa dacă pierde sau dacă câştigă?

— Nici măcar să trişezi nu-ţi mai vine, fir-ar să fie, mormăi Porta, adunând pachetul şi amestecând cărţile cu un aer supărat.

Nimeni nu se deranja măcar să nege. Continuam să ne îndeplinim istovitoarea sarcină de a aştepta.

— Aţi putea să mâncaţi, dracului, în loc să staţi pe nenorocitele voastre de funduri şi să nu faceţi nimic.

Porta trecu cu privirea roată peste noi, în întuneric. Nimeni nu mişcă nici măcar un muşchi. Dând din umeri cu indiferenţă, el îşi scoase raţia de supravieţuire şi începu să o halească. Priveam cu ochii goi. Nici măcar maiorul Hinka nu comentă, deşi deschiderea raţiei de supravieţuire, ca să nu mai vorbim de consumarea ei, era interzisă în mod expres până la sau fără ordinul unui comandant. Porta continuă să mestece cu sârg, folosindu-şi vârful baionetei drept furculiţă. Când îşi termină raţia, bău din apa ce se folosea pentru răcirea mitralierelor. Nimeni nu protestă. Nimănui nu-i păsa. Cine ar fi vrut să răcească mitralierele când, în orice clipă, era în pericol să fie făcut fărâme de către inamic? Porta, aparent imperturbabil, îşi încheie masa, scobindu-şi unicul dinte rămas cu o bucată de cârpă unsuroasă, folosită la curăţirea puştilor. Se aşeză apoi pe

spate, cu mâinile sub cap şi cu un zâmbet de mulţumire pe buze, ca unul care ar fi terminat o masă de trei feluri de mâncare şi o sticlă de vin.

În sfârşit, bombardamentul dădu semne că s-ar potoli. Ne ridicarăm cu grijă, luarăm puştile în mână, împinserăm plăcile protectoare din dreptul abrazurilor şi instalarăm mitralierele în poziţie. Ar fi fost un adevărat miracol dacă, în iadul lumii de afară, cineva ar mai fi rămas în viaţă. Peisajul devenise de nerecunoscut de când îl văzusem ultima oară. De jur împrejur, pe distanţă de kilometri, zăceau împrăştiate dărâmături. Ţăruşii de oţel şi barajele de sârmă ghimpată, supravegheate cu atâta drag de Rommel, dispăruseră cu desăvârşire. Maiorul Hinka făcu încercări disperate, dar lipsite de succes, de a contacta baza la telefonul de companie. Nu mai exista telefon. Nu mai exista bază. Toate poziţiile pe care le deţinusem fuseseră pesemne rase de pe faţa pământului de bombardament.

Iar acum, inamicul se revărsa din ambarcaţiunile de desant şi mişuna cu miile pe plaje. Val după val, siluete îmbrăcate în kaki, cărora nici nu le trecea prin minte că ar putea să mai întâmpine vreo opoziţie. La urma-urmei, cine ar fi putut supravieţui atacului sălbatic, pentru a putea opune vreo rezistenţă?

Şi apoi, deodată, aruncătoarele de 120 mm începură să arunce o cascadă neîntreruptă de proiectile în mijlocul hoardelor kaki. Pentru o clipă, infanteria ezită, dădu înapoi, evident şocată de această primire neaşteptată. Comandanţii lor nu le oferiră niciun răgaz. Dădeau ordine cu glas ridicat, încolo şi încoace, şi îşi grăbeau oamenii prin mişcări nerăbdătoare de braţe şi smucituri din cap. Mitralierele secerau lanţuri întregi de trăgători, aruncătorul de flăcări al lui Porta îşi trimitea limbile lui drăceşti printre aceştia, înhăţând ici pe unul, dincolo pe altul. Ne ridicarăm din gaura de iad pentru a-i privi cum mor. Era acum rândul nostru să le arătăm ce se înseamnă o distrugere în masă. Siluetele în kaki căzeau una peste alta, călcau peste camarazii lor căzuţi, se împiedicau şi se încurcau în

picioare, dar continuau să vină. Am văzut un soldat împiedicându-se de un morman de dărâmături, străpuns în cădere de sârma ghimpată ascunsă. Ţipetele lui erau îngrozitoare chiar şi pentru urechile mele surescitate. A fost o binefacere când, prins în focul mitralierelor, a fost aproape tăiat în două. Cel puţin, au încetat ţipetele.

Maiorul Hinka se ridică brusc în picioare şi se năpusti afară, strigându-ne să-l urmăm. Pornirăm pe urmele lui, cu Micuţul şi Legionarul în frunte. Cu o mână ţineam arma care atârna la spate, prinsă de cureaua agăţată în jurul gâtului. Cu mâna liberă smulgeam grenade de la centură şi le aruncam în puzderia de inamici. Peste tot, în jurul nostru, erau oameni care ţipau, strigau, trăgeau cu arma, încurcaţi în sârma ghimpată, murind în tăcere pe nisipul îmbibat cu unsoare. Chiar în faţa mea a răsărit un soldat în kaki. Îşi pierduse casca. L-am izbit cu genunchiul în stomac, l-am doborât cu patul puştii, l-am lăsat lat acolo şi am alergat mai departe. Deodată, mi-am dat seama că Barcelona era lângă mine. Ne-am croit drum împreună, bălăcindu-ne cu cizmele noastre grele într-o mare de sânge şi cadavre.

Iar acum, inamicul se retrăgea. La început lent, apoi accelerându-şi gradat ritmul, până s-a ajuns la o năvală nebunească spre mare, lăsând în urmă, în goană, arme, măşti de gaze, căşti. Venise rândul nostru, şi triumfasem. Dar cum, şi de ce, pentru cine şi în ce scop? Pentru Patrie? Pentru *Führer*? Pentru onoare, pentru glorie, pentru medalii şi avansare? Nicidecum. Nici pe departe. Am luptat din instinct. Pentru a ne conserva preţioasele noastre vieţi cu orice preţ. Şi fiecare minut fusese un coşmar. Acum te aflai lângă un camarad şi, în clipa următoare, întorcându-ţi capul, constatai că ceea ce fusese cândva o fiinţă umană nu mai este decât o masă sângerândă de carne sfârtecată şi de oase zdrobite. Şi timp de câteva minute te simţi distrus; simţi că lacrimile te înecă, îţi izbeşti capul cu patul puştii, simţi că înnebuneşti, nu mai suporţi. Iar câteva clipe mai târziu eşti din nou în focul bătăliei, luptând din nou pe viaţă şi pe moarte, plin de ură pentru toţi şi pentru toate,

luptând pentru a ucide şi ucigând din plăcere.

De îndată ce sosi un moment de acalmie, gândurile lui Porta se întoarseră din nou la mâncare. N-am cunoscut niciodată pe cineva care să mănânce atât de mult şi atât de des ca acest om. Iar în timp ce el şedea şi se îndopa, Micuţul porni să-şi îndeplinească obişnuita sarcină macabră, de a inspecta gurile cadavrelor pentru a găsi dinţi de aur, pe care-i extrăgea cu grijă şi îi băga într-un săculeţ pe care-l ţinea întotdeauna asupra sa. Bătrânul obişnuia să facă mare scandal şi să bombăne că o să-l ducă în faţa Curţii Marţiale, dar nu se inventase încă ameninţarea care să aibă cel mai mic efect asupra Micuţului.

Cei mai mulţi dintre noi ne întinseserăm pe jos, în spatele adăpostului de beton, şi îl priveam pe Porta cum îşi deschidea prada – cutii de conserve şterpelite cine ştie de pe unde. Se dovedi că prima cutie era plină cu unsoare pentru curăţat armamentul. La fel a doua. Şi a treia, şi a patra. Era clar că tâmpitul jefuise un depozit de armament. El era însă singurul căruia nu-i părea amuzant ce se întâmplase, şi chiar începu să amenințe că ne sparge capul, până când Legionarul îi abătu atenţia, sugerând că ar trebui să legăm cutiile de o grenadă de mână şi apoi totul de un baton de fosfor, ca să le aruncăm în rândurile inamice. Dacă nu ar fi pus Bătrânul piciorul în prag, Porta ar fi încercat, fără îndoială, noua armă, acolo şi atunci.

Atacul începu din nou. Mitralierele se înfierbântaseră la maximum, Barcelona era servant la aruncătorul de 120 mm, mănuşile lui cu armătură de oţel atârnau în zdrenţe.

Nu cunoşteam repaus, nu aveam loc să respirăm, nu aveam timp să ne gândim. Lupta era pe viaţă şi pe moarte, şi atât noi, cât şi inamicul, înotam în sânge până la glezne. Fâşia de nisip care ne despărţea, odată atât de lină şi de argintie, se transformase acum într-un amestec inform, lipicios, brun-ruginiu.

În depărtare, pe mare, părea să fi crescut o adevărată pădure de catarge. Între mare şi plajă, o puzderie de nave de desant revărsau tot mai multe siluete pe uscat. Multe

mergeau numai câţiva metri pe o plajă, înainte de a se prăbuşi definitiv. Dar asaltul continua. O întreagă armată era aruncată pe coasta Normandiei pentru a ataca. Dacă încercarea dădea greş, le-ar fi trebuit cu siguranţă ani de zile înainte de a-şi putea aduna forţele pentru a face o nouă tentativă.

Toţi eram, de acum, pe jumătate înnebuniţi de sete şi nu mai făceam nazuri ca mai-nainte în a-i urma exemplul lui Porta şi a ne îmbuiba cu apa folosită pentru răcirea mitralierelor. Era caldă, unsuroasă şi urât mirositoare până la Dumnezeu, dar şampanie să fi fost nu era mai binevenită. De altfel, nici noi nu eram prea frumos-mirositori, dacă tot veni vorba.

Un grup dintre ai noştri stătea şi privea cu indiferenţă cum un soldat necunoscut ardea până se făcea scrum, într-o pală de un albastru pur. Era un nou tip de grenadă folosită de inamic. Conţinea fosfor şi ardea violent în contact cu aerul.

Explozii puternice, izbucnite ca la un semn, ne-au aruncat din nou în acţiune. Ţâşnirăm înainte, înlăturându-i grăbiţi pe muribunzi şi răniţi, dintre care mulţi ni se agăţau de picioare, se târau spre noi prin nisipul năclăit. Era contraofensivă, nu aveam nici timp, nici loc de milă. Alergam înainte, cu proiectilele şuierând pe la urechi şi explodând în dreapta şi în stânga. Alergam fără să ne gândim la nimic, orbeşte, ca roboţii. Cine stătea pe gânduri era pierdut.

Şi mai multe vapoare, şi mai multe ambarcaţiuni, şi mai multe nave de desant. Siluetele în kaki care ieşeau din apă şi se revărsau pe plajă păreau să nu se mai sfârşească. Dar majoritatea nu erau decât nişte copii. Tot ce ştiau învăţaseră acasă, pe terenul de instrucţie, în cursul manevrelor, în sala de studiu. Aici era botezul focului pentru ei, şi alergau ca nebunii, nevinovaţi, spre gurile mitralierelor noastre.

Ne retrăgeam încet. Englezii ne urmăreau. Îi ademeneam până ajungeau exact acolo unde doream noi, în bătaia

aruncătoarelor noastre de flăcări. Ei se făceau una cu pământul, căutându-şi adăpost în spatele falezelor calcaroase ce se ridicau pe plajă. Cât despre noi, ne adăposteam printre ruinele de beton ale cazematei, strecurându-ne în cratere şi gropi de obuze. Eram jegoşi, eram extenuaţi şi miroseam îngrozitor. Nu încape îndoială. M-am trezit dorindu-mi, în mod absurd, să putem fi comparaţi, în starea în care ne aflam, cu bravii luptători de la Nürnberg, toţi membri devotaţi ai partidului, care executau marşuri şi contramarşuri ca nişte jucării mecanice, în veşnică paradă, cu toată pompa strălucitoare şi cu figurile sufocant de bine îngrijite, bătând din tobe, suflând în trompete şi fluturând frumoasele lor steguleţe. Noi zăceam murdari, plini de sânge şi de păduchi, în tranşeele noastre, dar eu aveam cumva sentimentul că, în comparaţie cu noi, marionetele acelea de la Nürnberg puteau să pară complet stupide!

M-am uitat întâmplător spre camaradul din stânga. Şi-a arătat dinţii către mine, în ceea ce trebuia să fie un zâmbet, şi m-a străfulgerat gândul că el nu mai era o fiinţă umană, ci un animal sălbatic. Eram toţi animale sălbatice, noi toţi cei care luptam în acest război nenorocit. Un geamăt de mânie şi spaimă se ridică şi mă înăbuşi, mă făcu să tremur din tot trupul şi să-mi clănţăne dinţii. Am muşcat cu furie patul puştii, am strigat şi am urlat, am chemat-o pe mama, aşa cum fac întotdeauna bărbaţii când îi lasă brusc nervii. Era o melodie frecventă în linia întâi. Mai devreme sau mai târziu, tuturora ni se întâmpla asta. Şi atunci nu aveai decât un singur gând: să scapi dracului de acolo! Să te ridici şi să fugi! La dracu’ Curtea lor Marţială; la dracu’ cumplita puşcărie de la Torgau; la dracu’ toată adunătura lor de rahat...

Am fost oprit cu o smucitură, de mi-au trosnit oasele, de un genunchi înfipt în spate. O mână uriaşă m-a apucat de păr. O alta, la fel de mare, mi-a îndesat casca înapoi pe cap. M-am uitat în sus şi l-am văzut pe Micuţul.

— Respiră adânc şi linişteşte-te, spuse el, ciudat de

raţional, având în vedere persoana. O să treacă, bătrâne, o să treacă. Nu te speria cât ai capul încă pe umeri.

Îmi rânji încurajator, dar fără niciun folos; mă lăsaseră nervii, şi, o dată cu ei, şi autocontrolul. În trecut, văzusem asta întâmplându-li-se altora; urma s-o văd întâmplându-li-se şi mai multora în viitor. Poate şi lui Porta; Micuţului însuşi. Bătrânul fusese pe-aproape, Legionarul trecuse de câteva ori prin ea, deşi era un adevărat veteran, cu o experienţă de paisprezece ani. Dar deocamdată era rândul meu să sufăr, şi stăteam tremurând în strânsoarea de urs a Micuţului. El îmi şterse sudoarea de pe faţă cu o bucată de cârpă murdară, mă împinse mai adânc în ruinele cazematei şi îmi înfipse o ţigară între buze. Mi-am dat seama vag că Bătrânul se târa spre noi.

— Ce se-ntâmplă? Nu te simţi prea bine? Respiră şi încearcă să te relaxezi. Ghemuieşte-te aici până îţi trece. N-ai de ce să intri în panică; n-o să reînceapă lupta imediat.

Calm, scoase o rolă de leucoplast, rupse o fâşie şi mi-o lipi pe rana întinsă ce-mi brăzda fruntea. Cum şi când o căpătasem nu-mi puteam aminti. Continuam să gem, dar ţigara avea un efect liniştitor. Şi, mai presus de orice, nu mai eram singur. Eram cu prieteni, prieteni cărora le păsa, prieteni care înţelegeau. Ştiam sigur că şi-ar risca viaţa pentru mine, că şi-ar împărţi ultima coajă de pâine cu mine. Probabil că singura consolare a războiului este această prietenie extraordinară şi generoasă între oameni constrânşi să trăiască şi să lupte împreună zi de zi, săptămână de săptămână, nu se ştie cât timp.

Treptat, m-am calmat. Criza trecuse şi ştiam că, deocamdată cel puţin, puteam continua să lupt. Vor veni şi alte atacuri, aproape sigur. Şi se vor năpusti brusc asupra mea, fără niciun avertisment. Era însă inutil să mă gândesc prea mult la asta, pentru că aş fi înnebunit.

Bătrânul propuse să jucăm cărţi. Ne rezemarăm spinările de betonul cazematei, ei mă lăsară să câştig, eu ştiam că m-au lăsat, ei ştiau că am ştiut, doar, ce Dumnezeu, eram prieteni. Deodată, fără niciun motiv, ne apucă râsul şi, deşi

viaţa nu era chiar roză, nu mai era nici chiar aşa de cumplită ca mai înainte.

*

Ziua Z plus 1. Ziua de după... Contactul cu inamicul fusese întrerupt. Pierderile de ambele părţi erau îngrozitoare. Nu prea mai rămăsese sat neatins de jur împrejur. Cele mai multe fuseseră făcute una cu pământul. Porta continua să mănânce. Cred că ar fi putut devora o vacă întreagă fără să sufere consecinţe vizibile. Înalt, subţire şi osos, tras la faţă şi cu ochii adânciţi în orbite, mânca, râgâia, trăgea vânturi, mânca din nou, râgâia din nou, părea permanent într-o stare vecină cu inaniţia. Şi totuşi, rămânea expresia celei mai zdravene sănătăţi. Maşina de război îi dereglase evident metabolismul.

De data asta, avusese un festin cu fasole. Nu mai dăduse de cutii cu unsoare, ci descoperise o ascunzătoare, cu conserve argentiniene cu carne de vită. Am tăiat-o bucăţi şi am încălzit-o, în căştile noastre de oţel, pe spirtiere. Porta amesteca încet, cu vârful unei baionete, Micuţul îi adăugă un strop de rom pe care-l furase de pe undeva. Până şi maiorul Hinka consimţi să ni se alăture la mâncare. Era cea mai bună din tot ce mâncasem de multă vreme încoace.

Eu eram pândar la mitralieră. Era o sarcină neplăcută, căci o ceaţă groasă părea să se ridice din fiecare groapă şi să se întindă pe pământ ca un giulgiu. Din când în când, câte o rachetă sau un trasor îşi croiau drum prin pâclă. Camarazii mei dormeau încovrigaţi pe jos, ca nişte câini. Cădea o ploaie uşoară, iar vântul trecea pe undeva, pe deasupra ceţei. Eram singur, şi era al naibii de frig. M-am înfofolit mai tare în mantaua mea cea grozavă, mi-am îndesat casca pe cap, dar ploaia tot începu să-mi şiroiască rece pe spinare.

Verifică mitraliera. Verifică percutorul, verifică banda şi gheara extractoare. Era o treabă plictisitoare, dar vieţile noastre puteau depinde de ea. De undeva, de dincolo de

punctul unde consideram că se află inamicul, se auzi un zgomot slab, scurt, ca un declic. Insidios şi ca de oţel. Oare ce mai pregăteau acum? Ascultam atenţi de câteva minute, dar nu se întâmplă nimic. Mai încolo, spre dreapta, e o păpădie, de un galben strălucitor, înălţându-se stingheră în pustietate. Singura floare pe o întindere de kilometri de jur împrejur. Cum era oare ţara asta înainte să vină războiul şi să o distrugă? Copaci, câmpii şi vaci. Piciorul-cocoşului şi margarete. Iarbă grasă, verde, pământ mănos, garduri vii, frumos îngrijite şi poteci unduitoare. Cum arată acum? Desfigurată şi însângerată. Mă întreb unde s-au dus oamenii, mai trăiesc ei oare, se vor mai întoarce vreodată?

Departe spre nord, tunetul artileriei grele. Deodată, cerul se aprinde, devine purpuriu închis. Trebuie să fie Omaha, unde debarcă americani. Mă întorc spre sud şi urmăresc cozile de foc ale rachetelor care brăzdează cerul nopţii şi distrug orice formă de viaţă oriunde ating pământul.

Porta vorbeşte în somn. La început, îl asculţi, doar-doar va spune ceva interesant, dar curând ţi se face lehamite. Monologurile lui nocturne sunt, mai mult ca sigur, mereu pe aceeaşi temă – mâncarea. Pe tăcute, Legionarul îşi părăseşte poziţia încovrigată din timpul somnului şi porneşte în căutarea unui colţişor mai întunecat. Face un zgomot ca de cascadă. E greu de înţeles cum poate cineva să doarmă într-o asemenea larmă, dar, incredibil, ei dorm. Legionarul se întoarce împleticindu-se şi se prăbuşeşte, cu un geamăt, între Micuţul şi Gregor. Micuţul tresare în somn. Gregor se întoarce pe spate şi începe să sforăie.

Noaptea se scurge greu. După un timp, îmi dau seama că visez, iar visul este atât de viu, încât pare că se întâmplă în realitate. Am din nou cincisprezece ani. Mă aflu iar în Copenhaga. Văd clar străzile umede şi alunecoase de atâta ploaie. Era o noapte ca aceea în care l-au înhăţat pe Alex. Ne pierdeam vremea fără nicio noimă, ca toţi tinerii şomeri din Copenhaga când s-au năpustit asupra noastră; erau patru contra doi, ai noştri. Dar ne-am bătut cu ei, am reuşit să scăpăm şi nu ne-am oprit din goană până n-am ajuns la

Havnegade. Pe unul îl izbisem eu în burtă. Eram destul de încântat. Alex şi cu mine îi uram pe curcani. Era o chestiune de mândrie să le poţi răspunde cu aceeaşi monedă.

În seara următoare, însă, am aşteptat zadarnic în faţa restaurantului „Wivel“, lângă gară, căci Alex nu s-a mai arătat. Ne înţelesesem să ne întâlnim acolo ca să putem da târcoale pe la bucătării. Uneori, câte un bucătar mai bun la suflet deschidea uşa din dos şi azvârlea resturile din farfuriile bogătaşilor în mâinile nerăbdătoare ale cerşetorilor şi şomerilor. Alex însă n-a venit deloc. Nu l-am mai văzut niciodată. Am aflat mai târziu că îl ridicaseră în timpul uneia dintre raziile lor periodice, o dată cu un tânăr suedez – ce naiba căuta în Copenhaga? Ar fi trebuit să aibă mai multă minte decât atât. Îi trimisese pe amândoi în detenţie în Iutlanda. Alex a evadat de câteva ori, dar de fiecare dată a fost prins. Într-o bună zi, i-am văzut fotografia în ziar. Se îmbarcase clandestin pe un vapor, „Odin“, şi se înecase când acesta s-a scufundat. Nu sunt foarte sigur, pentru că s-a întâmplat demult, dar cred că am plâns când am citit ştirea. Alex fusese prietenul meu. Singurul meu prieten. După ce a murit el, n-am mai scăpat niciodată de senzaţia că sunt complet singur pe lume.

Mi-am trecut mâna, mângâietor, peste oţelul ameninţător al mitralierei. N-aveam decât să trag piedica, şi ea ar fi fost gata pregătită pentru sarcina-i ucigătoare… Doamne, cum mai uram aşa-numitele lor democraţii, cu tiradele lor ipocrite şi interminabilele lor minciuni! Era aşa uşor să stai şi să dai sfaturi când te aflai la loc sigur cu burta plină şi ţi-era cald şi bine! Dar ce se întâmpla cu cei două sute şaptezeci şi cinci de mii de şomeri din Copenhaga? Şi asta numai în Copenhaga! De ce nu i-ai împuşca pe toţi, să termini o dată cu ei? Asta le-ar rezolva câteva dintre problemele lor democratice.

Ultimul Crăciun la Copenhaga… Ce bine-mi aminteam de acel ultim Crăciun! Îmi aminteam cum îmi târam picioarele pe străzi, fără mănuşi, cu mâinile înfundate în buzunarele găurite, răscolind zăpada cu pantofii mei jerpeliţi, privind în

sus către luminile feerice din pomul din mijlocul Pieţei Primăriei. Uram pomul acela. Era simbolul siguranţei şi al mulţumirii de sine. Al siguranţei lor, nu a noastră. M-am apropiat şi am urinat pe el, cât de sus am putut, apoi m-am îndepărtat, lăsând o urmă gălbuie în zăpada îngheţată.

Rătăceam singur pe Vesterbrogade. La fiecare fereastră vedeai câte un pomişor cu luminiţe aprinse sau frumoase figurine de hârtie. Crăciun fericit! Sărbători fericite tuturora! Erau cuvintele de ordine pe buzele oricui. Crăciun fericit, Crăciun vesel! Doar vorbe frumoase, nimic mai mult. Nu însemnau nimic. Încearcă numai să baţi la o uşă şi să cerşeşti din bucatele de Crăciun, şi te vei trezi cu un picior în fund cât ai clipi. Şi, cu toate acestea, era perioada bunelor intenţii, iar ei erau mulţumiţi de ei înşişi şi împăcaţi cu întreaga omenire.

A doua zi de Crăciun, târziu după-amiază, m-am întâlnit cu un băiat pe care îl cunoşteam, pe nume Paul. O mulţime de lume se grăbea spre cinematograf, deoarece era ziua în care se schimba programul şi rula un film nou. Îmi amintesc că rulau o mulţime de filme despre război şi unul despre moartea lui Al Capone. Toate erau foarte sângeroase, foarte potrivite pentru acea perioadă a anului. Paul şi cu mine ne-am aşezat într-o cafenea şi am împărţit o ceaşcă de cafea şi un corn. Undeva pe strada respectivă, mai jos, era un post de poliţie, aşa încât niciunul dintre noi nu ne puteam simţi în largul nostru.

— Ce părere ai avea de o slujbă? mă întrebă Paul după un timp.

Vorbise foarte degajat, ca şi cum ofertele de serviciu ar fi fost pe toate drumurile.

M-am uitat fix la el şi am ridicat din sprânceană, sceptic.

— O slujbă adevărată, cu plată adevărată în fiecare vineri, spuse el, mai degajat ca oricând.

— Fugi de-aici! spusei eu.

— Vorbesc serios.

A urmat o pauză. Îl priveam sfidător, fără să cred un cuvinţel din toate acestea, şi provocându-l să continue, să

spună limpede ce vrea să zică. După puţin timp, dădu din umeri.

— Am crezut c-ar putea să te intereseze... Mi-a dat cineva o adresă din Germania. Ei duc, într-adevăr, lipsă de braţe de muncă acolo, dacă poţi să-ţi închipui aşa ceva... Sunt dispuşi să te înveţe o meserie şi să te plătească în acelaşi timp. Este o fabrică, nu ştiu de care... Mi s-a spus că într-un an poţi agonisi o sumă destul de bună.

O clipă, am rămas încremenit. Să ai o slujbă... bani de buzunar... burta plină, haine pe tine şi un pat în care să poţi dormi... Şi acum îmi vine greu să cred că a fost adevărat. Înainte de a putea întreba mai multe amănunte, apăru lângă noi proprietarul cafenelei, gesticulând furios şi arătându-ne uşa. Exista o limită pentru timpul pe care îţi permitea să-l petreci de vorbă în cafenea cu o singură cafea şi un corn.

Cincisprezece zile mai târziu, Paul şi cu mine soseam în Berlin, după ce călătorisem ca pasageri clandestini într-un tren de marfa. Foarte curând după aceea, Paul a murit într-un accident la fabrică şi, ca urmare, eu am intrat în armată.

Pentru prima oară în mai mulţi ani decât îmi puteam aminti, mâncam trei mese pe zi şi dormeam noaptea într-un pat. Ne hinghereau, dar la fabrică fusese şi mai greu. Încet, am început să mă îngraş, gropile din obraji s-au împlinit, au început să mi se dezvolte muşchii. Mi-am îngrijit dinţii cariaţi şi sparţi la dentistul armatei, şi totul pe gratis. Mi s-a dat o uniformă frumoasă şi am cunoscut luxul de a schimba lenjeria o dată pe săptămână. Devenisem o fiinţă umană. Dintr-o dată, am înţeles ce este fericirea.

Apoi a venit războiul şi cu el s-a sfârşit şi fericirea de a trăi pe care o aflasem de curând. Camarazii, cu care trăisem împreună de când intrasem în armată, fuseseră ucişi, mutilaţi sau transferaţi la alte unităţi. Noi, soldaţii, nu mai eram trataţi ca fiinţe umane, ci ca instrumente necesare războiului. Eram importanţi dacă se dorea continuarea războiului, dar la fel de necesare erau tancurile, şi tunurile, şi minele. Zilele lenjeriei curate şi ale

tratamentului dentar gratuit apuseseră. Deveniserăm zdrenţăroşi şi murdari, nespălaţi şi plini de paraziţi. Frumoasele uniforme gri-verzui, de care eram atât de mândri cândva, se decoloraseră până ce ajunseseră de culoarea şi de consistenţa cârpelor de vase. Regimentul îşi pierduse identitatea, contopindu-se cu restul maşinii de război. Şi părea că tot timpul eram în marş. Mărşăluiam pe ploaie, mărşăluiam pe vreme însorită; mărşăluiam pe cele mai groaznice călduri şi pe cele mai cumplite geruri; pe ceaţă şi pe zăpadă, pe gheaţă şi prin noroi, ne potoleam setea bând apă din lacuri acoperite cu muşiţă sau din şanţuri pline cu buruieni. Ne înfăşuram picioarele în cârpe când ni se găureau cizmele. Şi la ce te puteai aştepta în viitor pentru a putea păstra vie o rază de speranţă? Pentru oricare dintre noi erau numai trei variante posibile: ori erai atât de grav rănit, încât puteai fi reformat ca nefolositor; ori puteai fi luat prizonier şi scăpai de război într-un lagăr de prizonieri; ori – cel mai sigur – sfârşeai sub o lespede singuratică, la marginea vreunui drum necunoscut.

Visului meu i-a pus capăt lumina orbitoare a unei flăcări ce ardea pe cerul nopţii. Instinctiv, m-am aruncat la pământ şi m-am târât pentru a mă adăposti. Nu a fost nevoie să-i trezesc pe ceilalţi, reacţiile lor au fost la fel de spontane ca şi ale mele. Ce se întâmpla oare acolo, afară, în „ţara nimănui“? Am tras piedica mitralierei. Bătrânul lansă o rachetă luminoasă şi terenul din faţa noastră fu scăldat de lumina crudă a acesteia. Ne ţineam respiraţia şi ascultam. De undeva, din depărtare, se auzeau vibraţiile unor motoare grele şi, din când în când, un răpăit ascuţit de mitralieră.

— Tancuri, şopti Gregor, cam agitat.

— Vin spre noi, încuviinţă Porta.

Bătrânul lansă o rachetă. Linişte. Afară, în beznă, dincolo de lumina rachetei, nu mişca nimic, şi totuşi ştiam că e ceva acolo. Mâneca goală a hainei maiorului Hinka flutura încoace şi încolo în bătaia vântului. Lumina pieri şi îndată auzirăm scrâşnet şi zăngănit de şenile venind din întuneric.

Soseau tancurile. În aceeaşi clipă, ne-am pus în mişcare, pregătind grenadele antitanc.

Era o întreagă armată. Pământul se cutremura şi gemea sub ele. Îl puteai zări deja pe primul, înaintând pe coama stâncoasă, unul din şirul lung, cenuşiu, de monştri preistorici.

Sub focul încrucişat al mitralierelor grele, ne-am târât afară, în „ţara nimănui“, pentru a instala un PAK[1].

Nu trecu mult până l-am pus în bătaie, şi nici până când proiectilele lui îşi atinseră ţinta. S-a auzit un zgomot ca de tunet şi un fulger roşu, strălucitor, a brăzdat cerul. *Churchill*-ul[2] din frunte încasă un obuz exact sub turelă şi ceea ce, câteva secunde mai înainte, era o fortăreaţă ameninţătoare de oţel, îndreptându-se cu lăcomie spre pradă, se transformase brusc într-un uriaş foc de artificii.

La cincizeci de metri depărtare, înspre partea dreaptă, un *Cromwell* îşi croia drum, huruind, către noi. Micuţul se întoarse, îşi potrivi liniştit aruncătorul de flăcări pe umăr, ţinti închizând un ochi şi apăsă pe declanşator. O limbă de flăcări izbucni până departe. *Cromwell*-ul avu aceeaşi soartă ca şi *Churchill*-ul.

Scena se repetă, cu mici variaţii, de nenumărate ori. O mulţime de tancuri pieriră în flăcări, o mulţime de oameni fură arşi de vii, dar mereu veneau alţii din urmă să le ia locul. Oameni şi tancuri se revărsau asupra noastră într-un şuvoi neîncetat. PAK-ul fusese ras de pe faţa pământului, iar artileria inamică se distra acum pe socoteala noastră. Aerul era plin de resturi zburătoare, dintre care unele de origine umană. Un fum fetid ne umplea plămânii, ne ardea gâtul şi ochii. Urechile ne răsunau dureros din cauza nenumăratelor explozii. Zăceam lipit de pământ, cu pumnii strânşi, cu capul jumătate îngropat în nisip. Acum înţelegeam de ce oamenii numesc pământul „mamă“ şi îl venerează. Aşa murdar şi plin de sânge cum era în acel

[1] PAK – *Panzerabbruchekanone* – tun anticar (n.tr.).

[2] Tip de tanc mijlociu din dotarea armatei britanice. Idem pentru *Cromwell* (n.tr.).

moment, el era totuşi o mare mângâiere.

La câţiva metri, am văzut un soldat englez lipit de pământ ca şi mine. M-a văzut şi el în aceeaşi clipă. Şi pot spune că în aceeaşi clipă ne pregăteam să ne ucidem reciproc. Eu nu voiam să ucid, nu aveam nici ură personală împotriva lui, dar, pe de altă parte, nu voiam nici să fiu eu cel ucis. Fără doar şi poate, el simţea la fel. Legile războiului cereau ca unul dintre noi să moară, şi nu era timp atunci să stai să te gândeşti dacă legile erau înţelepte şi bune. Se punea problema ca tu să omori pe altcineva ca să poţi trăi.

Aveam o grenadă în mână. Fără îndoială că şi soldatul englez avea una. Am tras cu dinţii cuiul de siguranţă al grenadei. Şedeam acolo şi număram. Douăzeci şi unu, douăzeci şi doi, douăzeci şi trei, douăzeci şi patru... Grenada a şuierat prin aer spre soldatul englez. În calea sa, a trecut pe lângă cea a lui, care şuiera în direcţia mea. El o aruncase în direcţia mea, în exact acelaşi moment. Dar niciuna nu a nimerit. Evident, am avut amândoi aceleaşi reacţii şi ne-am rostogolit din calea lor la timp pentru a ne salva pielea. Eu am făcut un salt până la mitralieră şi am tras câteva rafale. Explodă o a doua grenadă. De data aceasta, era gata să mă nimerească. În faţa mea izbucni un fulger viu. Mi-am simţit capul – bine acoperit de casca de oţel – plesnind, parcă din încheieturi. Un moment am simţit frica, iar apoi, aproape imediat, m-a cuprins o furie nebună. Până în acea clipă nu resimţeam o ură personală contra inamicului. A-l ucide era o necesitate. Acum devenise o plăcere perversă. Fără îndoială, nu aveam intenţia să mor pe câmpurile mocirloase ale Franţei.

Ne-am aruncat unul asupra celuilalt, în luptă corp la corp. Era o luptă crâncenă pentru supravieţuire, fără scrupule. Ne-am lovit cu paturile armelor, ne-am izbit unul pe celălalt cu bocancii noştri grei, ne-am zgâriat şi ne-am tăiat cu baionetele. Englezul mi-a pus piedică şi am simţit o durere ca o împunsătură ascuţită. M-am năpustit asupra lui cu o furie reînnoită. Din nefericire pentru el, i-a căzut casca. S-a

ales cu o rană adâncă la frunte, mare cât un pumn.

Eram prea istovit ca să mai continuu lupta. Deocamdată, nici nu era nevoie, deoarece omul zăcea la picioarele mele. L-am privit cu prudenţă, dorind să-l văd mort, să se sfârşească odată. Puteam să pun eu capăt luptei, dar, la fel de brusc cum mă cuprinsese, setea mea de sânge dispăru. Omul privea în sus, spre mine, cu ochii lipsiţi de expresie, cu respiraţia gâfâită, crispându-se dureros... Sângele îi acoperea faţa, scurgându-i-se din colţul gurii. M-am simţit slab şi vulnerabil. Mă durea piciorul şi, dacă vreunul dintre camarazii lui m-ar fi găsit acolo, nu mă puteam aştepta la milă. M-am întors să plec, dar respiraţia gâfâită a omului pe care încercasem să-l omor mă ţinea pe loc. Am îngenuncheat în grabă lângă el, i-am bandajat fruntea cât am putut mai bine, am scos bidonul meu cu apă.

— Bea, spusei poruncitor.

El continua să mă privească fără să facă vreo mişcare pentru a primi apa. Ce aştepta prostul? Voia să-i pun eu bidonul la gură şi să risc să-mi bage un cuţit în coaste? I-am lăsat apa la-ndemână şi am fugit cât am putut să-mi scap pielea, la adăpost, de partea noastră, în ciuda schijelor care zburau în toate părţile şi a grenadelor rătăcite. L-am găsit pe Legionar ghemuit sub rămăşiţele arzânde ale unui *Churchill,* trăgând rafale rapide cu pistolul-mitralieră. Nu prea departe se afla Micuţul, cu faţa iluminată de flăcări, având figura aproape satanică. Mi-am scos batista din buzunar şi am legat-o strâns în jurul piciorului. Deocamdată, inamicul fusese respins. Aveam un moment de respiro, dar acesta putea să fie foarte scurt şi noi profitam cât puteam mai mult de el. Porta înfuleca a cincea cutie de carne conservată. Barcelona trecea din mână în mână o sticlă cu gin. Bătrânul se juca în dorul lelii cu un pachet de cărţi. În spatele nostru, Formigny era în flăcări. Bombardierele grele *Wellington* erau în aer, deasupra Caen-ului, şi flăcările se ridicau sus, spre cer. Sub noi, pământul tremura şi se zguduia, anticipând, parcă, o catastrofa.

Într-un jeep abandonat, Porta găsise un gramofon vechi şi câteva plăci. Le-am pus să ne cânte una după alta, îmbătaţi de sunetul muzicii după zgomotele oribile, obişnuite al luptei şi, după ce am ascultat-o pe ultima, le-am luat din nou de la capăt. Eram la a treia rundă când, din penumbră, ieşi un grup de soldaţi care venea spre noi. Păreau neînarmaţi. Purtau un steag cu o cruce roşie mare şi pe căştile lor purtau aceeaşi emblemă. Micuţul ridică arma, dar, înainte să poată trage, Bătrânul i-o smuci din mână.

— Ce dracu' vrei să faci?

Micuţul se întoarse spre el, indignat.

— De ce se îngrijesc numai de răniţii lor? Ai noştri de ce nu sunt ridicaţi?

— Cine trage în ăştia de la Crucea Roşie, zise Bătrânul, să aştepte de la mine un glonţ direct între ochi. E clar?

A urmat un moment de linişte până la stingherealã, apoi Porta izbucni în râs.

— Tu ai greşit războiul, Bătrânule! Ar trebui să te înrolezi în Armata Salvării, acolo ai ajunge general în doi timpi şi trei mişcări!

Se întoarse şi scuipă, dar Bătrânul dădu dovadă de înţelepciune, rămânând liniştit. Nimeni nu se mai încumetă să ridice arma.

Ultimul dintre răniţi fusese ridicat, ultimul dintre brancardieri trecuse înapoi linia inamică. Era linişte peste tot. Şi apoi, deodată, sus în tranşee, un tânăr locotenent dădu un ţipăt ascuţit şi căzu pe spate, în noroi. Glonţul unui maquisard îşi găsise ţinta. Un glonţ veni şuierând în direcţia noastră, şi în câteva momente lupta sângeroasă reîncepu. Trei mitraliere îşi răpăiră replica şi câţiva din echipa de brancardieri căzură. Legionarul sări în picioare şi alergă înainte, strigând spre noi să-l urmăm, aşa cum făcuse de atâtea ori în trecut, în stepele îngheţate ale Rusiei, pe povârnişurile de la Monte Cassino.

În îngrozitoarea ambuscadă care urmă, aproape întreaga echipă de brancardieri şi răniţii pe care îi culeseseră au fost făcuţi harcea-parcea. Încă o dată, pământul se umplu de

cadavrele oamenilor din ambele părţi. Era nevoie de o nouă echipă de brancardieri pentru a ridica noii-răniţi. Atac, contraatac. Moartea era cuvântul de ordine.

Plutonul 91 nu cruţă pe nimeni.

Porta se juca cu aparatul de radio; răsucind butoanele într-o parte şi în alta, încerca să izoleze vocea sonoră a postului BBC dintre bolboroselile şi pocnetele ce se auzeau.

— Eşti nebun, spuse Heide, dezgustat. Nu-ţi dai seama că dacă te prind eşti bun de pus la zid? De fapt, ce rost are? Nu poţi crede un cuvânt din ce spun ei, chiar dacă îi prinzi.

Porta făcu un semn din mână.

— Taci din gură, pentru Dumnezeu! Asta e, i-am prins.

Sunetele unui gong puternic, deliberat şi ameninţător. Apoi vocea rece, corectă, a postului de radio BBC:

„Ici Londres, ici Londres! BBC pour la France…“

Fireşte, ceea ce nu înţelegeam noi atunci era că, practic, întreaga mişcare de rezistenţă franceză asculta aceeaşi emisiune.

„Ici Londres, ici Londres…“ *Atenţiune, atenţiune! Iată câteva mesaje personale:* „Les sanglots longs des violons de l’automne“ *(Suspinele lungi ale viorilor toamnei).*

Era primul vers al poemului „La Chanson d’autômne“ de Verlaine. Era mesajul aşteptat de toată lumea de săptămâni întregi. Locotenentul-major Meyer de la Cartierul General al Armatei a XV-a, a cărui sarcină era să recepţioneze toate emisiunile BBC, informă emoţionat şi în mare grabă pe guvernatorul militar al Franţei, precum şi pe şefii de comandament din Olanda-Belgia. A fost tratat cu dispreţul pe care părea că-l merită. Ce să spun, aşa un mesaj important! Pur şi simplu, trăncăneală fără noimă despre toamnă. Evident, tipul era un cretin. Locotenentul-major Meyer a ridicat din umeri şi a continuat să asculte.

„Ici Londres, ici Londres…“ *Continuăm să transmitem mesaje personale:* „Les fleurs sont d’un rouge sombre. Les fleurs sont d’un rouge sombre“. *(Florile sunt roşu închis).*

Era mesajul pentru reţeaua Rezistenţei din Normandia.

„Hélène épouse Joe. Hélène épouse Joe“ *(Elena se căsătoreşte cu Joe.)*

Semnalul pentru întreaga regiune Caen. El a declanşat o întreagă serie de atentate, de sabotaje, dintre care multe

au reuşit. S-au prăbuşit poduri, linii de cale ferată au sărit în aer, legături telefonice au fost tăiate. La Cartierul General al Armatei a XV-a, era unanim acceptată ideea că ceva, undeva, mergea foarte prost.

— Nu poţi tu să înţelegi nimic din toate astea, Meyer? întrebă neliniştit generalul von Salmuth.

Meyer dădu din umeri şi continuă să asculte.

Timp de trei zile a fost linişte, după care mesajele au reînceput cu vigoarea şi inventivitatea reînnoite.

„Ici Londres, ici Londres…“ „Les dés sont jetés“ *(Zarurile sunt aruncate). Repet: „Les dés sont jetés“.*

Ca urmare, o mulţime de santinele şi-au pierdut, pe când nici nu se aşteptau, viaţa, înjunghiate pe la spate şi aruncate în râuri sau mlaştini.

„Jean pense à Rita.“ *(Jean se gândeşte la Rita.)* „Jean pense à Rita“.

Crainicul pronunţa cuvintele foarte rar şi cu grijă, cu pauze între ele.

Porta râdea încântat.

— Ce de tâmpenii! Jean se gândeşte la Rita cea pierdută… Nu cred că tipul face asta. Şi, la urma-urmelor, cine dracu’ sunt ei? Cine sunt aceşti Jean şi aceste Rita? Pare un basm pentru copii.

— Este codificat, explică Heide, care pretindea întotdeauna că ştie totul. Am fost cândva radiofonist. Foloseau mesaje de astea tot timpul.

— „Le dimanche les enfants s’impatient“ *(Duminica copiii devin nerăbdători.)* „Le dimanche les enfants s’impatient“.

Asta era adresat membrilor Rezistenţei care aşteptau sosirea paraşutiştilor în Normandia.

„Ici Londres. *Vom transmite noi mesaje peste o oră.“*

ULTIMA ORĂ

Înveleam morţii în giulgiu din pânză groasă înainte de a-i îngropa şi lângă fiecare puneam o cutie de bere goală, în

care băgam actele personale. Mai curând sau mai târziu, probabil când războiul se va termina, ne închipuiam că cineva se va ocupa de nişte cimitire corespunzătoare, cu morminte adevărate, cu şiruri după şiruri de mici cruci albe, şi că, atunci când va veni acel timp şi se vor dezgropa morţii în descompunere, din şanţuri şi din porumbişte, ar fi fost bine să se cunoască identitatea fiecărui cadavru. Deci, cutiile de bere şi actele.

Ni se părea o necesitate categorică, pentru ambele părţi, să existe cimitire îngrijite, pline cu eroii căzuţi. Altfel ce li s-ar putea arăta în viitor tinerilor recruţi pentru a-i impresiona?

— Iată, băieţi, aici sunt mormintele glorioşilor noştri ostaşi căzuţi pentru patrie în războiul trecut... Sub crucea de aici, zace Paul Schultze, un simplu soldat care, cu ambele picioare zdrobite de o grenadă, a rămas totuşi la post şi a ţinut piept inamicului. Acest simplu soldat a salvat un întreg regiment. A murit în braţele comandantului său, cu un cântec patriotic pe buze.

Erau atâtea cadavre de înmormântat, încât nu aveam suficiente cutii de bere pentru toate. După o dimineaţă de muncă grea la săpatul mormintelor, ni s-a permis o jumătate de oră să mâncăm, după care am fost trimişi în misiune pentru dezamorsarea minelor.

Asta era mult mai greu decât la săparea de gropi. Viaţa oricui lucra la dezamorsarea minelor era considerată, în genere, al dracului de scurtă şi, fără îndoială, deloc dulce. Minele erau magnetice şi potrivite astfel încât să explodeze la apropierea celei mai mici şi nesemnificative bucăţi de metal. De aceea, am renunţat la toate obiectele metalice pe care le aveam cu noi, scoţându-ne până şi nasturii şi înlocuindu-i cu bucăţi de lemn. Nu ni se dăduseră cizme cu talpa de cauciuc, şi cei mai mulţi dintre noi ne înfăşuram picioarele în cârpe. Porta însă, atât de priceput la inventarierea cadavrelor, avusese marele noroc să pună mâna pe o pereche de bocanci americani veritabili, din cauciuc galben.

Era imposibil să te bazezi pe detectorul de mine, deoarece reacţiona nu numai la mine, ci şi la cele mai minuscule particule de metal, astfel încât, potrivit personalităţii fiecăruia, ori înnebuneai de teama permanentă, ori deveneai apatic datorită obişnuinţei cu falsele semnale. Şi una, şi alta însemnau un permanent pericol. Pentru a avea cea mai mică şansă de supravieţuire când ai de-a face cu minele, trebuie să fii mereu atent, să ai nervi de oţel, să acţionezi întotdeauna cu cea mai mare precauţie şi să ai mâini cât mai sigure. Locul care ţi se pare cel mai lipsit de pericol poate ascunde cele mai mari primejdii.

Fireşte, Rommel fusese iniţiatorul capcanei mortale cu aparenţă inofensivă, ridicând-o la un înalt grad de perfecţiune. Uşa care se deschide şi îţi explodează în faţă; roaba care îţi barează drumul astfel încât trebuie să o ocoleşti, iar la primul pas pământul se deschide şi te înghite; uşa dulapului care rămâne deschisă, iar când o închizi produce o asemenea nebunie, încât sare în aer un întreg şir de clădiri. Apoi, este sârma aceea aproape invizibilă, ascunsă dibaci sub un covor de frunze: cei din fruntea şirului calcă pe ea, şi o jumătate din companie dispare într-o fracţiune de secundă.

Învăţasem o mulţime de lucruri despre mine şi, cu cât învăţam mai multe, cu atât ne plăceau mai puţin. Făcusem cunoştinţă cu mina P-2S, conectată în releu, care declanşa o reacţie de explozii în lanţ. Şi cu acele mine care trebuiau distruse prin detonare. Şi cu acelea – probabil cele mai groaznice – care trebuie demontate bucată cu bucată, până ajungeai la detonatorul făcut din cea mai fină sticlă posibilă… Dacă îţi doreai moartea şi, în plus, îţi era în fire să-ţi petreci ore în şir căutând o singură piesă dintr-un *puzzle* foarte complicat, totul era în ordine, putea să-ţi facă plăcere să lucrezi în astfel de condiţii. Dar, dacă erai cât de cât ca mine, transpirat de spaimă şi complet neîndemânatic, atunci, fără nicio îndoială, te potriveai ca nuca-n perete.

Înaintam încet, înşiraţi, tatonând terenul, pas cu pas, niciodată destul de liniştiţi, nici măcar când ne aflam la coadă, şi, deci, ne puteam aştepta să fim relativ feriţi de pericol. La fiecare zece minute, ne schimbam capul de coloană (ca şi bocancii de cauciuc). Astfel, ne riscam viaţa doar câte unul, şi fiecare ştia că perioada în care era supus pericolului avea măcar o limită. Menţineam tot timpul o distanţă de siguranţă între noi şi fiecare păşea cu grijă pe urmele celui din faţa sa. Pentru câteva momente, totul mergea bine, inima îşi mai potolea bătăile nebune, sudoarea se mai liniştea… şi, deodată, cu un şuierat care îţi îngheţa sângele în vine, omul din fruntea coloanei făcea semne disperate cu mâinile şi ne oprea. Detectorul de mine reacţionase din nou.

Ne oprim cu toţii. Nefericitul aflat temporar în posesia bocancilor, îndreaptă detectorul într-o parte, în spate. Indică locul care provoacă tot necazul, se lasă pe vine, şovăind, lângă el şi începe să râcâie pământul la suprafaţă. Trec cinci minute. Cinci minute de sudoare şi teroare. Şi ies la iveală o bucată de şrapnel, o frântură de obuz sau o rămăşiţă de grenadă. Mereu aceeaşi poveste. Sau aproape mereu.

Ne eliberăm de tensiunile noastre interioare prin adevărate crize de nervi şi înjurături la adresa prizonierului care a declarat că regiunea ar fi plină de mine, împotriva Serviciului de Informaţii care răspândise ştirea şi era, deci, răspunzător pentru faptul că ne aflam acolo. Era clar că prizonierul minţise şi că Serviciul de Informaţii era o adunătură de tâmpiţi creduli.

Pornim mai departe, ceva mai repede, bombănind supăraţi. O explozie bruscă ne ţintuieşte locului. Bietul om care se întâmplase să fie în frunte este aruncat cu putere spre cer, de unde cade pe pământ în mii de bucăţi, de nerecunoscut. Aşadar, prizonierul nu minţise, iar Serviciul de Informaţii nu e plin de tâmpiţi creduli, ci de tipi foarte inteligenţi, care fac o treabă excelentă… ajutându-ne să sărim în aer. Poate este vorba despre o mină T, fabricată

special pentru distrugerea tancurilor. Dacă-i aşa, atâta-ţi trebuie: greu să-ţi închipui că cineva scapă cu viaţă după explozia unei mine T. Pe de altă parte, dacă este o mină S, situaţia nu-i aşa de cruntă: mai poţi scăpa, pierzându-ţi doar picioarele. Ei, asta nu-i cea mai mare tragedie în vremurile de război pe care le trăim. O să-ţi pună o pereche minunată de picioare artificiale şi, dacă nu se dovedeşte că eşti un cretin irecuperabil, o să fii primit la un curs de subofiţeri. Există o mulţime de ologi la astfel de cursuri în ziua de astăzi. Poate fi şi mai rău. Poţi să te înrolezi pentru treizeci şi şase de ani, să aştepţi să devii *Feldwebel* după vreo cincisprezece-optsprezece şi să te pensionezi la şaizeci şi cinci, cu un venit gras.

De aceea, în general vorbind, când nu eram implicaţi efectiv în detectare, priveam problema minelor cu sentimente amestecate. Pe de o parte, puteai să-ţi pierzi viaţa. Pe de altă parte, puteai să-ţi pierzi numai picioarele, cu avantajul enorm de a deveni invalid şi de a părăsi linia frontului pentru totdeauna. Dar să fie clar: n-avea niciun rost să-ţi pierzi un singur picior sau un singur braţ. Trebuia să fie ambele sau deloc. Erau destui şchiopi pe front, iar ciungii erau atât de numeroşi, încât ajungeai să-i consideri drept fiinţe umane perfect normale şi bine adaptate. Maiorul Hinka, de pildă, îşi luase adio de la braţul drept de vreo doi ani, şi de atunci a fost tot timpul în focul acţiunii.

Iată-mă acum pe mine, pentru un timp, în postura de conducător de coloană, purtând bocancii galbeni, riscându-mi viaţa şi picioarele. Cu nervii încordaţi, pentru a sesiza orice semn de pericol, m-am aplecat cu precauţie şi am netezit un smoc de iarbă deasă. O fi aici ceva... ceva metalic? Chiar în spatele meu se opriseră Porta şi Legionarul. Simţeam apriga tentaţie să mă întorc şi s-o iau la goană. Din nefericire, era imposibil. M-am aplecat încet şi mi-am pus urechea la pământ. Auzeam oare un ticăit, sau era numai imaginaţia laşului din mine? Era oare o mină magnetică, sau o mină cu acţiune întârziată? Eram deja asudat tot, dinţii îmi clănţăneau nervos şi genunchii îmi

tremurau, mai să se ciocnească. Era, într-adevăr, o mină. Tăcută deocamdată, dar nu mai puţin periculoasă. O cobră ar fi fost mai puţin de temut. Cu vârfurile degetelor, pipăiam conturul antenelor invizibile, calota boltită, plăcuţa subţire de sticlă uşor casabilă. Era o mină T clasică.

Acu-i acu. Controlează-te, învinge-ţi frica, dacă vrei să trăieşti. Aminteşte-ţi tot ce te-au învăţat... Două degete pe sub calotă, două răsuciri stânga... Dar încet, încet... Dacă spargi sticla, s-a zis cu tine, Sven, băiatule! Roagă-te la Dumnezeu să nu aibă vreun fir ascuns, să nu fie legată de alte mine, cei care pun capcanele astea ale morţii îşi folosesc toată viclenia de care sunt în stare... Două răsuciri. Am făcut-o şi p-asta. Acum, doi milimetri mai sus, trei răsuciri spre dreapta... Nu se mişcă! Nenorocita nu se mişcă! Ce dracu' vrea să se-nsemne asta? Un nou soi de mină? Una de care nici nu ne-au pomenit? Dumnezeule mare, fă-mă să scap de aici! Ducă-se la dracu' tribunalele lor marţiale şi acuzaţiile lor de laşitate! Vreau să trăiesc. Cu puţin noroc, se sfârşeşte războiul până mă condamnă ei.

Raţiunea îmi dictează să mă întorc şi să o iau la goană. Trupul meu însă, într-un mod detaşat şi parcă făcându-mi în ciudă, rămâne pe loc. Bun, am rămas. Ei, acum ce fac? Să scot blestemăţia asta afară înainte de o dezamorsa? De ce nu, când nu-i vorba decât să te sinucizi?

În tot acest timp când eu stau fără să fac nimic, blestemata de mină zace acolo, dispreţuitoare, în pământ. Privind în sus, la mine, cu obrăznicie. Bătându-şi joc de mine. Apoi, îmi vine o nouă idee, şi mai îngrozitoare: dacă e o mizerie de-aia cu efect întârziat? Ţinând în continuare calota cu dreapta, îmi vâr uşor mâna stângă pe sub corpul minei. Încep să trag cu dinţii smocurile de iarbă de pe ambele părţi. De ce n-or dresa nişte nenorocite de maimuţe să facă treaba asta? Alea ar putea să-şi folosească şi mâinile, şi picioarele. În plus, ar face şi o treabă mai bună, pentru că n-ar trebui să se lupte tot timpul cu spaima. De ce nu s-o fi gândit nimeni la asta mai demult? Au folosit porumbei, şi câini, şi cai, şi porci, de ce nu şi maimuţe? În

Polonia folosisem porci. Îi mânam peste câmpurile minate ca să cureţe drumul. Necazul era că porcii ajunseseră să valoreze greutatea lor în aur şi, în cele din urmă, s-a hotărât că oamenii sunt mai ieftini.

Cu o încetineală chinuitoare, am tras mâna în sus. Era mai grea decât prevăzusem, dar, în sfârşit, era afară, la vedere, în toată grozăvia ei. Oribil obiect. Tare i-aş mai fi dat un şut puternic, s-o văd zburând: dar plăcerea asta trebuia amânată până când aş fi reuşit s-o dezamorsez.

I-am chemat şi pe ceilalţi. Porta şi Legionarul se târâră până la mine. Porta, deşi nu făcuse o pregătire specială, era un geniu în mecanică; el se uită întâi la mină şi apoi îmi aruncă o privire dispreţuitoare:

— Tâmpit nenorocit ce eşti! Ai întors mizeria asta de mină exact pe dos! Ăsta nu-i un fir franţuzesc normal, credeam că până şi tu ai fi în stare să-ţi dai seama.

Se întoarse şi-i făcu semn Micuţului:

— Adu-ne o cheie franceză!

Cheia apăru. Un timp, Porta studie mina.

— În regulă. Întoarce-o din nou.

M-am supus, cu un aer umil. Legionarul îşi şterse palmele transpirate de turul pantalonilor. Porta ridică cheia.

— Bun, băieţi! Capetele jos, mâinile pe fund!

Se aplecă spre mină fredonând, ca pentru sine, o frântură de melodie aleasă întâmplător:

Ce va fi cu noi, iubito?
Vom fi fericiţi sau trişti?
Cum o vom sfârşi, iubito?
În lacrimi sau optimişti?

Ţepeni ca nişte beţe, Legionarul şi cu mine stăteam şi-l priveam. Porta ridică mâna cu nepăsare.

— Uite-o! rânji el spre noi. Inofensivă ca un pui de găină.

Se întoarse şi se împăună către ceilalţi, ţinând mina sub braţ ca pe o minge de rugby. Deodată, o aruncă spre Gregor.

— Ia-o! încearcă tu! Eu nu mă descurc cu ea!

Gregor scoase un ţipăt ascuţit de groază şi se aruncă la pământ. Porta se aplecă spre el, ridicând din sprâncene.

— Ce-i, mititelule? Te-ai speriat?

— Imbecil nenorocit! îi spuse Gregor, dându-i şuturi la ţurloaie lui Porta. Ticălos prost şi nenorocit ce eşti!

— Terminaţi odată, spuse Bătrânul cu oboseală în glas. N-am chef de joc şi de distracţie. Gândiţi-vă că am pierdut şase oameni până acum cu treaba asta.

— Îmi plânge inima, spuse Porta. Hai, Sven, dă-mi gumarii. E rândul meu să fiu erou.

Îmi luă bocancii şi se îndreptă spre fruntea coloanei, să-şi ocupe locul, dar nu făcu decât câţiva metri şi se opri, se aplecă, examină locul, şi ne făcu semn, Legionarului şi mie, care ne aflam în spatele lui. Ne-am uitat unul la altul. Ştiam ce se întâmplase: Porta dăduse de o mină releu şi avea nevoie de încă cineva să-l ajute. Care dintre noi să fie? Avui o clipă de ezitare, şi atunci Legionarul ridică din umeri şi înaintă. Va fi rândul meu data viitoare; şi, în clipa aceea, mi-aş fi dorit să fi fost eu cel care s-a dus de data asta, ca să scap.

Porta şi Legionarul se târâră, urmărind firul. Existase cândva o vreme când ei ar fi putut tăia, pur şi simplu, nenorocitul de fir, şi gata, dar de atunci inamicul devenise mai deştept. Acum înveleau firul în cupru. Dacă-l atingeai cu ceva metalic, curentul trecea prin el şi detona mina. Ne trebuise ceva timp până să descoperim acest nou truc. Inamicul avea grijă să nu lase instrucţiunile de folosire prin apropiere, iar noi pierdusem câţiva oameni până să descoperim secretul.

Acest mic cadou special fusese agăţat într-un pom şi era conectat la trei obuze de 105 mm. Porta striga enervat peste umăr:

— Vino încoace, pentru Dumnezeu! Doar nu ne ducem la biserică!

Cu o dureroasă strângere de inimă, mi-am dat seama că eu trebuie să mă duc, cu uneltele necesare, ca să scoatem

nenorocitul de detonator. Nu era o treabă uşoară. Mulţi oameni buni avuseseră un sfârşit rău pe când demontau detonatoare şi, în plus, exista oricând riscul ca inamicul să ne fi pregătit încă o mică surpriză pentru a ne arunca în aer.

Porta, pe jumătate urcat în copac, ţinea cele patru fire care veneau dinspre mină. M-am întins în faţă, strângând bine uneltele. Era o mină T. Detonatorul nu era mai mare decât un pachet de ţigări, dar mie-mi era prea de-ajuns. Pe unul dintre proiectile, vreun glumeţ scrisese mesajul: „Lua-v-ar dracu', Friţi blestemaţi!“ Era semnat, simplu, Isaac. Dacă te gândeai, puteai să vezi punctul de vedere al necunoscutului Isaac. Nimeni cu un astfel de nume nu avea vreun motiv special să ne iubească.

Prin cine ştie ce minune, am avut noroc. Ne-am descotorosit de mina antitanc şi de declanşatorul ei disimulat, şi am furat câteva clipe de odihnă, deşi ne simţeam oarecum cu un picior în groapă. Ne-am aşezat pe jos, înghesuiţi, în semicerc, şi am fumat, ceea ce, în condiţiile date, era strict-interzis.

— Ştiţi ce? spuse Porta, deodată. Pun pariu că, dacă nea Adolf ar fi obligat să vină cu noi pe un câmp minat timp de o jumătate de oră, n-ar mai fi aşa al naibii de ţanţoş... Şi poate nici n-ar mai ţine aşa de mult la nenorocitu' ăsta de război!

Gândul ăsta, spus aşa de simplu, ne înveseli pe toţi. Şedeam acolo şi râdeam, fără grijă, până când ajunse la noi restul grupei, condus de locotenentul Brandt, care răspundea de întreaga operaţiune. Brandt fusese cu noi încă de la început. Dispăruse, din timp în timp, la cursuri de pregătire, dar se întorsese de fiecare dată la noi şi aveam tendinţa să-l considerăm mai curând ca pe unul de-al nostru decât ca pe un ofiţer, până-ntr-acolo încât îi spuneam pe numele de botez şi îl tratam în stilul nostru propriu de familiaritate obscenă. Era un adevărat ofiţer de front şi unul dintre puţinii oameni care reuşeau să ne impună un anume respect – altfel acordat cu mare

greutate.

— Ticăloase mine, mormăi el. Dacă o mai ţine mult tot aşa, o să sfârşim cu toţii jucând arşice la casa de nebuni.

— O să visăm nenorocitele de mine, zise Porta, şi când o să ne-ntoarcem acasă şi-o să săpăm grădina de zarzavat. O să ne trezim încercând să detonăm şi cartofii, uitând unde ne aflăm.

Porta spunea totdeauna „când“, niciodată „dacă“. Cred că, de fapt, toţi gândeam cam în aceiaşi termeni, dar cei mai mulţi dintre noi erau prea superstiţioşi pentru a o spune cu glas tare. Pe undeva, nu reuşeai nicicum să-ţi imaginezi că într-o zi s-ar putea să-ţi vină rândul să sfârşeşti într-un şanţ, lângă o cutie de bere conţinând actele tale personale. Te gândeai deseori la moarte, te trecea o sudoare rece, dar în străfundul inimii nu puteai crede cu seriozitate că asta ţi s-ar putea întâmpla ţie vreodată. Destul de des, înaintea unui atac masiv, ajutam la pregătirea mormântului comun, îl căptuşeam cu fân, înfigeam crucile mici de lemn. Niciodată, în tot acest timp, nu-ţi imaginai propriul cadavru aruncat acolo, împreună cu ale altora, deşi, Dumnezeu mi-e martor, moartea era o experienţă foarte la-ndemână. De câte ori pe zi nu auzeai şuieratul ascuţit al unei grenade, bufnitura ei în cădere, apoi explozia, apoi ţipete de durere, ca să-ţi dai seama că omul care se aflase lângă tine cu o secundă în urmă nu mai era… De câte ori nu se întâmplase ca jumătate din pluton să sară în aer, de jur împrejurul tău să zacă numai oameni morţi sau muribunzi şi tu singur să fi rămas teafăr? Ştiai că norocul nu poate dura o veşnicie şi, totuşi, instinctiv, simţeai că norocul era cu siguranţă inepuizabil.

Porta iar mânca. De data aceasta, era o cutie de conserve de ananas pe care o găsise într-un jeep american abandonat.

— Curios cum niciodată până acum nu am apreciat ananasul la justa lui valoare, spuse el meditativ. Primul lucru pe care o să-l fac când s-o sfârşi războiul o să fie să mă duc într-un restaurant şi o să mă îndop până mi s-o face

rău şi mi-o ieşi prin urechi.

Acesta era, fireşte, semnalul pentru una dintre distracţiile noastre preferate: jocul „de-a când s-o sfârşi războiul…“

De fiecare dată, vorbeam despre asta cu o vigoare reînnoită şi cumva jocul nu-şi pierdea niciodată atracţia, deşi între noi toţi Heide era singurul care ştia sigur ce voia să facă în viaţă. Era deja subofiţer şi se hotărâse demult să facă cerere pentru a fi primit la cursurile de ofiţeri. În acest scop, el îşi consacra zilnic o parte din timp, indiferent unde eram şi ce făceam, învăţării a zece pagini din Regulamentul de campanie. Ne băteam joc de el fără milă, deşi eram probabil puţin invidioşi pe hotărârea lui încăpăţânată de a reuşi. Toţi ştiam, dar nimeni nu ar fi recunoscut, că am fost prea multă vreme ostaşi pentru a ne mai putea întoarce la viaţa civilă, obişnuită. Bătrânul zicea că numai fermierii îşi pot relua în mod fericit activitatea de dinainte de război şi, probabil, avea dreptate. Pentru mine, fermierii erau, oricum, o rasă aparte. Arată-le numai un câmp de cartofi sau un şir de meri, şi ai toate şansele să-i vezi ieşindu-şi din minţi. Mulţi fermieri au dezertat din cauza unui măr în floare. Aproape toţi erau prinşi două-trei zile mai târziu şi căraţi în faţa Curţii Marţiale, unde bolboroseau, înfiguraţi, vrute şi nevrute despre porci sau pruni, iar rezultatul era, inevitabil, plutonul de execuţie.

Trecuseră vreo zece ore de când pornisem să croim drum prin câmpul de mine. Zece ore de tensiune; zece ore de mers, într-adevăr, pe calea morţii; zece ore fără întrerupere, căci ce înseamnă o pauză de douăzeci de minute, ici şi colo, când ştii că treaba nu-i făcută nici pe jumătate?

Dar, în cele din urmă, ne-am apropiat de sfârşit. Terminaserăm aproape fixarea indicatoarelor albe, marcând culoarele de trecere pentru tancuri şi infanterie, şi ne puteam destinde. Eram pe punctul de a înfige ultimul ţăruş, când, cu coada ochiului, am văzut ceva. M-am oprit şi m-am uitat în sus. Ceilalţi stăteau înţepeniţi ca nişte statui, cu gurile căscate şi cu ochii holbaţi. Toţi se uitau spre

locotenentul Brandt. Se afla ceva mai departe de grupul principal, cu picioarele imobilizate, cu braţele puţin depărtate de corp... De spaimă, am simţit cum mi se face pielea de găină pe mâini şi pe picioare. Ştiam foarte bine ce înseamnă poziţia aceea stranie: Klaus se afla direct pe mină. Cea mai mică mişcare, şi ea va exploda. Puteam să văd firele care porneau de la ea. Klaus ştia probabil la fel de sigur ca şi noi ceilalţi că îi venise ceasul. Cei aflaţi mai aproape de el au început să se retragă, pas cu pas, mergând de-a-ndărătelea. Şi ei erau în mare pericol. Era evident, din poziţia firelor, că mina era legată de altele. Unul singur manifestă dorinţa să se repeadă înainte, într-o încercare eroică, dar, fără îndoială, sinucigaşă, de a veni în ajutorul locotenentului, şi acesta a fost Micuţul. L-am reţinut prin forţă şi a fost nevoie de trei dintre noi pentru ca s-o putem face. Abia reuşisem să-l liniştim, când pe Barcelona îl apucă o criză de nebunie şi începu să se târască încet spre Klaus, care continua să stea imobilizat în capcana morţii.

— Prinde-l pe tâmpitu' ăla de nebun, strigă Porta.

Faţa locotenentului era oribilă, ca de plumb. Era unul dintre cei mai curajoşi oameni pe care îi cunoşteam, dar chiar şi cei mai bravi oameni au dreptul la o oarecare îngăduinţă când se află pe o mină amorsată. Noi pregăteam o seringă cu morfină, scoteam bandaje şi feşe. Dacă, printr-un miracol, supravieţuia, ar fi avut nevoie de toate bandajele de care dispuneam. Legionarul îşi scoase revolverul. Intenţia lui era clară: orice s-ar fi întâmplat, Klaus nu trebuia să sufere mai mult decât era necesar. Consideraţi-o crimă, dacă vreţi, dar el fusese împreună cu noi timp de cinci ani, luptând umăr la umăr cu oamenii de sub comanda lui în unele dintre cele mai grele momente ale războiului. Când cunoşti, iubeşti şi respecţi pe cineva, aşa cum îl cunoaştem, îl iubim şi îl respectăm noi pe Klaus, nu te mai interesează prea mult ce va gândi restul lumii, ci vei merge mai departe, făcând ceea ce va trebui făcut.

Să fii prins în acest mod de o mină relativ simplă, expus

privirilor tuturora, era una dintre ironiile războiului atât de greu de suportat. Şi totuşi, cred că era aproape inevitabil ca ceva asemănător să se întâmple. După zece ore de muncă încordată în mijlocul unui câmp de mine, nu era foarte surprinzător dacă atenţia te părăseşte pentru o clipă sau două. Din nefericire, lipsa atenţiei – fie şi pentru o fracţiune de secundă – este prea adesea fatală în asemenea circumstanţe.

Deodată, Porta îi strigă lui Klaus:

— Sări! Este singura ta şansă!

Klaus ezită – şi cine l-ar putea acuza! Una e să spui că e unica ta şansă şi cu totul altceva să ai curajul să-ţi încerci norocul.

Între timp, noi aşteptam. Şi moartea şi ea, la fel de răbdătoare, o pradă care era foarte sigură.

După un timp… zece minute, o jumătate de oră? Zile, săptămâni, luni? Părea o veşnicie… Klaus a ridicat mâna spre noi în semn de adio, şi-a îndoit genunchii, pregătindu-se pentru unica sa şansă…

Mi-am acoperit urechile cu mâinile, Klaus a rămas în poziţia aceea ca un alergător în aşteptarea pistolului de start. Cred că toţi i-am împărtăşit agonia ultimelor lui gânduri. Atâta timp cât rămânea pe loc era un om viu; în momentul în care se mişca, el devenea, probabil, un om mort.

Îşi înfipse vârfurile degetelor în pământ, pregătindu-se pentru momentul în care trebuia să-şi încerce norocul. Apoi, deodată, se îndreptă din nou.

— Aruncaţi-mi mantalele!

Zece mantale fură aruncate imediat spre el. Numai trei au ajuns la el. Micuţul se repezi din nou, dar Porta îi trase pe loc o cazma şi îl trânti la pământ.

— Să-i mulţumeşti din partea mea, spuse Klaus cu gravitate.

Îşi înfăşură cele trei mantale în jurul corpului, protejându-şi abdomenul şi pieptul cum putea mai bine. Apoi ridică mâna în semn de salut.

— Sări! Pentru numele lui Dumnezeu, sări!

M-am auzit imediat şi pe mine şoptind comanda, dar sunetul se înecă în dangătul brusc înlănţuit al clopotelor din întreaga ţară.

Clopotele anunţau eliberarea Franţei. Vântul ne aduse dangătul victorios care striga că Franţa este liberă. Oamenii uitaseră ororile războiului, iadul debarcării din Normandia, clădirile ruinate şi câmpurile devastate. Ştiau numai că erau din nou liberi. *„Vive la France! Mort aux allemands!“*

Locotenentul Brandt îşi încordă muşchii şi sări. O explozie care ne sparse timpanele acoperi dangătul clopotelor. O limbă de foc... M-am repezit spre el. Ambele picioare îi fuseseră retezate. Unul zăcea în apropiere, lângă el; celălalt, Dumnezeu ştie unde zburase.

Întregul corp îi era acoperit de arsuri, dar era încă conştient. Bătrânul îi făcu imediat injecţia cu morfină. Porta şi cu mine îi legarăm bandajele în jurul cioturilor picioarelor. Uniforma îi atârna în zdrenţe; se simţea miros de carne friptă. Klaus strânse din dinţi cât putu, dar curând suferinţa începu să îl răpună şi strigătele lui de durere izbucniră şi se împletiră cu dangătul vesel al clopotelor.

— Mai faceţi-i morfină! strigă Micuţul, care îşi venise în fire după lovitura de lopată a lui Porta.

— Nu mai avem, spuse Bătrânul încet.

Micuţul se întoarse spre el.

— Ce dracu’ vrei să zici, că nu mai avem?

Pauză.

— Ce-am zis, spuse Bătrânul, aruncând seringa cu un gest de dezgust. Nu mai avem morfină.

Ce mai puteam face? Nu prea mult. Doar să ne aşezăm lângă locotenent şi să împărţim agonia cu el. Cineva îi pusese o ţigară între buzele care se învineţiseră deja.

— O să-ţi fie bine...

— O perioadă simpatică la spital...

— O să fie în regulă când o să te ducem la bază...

— Auzi clopotele? E sfârşitul războiului!

Sfârşitul războiului şi curând sfârşitul vieţii însăşi pentru

locotenentul nostru. Muri peste câteva secunde şi noi pornirăm înapoi prin câmpul de mine, printre indicatoarele albe pe care el ne ajutase să le instalăm, purtându-l pe umeri; o procesiune mortuară, având ca acompaniament clopotele triumfătoare. Micuţul mergea în frunte. Porta încheia procesiunea, cântând din fluierul său o melodie melancolică. Era „Călătoria lebedelor sălbatice“, una dintre melodiile care lui Klaus îi plăceau cel mai mult.

Rusul, locotenentul Koranin din Batalionul Armatei de Voluntari a generalului Vlasov, 439, împreună cu compania sa de tătari, făcu o descoperire uimitoare: într-un vas de desant american, lângă trei ofiţeri morţi, zăcea o geantă cu documente. Koranin puse imediat mâna pe geantă şi alergă cu ea la comandamentul companiei sale, care, cu aceeaşi iuţeală, hotărî că este o problemă de competenţa generalului Marks, comandantul Corpului 84 Armată. În consecinţă, cei doi au plecat împreună cu preţioasa captură. Generalul îşi dădu imediat seama de valoarea descoperirii lui Koranin şi nu pierdu nicio clipă, transmiţând imediat vestea Armatei a VII-a. Spre surprinderea şi indignarea lui, însă, la Armata a VII-a i s-a râs în nas şi i s-a comunicat graţios că ceea ce spune el este un nonsens. Un timp, generalul Marks fu prea înmărmurit de furie pentru a mai face altceva decât să stea şi să fumeze, în timp ce ajutorul său de câmp şedea plin de tact deoparte şi citea pentru sine conţinutul nenorocitei de serviete cu documente. Ambii erau convinşi că documentele erau autentice.

— Nu cumva credeţi că la Contrainformaţii...

Generalul aşa credea. Serviciul de Contrainformaţii trebuie informat imediat. Nu încape îndoială că documentele sunt de cea mai mare importanţă. Următorul pas a fost să-l contacteze pe feldmareşalul Rundstedt şi să-i spună că el, generalul Marks, deţinea planuri strict secrete ale Aliaţilor, referitoare la invazia din Normandia. Planurile demonstrau clar adevărul asupra a ceea ce până acum era considerat o chestiune de pură conjunctură: recentele debarcări erau numai preludiul invaziei totale, pe care toată lumea o anticipa în ultimii patru ani.

— Prostii! zbieră von Rundstedt şi trânti telefonul.

Rămase neclintit în convingerea lui. Planurile erau false. O capcană pusă la cale intenţionat. Au fost plantate acolo pentru a prinde în mreje exact nişte creduli proşti ca generalul Marks. Dacă e să judecăm, înseşi debarcările au

fost efectuate cu intenţia de a induce în eroare. Von Rundstedt avea propriile idei asupra acestui subiect. Fireşte că Aliaţii plănuiau o debarcare, orice idiot ştia asta, dar debarcarea din Normandia nu era preludiul ei. Ea fusese concepută ca o foarte complicată diversiune.

— Luaţi-i generalului Marks comanda! ordonă von Rundstedt, iritat. Omul ăsta e un idiot. Visează, şi nu are dreptul să aibă comanda unei armate. Descotorosiţi-vă de el!

PE MUNTELE GOLGOTA

Era noapte. Ne deplasam pe trei coloane spre cota 112. O ceaţă deasă venind dinspre Marea Nordului plutea în aer şi îşi făcea drum sub hainele noastre, sub pielea noastră, cobora în piepturile noastre şi ne pătrundea până la oase. Noi mărşăluiam undeva, spre coada uneia dintre coloane. Avangarda dispăruse de mult în ceaţă. Trecuse o vreme de când îi văzusem ultima dată şi luam drept de la sine înţeleasă, pe încredere, prezenţa lor permanentă în fruntea coloanei.

De data asta, Porta nu vorbea despre mâncare. Se ancorase în cel de-al doilea subiect preferat de conversaţie şi înşira una dintre interminabilele lui poveşti despre prostituate. Bătrânul încheia coloana mergând apatic, cu capul între umeri, cu nelipsita-i pipă înfiptă în colţul gurii, cu casca atârnându-i de armă şi boneta neagră de tanchist înfundată peste urechi. Întotdeauna îi spusesem Bătrânul. Chiar de la început. De fapt el, era *Feldwebel* Willy Beier, comandantul plutonului nostru. Ilustra foarte puţin ideea armatei despre ostaşul perfect, strivind drumul cu o pereche de bocanci cu câteva numere mai mari decât măsura lui, având uniforma ponosită şi barba nerasă de o săptămână, dar fiind cel mai bun comandant de pluton pe care l-am cunoscut vreodată.

Am cotit, părăsind şoseaua, şi mergeam prin ceea ce, în

urmă cu câteva zile, era o întinsă şi minunată pădure. Acum, copacii erau doborâţi, pământul răscolit de trecerea şenilelor de tancuri; tot felul de resturi arse, jeep-uri abandonate, camioane răsturnate zăceau, unele lângă altele, pe tot terenul. Nici grămezile de cadavre nu erau mai rare.

— Iisuse, au avut niţică treabă ăştia, mormăi Micuţul, părând pentru prima oară în viaţă aproape impresionat.

Porta făcu o binevenită pauză în povestirea sa despre dame şi prostituţie.

— Obuze grele, spuse el.

— E un tip nou, îl contrazise Heide, întotdeauna la curent cu ultimele informaţii. Îţi volatilizează uniforma şi te ard!

— Nostim, nostim! spuse Porta, aplaudând. Abia aştept să încerc una!

Într-adevăr, cadavre carbonizate erau la tot pasul. Ca şi alte privelişti cutremurătoare. Proptit de trunchiul unui copac, zăcea un corp fără picioare. Picioare şi mâini vedeai împrăştiate peste tot. Micuţul dădu peste un cap retezat, acoperit încă de cască, şi îi dădu un şut puternic de se rostogoli ca o minge de fotbal. Legionarul, care de obicei nu era cea mai impresionabilă persoană, se scutură ca de friguri.

— E o chestie să-ţi vezi căpăţâna că rânjeşte la tine din şanţul drumului!

— E ca într-un abator aici, remarcă Gregor, într-una din rarele sale dovezi de imaginaţie. Peste tot atârnă hălci de carne.

— Mai curând ca în bucătăria iadului, dacă vreţi părerea mea, spuse Porta. Pun pariu că e aici suficientă carne friptă să hrănească jumătate din armata germană o săptămână întreagă.

— Mai tăceţi din gurile alea scârboase! izbucni deodată Bătrânul.

Ne scufundarăm într-o linişte stânjenită. Porta tocmai începuse să întrebe dacă ne-a spus-o vreodată „pe aia despre…“ când pământul se zgudui şi dudui sub picioarele

noastre şi se auzi zgomotul asurzitor al unei explozii. Instinctiv, am căzut în genunchi toţi ca unul.

— Aruncaţi chiştoacele! împrăştiaţi-vă!

Ne-am împrăştiat în grabă. O trâmbă de flăcări ţâşni strălucitoare spre cer, peste capetele noastre. Probabil că venea dinspre bateriile DO[3], baterii de rachete cu douăsprezece ţevi. În şir indian, aplecaţi de la mijloc, ne-am furişat la adăpostul unuia dintre zidurile de piatră care abundau în această parte a ţării. Inamicul ne făcea viaţa mai grea decât era absolut necesar, schimbându-şi poziţiile după fiecare nouă salvă, muncind din greu să-şi mute tunurile în locuri noi, pentru a trage asupra noastră din cine ştie ce punct neaşteptat.

— Mişcaţi-vă odată, n-auziţi? şuieră Bătrânul. Se apropie tot mai mult. Acuşi-acuşi ne ating şi pe noi!

Remarca era absolut justificată: chiar în spatele nostru se ridica un nor de fum dens, străbătut din când în când de flăcări purpurii. Judecând după urletele şi ţipetele înfiorătoare care ne ajungeau la urechi de dincolo de nor, se părea că mulţi nefericiţi o păţiseră.

Ne strecurarăm pe lângă zid. Protecţia pe care ne-o oferea acesta era mai mult psihologică decât reală, dar, din fericire, nimeni nu stătea să se gândească atunci la asta. Un locotenent de artilerie, observator din linia întâi, sări deodată dintr-o pâlnie de obuz şi ne întâmpină mânios. Era plin de noroi şi de sânge şi avea o rană proaspătă la frunte.

— Ce dracu’ se întâmplă aici? întrebă el. Cine răspunde de adunătura asta de cretini?

Locotenentul-major Löwe, care îl înlocuia pe fostul nostru locotenent Brandt, tremura de enervare:

— Cui îi zici tu adunătură de cretini?

Locotenentul îşi ridică braţele spre cer, într-un gest de disperare.

— Nenorocitei dumitale de companii, fireşte! Nu puteţi să plecaţi dracului de-aici? Atrageţi focul inamicului spre noi!

[3] Prescurtare de la *Donar Orchester.* În mitologia germană, Donar (Thor) era zeul războiului, al tunetelor şi al fulgerelor (n.tr).

Ghemuiţi în spatele zidului de piatră, urmăream discuţia cu interesul nostru obişnuit pentru asemenea ocazii.

— Vrea un şut zdravăn în fund, declară Porta cu voce tare. Ce-şi închipuie că facem aicea? Că ne jucăm de-a-baba-oarba?

— Oamenii tăi insultă un ofiţer! răcni artileristul. Ce, nu vezi că sunt locotenent?

— Ba eşti un cur pictat! îi replică Löwe, sprijinit în cor de noi toţi.

Bateria de rachete era în poziţie, la câteva sute de metri distanţă, pe cealaltă parte a drumului. Proiectilele veneau mereu, dese şi rapide, iar umbrela de foc lumina cerul ceţos pe distanţe de kilometri.

Noi continuam să stăm la adăpostul iluzoriu al zidului, grămadă, înghesuiţi unul într-altul. Flăcările nu mai erau acum aşa departe. Îşi adunau forţele şi, fără îndoială, vor năvăli şi ne vor înghiţi. Locotenentul Löwe dădu ordin să pornim în şir indian, subliniind că vrea să plecăm, într-adevăr, unul câte unul şi să nu se producă agitaţie şi indisciplină pentru ocuparea locurilor din frunte.

Am fost disciplinaţi. Ne depărtasem foarte puţin când, uitându-mă înapoi, am văzut o avalanşă de flăcări rostogolindu-se de-a curmezişul drumului şi lovindu-se de baza zidului care fusese adăpostul nostru. Pentru o clipă, conturul unui om se profilă pe lumina orbitoare; apoi îşi ridică încet mâinile şi căzu înapoi, în flăcări. Era arogantul locotenent de artilerie. Dacă n-ar fi pierdut atâta timp pentru a încerca să-l pună la punct pe locotenentul Löwe, poate că ar mai fi fost viu. Dar, asta-i viaţa, cum îmi reaminti, vesel, Porta.

Mi-am amintit de altă ocazie când, din pură întâmplare, lucrurile au ieşit bine pentru noi şi prost pentru alţii, iar Porta a făcut aceeaşi remarcă. Grupul nostru se adăpostea într-o pădure în compania unor oameni dintr-un detaşament de genişti. Ploua cu găleata şi, după puţin timp, eram la fel de uzi ca şi când am fi stat sub cerul liber. Micuţul, ca de obicei, se plictisise să nu facă nimic.

— Mi-ajunge! declară el. N-am putea să plecăm mai departe?

Şi, aşa, a trebuit să plecăm. N-am apucat să ne îndepărtăm nici la cincizeci de metri şi se auzi o explozie asurzitoare; atât copacii cât şi geniştii au sărit în aer în mici fărâme.

Iar altă dată, îmi amintesc, ne instalasem într-o casă părăsită dintr-un sat – am uitat unde eram şi el juca o partidă de cărţi cu un grup de băieţi de la tunurile antitanc. Numai purul noroc a făcut ca ochii lui Porta să rătăcească tocmai în colţul acela de cameră în care se puteau vedea două sârme pe lângă plită.

— Staţi aşa, spuse el. Ce-i acolo?

Fiind suspicioşi, atât prin natură cât şi prin experienţă, noi am pus jos cărţile şi am început să urmărim sârmele. Băieţii de la anticar au rămas la locurile lor, înjurându-ne că am întrerupt jocul. Câteva secunde mai târziu, urmăream sârmele, după ce ieşisem pe uşa din spate, şi, înainte de a ajunge la capătul lor, casa sări în aer, cuprinsă de flăcări.

Dar, asta-i viaţa.

În cele din urmă, am ajuns la cota 112 şi am preluat-o în ordine de la compania pe care ni se ordonase s-o înlocuim. Erau SS-işti din Divizia Hitler Jugend a 12-a Panzergrenadiren. Niciunul dintre ei, cu excepţia ofiţerilor, nu avea mai mult de şaptesprezece ani, dar în ultimele trei zile aceşti băieţi disciplinaţi, tăcuţi, ţepeni, îmbătrâniseră, deveniseră adulţi, cu feţele brăzdate, cu capul vârât între umeri, cu ochii ficşi şi adânciţi în orbite. Mai mult de jumătate din compania lor căzuse în luptă.

La sosirea noastră, şi-au împachetat fără un cuvânt efectele şi au rămas în picioare, aşteptând semnalul de plecare. Predaseră până şi situaţia cartuşelor folosite. Erau un model de perfecţiune şi asta era cea mai tristă privelişte din lume. Ne uitam la ei cum plecau şi dădeam din cap a uimire. Numai Heide era impresionat favorabil.

— Aşa o disciplină v-ar trebui! spuse el cu admiraţie. Ce mai soldaţi sunt băieţii ăştia! Vedeţi, ei îşi merită ofiţerii pe

care îi au… Aţi văzut? Toţi aveau „Crucea de Fier“ clasa I, fiecare om… Doamne, ce n-aş da să fiu comandant de pluton la băieţii ăştia!

— Să-ţi fie de bine, spuse Porta, laconic. Este absolut sinistru, dacă vrei să-mi ştii părerea.

— La dracu’ cu nenorociţii ăştia de eroi! adăugă Micuţul, pentru echilibru.

Rămăsesem în picioare, uitându-ne lung cum coloana se îndepărta şi cum aceşti adevăraţi bătrâni, înşiraţi doi câte doi, dispăreau din câmpul nostru vizual, dincolo de vârful dealului. Uniformele le erau imaculate, ţinuta militărească, echipamentul strălucea şi scânteia prin ceaţă – toate astea după trei zile de lupte grele. Pentru noi toţi, cu excepţia lui Heide, priveliştea era aproape insuportabil de patetică. Pentru Heide, ea părea perfecţiunea însăşi. Ochii îi străluceau şi părea incapabil să priceapă cum de noi, ceilalţi, simţim altfel.

— Du-te după ei, dacă asta vrei, mormăi Porta. Cine dracu’ te opreşte, aţâţător de război nenorocit ce eşti!

Heide a rămas indiferent la cuvintele lui Porta. După toate probabilităţile, nici măcar nu le auzise. Era pierdut în propriile visuri intime de glorie. În imaginaţie, se visa deja ofiţer într-un regiment trăsnet. I-am văzut mâna ridicându-se spre piept, fără îndoială căutând „Crucea de Cavaler“, care într-o zi va trebui să-i împodobească tunica. Micuţul dădu din cap a dezgust. Rupse în grabă două crenguţe şi le legă împreună în formă de cruce.

— Na! Vezi dacă ţi-e bună ca mărime!

Heide îl privi cu ochii goi şi-i adresă un zâmbet mai curând frumos, deşi absolut gol. Micuţul se întoarse şi trase un scuipat.

Începu să plouă, iar picăturile reci răpăiau dezolant pe căştile noastre şi ni se scurgeau pe spate în jos. Ce climă nenorocită era în partea asta a ţării! Ceaţă, ploaie, vânt, noroi – noroi în special. Nu te puteai mişca fără să te înnămoleşti. Era un fel de clei gros, lipicios şi roşu, care se agăţa cu încăpăţânare de uniformă şi de echipament şi

care lăsa o pată roşiatică pe orice.

Puţin înainte de căderea serii, inamicul atacă. Ei nu ştiau că trupele SS care apăraseră poziţia în ultimele trei zile fuseseră retrase şi noi nu-i lăsarăm să se apropie suficient pentru a-şi da seama de schimbare. Aveam propria disciplină îndârjită când ne aflam în bătaia focului, disciplină învăţată în condiţii amare, pe frontul rusesc.

Inamicul părea să fie reprezentat aici, mai ales, printr-un regiment canadian. Îi uram în mod special pe canadieni şi metodele lor sadice. Auzisem că ei obişnuiau să lege prizonierii cu sârmă ghimpată şi să-i calce cu tancurile şi ştiam sigur că, dacă am fi căzut în mâinile lor, lucrul cel mai bun la care puteam spera era un glonţ în ceafă.

După un timp, canadienilor li s-au alăturat Gordon Highlander-ii[4], dar lor nu le purtam vreo ranchiună specială. Ba am mers până acolo încât am salvat trei răniţi de-ai lor care se încurcaseră în sârma ghimpată a tranşeelor noastre.

Bieţii nenorociţi erau îngroziţi şi evident sub impresia că îi vom împuşca la prima vedere. Dumnezeu ştie de unde aveau o asemenea informaţie. Propaganda, presupun, zvonuri răspândite de ziarişti cu limba ascuţită care, dac-ar fi după mine, ar merita să fie măcelăriţi pe loc fără nicio problemă.

*

Ne-am petrecut întreaga zi sub foc continuu. Britanicii lansau un atac aerian asupra Caen-ului, iar cerul era plin de bombardiere. Bombe, rachete, tunuri de bord.

— Sper, pentru Dumnezeu, că nu se gândesc să ne trimită încolo, mormăi Porta, dând din cap în direcţia Caen-ului. Ţineţi minte cum a fost la Kiev, cu ruşii la numai doi paşi în spatele nostru tot timpul? Ce dracu’? Nu pot să sufăr lupta în oraş.

— Dar despre Roma, ce zici? îl provocă Micuţul. Te-ai

[4] Denumire dată unităţilor şi subunităţilor formate din scoţieni (n.tr.).

distrat al dracului la Roma, dacă-mi amintesc bine. Ca prin minune ai scăpat să nu ajungi cardinal.

— Ei, Roma a fost altceva, zise Porta.

O mitralieră inamică împroşcă terenul din faţa noastră cu o ploaie de gloanţe. Casca lui Barcelona îi zbură din cap şi se rostogoli până la capătul tranşeei. El ţipă şi se aplecă să şi-o ridice.

— Adunătură de scoţieni nenorociţi! Hai, veniţi încoace şi vă arăt eu vouă!

O bruscă acalmie în furia măcelului. Am întins la repezeală foile de cort pe fundul tranşeei şi ne-am aşezat la o partidă de cărţi. Ochii mici şi vicleni ai lui Porta fulgerau pe sub sprâncenele stufoase, iscodind într-o parte şi în alta, în încercarea de a vedea ce cărţi au ceilalţi în mână. Heide, mereu bănuitor, îşi ţinea cărţile la piept şi trăgea din când în când cu ochiul la ele. Era, probabil, o precauţie înţeleaptă, se ştia că Porta trişa întotdeauna şi că ochii lui erau adevărate raze X. După expresia feţei lui Gregor, mi-am dat seama că se gândea la o şmecherie cu cel puţin toate cinci cărţile. M-am întors să mă uit la Micuţul, dar acesta era departe, întins pe spate, cu picioarele lui urât mirositoare sprijinite pe cutia unei măşti de gaze, scobindu-şi dinţii cu limba. Doamne, cum îi mai miroseau picioarele! Trebuie să fi fost săptămâni de când nu mai văzuseră apa, numai Dumnezeu ştie când au venit în contact cu săpunul ultima oară.

Barcelona aruncă o privire la cărţile din mână şi declară pe un ton dezgustat:

— *Hombre!* Eu am terminat-o cu voi!

Şi îşi aruncă pe jos toate cărţile. În ultimul timp, Barcelona devenise mai spaniol decât oricând. Veşnic visa la anii petrecuţi în Spania, luptând în războiul civil. Păstra chiar o portocală uscată în buzunar, ca amintire.

— E chiar din Valencia, obişnuia el să ne spună cu dragoste în glas.

Legionarul îşi luă cărţile şi le privi fără emoţie. N-aveai ce înţelege dacă îi studiai figura. Anii petrecuţi în Legiunea

Străină franceză îşi lăsaseră amprenta asupra lui, ochii săi cenuşii erau întotdeauna ficşi şi reci, iar gura veşnic strânsă într-o linie sinistră. Mi-era greu să-mi amintesc dacă l-am văzut vreodată râzând. În general, mă gândeam că, dacă ar fi făcut-o, mi-aş fi amintit cu siguranţă ocazia.

Bătrânul scoase un zgomot din fundul gâtului şi aruncă jos cărţile, apelând la draga lui pipă să-l consoleze. Într-un fel sau altul, Bătrânul îmi amintea de „Kat“ al lui Erich Maria Remarque. Bătrânul fusese cel care ne învăţase pe toţi cum să recunoaştem diversele proiectile după sunetul pe care-l fac, exact aşa cum făcuse „Kat“ pentru grupa lui. Tot Bătrânul fusese cel care ne învăţase aproape tot ce ştiam acum, şi Dumnezeu mi-e martor că mulţi dintre noi n-ar mai fi fost astăzi în viaţă dacă n-ar fi fost el. El scosese plutonul dintr-o mulţime de situaţii neplăcute la vremea lor. Şi existau mulţi tineri ofiţeri, abia ieşiţi de la Şcoala Militară din Potsdam, care aveau motive să-i mulţumească. Şi nu trebuia să-l uit pe *Obersturmführer-ul* SS care ne-a fost trimis să ispăşească o parte din pedeapsă. Nu-i luase mai mult de o jumătate de oră pierderea unei întregi companii, pe care ruşii o încercuiseră, pe nesimţite, chiar sub ochii lui. *Obersturmführer-ul* fusese unul dintre puţinii care reuşiseră să rupă încercuirea şi să supravieţuiască şi, dacă n-ar fi fost firea îndurătoare a maiorului Hinka, omul ar fi fost fără îndoială târât în faţa Curţii Marţiale. Dar, aşa, el a devenit dintr-o dată plin de umilinţă şi s-a dovedit, până la urmă, unul dintre cei mai silitori învăţăcei ai Bătrânului.

Am auzit odată, din întâmplare, o conversaţie între Bătrân şi unul dintre medici, ofiţeri de pe lângă statul-major, care declara, patetic, că trebuie să câştigăm războiul, deoarece suntem mai buni decât adversarii noştri.

— Din nefericire, spuse Bătrânul, pe un ton sec, nu întotdeauna cel mai bun câştigă, şi, în orice caz, nu uşor.

— Ei, da, spuse medicul, probabil că ai dreptate. Personal, nu ştiu prea multe despre problemele astea militare… Dar, spune-mi, când crezi că o să primim acea splendidă armă nouă, pe care ne-o promit de atâta vreme?

— Armă nouă?

Bătrânul îşi scărpină lobul urechii cu marginea pipei şi râse în barbă.

— Ştii, nu pun prea mare bază pe acest mit despre o nouă armă. Vreau să continuu să lupt cu alea vechi…

Şi se întoarse, făcând un semn spre noi. Spre Porta, cu gâtul lui lung şi slăbănog, cu picioarele paranteze; spre Micuţul, un malac cât un bou, cu inimă mare şi un creier mic; spre Barcelona, cu groaznicul lui platfus; spre mine, cu ochii mei slabi, care nu suportă lumina, spre Gregor, căruia nu-i rămăsese decât o jumătate din nas, şi spre maiorul Hinka. El îşi pierduse braţul drept.

— O adunătură la care îţi e milă să priveşti, recunoscu Bătrânul, când maiorul era destul de departe ca să nu-l mai poată auzi. Dar, crede-mă, prefer să-i am pe ei lângă mine, decât nişte arme noi. Oameni ca ei l-au ţinut pe inamic în loc, nu rachetele sau bombele voastre zburătoare.

Doctorul oftă.

— Ei, da, spuse el din nou, şi de data aceasta oftă categoric a disperare, probabil că ai dreptate. Personal, nu ştiu prea multe despre problemele astea militare…

Două zile mai târziu, am aflat că îşi trăsese un glonţ în creier. M-am gândit de multe ori dacă remarcile Bătrânului nu au fost mai mult decât putea el să suporte. La prima vedere nu apăream chiar ca o echipă care să inspire multă încredere. Probabil că l-a zguduit rău gândul că pe oameni ca noi trebuie să se bazeze pentru câştigarea războiului.

Deodată, sună alarma, ascuţit, sfredelitor. În sfârşit, veneau. O hoardă de soldaţi, îmbrăcaţi în kaki, sărind peste vălătucii de sârmă ghimpată, trăgând de la şold, împroşcându-ne cu grenade. Prin flăcări, le puteam vedea baionetele strălucind. Obiectivul lor era să ocupe cota 112. Ordin de la generalul Montgomery, care dorea să captureze Caen-ul cu orice preţ, chiar dacă asta însemna să piardă o întreagă divizie de scoţieni. Cota 112 urma să devină în curând o a doua Golgotă.

Scoţienii atacau frontal. Pe ambele flancuri erau divizii

blindate. Gregor servea aruncătorul de 81 mm pe care îl mânuia ca pe o mitralieră. Îşi pierduse casca şi faţa îi era plină de fum, ici şi colo brăzdată de şiroaie de sudoare. Maiorul Hinka, cu mâneca goală a hainei vârâtă în buzunar, preluase o mitralieră grea şi trimitea rafale după rafale în masa de infanterişti care se apropia. Era ajutat de un simplu infirmier. Nimeni nu spunea un cuvânt, gurile le erau strânse într-o linie gravă, iar uniformele pline de noroi. Micuţul lega câte două grenade deodată. Ambele explodau în clipa în care îşi atingeau ţinta. Se ştia că Micuţul nu dă niciodată greş când e vorba de grenade. În ce mă priveşte, eu aveam probleme cu mitraliera. Era un model care mie nu-mi plăcea deloc. Model MG-34. Blestemat model! Blocaje peste blocaje de alimentare! De data asta, ca în atâtea altele, un cartuş se înţepenise în închizător. Înjurând birjăreşte, am scos baioneta şi am început să extrag glonţul buclucaş. Nu obţineam niciun rezultat, decât poate să-l împing mai în interior. Din fericire, Porta îmi veni în ajutor.

— Dă-te la o parte, tâmpitule!

Mă dădu la o parte cu cotul şi, câteva secunde, scoţienii aceia sinucigaşi îşi croiseră drum şi se întindeau acum în faţa ochilor noştri ca o masă unduitoare de culori. Roşu, verde, albastru, galben... atât de frumoase, dar atât de periculoase! Urlau cu toţii ca nebunii, aruncându-se peste sârma ghimpată, fără să ţină seama de bubuitul neîncetat al grenadelor şi al focului de mitraliere. Era evident că Montgomery îşi dorea într-adevăr nespus de mult Caen-ul. Scoţienii piereau cu sutele pe sârma ghimpată. Cei din diviziile de blindate mureau în chinuri în tancurile lor, care luau foc. Şi totuşi, ei continuau să vină, pentru că oraşul Caen trebuia cucerit.

Subunitatea care deţinea poziţiile în flancul din dreapta noastră era în pericol de a fi distrusă. În tranşeele înguste începuse lupta corp la corp. Vecinii noştri duceau acum o luptă disperată, pe viaţă şi pe moarte, cu baionetele, paturile puştilor şi cuţitele, şi ştiam că, dacă ei cădeau, noi eram următorii. Maiorul Hinka s-a întors o clipă de la

mitraliera lui. Dădea din mână cu putere, cu un gest imperios, şi striga ceva care s-a pierdut însă în zgomotul general. Ştiam ce ni se cerea. Nu era nevoie să se repete. Barcelona îşi răsuci mitraliera către tranşee şi deschise focul la nimereală. Prieteni sau duşmani, toţi au fost seceraţi. Nu era loc de sentimentalisme pe muntele Golgota. De undeva mai de sus, de-a lungul liniei, am văzut ridicându-se un steag alb, de fapt o vestă cenuşie şi veche, legănându-se nesigură în vârful unei puşti. Am văzut un mic grup de canadieni îndreptându-se spre ea. I-am văzut cerându-le germanilor care se predau să-şi părăsească adăpostul şi să se alinieze la marginea tranşeei, să lase jos armele şi să-şi pună mâinile la spate. Am auzit ordinul „foc!“. Un sergent şi-a ridicat pistolul-mitralieră şi oamenii în cenuşiu căzură unul după altul la pământ.

— Ticăloşii! zbieră Legionarul cât putu de tare.

Cu o zvâcnire rapidă a capului către Porta şi Micuţul, îi chemă la o şedinţă fulger şi aparent decisivă. În clipa următoare, Porta trăsese deja o vestă găurită de pe cel mai apropiat cadavru, şi-o legase de puşcă şi se târa încet în „ţara nimănui“, către grupul de canadieni care se adăposteau acum, cu un aer victorios, în tranşeea care le-nghiţise victimele. În spatele lui Porta se furişau Micuţul şi Legionarul, trăgând după ei aruncătorul de flăcări. Porta îşi flutură steagul cenuşiu şi strigă la canadieni. L-am văzut pe sergentul cu pistolul-mitralieră ridicându-se în picioare în tranşee: zâmbea. L-am văzut pregătindu-se să tragă. Înainte ca degetele să-i atingă trăgaciul, două lucruri se întâmplară aproape simultan: aruncătorul de flăcări intră în acţiune şi Porta aruncă o grenadă în tranşee. Canadienii fură raşi de pe faţa pământului în răstimp de câteva secunde.

— Asta o să-i înveţe minte pe ticăloşi, mormăi Legionarul când ajunse iar înapoi, lângă mine. N-or să mai folosească trucul ăsta prea curând.

N-am avut timp să-l felicit: tancurile inamice se îndreptau în forţă spre noi. O formaţie compactă de *Churchill-uri* şi

Cromwell-uri ne spărsese deja prima linie. Tunurile anticar trăgeau de li se înroşiseră ţevile, dar o parte dintre infanteriştii noştri abandona poziţiile şi se împrăştia în faţa tancurilor care înaintau mereu. Maiorul Hinka ne strigă să folosim *Goliat-urile*. Acestea erau un anumit tip de minitancuri, controlate prin radio şi conţinând fiecare o sută de kilograme de explozibil. O sută patruzeci de asemenea maşinuţe ciudate şi caraghioase porniră, legănându-se, peste terenul răscolit de explozii. Era limpede că inamicul nu mai văzuse aşa ceva. Primele două *Goliat-uri,* cu aspectul lor neînsemnat şi inofensiv, traseră pe dreapta şi se opriră chiar în faţa unei companii de soldaţi care avansa. Trebuie să le se fi părut că tancurile nu pot înainta datorită vreunei defecţiuni mecanice. Inamicul era complet nedumerit. La început, le tratară cu oarecare precauţie, iar apoi, ca şi cum nimic nu se întâmplase, deveniră mai curajoşi şi începură să se îndrepte spre ele. Cineva scoase un aparat de fotografiat şi le făcu o poză; alţii, foarte cutezători, întindeau mâna şi le atingeau; de aici era numai un pas până la momentul în care un spirit mai avântat să ridice bocancul şi să-i aplice unuia dintre *Goliat-uri* un şut din toată inima. Câţiva plonjară, încercând să se adăpostească, dar clovnul companiei stătea prosteşte pe un al doilea minitanc şi începu să cânte tare refrenul din „Tipperary“… Chiar în acea clipă, Barcelona apăsă butonul. *Goliat-ul* explodă, aruncând o imensă limbă de foc, şi sări în aer cu un zgomot infernal, ducând cu el un amestec pestriţ de material uman.

— Nenorociţi tâmpiţi! mormăi Legionarul. Copii proşti care, cum văd ceva, hop să pună mâna… Nu trebuie să te joci niciodată cu obiecte neidentificate… E o chestie elementară, nu?

Şaptezeci de tancuri inamice ardeau, scoţând flăcări şi trâmbe negre de fum, echipajele zăceau, carbonizate, în sicriile lor de oţel, dar oraşul Caen trebuia cucerit, şi erau veşnic noi tancuri ţinute în rezervă. Lupta a continuat timp de optsprezece ore, cu obişnuitele pierderi îngrozitoare de

ambele părţi. La capătul acestui interval, nici nu ştiam, nici nu ne mai păsa ce se întâmplase cu Caen-ul. Rezistase sau căzuse?

— Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, spuse Barcelona.

— Şi, în fond, cui dracu' îi trebuie! se enervă Porta. Mie, sigur, nu!

La câteva secunde după schimbul de cuvinte, ambii se prăbuşiră la pământ, cufundându-se într-un somn adânc. Noi, ceilalţi, căzurăm pe lângă ei ca un castel de joc care se prăbuşeşte. Cui dracu' îi trebuia oraşul Caen, în fond? Lui Porta nu. Nici mie. Numai lui Montgomery îi trebuia, după cum vedeam eu. Şi, dac-ar fi fost după cum simţeam eu în acel moment, n-avea decât să-l ia.

Mulţi francezi anonimi, membri ai Rezistenţei, au acordat sprijin forţelor aliate, iar numărul exact al celor care şi-au pierdut viaţa nu a fost cunoscut niciodată.

Cu puţin înainte de a avea loc invazia, Londra solicitase cu mult sânge-rece ca omul care conducea reţeaua Rezistenţei pentru oraşul Caen, un inginer pe nume Meslin, să-i furnizeze informaţii detaliate privind fortificaţiile germane din zona respectivă. Cei de la Londra ştiau prea bine ce sarcină uriaşă, ba s-ar putea spune chiar imposibilă, îi dădeau, dar aveau pretenţia să le prezinte răspunsuri corecte la problemele puse. Meslin a ascultat solicitarea în tăcere, s-a luat doar cu mâinile de cap şi s-a întrebat cum dracu' o să facă minunea de care era nevoie. Fiecare şosea, sau nu, fiecare străduţă, fiecare alee care duceau la malul mării erau păzite cu străşnicie şi se aflau sub supraveghere permanentă. Oricine ar fi fost destul de inconştient să se lase surprins, colindând încoace şi-ncolo, fără aprobare oficială, ar fi fost împuşcat pe loc.

Cu cât Meslin cugeta mai mult la căile şi mijloacele pe care le avea la dispoziţie, cu atât îşi dădea mai bine seama că aceste căi şi mijloace erau, într-adevăr, foarte limitate. Inexistente, era el tentat să spună. Chiar dacă şi-ar fi găsit de lucru în cadrul Organizaţiei Todt[5]*.*

El n-ar fi putut să vadă decât o minusculă parte din plajă. Şi erau nu mai puţin de o sută şaizeci de kilometri de ţărm cu totul. Era clar că ar fi fost nevoie de câteva sute, dacă nu de mii, de agenţi pentru a acoperi întreaga regiune.

Sarcina era de-a dreptul absurdă. Meslin judecă situaţia din toate unghiurile posibile şi hotărî să transmită următorul mesaj la Londra: nu putea să le spună prea multe despre fortificaţiile nemţeşti, dar putea să le spună ce să facă cu solicitările lor aberante în viitor.

În acest moment a intervenit şansa, aducând schimbarea planului. Unul dintre membrii grupului era pictor şi

[5] Gigantică organizaţie, specializată mai ales în lucrări de construcţii şi fortificaţii, realizatoarea Zidului Atlanticului (n.tr.).

decorator, se numea René Duchez şi era poreclit „Sang Froid“ (Sânge-Rece). În timp ce rătăcea pe străzile din Caen, chibzuind asupra aceloraşi probleme ca şi Meslin, îi atrase privirea un anunţ agăţat pe peretele postului de poliţie:

„Organizaţia Todt caută pictor cu experienţă.“

Câteva clipe, Duchez puse în cumpănă toate argumentele pro şi contra, până la urmă hotărându-se în favoarea celor pro. Se întoarse şi se îndreptă către birourile Organizaţiei Todt, când, deodată, o santinelă îl împinse cu brutalitate de acolo, înainte ca el să fi avut măcar timp să scoată o vorbă. Duchez nu cedă, ci solicită să fie dus în faţa unui ofiţer. Santinela, neştiind franceza, nu cedă nici ea, aşa că rămaseră amândoi aşa, burzuluindu-se unul la altul, până când sosi un subofiţer să rezolve lucrurile. Cunoştinţele de franceză ale acestuia erau minime, dar îşi serveau scopul, şi astfel Duchez se trezi condus dincolo de punctul de pază, într-un birou pe uşa căruia scria „Controlor de lucrări şi construcţii civile“. Controlorul îşi notă numele şi adresa lui şi îi promise să-l anunţe în decurs de opt zile dacă Organizaţia Todt doreşte să-i accepte oferta. Duchez îşi dădea prea bine seama care era scopul celor opt zile; în această perioadă, Gestapo-ul va cerne detaliile vieţii lui trecute şi prezente printr-o sită dintre cele mai fine. Orice lucru cât de dubios, orice ar putea să le sugereze ceva legat de activităţile lui din Rezistenţă, nu numai că i-ar refuza participarea, dar şi viaţa i-ar fi pusă în pericol.

Totuşi, treaba merse strună. În a opta zi, Duchez se prezentă la lucru cu o gamă largă de mostre de materiale şi fu introdus în biroul unui Oberbauführer. *Nu trecuseră decât câteva clipe de când se afla acolo, când uşa se deschise şi intră unul dintre ingineri. Acesta îl salută pe Duchez cât şi pe* Oberbauführer *cu un „Heil Hitler!“ imparţial şi aruncă pe masă mai multe schiţe.*

— Nu acum, pentru Dumnezeu! spuse Oberbauführer-ul, *dând nerăbdător din mână. Vino mai târziu; acum sunt prea ocupat ca să mai văd şi asta.*

— Cum doriţi. Nu mă grăbesc.

Inginerul dădu din umeri cu indiferenţă şi ieşi din încăpere. Schiţele rămaseră pe masă. Oberbauführer-ul *le desfăcu, bombănind, iar Duchez, din spatele acestuia, îşi întinse gâtul să le vadă. Abia îi venea să creadă ochilor: schiţele nu erau altceva decât preţioasele planuri ale fortificaţiilor germane de-a lungul Zidului Atlanticului, de la Honfleur până la Cherbourg, documente dorite cu ardoare la Londra.*

Oberbauführer-ul *nu părea interesat de fortificaţii. Însăşi prezenţa schiţelor părea că este suficientă pentru a-l scoate din fire. Le făcu sul şi le înghesui într-un colţ, după care se întoarse la Duchez şi la discuţia despre ce vopsea şi ce tapet urma să folosească. Câteva secunde mai târziu, au fost din nou întrerupţi, de data aceasta de către un ofiţer arogant, care înlătură orice alte preocupări din atenţia* Oberbauführer-ului *şi îi ordonă să treacă într-o cameră alăturată pentru a discuta „probleme confidenţiale“.*

Duchez, rămas singur în cameră, înşfăcă imediat, cu o mişcare reflexă, schiţele. Până în clipa în care le-a avut în mână nu se oprise să se gândească ce va face cu ele. Era inutil să încerce să le ascundă undeva asupra lui. Privirea disperată i se opri asupra unui imens tablou al lui Hitler agăţat pe peretele din spatele biroului Oberbauführer-ului. *I se părea foarte puţin probabil ca tabloul să fie vreodată mutat şi, de asemenea, nu părea să existe vreun motiv ca cineva să se uite vreodată în spatele lui. Înghesui la repezeală sulul de schiţe între portret şi perete şi se întoarse la grămada de vopsele şi tapete chiar în momentul în care* Oberbauführer-ul *revenea în birou.*

— Idioţi! Nişte idioţi cu toţii! Toţi ăştia de pe-aici sunt nişte idioţi nenorociţi! urlă acesta.

Apoi îl privi pe Duchez ca şi cum ar fi sugerat că nu trebuia să se considere exceptat.

— Nişte ticăloşi au amestecat zahăr în ciment. Ce dracu’ să fac eu? Să-l scormonesc cu unghiile?

Din fundul gâtului îi ieşi un sunet de dezgust.

— Hai să ne uităm odată la mostrele alea ale dumitale, mârâi Oberbaufϋhrer-ul.

În cele din urmă, au stabilit ce culoare şi ce tapet să folosească. Lui Duchez i s-a spus să se prezinte luni dimineaţă, la ora opt; sarcina lui urma să fi redecorarea birourilor Organizaţiei Todt. Duchez plecă, după ce salută cu entuziasm şi zâmbi plin de înţeles spre portretul Führer-ului.

Era vineri. Îşi petrecu întregul sfârşit de săptămână într-o stare de frământare, îngrozit deodată de idioţenia pe care o făcuse, aşteptându-se să-i pice Gestapo-ul pe cap dintr-o clipă într-alta.

Acum, gândind la rece, i se părea absolut evident că schiţele vor fi date dispărute, în cel mult douăsprezece ore, şi că Oberbaufϋhrer-ul *va arunca, fireşte, vina asupra lui. Nu numai că era francez şi, în consecinţă, în mod automat, suspect, dar petrecuse câteva secunde, în mod clar vitale, singur în cameră cu nenorocitele alea de schiţe. Era deja ca şi mort.*

Somnul nu se lipea de el. Colinda apartamentul de la un capăt la altul, în timp ce nevastă-sa dormea sforăind, într-o fericită ignoranţă. Spaima, acea spaimă umedă, plină de sudoare, a anticipării nenorocirii, aproape îl înnebuni. Se blestema pe sine, îi blestemă pe englezii retraşi în insolenţa lor pe insula de peste canal. Tropăitul unor bocanci grei pe caldarâm îl făcu să sară în sus ca o marionetă. Privi pe fereastră: o patrulă de poliţie, înarmată cu pistoale-mitralieră, îşi făcea rondul. Raza unei lanterne puternice lumină apartamentul şi el se retrase în umbră, lângă perdele. Patrula îşi continuă drumul. Duchez înşfăcă o sticlă de vin şi petrecu restul nopţii într-o transă alcoolică stăpânită de groaza Gestapo-ului.

Gestapo-ul însă nu veni. Şi, în orice caz, până luni, Duchez devenise aproape indiferent faţă de soarta sa. Porni spre Organizaţia Todt cu borcanele lui de vopsea şi cu pensulele şi constată că se obişnuise cu teama şi că nu-l mai tulbura aşa de tare acum. Oberbaufϋhrer-ul *fuses*e

transferat la un alt serviciu. Se părea că nimeni altcineva nu avea vreo idee despre ce este vorba, şi Duchez se trezi salutat cu guri căscate şi umeri ridicaţi când se prezentă fluierând în primul birou pe care trebuia să-l decoreze. În cele din urmă, găsiră, cu greu, un Stabsbauführer *care mărturisi că auzise vag despre această intenţie.* Stabsbauführer-ul, *însă, era deocamdată ocupat cu artileria grea şi cu adăposturile, de care considera că este mult mai important să se ocupe, lăsând decorarea birourilor în grija altora.*

— Dă-i drumul, fă ce ţi-a spus să faci! strigă el, scos din sărite. Nu mă bate pe mine la cap cu asta. Am altele pe cap, nu pot fi deranjat cu nimicuri.

Timp de două zile, Duchez munci din greu la zugrăveala lui. Oamenii se obişnuiseră să-l vadă acolo şi, în majoritatea cazurilor, îl ignorau. Până în după-amiaza celei de-a treia zi nu riscă să se uite în spatele portretului Führer-ului*. Schiţele erau însă acolo. Nu se aştepta să fie, şi vederea lor îl readuse în starea de panică de la început. Hotărî să le lase acolo, dar în ultima clipă le înşfăcă şi le ascunse într-un sul de tapet.*

Pe când părăsea clădirea, fu oprit de santinelă. Era un tip nou, unul pe care nu-l mai întâlnise, unul pe care nu-l cunoştea şi care n-avea încredere în el. Duchez simţi deodată că i se face rău. Omul îi pipăi buzunarele, se uită în sacul său de pânză.

— Bun, poţi să pleci.

Duchez ieşi pe poartă.

— Stai o clipă! Ce ai în găleţile alea?

— Pap, spuse Duchez cu sfială.

— Pap?

— Pentru tapet.

Duchez arătă cu capul înspre tapetul făcut sul, în aşa fel încât schiţele să fie ascunse înăuntru.

— Aha!

Neîncrezătoare, santinela amestecă cu vârful baionetei în masa vâscoasă din găleţi.,

— În regulă, am vrut să fiu sigur. Din nefericire, nu poţi avea încredere întotdeauna în francezi.

Duchez chicoti, umil, şi reuşi să plece pe picioarele lui ca de plumb. Imediat ce avu ocazia se prezentă la „Café des Touristes“, cartierul general al Rezistenţei în regiunea respectivă, şi predă tapetul împreună cu schiţele. Se bucura din toată inima să scape şi de unul, şi de celelalte, deoarece acum până şi tapetul îl putea incrimina.

De la Caen, schiţele au fost duse pe ascuns la Champs-Elysées. Maiorul Toumy, dându-şi seama de întreaga semnificaţie a loviturii, se declară uluit şi debusolat. Aproape imediat adăugă însă că este puţin spus, dar nu are alte cuvinte.

— Fantastic! Strălucit! declară el când îi reveni graiul.

Atinse schiţele cu un deget, mai curând cu nervozitate, ca şi cum ele s-ar fi putut transforma în pulbere.

— Omul ăsta, cum îl cheamă! Duchez, omul ăsta, a dat cea mai mare lovitură din întregul război... Şi ce spun acum, adăugă el, este tot prea puţin spus.

ÎNCARTIRUIREA

Micul VW amfibie trecu clătinându-se pe lângă primele case răzleţe care marcau capătul satului, iar Gregor îl trase pe dreapta şi-l opri cu un scârţâit neplăcut al frânelor. Cu pistoalele-mitralieră pregătite, cercetam cu atenţie strada, aparent pustie. Cel mai mic semn de mişcare suspectă în întuneric, la vreo uşă sau fereastră, şi eram gata să tragem pe loc. Eram ca nişte animale de pradă care stau la pândă. Nu ne puteam permite să riscăm nimic. De prea multe ori se întâmpla să rişti, descoperind imediat după aceea că rolurile se inversau brusc şi că acum tu erai prada, iar necunoscutul vânătorul.

Tăcerea era adâncă şi nefirească. Ne învăluia ca un zăbranic greu. Porta fu primul care ieşi din maşină, urmat de Bătrânul şi de mine. Gregor rămase la volan, cu arma

rezemată de parbriz şi cu degetul pe trăgaci.

Drumul, numai hârtoape, şerpuia prin tot satul, printre tristele case cenuşii şi grădinile devastate, şi dispărea până la urmă în depărtare, peste câmpuri şi prin păduri. Satul însuşi nu era mai mult decât o aglomerare neînsemnată de mici gospodării, fiind marcat numai pe hărţile la scară foarte mare. La treizeci de kilometri depărtare, cei mai mulţi nici nu auziseră vreodată de existenţa lui. Cu armele pregătite, ne-am îndreptat spre casele cele mai apropiate. Ştiam din experienţă proprie că oameni vor protesta, uneori chiar violent, împotriva acestor neîncetate solicitări de cazare a trupelor germane. Îi înţelegeam, dar n-aveam timp de pierdut cu discuţiile sau explicaţiile: treaba noastră era să aranjăm încartiruirea companiilor care se îndreptau acum spre est, iar dacă nu ne îndeplineam sarcina înaintea sosirii lor, am fi fost acuzaţi atât de ofiţeri, cât şi de soldaţi.

Pe furiş, cu ochii în toate părţile şi paşi făcuţi pe înfundate, sătenii se trezeau la viaţă. Uşile se deschideau pe jumătate, perdelele se dădeau uşor la o parte. Mergeam din casă în casă, verificând camerele şi hotărând câţi oameni era posibil să cazăm acolo. În general, satul trecuse prin război destul de puţin vătămat. Convoaiele făcuseră chisăliţă drumul şi distruseseră grădinile, dar altfel nu făcuseră nicio stricăciune, nu căzuse acolo nici un singur obuz.

În vreme ce plecam dintr-o casă şi ne pregăteam să traversăm strada către următoarea, o fetiţă de vreo şapte-opt ani veni alergând către noi şi îşi încolăci braţele în jurul taliei Bătrânului.

— Papa, te-ai întors! Ştiam că o să te întorci! Am spus eu că aşa o să faci!

Se lipise strâns de el, iar Bătrânul rămăsese acolo, pe loc, stingherit şi neajutorat.

— Hélène! se auzi vocea aspră a unei femei dintr-o casă. Ce s-a-ntâmplat? Ce-ai mai făcut?

— E tati! S-a întors! Vino să vezi, bunico, s-a întors!

O femeie în vârstă, osoasă, cu părul negru, pieptănat

strâns spre spate şi lăsând să se vadă pregnant faţa slăbită, cu ochii adânciţi în orbite, apăru în uşa casei. Abia dacă îi aruncă o privire Bătrânului.

— Nu fi prostuţă, Hélène. Nu-i taică-tu. Vino înapoi în casă.

— Ba este, este! De data asta, este chiar el!

Cu o brutalitate de care nu era nevoie, femeia întinse mâna musculoasă, smulse fetiţa de lângă Bătrânul şi o împinse înăuntru, în casă. Am observat că purta doliu, ca atâtea alte franţuzoaice în acea vreme. Vorba îi era severă şi lipsită de orice gingăşie.

— Trebuie s-o scuzaţi. E dezechilibrată mintal. Taică-su a căzut la Liège în 1940, dar ea continuă să creadă că el este încă în viaţă. Şi maică-sa a murit. Omorâtă de o stuka[6]. Nu-i uşor să te descurci aşa.

— Sigur că nu, îngăimă Bătrânul.

Oarecum timid, arătă creta pe care o foloseam pentru a însemna casele:

— Trebuie să hotărăsc încartiruirea… Nu vă supăraţi? O să scriu pe uşă… Plutonul 1, grupa a 3-a…

— Faceţi cum vreţi, spuse femeia, acru. Aşa faceţi întotdeauna, nu-i aşa?

În casa de alături ni se oferi câte un pahar de vin. Stăpâna casei purta o rochie lungă de mătase, care trebuie să fi fost la modă cu jumătate de secol în urmă. Camera mirosea puternic a naftalină. Soţul gazdei se învârtea în jurul nostru, ne umplea paharele de fiecare dată când sorbeam chiar şi o înghiţitură, repetând mereu că suntem bineveniţi, întotdeauna bineveniţi, foarte bineveniţi, privindu-ne tot timpul uniformele, cu o sclipire de nebunie în ochi. Erau obişnuitele uniforme negre ale tanchiştilor, având insigna cu cap de mort pe petliţe.

— Văd că sunteţi de la Gestapo, observă, în cele din urmă, bărbatul. În sat se petrec nişte lucruri despre care trebuie să vă informez. Aici au loc întâmplări stranii. De pildă, mişună comuniştii. Maquisarzii… Spuneţi-le cum

[6] Junkers 87B – bombardier în picaj (n.tr.).

vreţi, sunt tot un drac.

Se aplecă, mă bătu pe umăr şi arătă prin fereastră spre o casă din vecini.

— Acolo... Vezi? Drept în faţă? Ei bine, acolo au fost omorâţi cinci dintre ai voştri. Ucişi! Mă-nţelegi? Au făcut-o cu sânge-rece.

Se îndreptă şi mai spuse:

— M-am gândit c-ar fi bine să ştiţi.

Un bărbat purtând o salopetă trecu pe bicicletă. Avea o găină moartă agăţată de ghidon. Gazda ni-l arătă cu degetul, spunând surescitat:

— Îl vedeţi pe omul ăla? E Jacques. Frati-su e în jandarmeria locală. Jacques e în Rezistenţă. Ştiu sigur. Şi nu numai asta, dar, dacă s-ar şti adevărul, că el este răspunzător de toate crimele astea... Şi nu m-ar mira dacă frati-su ar fi mână-n-mână cu el. De fapt, sunt sigur că e.

Ne umplu din nou paharele.

— Ar trebui să aflaţi lucrurile astea. Am vrut doar să vă fiu de ajutor.

Soţia lui aprobă, dând viguros din cap; ochii ei spălăciţi sticleau răzbunători. Am pus jos paharele de vin şi ne-am luat la revedere. Pe uşă am scris cu creta: „Plutonul 1, grupa a 4-a“.

— Turnători nemernici, bombăni Porta. Fac orice, să-şi salveze preţioasa piele.

— Oricum, nu-i treaba noastră, hotărî Bătrânul. Nu suntem aici pentru treburile Gestapo-ului. Nu-mi pasă dacă îi căsăpesc, chiar o duzină să fie!

Mai departe, în sat, ne întâlnirăm cu Pierre, fratele suspect al lui Jacques. Avea un chipiu murdar şi îl purta dat mult pe spate. Când ne-a zărit, a ţâşnit deodată în picioare, verde de frică, aruncându-şi chipiul cât colo şi răsturnând pe podea o sticlă de Calvados. Calvadosul fu recuperat şi oferit nouă, cu respect. Pierre însuşi bău în sănătatea noastră de mai multe ori, într-o succesiune rapidă, strigă cu entuziasm: „Heil Hitler!“ şi dădu drumul unui şuvoi de vorbe incoerente:

— Soldaţii germani sunt cei mai buni din lume, daţi-mi voie să vă umplu iar paharele, domnilor, întotdeauna am susţinut asta, pe lângă toate celelalte, e un fapt dovedit, toată lumea o ştie, că voi veţi câştiga războiul.

Aici râse nervos, îl bătu pe Bătrânul pe umăr, dădu drumul la o nouă serie de „Heil Hitler!“, pentru a se uşura, şi ne arătă o poză a nevestei lui cu familia.

— Mai beţi câte-un pahar… În sănătatea dumneavoastră, domnilor! Veţi câştiga războiul. Războiul a fost conceput de evrei. Iată…

Scoase o foaie de hârtie şi ne-o vârî cu insistenţă sub nas.

— Asta e o listă cu toţi cei pe care i-am arestat. Dac-ar fi după mine, toată ţara ar trebui curăţată de evrei. Nu ne aduc decât necazuri. Gândiţi-vă la Dreyfus!

— Dreyfus a fost nevinovat, protestă Bătrânul. A fost o eroare judiciară.

— A, dar asta nu schimbă faptul că era un evreu nenorocit!

— Evreu, dar nu nenorocit, murmurai eu.

Porta armă brusc pistolul-mitralieră, într-un mod care mă sperie şi pe mine. Pierre se holbă la el cu ochii cât farfuriile.

— Ni se spune, zise Porta ameninţător, că lucrezi pentru Rezistenţă şi că în sat au loc o mulţime de lucruri ciudate. Ce-ai de spus despre asta?

— Cum? Cum? strigă Pierre cu disperare. Ce-aş putea să spun? Sunt nişte minciuni murdare! Am fost pro-german încă de la început, şi toată lumea o ştie!

— Ăia de-acolo nu o ştiu, spuse Porta, arătând cu degetul spre casa din care plecasem de curând. Nu par să te-ndrăgească prea tare.

— Dar femeia asta mi-e verişoară!

— Verii pot fi la fel de răi ca oricare alţii.

L-am părăsit pe Pierre, care-şi rodea unghiile, şi am scris pe uşă „Plutonul 2, grupa 1“. Am zâmbit, încântat, întrebându-mă dacă lui Pierre i-ar mai plăcea nemţii la fel de mult după ce l-ar întâlni pe Micuţul. Pierre îmi văzu

zâmbetul şi veni în grabă la uşă, promiţându-ne cea mai bună mâncare şi băutură pentru oamenii care vor fi încartiruiţi la el. Ne-am uitat înapoi în timp ce plecam şi l-am văzut dând pe gât Calvadosul într-un ritm ameţitor.

— Aproape a făcut pe el de frică, observă Porta, dezgustat. Nişte „eroi“ nenorociţi, păpuşi de mucava cu toţii!

— Nu-i aşa de uşor să trăieşti într-o ţară ocupată, murmură Bătrânul.

În casa următoare, un ţăran bătrân cu „Croix de Guerre”[7] agăţată pe piept ne primi glacial.

În timp ce cercetam casa, simţeam ochii lui mici şi reci urmărindu-ne cu răutate.

— Ha! O cadă!

Porta îşi aduse, cu zgomot mare, descoperirea în mijlocul camerei. O cadă veche de tablă, mică şi cam ciobită, dar totuşi o cadă. Căzile de orice fel erau o raritate în satele mai mici.

— Înseamn-o pentru un ştab. Ăştia mor dacă nu-şi spală şi fundul!

Ne-am pus din nou în mişcare să-l vizităm pe primar, un bărbat rotofei, cu mustaţă mare, stufoasă. Ne salută cordial şi ne informă că e membru al partidului.

— Perfect, spuse Porta. Hai să i-l prezentăm lui Hoffmann. Mă îndoiesc că cineva ar mai rămâne în partid după ce-l întâlneşte.

În continuarea străzii, aşezată pe un tăpşan, la destulă distanţă de restul satului, era o căsuţă care, la prima vedere, părea părăsită. Ne-am apropiat cu precauţie, dar n-a răspuns nimeni când am bătut la uşă, aşa că până la urmă am lăsat-o baltă şi am mers să căutăm locuri de cazare în altă parte.

După-amiază, târziu, a sosit şi batalionul, cu obişnuita agitaţie, cu nervii, zgomotul şi norii de praf. Reuşisem să asigurăm cazarea pentru toată lumea, dar din fericire

[7] „Crucea de Război“ – decoraţie militară franceză, decernată pentru acte de bravură (n.tr.).

experienţa noastră în materie fusese destul de îndelungată pentru a ne da seama că nu era cazul să aşteptăm vreun cuvânt de mulţumire, cu excepţia Micuţului, care a fost întâmpinat de un Pierre radios şi de imaginea unei pivniţe bine asortate.

Lăsându-i pe ceilalţi, m-am retras pentru a mai privi o dată casa părăsită din vârful tăpşanului singuratic. Aveam un sentiment ciudat în privinţa acelei case, şi de aceea m-am apropiat cu grijă, nu pe poartă şi pe aleea principală, ci printr-o gaură din gardul viu şi des, dintr-o parte a curţii. Era acolo un fel de grădină fermecată. Florile creşteau smocuri, smocuri, violete şi albastre, aurii şi roşii: iarba era înaltă până la gleznă, de un verde umed şi strălucitor, puţin mai închisă la culoare în părţile umbrite. Pe jumătate acoperită de muşchi şi iederă, era acolo o fântână veche, cu ciutura întoarsă cu gura în jos şi cu lanţul rupt. Câteva clipe, am rămas ca hipnotizat.

— Ce doriţi?

La sunetul vocii care plutea imperios către mine din adâncimile înflorite ale grădinii, am apucat instinctiv revolverul şi m-am ascuns în spatele trunchiului unui copac gros din apropiere. Era o reacţie spontană, deşi vocea de femeie pe care o auzisem nu era neprietenoasă. Venea din celălalt capăt al grădinii, unde acum vedeam o tânără de vreo douăzeci şi cinci de ani, aşezată într-un hamac legat de vreo doi meri. S-a ridicat într-un cot şi s-a uitat la mine cu nişte ochi bănuitori.

— Ce căutaţi?

— Nimic, am spus, înaintând către ea cu revolverul în mână. Credeam că locuinţa aceasta e părăsită. Am venit aici azi-dimineaţă, dar nu ne-a răspuns nimeni... Căutăm locuri de cazare pentru trupele noastre.

— Înţeleg.

Fata îşi coborî picioarele din hamac cu o mişcare graţioasă. Purta o tunică în stil chinezesc, cu guler înalt şi cu două fante pe ambele părţi, care lăsau să se vadă nişte coapse bine formate.

— Tocmai vroiam să beau o cafea. Vreţi şi dumneavoastră una?

— Locuiţi aici? am întrebat.

De fapt, era o întrebare prostească. În momentul acela, eram cam şocat la vederea unor astfel de picioare şi nu m-am putut gândi la nimic mai inteligent de spus. Mi-a zâmbit cu încetineală, parcă dându-şi seama de starea mea de confuzie.

— Uneori locuiesc aici, uneori la Paris... Cunoaşteţi Parisul?

— Nu încă. Dar sper că în curând!

Am râs, dar apoi m-am gândit că sunt lipsit de tact.

— Sunteţi măritată? am întrebat cu stângăcie.

— Într-un fel. Soţul meu e într-un lagăr japonez de prizonieri de război, undeva prin Indochina. Ultima veste pe care-am avut-o de la el a fost acum trei ani.

— Îmi pare rău, am îngăimat eu.

Ea dădu din umeri.

— De ce vă pare rău? Ce altceva îi este dat unui bărbat în zilele noastre? Fie în spatele sârmei ghimpate, fie în spatele unei mitraliere. Nu prea aveţi de ales, nu-i aşa?

Am tăcut. Ceea ce spunea era în fond atât de adevărat, încât nu era nici măcar cazul să-i dai dreptate.

— Credeţi, spuse ea deodată, că războiul se va termina curând?

Am ridicat din umeri, apatic. Sigur că eram de părere că războiul se va termina curând, părere pe care o aveam de câţiva ani buni. Încă de când a început. Era singurul mod în care reuşeam să mă păstrez întreg la minte.

— E minunat aici, îmi spuse ea. Aproape că poţi uita ce se întâmplă în restul lumii. Dar, în acelaşi timp, locul ăsta mă sperie. E atât de izolat de oameni. E atât de rupt de realitate... Mâine mă întorc la Paris. E mai bine acolo. Condiţiile sunt mai proaste, dar măcar nu eşti atât de singur... Credeţi că vor face din Paris un oraş deschis, cum e Roma?

N-aveam nici cea mai mică idee. Nici măcar n-aveam

habar că Roma e un oraş deschis. Nimeni nu ne spunea nimic nouă, la armată. Eram doar soldaţi: maşini care ascultau de ordine. De ce să ni se spună ce se petrecea?

Fata se apropie de mine. Una din mâinile ei o atinse pe a mea. Era moale şi catifelată, şi un tremur nervos mă cuprinse pe măsură ce simţurile mele adormite reveneau, deodată, la viaţă. Îşi ridică cealaltă mână şi îmi scoase ochelarii cu lentile negre, dar lumina mă izbi, evident, atât de dureros, încât ea mi-i puse imediat la loc.

— Iartă-mă.

Îmi zâmbi, nesigură, vrând parcă, într-adevăr, să se scuze.

— Nu mi-am dat seama... Am crezut că-i porţi doar de frumuseţe. Să pari mai interesant...

— Aş vrea eu să fiu, am spus cu amar. Mi-am petrecut trei luni zăcând la pat, orb, ca o cârtiţă, şi concepând diverse moduri de a-mi lua zilele după ce m-am potcovit cu o astfel de soartă.

— Dar unde ai... dădu ea din mână. Cum s-a întâmplat?

— M-a prins o grenadă cu fosfor tocmai când săream dintr-un tanc în flăcări. Presupun că sunt mai norocos decât alţii. Există, în Germania, peste un milion de orbi, dar eu, unul, nu am dreptul la bastonul alb pentru că încă mai pot vedea ţinta în care să trag.

— Nu mi-aş fi închipuit că în condiţiile astea ţi se poate cere, totuşi, să continui să lupţi! spuse ea, indignată. E dezgustător!

— Un braţ, un picior, un ochi... Asta-i tot ce-ţi trebuie pentru războiul ăsta, am spus eu.

Ea se uită la mine pentru o clipă.

— Cât timp rămân soldaţii voştri aici?

— De unde să ştiu? Câteva ore, câteva zile... Numai ofiţerilor li se spun lucruri de-astea.

— Da, desigur, spuse ea, ca şi cum abia acum şi-ar fi dat seama, nu eşti ofiţer, nu-i aşa? Nu observ niciodată lucrurile astea... Din ce parte a Germaniei eşti?

— Barăcile, în Padeborn... De fapt, sunt din Danemarca.

— A, deci nu eşti german?

— Ba acum sunt. Dacă aş avea încă naţionalitatea daneză, mi-aş face serviciul militar în Waffen SS. Un fel de Legiune Străină.

Se sprijini de un trunchi de copac, privindu-mă aproape duios.

— De ce, Dumnezeu, te-ai înrolat?

— În principal, ca să-mi câştig o masă pe zi şi un acoperiş deasupra capului. La vremea aceea, nu părea să existe altă cale... şi, pe urmă, „Nimic nou pe frontul de vest“ a fost cartea mea de căpătâi în tinereţe. Îl consideram pe soldatul german de rând drept cea mai romantică figură din lume. Nu m-am vindecat complet niciodată de imaginea asta.

— Serios? Dar eu am crezut întotdeauna că acea carte este împotriva unor astfel de lucruri.

— Poate că da. Dar încearcă să-i spui asta unui băieţel! Nimeni nu-l va convinge vreodată pe el că pacea e mai grozavă decât războiul, sau că un bărbat fără uniformă ar putea fi vreodată la fel de plin de eroism ca unul îmbrăcat în uniformă, cu o puşcă pe umăr şi o cască pe cap... Şi, pe urmă, nu poţi nega că în armată există un adevărat spirit de camaraderie. Ştii ce vreau să spun? Eşti cu toţi, împreună, la pace sau la război: îţi oferă posibilitatea de a aparţine unui grup, te face să te simţi parte din ceva.

— Dar de ce armata germană? insistă ea. De ce nu armata daneză?

— Pentru că nu prea există aşa ceva! Iar soldaţii nu erau iubiţi în Danemarca. Erau scuipaţi de oameni pe stradă. Asta li se întâmpla şi ofiţerilor, şi soldaţilor. Chiar şi poliţia se făcea că nu vede.

— Presupun că de-asta a şi căzut Danemarca aşa uşor în 1940?

— Oricum, nu puteam face nimic, Germania e cea mai mare forţă militară din întreaga Europă. Nici măcar cea franceză n-a putut rezista prea mult.

Ochii migdalaţi se micşorară.

— Franţa nu a renunţat la luptă, fii liniştit! Câtă vreme

Anglia rezistă, noi vom continua să luptăm. Iar Anglia nu va cădea, poţi fi sigur de asta. Şi nici nu ne va înşela aşteptările!

Am râs, sincer amuzat de naivitatea ei.

— Vrei să ştii pentru cine luptă Anglia? Luptă pentru ea şi numai pentru ea. Nu-i pasă de Franţa nici cât negru sub unghie. De altfel, v-a mai înşelat aşteptările o dată. Îţi aminteşti de Dunquerque? Îţi aminteşti ce s-a întâmplat acolo?

Am privit-o câteva clipe în tăcere înainte de a continua.

— O naţiune nu se va bate niciodată pentru o altă naţiune, ci numai pentru ea însăşi.

— S-ar putea, spuse ea, dar ştii prea bine că pentru Germania războiul este ca şi pierdut. De ce nu fugi cât încă ai timp?

— Vrei să spui să dezertez?

— De ce nu? Au mai făcut-o şi alţii. Maquisarzii ar avea grijă de tine dacă ai trece de partea lor.

— N-aş putea dezerta. S-ar putea să lupt pentru o cauză pierdută, dar asta nu e important. Dacă m-aş retrage acum, i-aş dezamăgi pe prietenii care ar rămâne în urma mea. Ei se bazează pe mine, aşa cum şi eu mă bazez pe ei. Niciunul dintre ei n-ar putea dezerta cu sânge-rece. Am fost împreună mult prea mult timp.

Umplându-mă de entuziasm, mi-am pus mâinile pe trunchiul copacului, de o parte şi de alta a umerilor fetei, aplecându-mă spre ea şi uitându-mă în jos în timp ce vorbea.

— Noi, ăştia cinci, am trecut prin focurile iadului împreună… în tranşee, în tancuri, sub tirul inamic… Când ai făcut toate astea, nu poţi să părăseşti pe cineva, aşa, pur şi simplu.

— Dar războiul e pierdut!

Începusem să-mi cam pierd răbdarea.

— Sigur că e! Ştim asta de luni de zile. Cu mult înainte ca politicienii să-şi dea seama.

— Atunci, de ce nu dezertaţi cu toţii? Toţi deodată?

Ce simplu suna totul în gura ei!

— De ce nu au dezertat cei din primul război mondial? Are ceva de-a face cu camaraderia, presupun. Dacă am dezerta cu toţii, ne-am pierde acel sentiment că aparţineam unii altora. Ne-am trezi din nou singuri pe lume. Nu pot să explic prea bine. Remarque te face să înţelegi asta din cartea lui. Încearcă s-o citeşti din nou şi poate o să găseşti un răspuns, deşi e greu să ai aceleaşi sentimente când nu ştii ce înseamnă să nu-i pese nimănui de tine.

S-a ridicat uşor pe vârfuri şi, întinzându-şi braţele, mi-a încolăcit uşor gâtul într-un început de îmbrăţişare:

— Eu sunt singură pe lume, a spus. Ştiu ce simţi.

— Mă îndoiesc, am murmurat eu.

Am îmbrăţişat-o la rândul meu, strângându-i talia subţire şi, multă vreme, am rămas acolo, încrâncenaţi, sărutându-ne lacom şi orbeşte, ca şi cum am fi fost lihniţi. Probabil că, într-un anumit sens, eram. Trecuse atât de multă vreme de când nu mă dorise o femeie de o asemenea calitate. Încurajarea ei a avut asupra mea acelaşi efect ameţitor pe care l-ar fi avut o sticlă de vin băută pe stomacul gol.

Deodată, pământul începu să se cutremure sub greutatea unei coloane de tancuri care intra în sat. Am simţit în obraji răsuflarea fierbinte a gazelor de eşapament şi, mână-n-mână, ne-am îndreptat spre casă pentru ceaşca de cafea promisă. Cafea naturală! Uitasem ce gust are. Am sorbit-o încet, nerăbdător să simt plăcerile ce urmau să vină şi, totodată, cu teama de a risipi fie şi o singură picătură din preţioasa licoare fără a o savura la maximum.

— Ce fel de om eşti? a spus ea. De-adevăratelea, vreau să zic.

— Un soldat obişnuit, am răspuns. De fapt, are vreo importanţă?

Dădu din cap, râzând. Apoi mă îmbrăţişă încet, cu grijă. Începu lent, cu mişcări graţioase, să-şi dea jos hainele de pe ea, rămânând zveltă şi minunată, ca ieşită din crisalidă.

— Uită-te la mine, am spus eu cu tristeţe. Uită-te la hainele mele... mormane murdare de ulei şi noroi! Cum îţi

spun: sunt un simplu soldat. Antrenat să omoare şi nimic altceva. Uneori, până şi mie îmi e scârbă de mine.

— Dacă ai putea alege, ce-ai vrea să fii?

Am dat din umeri. Problema alegerii nu se pusese, şi probabil nu se va pune niciodată.

— Greu de spus. Am fost soldat prea multă vreme, ca să mă pot gândi doar la mine. Sunt atât de obişnuit să execut ordine, să respect disciplina strictă şi să-mi conducă alţii viaţa, încât mă îndoiesc că aş mai putea să trăiesc altfel.

— Sunt sigură că ai putea dacă ai vrea într-adevăr, spuse ea, trăgându-mă spre pat.

Într-adevăr, pentru câtva timp, aşa am făcut. Războiul a continuat fără mine şi nici unuia nu i-a lipsit celălalt. Treceau tancuri cu zgomot pe sub ferestre, iar eu nici nu le observam. Jos, în sat, camarazii mei beau, înjurau şi jucau cărţi, iar eu nici măcar nu mă gândeam la ei. Cafeaua rămasă s-a răcit încet în ibric. Cine mai avea nevoie de ea? …

Mă întreb câte ore am reuşit să-i răpim îngrozitoarei vârtelniţe a morţii şi a distrugerii? Poate o oră, poate două. Sigur, nu mai mult. Dar suficient pentru a-mi face cunoscut gustul unei vieţi diferite de cea pe care eram forţat să o trăiesc; suficient pentru a mă face să mă simt iritat când am fost treziţi din dulcea semireverie de zgomotul de pumni şi cizme care loveau în uşă. Mi-am dat seama că drumul ce ieşea din sat se umpluse de zgomote, în timp ce înainte era calm şi liniştit. Auzeam strigăte şi înjurături, scârţâit de frâne şi scrâşnetul şenilelor de tancuri, tălpi ţintuite zdrobind pietrişul… Voci răguşite strigând ordine.

Ne-am ridicat amândoi şi ea mi-a aruncat cămaşa, trăgându-şi cearşaful până sub bărbie. Cel de la uşă obosise ciocănind. Se auzi un zgomot de uşă spartă şi apoi paşi grei pe culoar. Era Porta, care, roşu la faţă şi indignat, îmi adulmecase urma.

— Deci, aici erai! Ce dracu’ faci? Te-am căutat peste tot, imbecil nenorocit!

— Cară-te! Ieşi, animalule, şterge-o! N-avem nevoie de

tine! Bancurile astea să le faci cu alţii!

Porta înaintă, îmi ridică hainele de pe podea şi mi le azvârli în faţă.

— Intră în ele, şi repede! N-am venit să glumesc, băiete… Nu când vin yankeii!

L-am întrebat în timp ce trăgeam pe mine hainele cazone:

— De unde vin?

— Dumnezeu ştie! Şi, oricum, cui dracu' îi pasă? Pur şi simplu, vin, nu-i suficient? Ei vin şi noi plecăm…

Se întoarse către fată şi îi aruncă parodia lui grotescă de zâmbet cuceritor, cu buzele descoperindu-i gingiile şi unicul dinte care-i strălucea ca un colţ de vampir.

— O să mă scuzi, iubito. Nu-mi place să stric plăcerea nimănui, dar, după cum spuneam, vin yankeii. Dacă-ţi foloseşti farmecele cum trebuie, o să-i poţi găsi un înlocuitor destul de curând.

Se întoarse spre masă, luă ibricul de cafea şi-şi vârî nasul lui mare, adânc, în el. Îl scoase de acolo cu nările fremătând de plăcere.

— Cafea! spuse el cu voce strangulată.

Îi dădu drumul pe gât, rece cum era, şi pocni din degete spre mine.

— Dacă nu te mişti, gagiule, o să te caute pentru dezertare. Toţi ceilalţi au plecat deja. Suntem aproape ultimii… Apropo, Micuţul e cam turbat, l-am lăsat urlând şi înjurând… Pe locotenentul Schmidt l-au tras jos din patul în care zăcea şi i-au spus că va fi dus în faţa Curţii Marţiale dacă nu se face bine imediat, iar *Feldwebel* Mann – îl ştii pe *Feldwebel* Mann? – primul lucru pe care l-a făcut după ce s-a dat alarma a fost să încuie uşa în spatele lui şi să se împuşte… A, da, şi *Obergefreiter* Gert a şters-o. Nu mă surprinde. A fost întotdeauna prost şi fricos ca o muiere. Îl caută şi-o să-l găsească, probabil, în vreo două ore… sau nici atât, nu cred…

În timpul inepuizabilului torent de vorbe revărsat de Porta, îmi tot trăgeam în grabă hainele pe mine. Fata se

aruncă deodată din pat şi izbucni în hohote de plâns chiar în mijlocul ultimei informaţii vitale pe care mi-o dădea Porta.

— Sven! Nu pleca! E o nebunie să continui lupta. Ştim cu toţii că aţi pierdut războiul... Rămâi aici, eu o să te ascund! Te rog, Sven!

— Nu pot. Ţi-am mai explicat. Nu-i rău să te laşi furat de vise din când în când, dar niciodată să nu le amesteci cu realitatea.

— Realitatea? Ce înseamnă realitatea? întrebă ea cu lacrimile curgându-i şiroaie pe obraji. Sânge, mizerie, cruzime şi moarte pentru o cauză în care nu crezi?

— Nu-i vina mea, am răspuns.

Porta, care se scărpina într-o ureche cu coada linguriţei, mă privi cu sinceră uimire.

— Ce-şi tot pişă ochii? Are o casă neatinsă, nu-i aşa? Şi mâncare destulă să-şi umple burta. Şi bani destui să-şi cumpere cafea la negru! *Madame*, zvântă-ţi lacrimile, uite, eliberatorii vin acuşi, acuşi, s-o găsi unul şi printre ei...

Scuipă cu scârbă.

— Mi-e silă, mai spuse el. Cred c-ar trebui să fie mulţumită cu ce are, tu n-ai fi?

— Taci din gură şi ieşi! i-o tăiai eu.

M-am întors spre fată, dar ea refuză să-şi ia rămas-bun. Am plecat fără să mă uit înapoi, dorind ca visele să mai aibă uneori şi un sfârşit dulce, dar nefiind dispus să vărs vreo lacrimă pentru asta.

Compania se grupase în Piaţa Mare şi era imposibil să mă strecor la locul meu neobservat. „Chiorul“ mă zări imediat.

— Unde naiba ai fost? Crezi că o să ţinem războiul pe loc numai pentru tine?

— Se tăvălea cu o gagică, raportă, hlizindu-se, Porta. Dac-aţi şti prin ce a trecut...

O veselie gălăgioasă izbucni din rândurile adunării. Eu am arborat un zâmbet de Don Juan, iar „Chiorul“ îşi revărsă mânia asupra tuturora.

— Terminaţi cu scandalul ăsta tâmpit! Ce credeţi voi că-i

aici? Teatru? Vreun spectacol cu lanterna magică? Tu…

Se întoarse iar, brusc, spre mine:

— Tu, la arest! Intră în rând şi să nu-ţi văd mutra imbecilă până nu te chem… *Oberleutnant?* Ia-i de-aici, şi repede!

Generalul cel chior se îndesă în maşină, trânti uşa şi dispăru într-un nor de praf. *Oberleutnant* Löwe îşi împinse cascheta pe spate şi-mi făcu semn cu capul:

— Intră în rând, pui de căţea, afemeiat nenorocit ce eşti! Companie, ’tenţiune! Companie… La dreaaa-pta!

Pentru o clipă, ne urmări cu ochi critici cum stăteam ţepeni şi corect aliniaţi. În clipa următoare, fu însă pus la grea încercare când o sută optzeci de oameni, într-o dezordine sălbatică, s-au aruncat spre tancurile care-i aşteptau. A trebuit să dăm aproape o luptă ca să-l tragem pe Micuţul, care era beat, înăuntru, împreună cu noi. Avea sportiva tentaţie să se caţere pe tanc şi să se târască deasupra lui zbierând. A fost nevoie de trei dintre noi să-l înghesuim, cu capul în jos, prin turelă. O dată ajuns înăuntru, din fericire, a adormit şi am putut să-l înghesuim într-un colţ şi să uităm de el. Cu un zgomot de tunet care se apropie, douăzeci şi cinci de *Tiger*[8] ieşiră din sat.

— Drept înainte, ordonă Bătrânul. Ţine-o aşa, până ajungem la şoseaua principală. Explozive pe ţeavă! Verificaţi sistemele electrice!

Brusc, m-am trezit cuprins de un puternic sentiment de nostalgie după acea lume de vis din care fusesem smuls atât de brutal. Am început să execut, maşinal, ordinele Bătrânului, apăsând pe butoane, verificând echipamentul. Mintea îmi era plină de civilizaţie, de femei şi case, şi băi calde, şi zahăr, carnaţie roz şi moale, şi parfum de trandafiri…

— Ăsta-i ochiul meu, mă, tâmpit nenorocit ce eşti!

— Iartă-mă, spusei, şi-mi luai degetul de pe ochiul lui Porta, pentru a-l apăsa apoi cu putere pe butonul pe care-l

[8] PsKw VI („Tiger“ – tigru) – tanc greu, şaizeci şi opt tone, cinci oameni echipaj, armament: un tun 88 mm, două mitraliere calibrul 7,92 (n.tr.).

căutam de fapt.

M-am uitat în jos, în interiorul întunecat al tancului. Puţea a ulei, a metal încins, a sudoare şi a dinţi nespălaţi. Asta era realitatea. Gata, Sven, asemenea vise te duc la nebunie!

Micuţul deschise un ochi umflat, mă văzu şi se aplecă confidenţial către mine. Râgâi şi duhoarea de băutură stătută se ridică în sus, sufocându-mă.

— Hei, Sven, rânji el, şi mă împunse cu degetul în burtă. Am auzit cum te-ai destrăbălat! Cum era, ai?

Mi-am lipit faţa de a lui:

— Du-te-n…! i-am spus.

Când am ajuns la punctul în care strada satului mergea înainte, iar cărarea ce ducea spre casă o luă la stânga, n-am încercat în niciun fel să m-abţin de a mă uita prin vizetă.

M-am bucurat c-am aruncat această ultimă privire. Jacqueline era acolo, în picioare, lângă gardul viu, făcându-ne semn cu mâna.

Încă se mai vedea satul când s-a semnalat un tanc inamic la şapte sute de metri distanţă. S-a întâmplat să fie alarmă falsă – un tanc ars, la marginea drumului, cu două cadavre carbonizate sub el – dar asta a pus capăt definitiv viselor mele cu ochii deschişi.

Se înnopta şi cerul era luminat, din când în când, de o lună palidă, fantomatică. Tancurile înaintau, zdruncinând casele din temelii. De-a lungul întregului drum, oamenii se trezeau la auzul zgomotului, perdelele erau date la o parte, ochi cuprinşi de spaimă urmăreau trecerea noastră, pentru a afla cine suntem, deoarece, din acest moment al războiului încolo, cine ştie? Puteai fi prieten sau duşman, american sau german.

Trei batalioane de tancuri grele goneau prin noapte spre liniile britanice. Uruind, *Tigrii* se întinseră pe toată lăţimea şoselei. Din eşapamente ieşeau flăcări strălucitoare, lungi de câte un metru.

Tunetul motoarelor era năprasnic, ferestrele mai multor

case se sparseră în timp ce treceam pe lângă ele. Unele clădiri fură şi mai lipsite de noroc: ne stăteau în drum, aşa că le demolarăm, pur şi simplu, trecând peste ele şi lăsând în urmă grămezi de moloz.

— „Vino, dulce moarte...!“ îngâna Legionarul, în spatele periscopului său.

Micuţul se cutremură şi se întoarse spre Porta:

— Mă trec fiori de moarte, se plânse el. Ai ceva de băut la tine?

Porta îi întinse, cu amabilitate, o sticlă din cel mai bun şnaps, pe care o şterpelise dintr-un depozit de provizii, cu puţin timp în urmă. Şnapsul fusese, iniţial, rechiziţionat pentru un comandant de divizie, dar, spre nenorocul acestuia, Porta ajunsese acolo primul. După spusele lui, simţise mirosul de alcool de la câţiva kilometri distanţă, şi nasul l-a dus pe urmele lui. Micuţul, atacând şnapsul aşa cum le făcea pe toate – cu deplin entuziasm şi plăcere – dădu pe gât jumătate de sticlă. Râgâi apoi, scuipă ca un idiot împotriva vântului prin vizetă, primind totul înapoi, în faţă, la care înjură îngrozitor şi se şterse cu o cârpă plină de ulei. Asemenea scurte momente „emoţionante“ erau, de obicei, sarea şi piperul zilelor noastre.

Ne continuarăm drumul, ore în şir, spre liniile inamice. Acum drumul era mai congestionat cu rămăşiţele războiului. Maşini arse, resturi de tancuri englezeşti şi germane, resturi de fiinţe umane carbonizate răspândite deasupra, dedesubtul şi între maşinării. O întreagă coloană de infanterie zăcea împrăştiată la marginea drumului, în atitudinile groteşti ale morţii.

— Fraieri, completă placid Porta. S-au lăsat prinşi de vânătoarea ălorlalţi...

Nu te mai poate emoţiona prea tare măcelul după ce l-ai văzut în întregul lui de atâtea ori.

— Vă amintiţi cântecul ăla vechi despre tancuri pe care obişnuiau să-l dea la radio? întrebă deodată Barcelona, aparent fără vreo legătură.

Se întoarse spre noi ceilalţi şi începu să fredoneze încet

cântecul pe care îl auzeam atât de des prin 1940. Cuvintele nu mai păreau foarte potrivite:

„Departe, dincolo de Maas, Schelde şi Rin,
Spre Frankfurt, în coloană, o sută de tancuri vin!
Suta de tancuri germane şi-ai Führer-ului *„negri husari“*
Vin să cucerească Franţa: se-aud urale de zile mari!
O sută de motoare gem, şenilele în zgomot se întrec,
O sută de tancuri germane victorioase pe câmpuri trec!“

Un cântec banal din vremuri bune părea acum absurd. Un hohot de râs plin de ironie izbucni atât din tancul nostru, cât şi din celelalte tancuri din coloană: lăsasem deschis radioul şi întreaga companie savurase momentul de nostalgie al lui Barcelona.

— Terminaţi! răsună prin radio vocea răguşită a lui Heide. Ce-i cu voi, ăia de-acolo, canalii idioate? Nu-i momentul pentru aşa ceva!

Bietul Heide! Suferea îngrozitor pentru soarta războiului. Noi, ceilalţi, am râs până n-am mai putut. Cele o sută de tancuri şi „husarii negri“ ai *Führer-ului* nu mai treceau triumfal peste frontiere, ci luptau cu disperare în ariergardă împotriva duşmanului care înainta.

Ne oprirăm brusc din râs la vederea unui grup straniu care mergea răzleţit de-a lungul drumului. La început, nu mi-am dat seama ce sunt. Poate prizonieri? Nu, prizonierii n-ar fi păziţi de călugăriţe, şi deodată am văzut că figurile acelea fantomatice, alergând încoace şi-ncolo ca nişte lilieci, făceau parte dintr-un ordin de surori medicale care încercau în zadar să restabilească ordinea în grupul lor de… ce? Mi-am frecat ochii pe sub ochelarii de soare.

— Nebuni! şuieră Micuţul în urechea mea. Nişte nenorociţi de nebuni scăpaţi de la balamuc, asta sunt!

Avea dreptate: un ospiciu de lângă Caen fusese evacuat şi sosirea coloanei lungi de tancuri crease panică în rândurile lor deja cuprinse de zăpăceală. Se împrăştiaseră în toate părţile, unii bătând din palme şi rânjind, alţii

răgând şi urlând ca nişte animale sălbatice. Câţiva stăteau, absenţi, în mijlocul drumului, cu capetele blegi şi mâinile atârnânde. Un biet idiot se aruncă sub un tanc şi fu zdrobit. Călugăriţele ţipau cu disperare şi-şi agitau braţele în aer, dar hoarda de dementi părea înclinată spre autodistrugere. Deodată, din beznă, apăru un om purtând un halat de medic, care înaintă spre noi ameninţător.

— Stop! strigă Bătrânul, prevăzând un dezastru. Opriţi, pentru Dumnezeu!

Radioul continua să fie conectat. Trei batalioane au auzit ordinul şi, încet, întreaga coloană de tancuri se opri. Aproape în acelaşi moment, automobilului generalului-maior Mercedes trecu în goană pe lângă noi, mergând cu toată viteza înainte şi făcând ca grămezi de călugăriţe şi de ţicniţi să se rostogolească în şanţ. Îi auzirăm vocea furioasă prin radio:

— Ce cretin a dat ordin de oprire? Oricine ar fi să se aştepte la Curtea Marţială pentru prostie crasă! Porniţi din nou, noi nu ne oprim pentru nimeni!

Scrâşnind, tancurile grele se puseră în mişcare, monştri uriaşi de oţel. Unul dintre ele nimeri direct într-un grup de nebuni.

Conducătorul, mai mult ca sigur, se speriase şi pierduse controlul, iar vehiculul se oprise, cutremurându-se în mijlocul drumului. Sub el şi alături, câteva cadavre terciuite. O călugăriţă în vârstă se repezi furioasă până la tanc şi începu să lovească cu pumnii încleştaţi în blindaj.

— Criminalilor! Nu sunteţi decât nişte criminali cu toţii!

Nu-i dădu nimeni vreo atenţie. Maşina generalului se opri cu un scârţâit nervos de frâne lângă scena respectivă, capul generalului apăru prin fereastră, încruntat şi hidos în furia sa. Plasturele negru pe care-l avea pe ochiul drept ţintea scena fără s-o vadă.

— Idiotul ăsta nu-i în stare să conducă o maşinuţă pentru copii, darmite un tanc! Treceţi careva în locul lui, pentru numele lui Dumnezeu! Iar în ce te priveşte – răcni el la locotenentul care ţâşnise din turelă – o să avem noi de-a

face mai târziu! Dintre toate tâmpeniile, numai asta... (Din fericire, nu-şi găsi cuvintele. Se întoarse spre noi, ceilalţi, şi făcu semn coloanei să pornească înainte.) Porniţi şi mergeţi fără oprire! Pe Hristos însuşi, dacă-l vedeţi mergând pe drum, noi nu ne oprim pentru nimeni... înţelegeţi bine: pentru nimeni! E clar? Oricine ne stă în drum a păţit-o. Învăţaţi-l să nu mai fie aşa de neatent data viitoare.

În acest moment, înainte ca generalul să aibă timp să pornească din nou, un grup de vehicule cu însemnele Crucii Roşii încerca fără succes să ne depăşească. Neţinând seama de cererea lor de a obţine depăşirea, noi am rămas pe loc, lăsându-i să se răstoarne în şanţ. *Tigrii* nu s-au oprit în faţa nimănui; *Tigrii* n-au făcut loc nimănui.

Un locotenent de infanterie veni ca o furtună pe jos lângă noi, însoţit de un ofiţer din Feldgendarmerie, cu insigna sa în formă de semilună scânteind în întuneric. Îşi scoase revolverul şi nu părea dispus să aibă cu noi o conversaţie amiabilă. Îl auzeam ţipând în timp ce înainta.

— Ăsta-i sabotaj! Cineva trebuie să dea socoteală pentru asta. Cine-i prostul care comandă adunătura asta de imbecili?

Era foarte sigur pe sine. Feldgendarmeria, în general, nu se temea de nimeni, nici de dracu', nici chiar de *Führer-ul* însuşi. Nici el nu punea mare preţ nici pe oameni, nici pe diavolul însuşi, şi nu cred că *Führer-ul* i-ar fi inspirat simţăminte deosebit de reverenţioase.

— *Tigrilor!*

Vocea lui mugi de-a lungul coloanei, rostogolindu-se şi răsunând ca un ecou dintr-o parte în alta a drumului.

— V-am dat un ordin: porniţi! Nu ne oprim pentru nimeni! În ceea ce te priveşte, domnule – se întoarse el spre cei doi, împingându-l pe jandarm cu bastonul şi adresându-se locotenentului – te sfătuiesc să-ţi iei din drum scaunele astea rulante mizerabile şi să le duci cât mai departe, dacă vrei să nu fie zdrobite. În locul dumitale, adăugă el, aş porni-o înapoi, prin şanţ. Cred că ai putea să constaţi că e mai sigur.

Tigrii se urniră. Am reuşit să parcurgem o oarecare distanţă înainte de a da peste o nouă coloană aproape la fel de bizară la vedere ca şi grupul de nebuni din Caen. În primul rând, deşi coloana purta uniforma armatei germane, era compusă din mai toate popoarele Europei. Erau acolo ruşi, ucraineni şi cazaci, bosniaci din divizia musulmană, bavarezi, alsacieni unguri, polonezi, italieni. Şi nu numai atât, dar întreaga coloană nu avea, evident, decât un singur gând în mintea ei multinaţională, şi acel gând era: să fugă. Veneau de-a valma pe drum, în direcţia noastră, cu un amestec straniu de panică şi hotărâre pe feţele lor. Din rândurile noastre răsună o veselie nestăvilită atunci când avangarda hoardelor în Retragere trecu fulgerător pe lângă noi.

— Armata germană! strigă Porta, entuziast. Dumnezeu să-i binecuvânteze! Dac-ar fi Adolf aici să-i vadă…

Arătă cu degetul un grup de oameni care se mişcau în grabă, făcând parte dintr-un regiment de paraşutişti.

— Dac-ar fi Hermann[9] aici să-i vadă!

— Este oare posibilă una ca asta, să pierdem noi războiul? rosti foarte solemn Barcelona.

— Niciodată! strigă Porta.

Râsul nostru răsuna sălbatic în interiorul tancului.

— Salutare! zise Bătrânul, aruncând din nou o privire afară. Cine vine oare?…

Era o unitate de cavalerie. Se apropiau într-un galop furios, izbind în dreapta şi-n stânga cu săbiile în hoardele de dezertori, împrăştiindu-se într-un larg evantai pentru a cuprinde întreaga masă. I-am recunoscut, după gulerele lor roşii, ca fiind cazacii generalului Vlasov, specializaţi în astfel de acţiuni. Călăreau ca nişte demoni, stând drept în scări, pe bidiviii lor mici, dar solizi. Strigau comenzi aspre în rusă; săbiile le luceau şi fulgerau. În câteva minute, adunaseră întreaga coloană şi o încercuiau, urlând tot timpul ca sălbaticii. Unii descălecau şi se afundau în masa fremătătoare de trupuri, biciuind şi tăind în neştire, până

[9] E vorba de Hermann Göring, comandantul aviaţiei militare (n.tr.).

când începură să curgă râuri de sânge vizibile de departe. Nimeni nu opuse niciun fel de rezistenţă. Fie că erau speriaţi, fie că îşi abandonaseră armele în panica iniţială a fugii.

Tigrii n-au mai putut să înainteze cu niciun chip. Priveam scena plini de dezgust şi ură. Asemenea brutalitate era tot ceea ce te puteai aştepta de la cazaci. Din punctul nostru de vedere, armata germană s-ar fi putut dispensa de ajutorul lor. L-am văzut pe un ofiţer de la Feldgendarmerie bătându-l pe umăr pe un căpitan rus, evident felicitându-l pentru o treabă bine făcută, şi furia noastră se înteţi. Mulţi dintre ruşi îşi adăpostiseră caii lângă un pârâu din apropiere şi acum, întinşi pe burtă, beau apă alături de dobitoacele lor. Priveliştea nu era surprinzătoare; în regimentul de cazaci, omul era egal cu calul.

De nevoie, tancurile făcuseră o nouă haltă. Cazacii înaintau acum spre noi, cu ochii lor mici şi negri strălucind ca la maniaci. Un caporal îndesat, duhnind a votcă, se opri lângă *Tigrul* nostru. Îşi purta sabia atârnând de-a curmezişul, iar într-o mână avea nagaica, nelipsitul bici al tuturor cazacilor.

— Salut, *gospodin*!

Privea în sus spre noi şi râdea. Îi simţeam, pe ceilalţi, lângă mine, fierbând de ură.

— Hei, *tovarisci!*

Porta se aplecă deodată către el.

— Ţi-ai ghicit vreodată viitorul?

— Nu. De ce mă întrebi?

— Pentru că eu ştiu să-l ghicesc, de-aia! Vrei să ţi-l spun?

— De ce?

Porta dădu din umeri:

— Ar putea fi interesant.

— De ce? întrebă rusul din nou, în felul lor înnebunitor de flegmatic.

— Ţi-e frică? rânji Porta. Nu m-ar mira. Multora le este. N-au curajul să privească-n faţă adevărul, dacă este neplăcut.

Cazacul se încruntă. Făcu un pas înainte şi întinse o

mână păroasă.

— Nu mi-e frică. Dar nu-i bine întotdeauna să-ţi ştii viitorul.

— Încearcă şi-ai să vezi.

Porta îi prinse mâna înainte ca el să şi-o retragă şi chipul său luă o expresie transportată, ceea ce mie mi se părea numai imbecilitate pură. Se vedea că pe simplul caporal îl impresiona, dar, fireşte, el nu-l cunoştea pe Porta cum îl cunoşteam eu.

— Hmm... aa... mmm... da! Văd.

Porta îşi supse bine dintele, gânditor:

— Ai fost caporal la tătucu' Stalin, aşa-i? Ai purtat o cască cu o cruce roşie, aşa-i? Şi ai staţionat într-o garnizoană la... Maikop. Am dreptate?

Omul dădu din cap şi rămase cu gura căscată. Oricine ar fi luptat pe frontul rusesc şi ar fi întâlnit, ca şi noi, atâţia cazaci în armata germană ar fi putut ghici la fel de bine, dar succesul de început al lui Porta adună în jurul lui un mic grup de soldaţi care priveau, cu feţele încruntate şi cu o strălucire de vagă înţelegere în ochi.

— Deci, am dreptate! spuse Porta, triumfător.

Omul îşi făcu cruce şi încercă să-şi retragă mâna, dar Porta i-o reţinu.

— Aşteaptă! Să-ţi spun ce văd în viitor... Văd un drum lung, prăfuit, care nu duce nicăieri, dar care continuă la infinit... Nu tu mahorcă, nu tu apă, nu tu hrană... O coloană lungă de oameni, toţi purtând aceeaşi uniformă ca aceea pe care o porţi tu acum... Toţi fac parte din divizia generalului Vlasov. Aici apare o brodeală. Eşti suficient de tare să auzi adevărul?

Privi în jos la caporal şi bolborosi în continuare înainte de a putea fi oprit:

— Văd o mulţime de generali americani aşezaţi la o masă, împreună cu o mulţime de generali ruşi. Beau whisky... şi votcă... fumează ţigări groase de foi... Acum semnează nişte hârtii şi îşi strâng mâinile unii altora.

Porta închise ochii ca lovit de o imensă durere.

— Mai văd ceva! Adolf a căzut şi cazacii sunt duşi înapoi în ţara lor... Văd... Văd...

Porta dădu un ţipăt de spaimă:

— *Tovarisci!* Aţi auzit de Dalstroi[10]? Ei bine, asta am văzut, *tovarisci!* Nu-i prea bine, eh? dădu el din cap cu înţeleaptă satisfacţie.

Cazacul îşi smuci mâna şi sări înapoi cu un amestec de furie şi îndoială pe faţă. Începu să şuiere într-un torent sălbatic de vorbe ruseşti, prea rapid ca să înţeleg ce spune, dar Micuţul, dintr-o săritură fulgerătoare, fu afară din tanc peste caporal. Îl apucă cu laba lui uriaşă şi îl zgâlţâi bine.

— Ţărănoi, mujic, schimbă tonul imediat sau o să te burduşesc eu însumi până la Dalstroi, folosind chiar nagaica ta!

Urmă alt şuvoi de cuvinte ruseşti. Evident, înjurături. Aproape sigur obscene. Nu există limbă ca rusa când e vorba de înjurături. Ar merita să o înveţi măcar pentru asta.

Micuţul se mulţumi să-l înjure şi să-l arunce cât colo, în scârbă. Cazacul se repezi spre cal, sări în şa şi porni ca din puşcă pe urmele camarazilor săi, care dispăruseră prudenţi la prima pomenire a numelui de Dalstroi. El se întoarse pentru a-şi ridica sabia cu un gest ameninţător şi mai strigă spre noi câteva obscenităţi, care însă nu avură efect asupra Micuţului.

— Arză-v-ar focul Satanei de calmuci nenorociţi! urlă acesta din urmă.

Regimentul de cazaci, mânând din urmă presupuşii dezertori, dispăru încet în depărtare. Locotenentul Löwe veni lângă tancul nostru, exprimând, prin toată fiinţa lui, dezaprobare.

— *Obergefreiter* Porta, nu permit oamenilor de sub comanda mea să-şi bată joc de aliaţii noştri... în special când este vorba de aliaţi voluntari! Unii dintre păcătoşii lor de ofiţeri mi s-au plâns de dumneata.

[10] Uriaşă întreprindere sovietică de construcţii, defrişări şi despăduriri din extremul nord al Siberiei, unde munceau, cu precădere, deţinuţii gulagurilor (n.tr.).

— Iertaţi-mă, domnule, spuse Porta cu multă seriozitate în glas. Omul a vrut să-şi afle viitorul, aşa că i l-am spus. Asta-i tot.

— Aa! N-am ştiut că ai darul prevestirii! Şi ce i-ai spus?

— Numai adevărul, spuse Porta, arătându-se jignit.

— Adică?

— I-am spus că-şi va sfârşi zilele acasă, cu tătucul Iosif, fierbând în suc propriu. Dalstroi. Orice prost ar putea prevedea asta.

— Pentru Dumnezeu, mai ţine-ţi gura aia clămpănitoare, măcar din când în când! izbucni iritat Löwe. O să sfârşeşti într-o bună zi tu însuţi la Dalstroi, dacă nu eşti atent!

— A, da, foarte probabil, acceptă Porta cu un oftat.

Locotenentul se îndepărtă, evident nemulţumit. Coloana porni din nou, însoţită de ţipetele ascuţite ale bufniţelor, ce răsunau de undeva, din pădurile apropiate. Noaptea era pe sfârşite şi întunericul începea să se transforme, ceţos, într-o nouă zi. În interiorul tancului, pregătirăm un fel de mic-dejun, fierbând surogat de cafea pe o spirtieră, cu riscul enorm de a ne da foc şi a arunca *Tigrul* în aer. Scobeam. Scobeam bucăţi de miez dintr-un bloc tare, ca de cauciuc, care în armată trecea drept franzelă. Şi, pentru a le face mai gustoase, le ungeam cu un strat gros de câţiva centimetri dintr-un gem de sfeclă pe care Porta îl şterpelise o dată cu şnapsul.

În sfârşit, se făcu ziuă, o zi cenuşie şi nesuferită. Coloana se opri pentru o vreme. Un regiment de grenadieri, sosiţi nu se ştie de unde, toţi înjurând şi blestemând, a instalat o baterie de tunuri antiaeriene, cărora în armată li se spune Flak. Porta îi îndârji şi mai mult, zicându-le în zeflemea că ei n-ar fi capabili să nimerească o formaţiune de bombardiere nici măcar la cinci metri distanţă, la nivelul solului. Din fericire, înainte de a se dezlănţui o bătaie, ni s-a ordonat să pornim din nou la drum.

Greoi, *Tigrii* se avântară, cu gemete de protest, înainte, unul în spatele celuilalt. Câteva avioane inamice apărură deasupra noastră, lansară câteva bombe la întâmplare, de-

a lungul coloanei, şi se depărtară în zbor, absolut neatinse, în ciuda tirului feroce al bateriilor Flak.

Am ajuns în cele din urmă pe poziţiile ce ne erau destinate. Se dădu semnalul de atac. *Tigrii* porniră în formaţie, din nou în postură de asasini. Sub fiecare piatră, în spatele fiecărui tufiş, fiecărui copac, fiecărei cute a terenului, moartea aştepta pe orice neatent, sub forma tancurilor şi aruncătoarelor de grenade, tunurilor, minelor magnetice şi aruncătoarelor de flăcări. Prin periscop puteam să ne dăm seama de poziţiile inamicului. Pentru infanterişti, un atac de amploare al tancurilor grele era pur şi simplu o atrocitate, iar cercetaşii inamici ne ţineau de mult sub observaţie. Ploua deja cu proiectile asupra noastră, dar noi înaintam cu o viteză de patruzeci de kilometri pe oră şi nimic nu ne putea opri atacul.

— Închideţi obloanele! comandă Bătrânul. Turela pe direcţia ora două[11]. Distanţa, şapte sute. PAK bine camuflat.

Prin faţa ochilor îmi jucau liniuţele scalei telemetrice. Bătrânul mă bătu pe umăr.

— Ai găsit ţinta?

— Nu încă. Tot ce pot vedea sunt câteva tufişuri şi o grămadă de ruine.

— Acolo e, spuse Bătrânul, iritat.

O flacără lungă, pornită dintre mormanele de moloz, demască piesa. Obuzul explodă la doi paşi de noi. Lipindu-mi ochiul de vizor, am început să învârt nebuneşte rozeta sistemului de ochire; cifrele alergau şi săreau: 600, 650... liniile se întâlniseră, lentila prezenta o imagine clară.

— Hai odată! spuse Bătrânul, nervos.

Am tras. Presiunea aerului ne lovi ca un pumn, tubul gol al obuzului căzu pe podea. Culata ţăcăni şi tunul era din nou pregătit. Dar deocamdată nu mai era nevoie: după resturile care zburau prin aer, ne-am dat seama că ne atinseserăm ţinta. Tunul antitanc fusese scos din acţiune, şi ce mai rămăsese din el fu curând făcut praf şi pulbere sub

[11] Sistem de determinare a direcţiei, utilizându-se cadranul ceasului. Ora 12 înseamnă drept înainte (n.tr.).

şenilele noastre.

— Turela la ora două! Distanţa, cinci sute. Din scurtă[12], foc!

Motorul torcea, turela se roti, iar eu văzui imediat ţinta; tancuri *Churchill,* care erau întotdeauna uşor de identificat, cu corpurile lor lungi şi turelele joase. Erau şase şi staţionau în linie.

Ne-am oprit. Numai cel fără experienţă trage în timp ce înaintează. Şi totuşi, factorul viteză era esenţial dacă vroiam să folosim pe de-a-ntregul avantajul situaţiei. Un tanc care staţionează este, cum s-ar spune, o ţintă sigură. Micuţul deschise unul dintre panourile laterale ca să privească spectacolul, dar se trezi cu Bătrânul strigându-i în ceafa:

— Închide prostia aia!

— Ce te sperii? spuse Micuţul, împăciuitor. Şi te rog să ţii minte că sunt *Obergefreiter,* deci coloana vertebrală a armatei germane.

Bătrânul înjură şi se întoarse spre mine.

— Ia-l întâi pe ultimul dintre nenorociţii ăia, apoi încearcă-l pe cel din frunte. Bine?... Foc!

Masiva culată zvâcni, din ţeavă ţâşni o limbă de foc. Am avut timp să văd tancul *Churchill* clătinându-se sub lovitură înainte ca turela mea să se rotească şi să trag în liderul coloanei. De data asta, am avut satisfacţia să privesc ţinta dezintegrându-se complet şi zburând spre cer într-o masă de metal ce se rotea prin aer.

— Schimbă poziţia!

Porta dădu înapoi, în spatele unei ridicături de teren, în vreme ce eu urmăream prin periscop *Churchill-urile* care mai rămăseseră. Am ales unul dintre ele, am ochit şi am tras. De data asta, n-am fost aşa de norocos, obuzul a ras turela. Probabil că cei dinăuntru au avut parte de câteva clipe de groază, dar ei deschideau deja obloanele şi săreau afară. Heide i-a dat gata imediat cu mitraliera, iar noi

[12] Termen prin care comandantul de tanc ordonă oprirea blindatelor şi executarea focului pe loc (n.tr.).

primirăm o salvă de grenade drept răspuns. Din fericire, nu ne-au ajuns, dar a fost suficient pentru a-l trimite pe Micuţul înapoi, în interior, cu sudoarea curgându-i pe frunte.

Am fixat prin periscop următorul *Churchill.* Obuzul zbură iute şi sigur spre ţintă, dar tancul rămase pe loc. Pentru un moment, am stat nedumerit, dar văzurăm apoi o spiralăsubţire de fum ridicându-se din vehiculul lovit. Câteva secunde mai târziu, se produse o explozie. Flăcările îşi făcură drum afară, înălţându-se lacome în căutarea a orice altceva care putea să ardă.

— Schimbă poziţia! Dincolo de ruine. Turela la ora două. Distanţa, trei sute... Foc!

Ultimele două *Churchill-uri* au fost pradă uşoară. Micuţul insistă să sară afară din tanc, atunci pe loc, şi să marcheze pe turelă cele şase cercuri ale victoriei. Era îngrozitor să ţii piept mâniei Bătrânului, dar Micuţul nu avea idee de disciplină, iar ameninţările nu erau decât pierdere de vreme. El şi Porta deţineau, probabil, împreună recordul indisciplinei.

În spatele nostru, bateriile DO deschiseră focul şi noi eram sub o umbrelă protectoare. Inamicul asalta cota 109, infanteriştii canadieni luptau cu fanatism cu tot ce le cădea în mână. Un sergent, în căutare de ceva cât mai aducător de moarte, încercă să arunce asupra noastră chiar şi cu bolovani.

Ca de obicei, pierdusem noţiunea timpului. Puteam să fim în luptă de o oră sau de douăsprezece. Întotdeauna ni se păreau interminabile. Dar, în cele din urmă, terminarăm, *Tigrii* făcură o binevenită oprire, şi o stranie linişte pogorî asupra noastră. Trosnetul şi pocnetul flăcărilor erau tot ce mai puteai auzi.

Coborârăm ţepeni pe pământ, cu gâturile şi plămânii tăbăciţi de fumul inhalat permanent. Porta, cu faţa neagră ca o mină de cărbune, reperă aproape imediat o ruină acceptabilă, nu prea departe. Probabil că, chiar în dimineaţa asta, acolo fusese o casă locuită; acum nu era decât ceva mai mult decât un morman de cărămizi sparte

şi lemne carbonizate. Porta, însă, se îndreptă spre ea cu tot atât entuziasm ca spre „Hotel Ritz“ şi, ca de obicei, încrederea sa fu justificată. Instinctele lui Porta nu dădeau niciodată greş când era vorba despre mâncare şi băutură: câteva minute mai târziu, se întoarse cu braţele pline de cutii cu bere. Lăsă să cadă, ciocnindu-se şi zăngănind, la picioarele noastre, cutiile şi, fără măcar să se oprească să-şi tragă sufletul, se răsuci pe călcâie şi porni înapoi, strigând:

— Este o ladă întreagă acolo. E berea cu care se pregăteau să-şi serbeze victoria şi cum e al dracului de bună, puteţi să mă credeţi pe cuvânt... Am şi dat pe gât vreo două cutii!

Micuţul scoase un strigăt de luptă şi alergă pe urmele lui Porta. Se întoarseră cu lada, purtând-o amândoi de câte o parte, dar, înainte de avea timp să ne bucurăm de rezultatul loviturii lor, gloanţe de mitralieră scurmară pământul la picioarele noastre.

— Nenorociţilor, strigă Micuţul în timp ce ne aruncarăm la pământ să ne adăpostim.

Heide trase cuiul de siguranţă al unei grenade şi o aruncă, peste o movilă, spre trăgătorul invizibil. Aproape imediat după explozie, o siluetă kaki apăru pe coama dealului, se opri o clipă, apoi se rostogoli spre noi în chip de torţă... Când a ajuns în apropierea noastră, era mort, şi se pare că fusese singurul luptător din zonă, fiindcă nu ne-a mai deranjat nimeni. Din nefericire, însă, el ne făcuse cel mai mare rău înainte de a muri: licoarea se risipea acum în ţărână, în timp ce noi ne uitam la ea. Porta se duse şi dădu un şut lăzii.

— Ăsta este nenorocitul vostru de război! se oţărî el.

Membrii Rezistenţei din Caen au primit ordinul să-l asasineze pe unul dintre cei mai activi colaboraţionişti, Lucien Brière, care nu numai că lucra în legătură directă cu poliţia germană, dar avea tupeul să fie bun prieten cu şeful Gestapo-ului din regiune, comisarul Helmuth Bernhardt. Brière purta răspunderea pentru executarea unui mare număr de francezi.

Era un tip, pe nume Arsène, care s-a oferit voluntar să ducă la îndeplinire acest ordin. Împreună cu trei ajutoare, el reuşi să pătrundă în casa şi în biroul lui Brière, din strada Fossés-Chateau, şi să arunce un mănunchi de grenade în partea locuită a casei. Din nefericire, atentatul nu reuşi să provoace nicio daună serioasă şi cei patru conspiratori, norocoşi, scăpară fără a fi identificaţi. Din acest moment, casa a fost păzită zi şi noapte de membri ai Waffen SS, aşa că orice nouă încercare de a-l asasina pe Brière în propria casă era aproape imposibilă.

În acest timp, Rezistenţa îşi încetase acţiunile, discutând la nesfârşit şi respingând la nesfârşit noi metode de a-şi duce la îndeplinire misiunea, până ce, în cele din urmă, Arsène îşi pierdu răbdarea şi anunţă că va face el singur treaba. Întrebat de metoda pe care intenţiona s-o folosească, el nu făcea decât să dea din umeri şi să declare că se va baza pe noroc.

De fapt, el l-a ucis pe Brière în cel mai simplu mod cu putinţă: apropiindu-se de el în timp ce mergea pe stradă şi trăgându-i două gloanţe în cap. Evident, Brière a simţit pericolul în momentul în care l-a văzut pe Arsène venind spre el, dar Arsène nu avea intenţia să dea greş a doua oară, şi omul muri chiar dacă se întorsese ca să fugă. În momentul respectiv, strada era pustie. Trecătorii care văzuseră petrecându-se asasinatul se topiră, prudenţi. Dintre cei care au fost martori la acţiune din spatele perdelelor dormitoarelor lor, marea majoritate erau probabil în favoarea ei. Oricum, Arsène a avut timp să-şi scoată aparatul de fotografiat şi, liniştit, să-l fotografieze pe

mort înainte de a porni, ca la plimbare, pe o stradă lăturalnică, dispărând de la faţa locului, cu un calm desăvârşit.

Trei zile după aceea, lui Brière i se făcură funeralii de martir, onorate cu prezenţa prietenilor săi de la Gestapo. Întregul Caen ieşise în stradă să se bucure şi să cânte Marseieza. Arsène, deşi anonim, era, fără îndoială, eroul zilei.

ÎN STILUL LUI HEMINGWAY

În Normandia nu exista o linie de front continuă. Puteai să mergi în acţiuni de recunoaştere timp de ore întregi şi să nu dai cu ochii de un singur soldat inamic. În această etapă târzie a războiului, puteai încă să dai peste sate neatinse, ai căror locuitori păreau aproape să nu ştie că, la numai câţiva kilometri distanţă, confruntările militare au măturat de pe faţa pământului o întreagă comunitate paşnică şi câteva regimente de luptă.

Era o noapte când am intrat în satul Montaudin. Ne-am apropiat cu prudenţă, căci nu se ştie niciodată când dai peste un cuib de viespi al trupelor inamice, dar strada principală era întunecată şi pustie şi nu se vedea urmă nici de săteni, nici de soldaţi.

— Hei, uite o cârciumă! şuieră Porta, arătând emoţionat înainte, spre singura clădire luminată de pe stradă.

— Hai să ne oprim să vedem dacă au ceva de haleală. Sunt al dracului de înfometat, îmi ghiorăie burta.

Porta devenea foarte convingător când era vorba despre mâncare şi, în plus, eram prea obosiţi să mai discutăm cu el. Parcarăm *Puma*[13] în mijlocul pieţei mari a satului, ca orice turist pe timp de pace, şi apoi, sfârşiţi, murdari, cu braţele şi picioarele înţepenite, traserăm adânc în piept aerul nopţii.

[13] Vehicul de recunoaştere, uşor blindat, cu patru roţi motrice. Armament: un tun de 20 mm sau o mitralieră grea (n.tr.).

Eram în misiune de recunoaştere de două zile, o misiune obositoare şi periculoasă.

— Sunt terminat, bâigui Heide, care deschise larg gura într-un căscat zgomotos, de-i trosniră fălcile, apoi, se întoarse şi trase un şut într-unul din cauciucurile grele ale *Pumei.*

— Vehiculul ăsta nenorocit mă scoate din minţi!…

— Unde suntem? Suntem în spatele liniilor? întrebai eu.

— Ale cui linii? Ale noastre sau ale lor? zise Porta cu un zâmbet diabolic.

— Şi ale lor, şi ale noastre, din câte îmi dau seama.

Bătrânul îşi scărpină ceafa, apoi îşi frecă nasul cu un deget, în sus şi în jos, gânditor.

— Cât ştii tu, atâta ştiu şi eu, dar, ca să fim siguri, mai bine să ne lăsăm bonetele în maşină. Sunt singurele care ne dau de gol.

— Eu îmi iau naganul, anunţă Micuţul, ridicându-şi cu drag revolverul greu, rusesc, pe care îl obţinuse în chip misterios, într-o anumită perioadă a războiului.

— Oamenii nu sunt prea prietenoşi, în zilele noastre.

— Hai să ne aprovizionăm cu toţii, am propus eu.

Ne-am îndesat buzunarele laterale cu grenade de mână şi am băgat revolverele în buzunarele de la piept, iar, apoi, Legionarul, cu arma în mână, deschise brusc uşa hanului cu piciorul şi ne conduse înăuntru. O singură lumină, slabă, era aprinsă, sus de tot, pe tavan, iar localul părea la fel de părăsit ca şi strada pe care venisem.

— Salut, patroane! strigă Legionarul în cea mai bună franceză pe care o putea vorbi. *Y a des clients!* (Ai clienţi!)

Mi-am dat seama deodată că Heide mă strângea de braţ şi-mi arăta ceva, chiar în faţă, cu un deget tremurător. I-am urmat firul privirii şi mi-am înăbuşit un ţipăt de groază. Prin semiîntuneric, am început să disting forma unui om uriaş, prăvălit peste bar, cu o mână atârnând şi cu capul aşezat pe o sticlă de whisky răsturnată. Era, fără putinţă de tăgadă, un american. Degetele lui Heide îmi strângeau nervos braţul.

— Să ieşim de-aici! şuieră el.

— Pe dracu’! spuse Porta, destul de tare pentru a trezi şi un mort.

— Dar e un yankeu…

— Nu-mi pasă nici dacă ar fi nenorocitul de Eisenhower însuşi. Nu plec de aici până nu mănânc ceva.

— Bine, dar suntem în spatele liniilor inamice…

— De unde ştii? întrebă Porta, furios. De unde ştii că halca aia de grăsime de acolo nu este el în spatele liniilor noastre?

Îl luă pe Heide şi-l zgâlţâi până începură să-i clănţăne dinţii. Porta era foarte „sensibil“ când bănuia că hrana îi este în pericol.

— Se poate ca el să fi greşit, nu noi.

Ne-am uitat la american. Ţipetele şi cearta noastră îl deranjaseră şi acum sforăia puternic, cu gura căscată.

— Eu mănânc, spuse Porta foarte calm.

Legionarul aprobă din cap şi îl strigă din nou pe patron. Un scârţâit de scări pe undeva, în dreapta noastră, anunţă că patronul se dăduse jos din pat. Un bărbat îndesat, de vârstă mijlocie, apăru căscând şi cu ochii roşii, cu un halat de casă murdar aruncat pe umeri. Se uită la noi şi îşi ridică ochii spre cer a rugă.

— Alţi americani! Dumnezeule, dă-mi putere să rabd!

— *Patron*, spuse Legionarul politicos, *escusez le dérangement, mais est-ce qu-on pourrait avoir une soupe genre bouillabaisse? Şi vous manquez de personnel, on est là pour le coup de main.* (Scuzaţi-ne că vă deranjăm, dar ne-aţi putea servi o ciorbă de peşte? Dacă nu aveţi personal la bucătărie, suntem aici ca să vă ajutăm.)

Omul rămase uitându-se la el cu gura căscată.

— Sunteţi francez? Credeam că sunteţi nişte nenorociţi de yankei din ăia.

— Sunt francez, minţi vesel Legionarul. Prietenii mei sunt germani, membrii ai Legiunii Străine cu toţii. Suntem *en route* spre Paris.

Patronul îşi vârî picioarele într-o pereche de papuci de

casă din pai şi porni spre noi, în jos, pe scările scârţâitoare, cu faţa radiind de bucurie.

— *Voilà des français,* strigă el către cei de la etaj. *Vive la France!* Veniţi jos cu toţii!

Cu mişcări rapide, aidoma unui barman de profesie, proprietarul prezentă un şir de sticle venerabile, acoperite de praf. Instinctiv, americanul adormit deschise un ochi, privi de jur împrejur, nasul lui spunându-i în mod evident că era rost din nou de băutură. Mustăţile îi erau ude de whisky şi, dacă ai fi aruncat un chibrit aprins pe uniforma lui, ar fi sărit în aer, arzând mai repede decât un tanc petrolier. Ne zări şi ridică greoi o mână.

— *Hello, boys!* bolborosi el. Aveţi ceva scotch la voi?

Nu a aşteptat răspunsul nostru, ne-a servit numai un zâmbet fermecător şi a recăzut printre băltoacele cu whisky.

— E criţă, spuse patronul cu indiferenţă. Şi-a petrecut întreaga după-amiază şi jumătate din noapte bând cu nişte camarazi de-ai lui. Au sosit aici ieri dimineaţă şi nu cred că s-au oprit vreun pic din băutură.

— Dezgustător, spuse Legionarul. Ăăă... ce s-a întâmplat cu prietenii lui?

— Au plecat. S-au suit într-un jeep şi-au plecat fără el. Ăsta a rămas aici, turtă, cum îl vedeţi.

L-am privit cu toţi solemn pe american. Zăcea acolo gemând şi suflând ca o morsă, dar, după cum se părea, forţa dezaprobării noastre unanime pătrunse până la creierul lui înceţoşat. Deschise ochii. Erau injectaţi, lăcrimoşi şi opaci. Se ridică foarte încet, cu multă demnitate, în picioare şi începu să bată cu pumnul în tejghea.

— Patroane! Unde-i nenorocitul ăla de scotch pe care l-am comandat?

Proprietarul strânse din umeri:

— Ce v-am spus? Cred că toţi americanii sunt alcoolici.

— E dezgustător, spuse din nou Legionarul.

Toţi aprobarăm, gravi şi ipocriţi. Americanul porni

legănându-se ca o marionetă spre Barcelona.

— Ştii ceva, Mac? Ai o faţă al dracului de urâtă… Mi se pare că seamănă cu o faţă de friţ. Ştii ce? Arăţi ca un friţ.

Scoase un hohot de râs profund din abdomen, şi căzu pe podea, unde se rostogoli pe spate, şi începu să cânte „Bătrâna mea casă din Kentucky“. Proprietarul ne conduse, păşind peste el, şi apoi ne invită să luăm loc.

— Nu m-ar mira să fie un caz de *delirium tremens.* Este corespondent de război. Ăştia sunt întotdeauna cei mai răi la băutură. Oricum – râse el sumbru – pentru un timp n-o să mai poată transmite corespondenţele. Şi-a spart maşina de scris după ce a dat gata primele două sticle de whisky. Spunea că maşina lui de scris nu ştie ortografie… Şi costă bani, ştiţi, maşinile astea de scris costă. Am încercat s-o fac la loc, dar e ditamai malacul şi a făcut treaba până la capăt. Ăsta când face o treabă nu se încurcă!

Era într-adevăr un malac, la fel de mare ca Micuţul. Personal, nu mi-ar fi plăcut să am o întâlnire cu el şi am zâmbit strâmb când s-a ridicat în picioare şi ne-a făcut semn cu mâna.

— Ia şi bea, amice! Ia câteva pahare. Eu plătesc… Hei, Mac, ştii cine sunt eu? pendulă el spre Bătrânul. Nu vreau să dezvălui secrete, fireşte, dar eu sunt un tip foarte important… exact cum îţi spun: al dracului de important, asta-i tot, şi trebuie să ajung la Paris înainte ca tâmpenia asta de război să se termine! Te-a întrebat vreodată cineva pe tine, băiete, dacă este greu să mori?

Îşi fixă ochiul inflamat în direcţia mea. Am clătinat din cap ca hipnotizat.

— Ei bine, am să-ţi zic eu, că m-am gândit mult zilele astea şi cred că am găsit răspunsul.

Se aplecă în faţă, confidenţial:

— Răspunsul e simplu: nu. Pur şi simplu, nu. Ce părere ai? E mai al dracului de greu să trăieşti decât să mori, te-ai gândit vreodată? Pariez pe dulcea ta viaţă că nu te-ai gândit. Sunt singurul tip care gândeşte în toată şandramaua asta nenorocită… Hei, tu de colo! Tu, ăla

mare...

Porni la repezeală spre Micuţul, iar acesta rămase pe loc privind şi pipăindu-şi naganul, fără îndoială, întrebându-se dacă n-ar fi bună ideea să-i aplice acestui american obositor una la cap şi să termine povestea...

— Vino-ncoace şi am să-ţi spun un secret... Haide, vorbesc serios. Eu ştiu când văd un tip din Alabama, şi să nu încerci să-mi spui că nu eşti din Alabama, că n-am să cred o vorbă... Vino aici şi-am să-ţi fac nişte confidenţe.

Micuţul făcu câţiva paşi spre el, cu mâna în buzunar.

— Ai mâncat vreodată carne de negru la micul-dejun? întrebă americanul. Pariez că ai mâncat, tu, bătrâne mâncător de negri! Acuma, ascultă-mă şi am să-ţi spun de unde să iei băutură tare. Îşi coborî vocea într-o şoaptă răsunătoare, severă: În spatele barului, al treilea raft la stânga oglinzii.

Micuţul sări ventral, ca la prăjină, făcu un salt peste tejghea şi mătură cu o labă de-a lungul sticlelor de pe raftul al treilea.

— Whisky! strigă el ca şi cum ar fi descoperit o mină de aur. E destul pentru a pune la apă un crucişător.

— Lasă băutura. Ce se aude cu mâncarea mea? se burzului Porta.

Câteva femei apăruseră în capătul scărilor. Proprietarul le făcu semn, arătându-le bucătăria.

— Acolo. Veniţi şi spuneţi-mi ce doriţi.

Porta ţâşni spre bucătărie ca glonţul şi, după o scurtă ezitare, l-a urmat, curios să vadă pregătirea vestitei lui ciorbe pescăreşti, despre care vorbea mereu.

— Să vedem ce ai, spuse el.

Proprietarul radia:

— Homari. Câteva conserve. Am făcut rost de ele de la americani, spuse el, dând obosit din mână. I-am tot aşteptat pe yankei de când a început războiul, şi acum, când în sfârşit au ajuns aici, ce fac? Beau până nu mai ştiu de ei, în toate satele şi oraşele, de la Caen până la Paris. Asta se numeşte război? Eu l-aş numi...

Cum l-ar numi el n-am aflat niciodată, pentru că a fost întrerupt de un urlet sălbatic venind dinspre bar şi de zgomote de sticle sparte.

— *Miile diables!* (Mii de draci!)

Proprietarul înhăţă un baston de cauciuc de pe masa din bucătărie şi-l agită deasupra capului:

— Toţi sunteţi la fel, voi, soldaţii! Nu ştiţi altceva decât băutură şi bătăi!

Ne-am dus în camera de alături, lăsându-l pe Porta ocupat cu un deschizător de conserve. I-am găsit pe Micuţul şi pe Heide încăieraţi pe podea, într-o încleştare pe viaţă şi pe moarte. Bătrânul îşi bea resemnat whisky-ul într-un colţ, Barcelona şi americanul stăteau pe margine, încurajându-i prin strigăte, Legionarul era, ca de obicei, indiferent la astfel de treburi. Două lovituri precise cu bastonul de cauciuc, fix între ochi, au fost suficiente pentru a-i despărţi pe cei doi bătăuşi. Aceştia au căzut pe spate, pierzându-şi cunoştinţa, iar spectatorii au aplaudat furtunos.

— Frumos ochit, am spus cu admiraţie. Dar eu m-aş feri din calea Micuţului când se va trezi.

— *Merde!* spuse proprietarul şi se întoarse hotărât în bucătărie.

L-am urmat îndeaproape.

Porta, echipat cu o bonetă de bucătar şi un şorţ de măcelar, îşi ridică privirea spre noi şi ne făcu semn cu mâna plină de făină.

— Ce era acolo?

Proprietarul se dezlănţui într-un val de cuvinte franţuzeşti, iar Porta şi cu mine schimbarăm priviri nedumerite.

— Nu vorbiţi germana? întrebă Porta ca din întâmplare. Franceza mea nu e tocmai perfectă.

— Cuum?

Omul îl privi deodată cu suspiciune.

— De cât timp sunteţi în Legiune?

— De vreo doi ani, dar n-am niciun talent la limbi. În afară de asta, toţi avem tendinţa să folosim mai mult limba

proprie. Nu ajungi să înveţi prea mult din limba altor popoare.

— Bine, e adevărat că se numeşte Legiunea Străină, acceptă proprietarul, scărpinându-se între picioare. Oricum, mi se pare cam ciudat...

— Foarte ciudat, spuse Porta repezit, dar n-am timp de asta deocamdată. Mă interesează mai mult să-mi reuşească ciorba pescărească. Legumele, te rog!

Proprietarul, cu un aer distrat, începu să mi le dea mie. Roşii, morcovi, ceapă, cartofi. Eu i le dădeam lui Porta, în noua sa calitate de bucătar. Se vedea pe faţa lui că asta-i făcea o plăcere nebună.

— O să-mi mai trebuiască şi cimbru, şi foi de dafin. Pe urmă, lămâie şi pătrunjel, dacă ai.

În timp ce proprietarul, eu şi cele două femei morocănoase alergam prin bucătărie aducând şi prezentând, tăind şi ştergând, Porta amesteca fericit diversele ingrediente într-o cratiţă mare, cântând cât putea, deşi nu avea pic de voce, un cântec într-o limbă străină.

— E un cântec al pescarilor unguri, ne explică el, deşi lucrul ăsta nu ne sporea entuziasmul.

— În Ungaria se înnebunesc după ciorba asta. Acolo am învăţat reţeta, în urmă cu mulţi ani.

— Ce are a face nenorocitul ăsta de cântec în toată povestea? întrebai eu, acru.

Mi-am julit degetul cel mare de la mână pe răzătoare, mi-am tăiat jumătate dintr-un alt deget cu un cuţit şi începusem să urăsc rolul meu de servitoare.

Cinci minute mai târziu, proprietarul a considerat necesar să ne despartă, pe mine şi pe Porta, cu bastonul lui de cauciuc.

— Domnilor, vă rog! N-ar trebui să continuăm prepararea mâncării?

— Ai absolută dreptate, spuse Porta. Este o chestiune de cea mai mare importanţă. Necesită pace, linişte şi multă pricepere... Sven, ori nu te mai amesteca, ori du-te la bar şi murează-te... Patroane, dă-mi nişte vin alb! Cel puţin două

sticle!

Şi n-a vrut numai vin şi homar, şi creveţi, şi legume, şi verdeaţă, şi lămâie, ci mai ceru şofran şi scorţişoară, şi peşte, şi rom. Cel mai surprinzător, însă, a fost că le-a şi primit.

Cincisprezece minute mai târziu, amestecul, fierbând cu furie şi mirosind până la Dumnezeu, a fost declarat gata pentru a fi consumat. Când a apărut haleala prin uşa despărţitoare, i-am găsit pe toţi aşteptând ca nişte copii cuminţi şi pofticioşi, venirea mesei. Micuţul şi Heide se liniştiseră. Până şi beţivul nostru american se târâse până la un scaun de la bar şi făcea eforturi evidente să rămână pe loc. Nările îi fremătau cu lăcomie când Porta începu să servească ciorba fierbinte.

— Afurisit să fiu dacă ăsta nu e cel mai al dracului de bun lucru care mi s-a întâmplat de când am venit în ţara asta. (Ne aruncă un zâmbet rapid, şiret.) Trebuie, însă, să vă spun ceva, băieţi: v-am urmărit de-aproape şi cred că ştiu ce hram purtaţi… Legiunea Străină, pe dracu'!

Se balansă hohotind pe scaunul său şi probabil niciodată nu va şti cât de aproape a fost de moarte, l-am văzut pe Micuţul băgându-şi mâna în buzunar şi pe Barcelona ridicându-se pe jumătate de pe scaun.

— Ce vrei să spui? întrebă Legionarul cu răceală.

Americanul se roti pe scaunul său şi dădu din cap pentru a arăta că ştie el ceva.

— Ştiu ce hram purtaţi, Mac… Ştiu!

Se lăsă o linişte încordată. Apoi Porta, cu un gest foarte natural, îşi scoase pistolul său greu P-38 şi trase două focuri în tavan. Proprietarul dădu un strigăt şi bătu cu furie în tejghea.

— Nu s-a întâmplat nimic, spuse Porta, continuând să-şi savureze opera culinară. Doar un avertisment, asta-i tot.

— Am fost cu ochii pe voi, continuă americanul cu insistenţa obtuză a celor beţi criţă.

— Las-o mai moale, eşti afumat, mârâi Heide.

— Afumat, criţă, pilit, ce dracu', tot am fost cu ochii pe

voi. Am ajuns la concluzia că sunteţi o adunătură de muieri... Nu ţineţi la băutură, asta e problema voastră.

Legionarul ridică din sprâncene cu răceală. Micuţul se ridică, urlând cu furie. Noi, ceilalţi, înţelegând că americanul era prea beat ca să vorbească logic şi că nu suspecta nimic în legătură cu identitatea noastră, ne-am întors uşuraţi la farfuriile cu mâncare.

— Cine îmi zice mie muiere? strigă Micuţul, înaintând cu pumnii strânşi spre americanul ghinionist.

— Oh, pentru Dumnezeu! izbucni Porta şi, luând o sticlă goală de whisky, îi aplică Micuţului o lovitură la meserie, în cap, şi pentru a doua oară în acea seară Micuţul se prăbuşi, ţeapăn, la podea.

Un timp, am fost destul de liniştiţi, mâncând tacticos fiertura mirositoare, care avea ceva mai bun decât mirosul, făcând goluri în proviziile de whisky ale proprietarului. Bătrânul vomita în linişte printr-o fereastră deschisă, Barcelona şi americanul zăceau întinşi, cu capetele unul lângă altul, Legionarul avea o expresie concentrată. Se vedea că băuse zdravăn în timp ce noi pregăteam mâncarea la bucătărie şi eu m-am grăbit să-i ajung din urmă. Curând, Porta a pierdut teren, fiind distrus de brusca reapariţie a celei mai puţin în vârstă dintre cele două femei ale casei. O aşeză pe genunchi şi începu să-şi strecoare experimentat o mână pe sub fustele ei. Expresia i se schimbă într-una de surpriză şi mulţumire.

— Hei, n-are chiloţi pe ea! strigă el.

Americanul se trezi şi întinse un pahar gol.

— Pentru femeile care nu poartă chiloţi! Pentru America! Pentru război! Pentru moartea friţilor cu miile! Pentru...

Fu întrerupt de urletul de furie nestăpânită al Micuţului, care îşi revenise din nou.

— Ce căzătură m-a buimăcit?

— Pentru broscari! Pentru englezi!

Porta era în mare învălmăşeală cu ultima lui cucerire, Barcelona vomită pe spatele proprietarului, el însuşi prea beat ca să-şi dea seama.

Heide îşi lăsase capul să-i cadă în castron şi era pe jumătate înecat înainte ca Legionarul să i-l ridice. Americanul se întoarse plin de speranţă spre mine:

— Spune-mi, Mac, nu vă duceţi, din întâmplare, la Paris?

— Ai auzit vreodată de vreo călătorie prin Franţa care să nu se termine la Paris? l-am tatonat eu, în expectativă.

— Trebuie să ajung acolo înainte ca războiul ăsta nenorocit să se termine, îmi spuse el, expirând masiv spre mine vapori de whisky. Trebuie să mă asigur că nenorociţii ăia de friţi n-au aruncat în aer barul de la „Ritz“. V-aş fi foarte recunoscător dacă m-aţi lua şi pe mine.

Din fericire, atenţia i-a fost atrasă de Micuţul, care turna în castron un amestec de rom, whisky şi coniac, şi pentru câteva momente se punea problema dacă vreunul dintre noi va supravieţui până dimineaţă: amestecul cobora sălbatic prin gâtlej ca o limbă de foc şi ardea în stomac precum cărbunii înroşiţi. Micuţul apucă un sifon şi se stropi cu el, iar proprietarul căzu sub tejghea, oftând şi bolborosind. Numai americanul părea neafectat. Reveni plictisitor la subiectul său – Parisul.

— Dacă vreunul dintre voi, băieţi, ar avea un jeep de vânzare…

— Avem un TAB, spuse Porta, care, plictisit deodată de compania feminină, îşi azvârli ultima captură sentimentală, grămadă, pe podea. E afară, parcat în piaţă.

— Parcat în piaţă?!…

Americanul se ridică în picioare cu o surprinzătoare agilitate şi se îndreptă către uşă:

— Doamne, sper că mai e acolo! Jandarmul de aici se face foc şi pară când e vorba de o parcare greşită. Nici n-apuci să clipeşti şi te şi trezeşti că ţi-a remorcat maşina.

L-am urmat în stradă. *Puma* noastră era încă acolo, iar americanul se uita la ea ca vrăjit. I-a luat multă vreme să observe ceea ce m-a izbit pe mine din prima clipă:

— Hei, cine dracu’ a avut ideea nenorocitei ăleia de cruci nemţeşti pictate pe ea?

Toţi se întoarseră spre însemnul buclucaş.

— Cine ştie cine a vrut să facă o glumă, spuse Porta cu amărăciune. Ţi s-o fi părând ciudat, yankeule, dar nu tuturora le face plăcere aici ideea că sunt eliberaţi de americani.

— Bine, la dracu' cu chestia asta, hai mai bine să găsim nişte vopsea albă şi să rezolvăm problema. Doar n-o să conduc prin ţară părând că aş fi un friţ nenorocit.

Proprietarul fu ridicat de sub o masă şi trimis să găsească vopsea albă. Se conformă. Porta şi americanul şterseră solemn orice urmă din jignitoarea cruce, apoi se aşezară, unul lângă altul, pe jos, fumând şi admirându-şi mulţumiţi munca.

— OK, spuse americanul. Ne-am înţeles, mă luaţi la Paris cu voi. Cum ajungem acolo, trimit un mesaj la ziarul meu. Ştiţi la ce titlu mă gândesc?

Îşi ridică braţul drept şi mimă scrisul în aer, la câţiva metri înălţime:

— Un corespondent de război şi un conducător de TAB eliberează Parisul: un milion de friţi se predau. Ce ziceţi? Ştii să faci fotografii, frate?

— Sigur că da, spuse Porta, mândru.

— Perfect. În cazul ăsta, o să-i aliniem pe toţi generalii friţi şi o să le facem o poză la barul „Ritz", înainte de a-i trimite cu câte un şut în fund şi cu capul înainte, în noroi. Hai, băieţi, daţi-i drumul!

Săltă în picioare, făcu doi paşi spre *Puma*, apoi căzu grămadă, complet şi definitiv, în mijlocul pieţei. Capacitatea lui de îngurgitare a alcoolului putea trezi respectul oricui, dar se pare că până şi americanii au limitele lor. L-am lăsat zăcând acolo, iar noi ne-am căţărat ţepeni înapoi în blindat. Porta ne conduse într-o cursă nebună în zigzag, de-a lungul pieţei, şi apoi pe strada satului. Nu-mi era prea clar dacă eu sau drumul săltam în sus şi-n jos, dacă cercurile luminoase ce se roteau în faţa ochilor mei erau simple iluzii sau un nou tip de armă a inamicului. Barcelona sforăia cu capul pe genunchii Legionarului, Bătrânul îşi strângea tâmplele în mâini, Micuţul ba râgâia, ba gemea, complet nemuzical. La

început, am crezut că Heide încerca să cânte, deşi nu era o persoană cu astfel de înclinaţii. Şi abia când ne aflam la o distanţă de sat şi el sări deodată în sus cu mâinile încleştate pe burtă, am început să am dubii.

— Ce se întâmplă cu el? întrebă Porta, impacientat.

Heide gemu de câteva ori, apoi depozită zgomotos toată încărcătura de mâncare şi băutură de la cină pe podeaua transportatorului.

— E nenorocitul ăla de whisky american, mormăi el.

Mirosul era îngrozitor, încât nu se putea pune problema compătimirii. Ne-am vărsat nervii pe el, înjurând. Heide însă se chirci ca un covrig şi scoase câteva ţipete.

— Nu-l luaţi în seamă, ne sfătui Micuţul.

Am făcut tot ce-am putut, dar omul insista, şi e greu să nu iei în seamă pe cineva care urlă în urechea ta stângă la fiecare câteva secunde.

— Nu credeţi că e, într-adevăr, bolnav? am îndrăznit eu să spun, după o vreme.

Toţi se întoarseră şi priviră în mod critic forma ghemuită de pe podea.

— Opriţi, spuse Bătrânul. Ia să ne uităm mai bine la el.

Porta opri la adăpostul unor copaci de pe marginea drumului şi fu nevoie de patru dintre noi pentru a-l scoate pe Heide, care urla într-una, şi a-l aşeza pe iarbă.

— Trage-i un glonţ în cap, sugeră Micuţul, scapă-l de chinuri. Mult mai simplu, la urma-urmei.

— Taci din gură, spuse Bătrânul. Ajută-mă să-l dezbrac.

I-am rupt tunica, i-am tras pantalonii în jos. Bătrânul palpă cu grijă ici şi colo, iar Heide scoase un urlet de durere şi începu să înjure.

— Apendicită, spuse Bătrânul sec. Are nevoie de operaţie imediat, altfel sparge... Necazul e că singurul loc unde poate fi operat se află în spatele liniilor americane. Ce părere aveţi?

— Să riscăm să fim împuşcaţi pentru amărâtul ăsta? întrebă Porta, îngrozit. Nu prea cred! Să-l ia dracu’ cu apendicita lui!

Legionarul clătină din cap.

— E o copilărie să crezi că americanii se vor deranja să opereze un soldat german. Sunt prea ocupaţi să câştige războiul, nu-şi pot permite să-şi piardă timpul sau să irosească munca oamenilor. Avem şansa să ne împuşte pe toţi.

— Fă ceva ca să nu mai sufere, spuse rugător Micuţul.

Ne-am uitat cu toţii la Heide care se zvârcolea. Porta găsi o ţigară de marijuana într-unul dintre buzunare şi şi-o vârî în gură. Micuţul îşi frângea nervos mâinile, Barcelona nu prea era în apele lui. Bătrânul îşi freca nasul, semn sigur de îngrijorare. Heide bolborosea febril, pomenindu-l o dată sau de două ori pe Dumnezeu.

— E cam târziu să mai putem face ceva pentru el, spuse Porta, tăios.

Bătrânul se hotărî.

— Vom încerca să luăm legătura prin radio cu una dintre unităţile noastre. Trebuie să fie una pe aici, prin apropiere, deşi numai Dumnezeu ştie pe unde o fi. Încercăm până intrăm în legătură cu cineva.

Legionarul s-a aplecat, a luat căştile şi a început să învârtă butoanele staţiei radio. S-au auzit tot felul de pârâituri şi apoi o voce în engleză:

— Alo, alo, aici Betty Grable.

— Nu-i ce ne trebuie, făcu Legionarul, continuând să caute. Prinse o altă voce:

— Aici, Hella27… Aici, Hella 27! Avem urgent nevoie de un doctor. Hella 27! Hella 27!

Încă cineva într-o situaţie disperată, dar asta nu putea nici să-l consoleze, nici să-i ia durerile lui Heide.

— Mai încearcă, spuse Bătrânul cu încăpăţânare.

De-abia după vreo cinci minute reuşi să între în legătură cu cineva din tabăra noastră.

— Pisica 133. Ascult.

— Avem nevoie de un chirurg, spuse tăios Legionarul. Un caz de apendicită.

— Bine, ţinem legătura. Unde sunteţi?

Legionarul înjură.

— Drept cine mă iei? Vezi-ţi de treabă şi găseşte un chirurg.

La celălalt capăt se auzi un chicotit.

— Bine, bine, păstrează secretul. Acum vorbeşte medicul. Baftă, amice.

După o pauză, se auzi o voce:

— Aici, locotenent-colonel Eicken. De unde ştii că este apendicită?

Legionarul îi înşiră repede simptomele lui Heide.

— Da, cred că ai dreptate. Nu ştiu unde sunteţi, dar oricum nu pot să ajung la voi, aşa că trebuie să vă descurcaţi singuri. O să vă spun pas cu pas ce aveţi de făcut. Dacă vreţi să-mi urmaţi instrucţiunile, bine, dacă nu, o să vă treziţi cu un cadavru în braţe. Este clar?

Legionarul se uită la Bătrânul şi aprobă din cap.

— OK, suntem gata.

— În ordine. Primul lucru, spălaţi-vă mâinile cu alcool. Apoi, ungeţi cu iod abdomenul pacientului şi asiguraţi-vă că este bine legat.

Spre groaza Micuţului, Porta începu imediat să-l cureţe pe Heide cu whisky curat. Nu exista iod în trusa de prim-ajutor, iar whisky-ul părea tot atât de bun ca orice alt dezinfectant.

— După ce faceţi asta, sterilizaţi instrumentele în alcool. Ar trebui să aveţi un litru de alcool.

— Avem, spuse surprins Barcelona. Dacă aş fi ştiut, nu ar mai fi fost acolo!

— Ţineţi la îndemână tampoanele de vată ca să aveţi cu ce opri sângele. Scalpelul trebuie ţinut ferm, dar delicat. Faceţi incizia pe diagonală, tăiaţi aproximativ zece centimetri.

Vocea continua să dea laconic detalii precise unde trebuie făcută incizia. Bătrânul făcea tot ce îi era în putere ca să respecte instrucţiunile. Am observat că mâna lui era surprinzător de sigură, deşi fruntea îi era transpirată toată. A fost imposibil să anesteziem pacientul, aşa că urletele

sălbatice ale lui Heide treceau peste capul nostru şi aveam senzaţia că îmi umblă cineva cu o freză stomatologică în gură. Îl legasem cu curelele de la măştile de gaze, dar tot ar mai fi fost nevoie de încă patru ca să-l ţinem liniştit.

— Curge foarte mult sânge, raportă Legionarul, care urmărea operaţia de la postul lui.

— Nu vă faceţi griji cu sângele. Folosiţi tampoanele de vată şi încercaţi să menţineţi curată zona unde operaţi. Luaţi pensele şi cu ele ţineţi pielea depărtată de o parte şi de alta a inciziei. Acum tăiaţi adânc, dar cu grijă, să nu ajungeţi la intestine. Cum respiră pacientul?

— Încă mai poate să urle, spuse Legionarul.

— Bine, să aveţi pregătită masca şi oxigenul în caz că va fi nevoie. Puteţi să vedeţi apendicele? Este cam de mărimea degetului mic, puţin curbat.

Bătrânul încuviinţă din cap. Heide ţipa în continuare. Micuţul închise ochii când văzu sângele ţâşnind. Bătrânul îşi şterse transpiraţia de pe faţă şi clătină din cap.

— Ar trebui potolit în vreun fel. N-o să-l mai pot suporta multă vreme.

Micuţul deschise ochii. Ridică braţul cu pumnul încleştat.

— O să mă ierţi, Julius. Nu este decât spre binele tău, nu am nimic cu tine.

Doi pumni au fost de ajuns. Urletele care îţi zgâriau nervii au încetat şi i-am pus masca de oxigen pe faţă.

— Am anesteziat pacientul, raportă Legionarul.

— Cum?

— I-am dat doi pumni.

Se făcu linişte.

— Mai respiră? Cum e pulsul?

— Destul de accelerat.

— Foarte bine. Unul dintre voi să se ocupe de puls şi să-mi raporteze imediat dacă apare ceva în neregulă. Aţi găsit apendicele?

— Da, l-am găsit.

— Cum arată?

Curioşi, împotriva voinţei noastre, ne-am întins gâturile şi

ne-am uitat în burta deschisă a lui Heide.

— Mare şi umflat, spuse Bătrânul.

— Perfect. Scoate din trusă instrumentul curbat. Ţine intestinul astfel încât să nu-l atingi şi taie apendicele la capete. Nu te grăbi şi nu intra în panică. Trebuie doar să ai grijă să nu tai intestinul. După ce ai îndepărtat apendicele, spală cu alcool partea rămasă.

Mai târziu, Bătrânul a mărturisit că pentru el, personal, apendicotomia lui Heide a fost cel mai greu moment din tot războiul. Eu îl cred. Dacă nu ai văzut vreodată măruntaiele cuiva, este destul de greu să te descurci şi nici până astăzi nu ştim cu siguranţă dacă ceea ce a tăiat Bătrânul a fost într-adevăr apendicele. Dar el a tăiat ceva şi a scos afară ceva, apoi a cusut cu foarte mare abilitate rana, exact cum i-a spus doctorul, făcând şase împunsături care variau considerabil în dimensiune, dar legate cu noduri strânse. Apoi am presărat pudră de sulfamidă şi am înfăşurat pacientul în bandaje. Iar cea mai mare minune a fost că după toate astea încă mai trăia.

— Va trebui să rămână acolo unde este pentru următoarele două ore. Pacientul nu poate fi mişcat mai repede. Dacă se întâmplă ceva, dacă vedeţi că ceva nu este în ordine, căutaţi-mă pe aceeaşi lungime de undă. Voi fi aici tot timpul, iar voi mai bine închideţi până nu începe duşmanul să se intereseze de noi. După cele două ore, încercaţi să ajungeţi la bază, şi aduceţi pacientul imediat la spital. Noroc şi, orice s-ar mai întâmpla, nu încercaţi să-l mai anesteziaţi…

Legionarul şi-a scos căştile. Liniştitoarea voce a autorităţii medicale nu mai era cu noi şi ne simţeam singuri şi neajutoraţi când ne uitam la faţa mumificată a lui Heide. Am făcut tot posibilul ca să stea cât mai confortabil. Am camuflat blindatul şi am stat la pândă, tensionaţi, cu armele pregătite. Încet, Heide a început să-şi revină. Faţa îi era albă şi lovită, pulsul abia se simţea.

— Mor? şopti el.

— Nu ai tu norocul ăsta, spuse Porta cu vioiciune. Dacă ai

supravieţuit la măcelăreala asta, supravieţuieşti la orice... Uite ce am scos din tine!

Heide s-a uitat şi imediat a leşinat. Barcelona s-a întors spre noi cu degetul la buze.

— Convoi inamic pe drum.

După camuflajul precar oferit de copaci şi de propriul nostru vehicul, am urmărit procesiunea maşinilor blindate umplute ochi cu infanterişti americani. În acelaşi timp, trei avioane de asalt inamice s-au năpustit din cer şi s-au lăsat aşa de jos, că puteam vedea cum atârnă bombele din burţile lor.

— Dacă ne văd, suntem morţi, bombăni Porta.

Coloana trecu, avioanele zburară. Cam o oră am avut linişte, după care iar s-a aglomerat traficul pe şosea. I-am văzut când erau departe, două *Sherman-uri*[14] cu stelele lor albe, conducând o coloană de jeep-uri şi maşini blindate. Pe când ne depăşeau, echipajul din turelă cânta şi striga cu o inconştienţă sublimă.

— De ce nu i-am atacat? dori să ştie Micuţul, care aproape întotdeauna avea porniri agresive. Pun pariu că au gura plină de aur.

— Nu merita, răspunse Porta.

Micuţul se uită cu ură la coloana care dispărea de-a lungul drumului. Cele două ore trecuseră, aşa că era timpul să transformăm *Puma* noastră într-o ambulanţă pentru Heide. Am aruncat scaunul din faţă şi, cu mari dificultăţi şi cu multe gemete care veneau de la pacientul semiconştient, am reuşit să-l vârâm prin deschizătură.

— Tacă-ţi gura, voinicule, îl repezi Porta. Nu mai ai nici pe dracu', că doar ţi-am scos bucata aia împuţită. Faci atâtea fasoane pe degeaba. Gura!

Am evitat drumul principal, era prea aglomerat, aşa că am mers pe drumuri ocolite, ignorate de americani.

Cu puţin înainte de căderea nopţii, am ajuns la bază, şi Heide a fost imediat transferat într-o ambulanţă de campanie. În ceea ce ne priveşte, am fost târâţi în faţa

[14] Tanc greu american (n.tr.).

medicului şi ni s-a ţinut o lecţie lungă despre obiectele lipsă din trusa medicală. Se pare că nu numai iodul lipsea, dar şi un sul de leucoplast şi două copci.

— Numai dacă, desigur, nu le-am cusut în Julius, spuse mirat Barcelona.

Era numai o supoziţie.

Un anume Robineau, care făcea parte din reţeaua Rezistenţei de la Port-en-Bessin, a avut ghinionul să cadă în mâinile Jandarmeriei (Feldgendarmerie), care nu şi-a pierdut timpul şi i-a aplicat categoria specială de tortură pe care o păstra în rezervă pentru cei de teapa lui. L-au bătut, l-au ars şi aproape l-au înecat. I-au rupt braţele în mai multe părţi şi l-au învăţat să-şi lingă voma. Într-un târziu, a mărturisit că cel care îi dădea ordon era dr. Sustendal din Luc-sur-Mer.

Doctorul a fost invitat să vină pentru ceea ce se numea în mod eufemistic „interogatoriu“. Pentru început, a negat cu îndârjire toate acuzaţiile ce i se aduceau, ceea ce era o sursă de mare veselie pentru anchetator – cu cât un suspect rezista mai mult, cu atât era mai amuzant.

I-au aplicat acelaşi tratament ca şi lui Robineau, dar doctorul rezista. În cele din urmă, s-au decis să-l pună în faţă cu ceea ce rămăsese din Robineau, o masă de carne informă şi de nerecunoscut, şi să-şi dea seama de vinovăţia lui după reacţiile pe care le va avea.

Prin urmare, cele două victime au fost puse faţă în faţă. La început, doctorul a rămas impasibil: acest obiect ghemuit, cu faţa umflată ca o lună plină, cu gura învineţită şi fără dinţi, atârnând deschisă, cu braţele bălăbănindu-se inutil, plin de sânge, nu semăna deloc cu bărbatul pe care-l cunoştea ca Robineau. Robineau era un om mândru, în floarea vârstei, cu umerii laţi, cu spatele drept, şi care nu îngenunchea în faţa nimănui. Din păcate, nenorocitul de Robineau l-a recunoscut pe doctor. I-a căzut, plângând cu sughiţuri, la picioare, rugându-l cu voce de copil să-l ierte. În momentul acela, doctorul a cedat. Tortura o putea suporta, dar, când a realizat că epava aceea umană nu era altceva decât trufaşul Robineau de acum câteva săptămâni, nu a mai putut suporta. A mărturisit tot şi a fost condamnat la moarte.

A doua zi, Robineau şi-a reconsiderat drepturile ca fiinţă umană şi a reuşit să se spânzure în celula închisorii.

O MITRALIERĂ PIERDUTĂ

Grupul nostru de luptă, împreună cu locotenentul-major Löwe, a fost încartiruit într-o casă mare, la intrarea unui sat. Locatarii casei, un cuplu în vârstă, realizau cu greu că este război şi aproape sigur nu îşi dădeau seama ce se întâmplă. Pe perioada ocupaţiei, stătuse în gazdă la ei un ofiţer german de şcoală veche, care mai credea că este în serviciul împăratului. Înainte să plece, a dat o petrecere somptuoasă pentru toate personalităţile satului, civili şi militari la un loc, care-l vor ţine minte multă vreme pe maiorul conte von Holzendorf, care spunea mereu cu dispreţ despre Hitler „căprarul ăla din Boemia“.

Deci, din experienţa domnului şi doamnei Chaumont, ofiţerii germani erau o specie de supraoameni care degajau eleganţă, maniere perfecte şi gusturi extravagante şi aveau cele mai bune relaţii. Era o plăcere să priveşti confuzia lor când s-au trezit cu locotenentul-major Löwe. Cum putea această creatură din topor, cu uniforma murdară şi cizmele prăfuite, să fie un veritabil ofiţer prusac? După expresia feţei lor, mi-am dat seama că aveau mari îndoieli.

Löwe schiţă un salut şi îl anunţă că s-a hotărât rechiziţionarea casei.

— Poftim, domnule? spuse cu indignare bătrânul.

Löwe ridică o sprânceană.

— Am spus că această casă a fost rechiziţionată pentru armată… Îmi pare rău dacă nu vă convine, dar, după cum ştiţi, este război.

Domnul Chaumont se postă indignat în cadrul uşii, încercând să o protejeze cu braţele.

— Vă sugerez, domnule, să-mi arătaţi ordinul de rechiziţionare.

Locotenentul-major Löwe îl fixă pe bătrân cu o uimire rece.

În spatele meu, cineva chicoti, iar în spatele domnului Chaumont soţia sa stătea înmărmurită de groază, privind

fără să-i vină a crede la Porta şi la jobenul lui galben.

Desigur, Micuţul nu era chiar persoana care ar fi putut să liniştească o doamnă în vârstă.

— Dar este un abuz, spuse ea.

Apoi îl văzu pe Micuţul traversând cărarea cu braţele pline de fire telefonice şi aparate şi, pentru moment, am crezut că o să leşine.

— Ce-i asta? întrebă ea, arătând cu degetul la el.

Löwe întoarse brusc capul.

— Unul dintre oamenii mei, executând ordinele, răspunse agasat. Vă repet, doamnă, îmi pare rău de deranj, dar toţi trebuie să suportăm o anumită cantitate de neplăceri.

Micuţul îşi văzu paşnic de drum şi o coti în spatele casei. Heide, revenit de la lazaret, întindea cablul. Urmau instrucţiunile şi se pregăteau să monteze postul telefonic în bucătărie…

— Nu pot să nu protestez, spuse domnul Chaumont, tremurând din toate mădularele. Ultimul ofiţer care a stat aici era un adevărat gentleman, care nu s-ar fi purtat niciodată aşa. Vă previn că, dacă nu renunţaţi, o să mă plâng la forurile cele mai înalte!

— Fă-o, spuse Löwe, cordial. Aş putea să vă sugerez să luaţi legătura personal cu von Rundstedt? Dacă nu vă face dreptate, sunt sigur că generalul Eisenhower va fi foarte încântat să vă ajute.

Bătrânul fu redus la tăcere şi cedă, dar, când veni momentul să montăm o mitralieră pe acoperiş, izbucni din nou:

— Spuneţi că sunteţi ofiţer, domnule? Sunt uluit! Contele nu s-ar fi purtat niciodată aşa necivilizat. Era un gentleman perfect din toate punctele de vedere şi era o plăcere să îl avem în mijlocul nostru. El a fost un oaspete în casa noastră.

În acel moment, Micuţul trase o înjurătură. Locotenentul-major Löwe, exasperat, se întoarse spre el, nervos, dar, înainte să spună ceva, Gregor Martin se năpusti în cameră şi, istovit, se aruncă plin de noroi şi de toate alea pe

canapea.

— Trupe inamice, spuse pe nerăsuflate. Câteva coloane se apropie de sat.

Löwe înhăţă binoclul şi se repezi spre fereastră.

— Trebuie să avertizăm regimentul. Unde este Holtzer? Idiotul ăsta nu este niciodată de găsit când ai nevoie de el.

— Ştiu unde este, spuse Micuţul, calm. Mă duc să-l aduc.

Se întoarse după câteva minute, fără Holtzer, dar cu câteva sticle de Calvados.

— Prea târziu, spuse trist. Porcul a întins-o, şterpelind şi chiloţii cucoanei, fiindcă, dom' locotenent, vă raportez că idiotul ăla face colecţie de aşa ceva. În schimb, am adus de băut.

Löwe scoase un sunet din gât şi se întoarse iritat spre Bătrânul.

— *Feldwebel* Beier, tu răspunzi aici. Apără poziţia cu orice preţ. Voi doi – se întoarse spre Barcelona şi spre mine – voi veniţi cu mine. Trebuie să transmitem un mesaj.

Am ieşit din casă, am mers pe strada principală şi am ajuns în câmp deschis. Trupele inamice atacau deja satul şi a trebuit să ne strecurăm sub o ploaie constantă de grenade şi trasoare.

Generalul Staff îşi instalase cartierul general la un castel, şi primul pe care l-am văzut a fost aghiotantul lui, tolănit într-un fotoliu elegant, bând şampanie. Ne-a salutat destul de vesel.

— Locotenent Löwe, dar este minunat! Nu ai întâmplător nişte gheaţă la tine? Se pare că este destul de greu să faci rost de ceva gheaţă prin părţile astea. Şi totuşi, lăsând la o parte această inconvenienţă, deloc neglijabilă, găsesc că locul este destul de acceptabil. Ai văzut draperiile? Sunt grozave, nu-i aşa? Francezii au gust, am spus-o întotdeauna.

— Du-te dracului! i-o tăie Löwe.

Chiar când îl repezea, maiorul Hinka a intrat în cameră. Avea pe el o cămaşă şi nişte pantaloni scurţi şi se lupta cu o sticlă de şampanie.

— Ia te uită, Löwe! Ce cauţi aici? S-a întâmplat ceva?

— Şi încă ce!

Löwe smulse o hartă mototolită din buzunar şi o întinse pe masă.

— Duşmanul se apropie de sat, domnule. Aceasta este poziţia: noi suntem aici, englezii sunt cam pe acolo. Atacă în forţă şi am nevoie de mai multe trupe dacă va trebui să îi ţinem în loc.

Aghiotantul termină sticla de şampanie, mai luă una şi începu să fredoneze un cântec obscen de pahar. Löwe îi aruncă o privire supărată.

— Se descurcă bine în cazuri de extremă urgenţă!

Maiorul Hinka puse jos sticla de şampanie. Îşi aprinse o ţigară şi se aplecă gânditor deasupra hărţii.

— În regulă, locotenente. Nu trebuie să intrăm în panică. Săpaţi tranşee aici, în spatele dealului, şi apăraţi poziţia. La urma-urmei, ce sunt câteva trupe engleze? Şi dacă erau nenorociţii de ruşi?

Chicoti cu veselie şi suflă un nor gros de fum. Aghiotantul îşi legăna picioarele pe braţul scaunului. Vedeam cum Löwe era pe punctul de a-şi pierde cumpătul şi îmi părea rău de el. Într-adevăr, ce reprezentau câteva companii de englezi când stăteai confortabil şi în siguranţă, închis într-un castel, cu o cantitate considerabilă de şampanie şi ţigări de foi? Löwe deveni rigid.

— Şi totuşi, ne trebuie cel puţin un pluton de tancuri ca să ne ajute, domnule. Consider că altfel nu mă pot descurca.

— Dragul meu locotenent, spuse Hinka, cu mult sarcasm, accept că, probabil, înţelepciunea şi experienţa ta sunt mult mai mari decât ale mele. Aş dori să stea în puterea mea să te promovez pe loc ca şef al regimentului şi să mă retrag la Köln, aşa acum intenţionez de multă vreme. Fără îndoială, tuturora ne-ar fi mai bine. Din păcate, asta nu stă în puterea mea, deci amândoi trebuie să ne plecăm în faţa unei autorităţi superioare şi să ne îndeplinim rolurile care ne-au fost rezervate. Prin urmare, îţi sugerez să te limitezi

la sarcina de a comanda Compania a 5-a şi să duci la bun-sfârşit ordinele care ţi se dau. Lasă tot restul în seama mea.

Löwe luă poziţia de drepţi.

— Cum ordonaţi, domnule comandant!

— În regulă, Löwe, în regulă, nu o lua personal! Cred că amândoi am fost cam nervoşi. Partea proastă este că avem curentul împotriva noastră şi nu puteam, fir-ar al dracului, să facem nimic.

— Încă mai avem cea mai bună armată din lume! spuse repede Löwe.

— Asta nu comentez. Dar cu ce se luptă? Cu mâinile goale, cu arcuri şi săgeţi! (Maiorul Hinka clătină din cap.) O situaţie al dracului de proastă. Singurul lucru rămas intact este Comandamentul Suprem al Wehrmacht-ului.

Se lăsă tăcerea. Chiar şi aghiotantul părea să-şi fi pierdut *la joie vivre.* Maiorul oftă.

— Rezistă pe poziţie, locotenente. La ora douăzeci şi unu şi cincisprezece minute, regimentul se retrage sau, dacă preferi, spală putina şi ocupă o nouă linie defensivă la cincisprezece kilometri vest. (Se întoarse spre hartă şi îşi înfipse un deget în ea.) În acest punct. Nu cred că avem de ales... La ora douăzeci şi două şi treizeci de minute, este rândul vostru să plecaţi. Lasă-i în ariergardă pe cei mai buni!

— Asta înseamnă plutonul *Feldwebel-ului* Beier, domnule.

— Tu hotărăşti. Asigură-te că podul nu mai există înainte de a pleca. Dacă rămâne intact în mâinile duşmanului, cineva va plăti al dracului de greu.

— Da, domnule.

Löwe arăta deprimat şi bănuiam ce gândeşte: compania se va retrage pe spinarea grupei Bătrânului. Probabil că maiorul Hinka i-a citit şi el gândurile. A pus o mână pe umărul lui Löwe.

— Nu-ţi trădezi camarazii, locotenente. Nu-ţi salvezi tu pielea... Ţine minte, salvezi un batalion, un regiment, poate chiar întreaga divizie. Ştiu că ţi-e greu, cred că ne dăm seama de asta cu toţii acum... Nu-ţi poţi permite să-ţi faci

probleme pentru o singură grupă, aşa cum eu nu-mi pot permite să-mi fac probleme pentru o singură companie. Important este cadrul general.

Aghiotantul izbucni brusc într-un râs homeric.

— Ar trebui să fii mândru, locotenente! Întreaga naţiune îţi va fi recunoscătoare, chiar aşa cum a promis *Führer-ul.*

De data asta, Löwe nu se mai putu stăpâni. Se îndreptă spre ofiţer şi îi smulse sticla de şampanie din mână.

— Cred că într-una din zilele astea o să-l las pe Micuţul să-ţi sucească gâtul! spuse el ameninţător.

Aghiotantul dădu, indiferent, din umeri şi aruncă sticla pe fereastră.

— Cum doreşti, bătrâne, cum doreşti.

Maiorul Hinka interveni verificând şi potrivindu-şi ceasul cu Löwe.

— Aşa… Ei bine, noroc, locotenente! Nu uita că viitorul întregii divizii este în mâinile tale.

Pe când părăseam castelul şi treceam pe sub fereastra camerei din care tocmai ieşisem, am auzit glasul piţigăiat al ofiţerului protestând pe un ton plângăreţ, şi bineînţeles că m-am oprit să ascult, făcându-i semn lui Barcelona să tacă.

— Compania a 5-a este o companie bună. Mă întreb dacă îşi dau seama că sunt azvârliţi la câini?

— Ştii ceva, remarcă maiorul, ai început să mă calci pe nervi.

— Presupun că este o formă de autoapărare, domnule… Familia mea a sacrificat deja cincisprezece dintre fiii şi fiicele sale pentru patrie. Eu sunt ultimul. După mine… făcu o pauză. Pur şi simplu, nu a mai rămas nimeni în afară de mine. Şi am început să mă întreb ce ar trebui să pun pe cavoul familiei, o cruce de fier sau un vultur? Nu am fost niciodată prea religios şi nici nu pot să spun că mă încred prea mult în chestia aia cu *Gott mis uns*[15]*.* Nu mi se pare că Dumnezeu…

— Locotenente, spuse maiorul Hinka, îmi pare rău că

[15] „Dumnezeu e cu noi!“ – deviză înscrisă pe paftalele centurioanelor soldăţeşti (n.tr.).

sunt nevoit să te întrerup, dar am de rezolvat probleme mai importante decât să mă ocup de detalii privind locul de înmormântare al familiei tale. Te rog să mă scuzi.

Am ridicat din umeri şi am alergat după ceilalţi doi. Nu era nicio noutate pentru mine că eram azvârliţi la câini. Ne-am dat seama de asta de la bun-început, căci mai fuseserăm azvârliţi la câini şi reuşiserăm să supravieţuim.

Cu mult înainte de a ne adăposti în tranşeele din spatele dealului, a început o ploaie rece de Normandia, o ploaie măruntă şi deasă. Când s-a lăsat întunericul, eram toţi uzi până la piele şi plini de draci. Din partea cealaltă a dealului, se auzea zgomotul, de neconfundat, făcut de cineva care sapă...

— Lasă-i să vină, nenorociţii dracului! mârâi Micuţul. Sunt pregătit!

Mângâie MG-ul[16] cu o mână şi cu cealaltă mă izbi pe mine în coaste.

— Fii gata, prietene! Pot veni din clipă în clipă.

L-am împins, iritat, departe de MG. Era mitraliera mea. Eu răspundeam la ea. Micuţul avea treabă numai s-o alimenteze. Eram cel mai bun mitralior din toată compania şi Micuţul nu putea să-mi spună un lucru pe care să nu-l fi ştiut deja. Am verificat, încă o dată, tija de armare şi închizătorul, deşi ştiam că amândouă sunt în perfectă stare, pentru că le mai verificasem de trei ori în ultima jumătate de oră. Mitralierele sunt creaturi sensibile, trebuie răsfăţate dacă vrei să obţii totul de la ele.

Duşmanul ne atacă în forţă, în zorii zilei. Porta tocmai făcuse cafeaua – cafea adevărată. Nu reuşeam deloc să înţeleg de unde făcuse rost de cafea şi tot îmi venea în minte Jacqueline, întrebându-mă dacă nu a făcut puţină prestidigitaţie când a fost pe la ea. În orice caz, era cafea adevărată şi aroma ei a fost luată de briză, făcându-i pe oameni să saliveze pe o distanţă de mulţi kilometri. Micuţul ar fi putut să jure că numai ispita cafelei a fost aceea care i-a adus pe scoţieni peste noi aşa de repede.

[16] Maschinnengewehr – mitralieră (n.tr.)

I-am urmărit cum înaintau, minunându-ne de precizia lor ca la carte. Alergau zece metri, se aruncau la pământ. Parcă ar fi fost la instrucţie. Era minunat de privit, dar era o mare idioţenie în situaţia prezentă. Micuţul a început să-i încurajeze cu voce tare, iar Gregor îl aprobă în timp ce se posta în spatele mitralierei.

— Recruţi, spuse el. N-o să ne dea prea multă bătaie de cap.

— Să nu subestimăm niciodată inamicul, spuse Heide, care era făcut pentru astfel de observaţii. Nu sunt chiar aşa de proşti încât să trimită un regiment de ageamii. Nu-ţi face griji, ţin ei în rezervă vreo porcărie.

Am îndepărtat cu degetul mare siguranţa şi, în acelaşi timp, mi-am sprijinit picioarele de un bolovan. Esenţial, când ai de a face cu modelul 42. Cadenţa de tragere e atât de mare, încât nu poţi stăpâni arma şi menţine linia de ochire decât dacă eşti bine înţepenit.

Scoţienii erau cam la două sute metri şi se apropiau de zona pe care o minaserăm noaptea. Aşteptam încordaţi. Curând, văzduhul se umplu de strigătele şi gemetele răniţilor; primul val se retrăgea zăpăcit. Este cam deprimant, pentru a nu mai spune mai mult, să descoperi că eşti la marginea unui câmp minat, iar o parte dintre camarazi zac în jurul tău zdrobiţi, fără mâini şi picioare. Ofiţerii ţipau înnebuniţi la oameni să se întoarcă. Micuţul mă înghionti şi făcu semn cu capul spre unul dintre ei. Alerga către tranşeele noastre cu kilt-ul[17] fluturând.

Era grotesc şi, totodată, impresionant. Omul era evident unul dintre acei eroi, orbi şi nechibzuiţi, care îşi jertfesc viaţa fiindcă sunt surescitaţi şi şi-au pierdut controlul şi care fac ca alte sute de oi sărmane să-l urmeze. Am aşteptat până a fost cam la o sută cincizeci de metri. Degetul s-a curbat pe trăgaci. Am dat să apăs şi, brusc, am fost victima unei senzaţii pe care am mai încercat-o o dată sau de două ori înainte: am paralizat. Tremuram şi

[17] Kilt fustă scurtă, din stofă cadrilată, purtată de trupele scoţiene în loc de pantaloni (n.tr.).

transpiram, îmi venea să vărs de frică, degetul meu refuza să se mişte. Ştiam că, atunci când o să trag, rafala va fi scurtă. Micuţul mă înghionti furios.

— Trage, dobitocule!

Am tras. Rafala fu scurtă, exact cum ştiam că va fi. Întotdeauna păţesc aşa ceva la prima rafală. S-a mai întâmplat şi înainte şi nu înţeleg de ce. Momentul trecuse şi eram din nou stăpân pe mine. Locotenentul Löwe se repezi ca o furtună asupra mea.

— Ce dracu' faci? Dacă nu-ţi vii în fire, Curtea Marţială te aşteaptă.

Traversaseră câmpul minat, primii fiind la numai o sută de metri distanţă. Dintr-un moment în altul, urma să plouă cu grenade de mână. Ochiul meu drept, care era mai mult afectat decât stângul de grenada cu fosfor, începu să mă sâcâie.

Mă ustura, mă înţepa şi, în general, îmi făcea viaţa amară. M-am lipit de mitralieră, concentrându-mă asupra sutelor de picioare care alergau spre noi. Muşchii îmi erau încordaţi. Mitraliera începu, aproape de la sine, să împroaşte cu gloanţe. Oamenii căzeau ca muştele în faţa ei. Momentul de slăbiciune trecuse; îmi intrasem în mână, mă simţeam una cu arma pe care o mânuiam. Löwe trecu prin spatele meu şi mă bătu aprobator pe umăr.

Micuţul introducea bandă după bandă. Mitraliera deveni insuportabil de fierbinte, plămânii mei fiind plini de fum înţepător. Frica dispăruse de mult, eu îmi făceam datoria, stăpân pe mine, o muncă de rutină, şi nu prea mă interesa cursul general al luptei, începu să burniţeze, dar pica bine, ne mai răcorea.

Primul asalt a fost respins. Mă întrebam dacă idioţii nu-şi dădeau seama că, pentru a distruge un cuib de mitralieră, este nevoie de artilerie, şi nu de oameni cu puşti şi grenade de mână. Erau mai încăpăţânaţi şi mai persistenţi decât ruşii, nebunii ăştia de scoţieni, dar aveam o oră de răgaz înainte de a începe din nou.

— De ce nu trimit bombardierele? întrebă Micuţul.

— Habar n-am, i-am răspuns. Poate vor să obţină Crucea „Victoria“. Vor gloria numai pentru ei.

— Cine are nevoie de glorie? şuieră Micuţul.

La ora H am început să ne retragem în linişte, conform instrucţiunilor maiorului Hinka. Din fericire, era o perioadă de acalmie, când duşmanul zăcea la pământ şi-şi lingea rănile, şi am avut grijă să nu se simtă mişcările noastre. Ultimul lucru pe care l-am fi dorit ar fi fost ca o hoardă de scoţieni înnebuniţi să se năpustească asupra noastră şi să ne prindă într-un moment în care eram foarte vulnerabili şi fără apărare. Un grup nerăbdător de genişti ne aştepta la pod.

— Sunteţi ultimii? întrebă *Oberfeldwebel-ul.*

Omul încuviinţă şi se întoarse spre artificierii care aşteptau. După ce aruncau podul în aer, puteau să fugă şi puţin le mai păsa de ceilalţi. N-avea importanţă nici ce-a fost înainte, nici ce va fi după. Ne-am ascuns printre copacii care se aflau de o parte şi de alta a drumului. *Oberfeldwebel-ul* aruncă o ultimă privire asupra podului.

— Bine, daţi-i drumul!

Oamenii lui s-au repezit spre o maşină parcată în susul drumului. *Oberfeldwebel-ul* apăsă mânerul detonatorului. Se auzi o explozie de să-ţi spargă urechile şi podul căzu în apă. *Oberfeldwebel-ul* dispăru fulgerător şi văzurăm maşina lui gonind pe drum.

— O să vedeţi, spuse Legionarul, că or să ajungă aici alergând… Le dau două minute.

A greşit cu o secundă. Înainte chiar de a fi apucat să fixăm mitraliera, primul pluton inamic a apărut pe malul celălalt. Cei mai impulsivi s-au aruncat în apă şi au început să înoate spre noi. Micuţul a aşteptat cu răbdare până a ajuns la mal, apoi a aruncat câteva grenade de mână în mijlocul lor.

— Bine, ajunge! strigă Bătrânul. Hai s-o ştergem de-aici!

Ne-am întors cu dificultate la drum, trăgând echipamentul greu după noi. Am ajuns la timp ca să vedem cum ultimul dintre camioanele noastre dispărea într-un nor

de praf, legănându-se şi izbindu-se de terenul accidentat.

— Netrebnicii! zbieră Porta, aruncând cu o piatră după ei.

Imediat apărură avioanele de asalt, atacând în picaj coloana de camioane. Întâmplător, ne aflam încă în viaţă tocmai datorită faptului că nu ne aşteptaseră. Drumul era ticsit cu maşini care ardeau şi cu răniţi şi, când avioanele se repezeau pentru al doilea atac, l-am auzit pe locotenentul Löwe zbierând să lăsăm dracului totul şi să fugim cât de repede putem, ceea ce, în caz de urgenţă, însemna să abandonăm răniţii.

— Englezii or să aibă grijă de ei.

Löwe ne făcea semne disperate cu mâna, arătând înainte.

— Este mult mai important să ajungem la punctul de întâlnire. Nu-mi pot permite să-mi pierd toată compania asta afurisită.

Am ocupat o nouă poziţie într-un sat bombardat, la câţiva kilometri distanţă. Cine o fi distrus locul, fie ei englezii, americanii sau germanii, sau, mult mai probabil, toţi la un loc, cu siguranţă au făcut-o la meserie. Străzile erau numai gropi şi cratere pline cu apă. Nicio clădire nu mai era întreagă. Numai ruine. Nişte mormane de pietriş şi lemn. Grămezi de gunoi duhnind, maşini distruse, locuri virane acolo unde cândva erau rânduri de case. Nu mai rămăsese nimic de stricat. Tot ceea ce s-ar fi putut distruge era distrus; tot ce ar fi putut arde arsese. Şi, peste aceste ruine, plutea mirosul greu, dulceag, al morţii, însoţit în mod inevitabil de roiuri de muşte atrase de carnea umană intrată în putrefacţie.

Grupa noastră s-a instalat într-o grămadă de moloz, care fusese cândva o parte din şcoala satului. De o parte şi de alta, mai rămăseseră pereţii de cărămidă; în spatele şi în faţa noastră, se vedeau mormane înalte de dărâmături, grinzi de acoperiş, bârne de fier, sticlă sfărâmată, cărămizi, mortar, tencuială. Şi oameni. Slavă Domnului, în mare parte erau îngropaţi în moloz. Doar le ghiceam prezenţa. Numai cadavrul în descompunere al unui copil se vedea foarte

bine, şi numai Porta, cu sângele lui rece, a putut să-l mute de acolo. L-a aruncat în stradă, iar eu m-am întors involuntar şi am început să vărs când am văzut că un picior se desprinsese de trup. Aproape în acelaşi moment, un câine vagabond, cu blana galbenă, ţâşni de undeva din umbră, înhăţă mădularul şi fugi cu el. Bătrânul era cel mai afectat... Se retrase în propria sa găoace şi nu mai vorbi cu nimeni în următoarele patruzeci de minute. Te poţi obişnui cu aproape orice în armată, în timpul războiului, dar mai toţi aveam un punct vulnerabil care nu putea deveni insensibil. În cazul Bătrânului, aceştia erau copiii. Numai Dumnezeu ştie câţi copii am văzut omorâţi sau mutilaţi în ultimii ani; o parte dintre noi am ajuns să acceptăm aceasta cu o anumită detaşare, dar cu Bătrânul lucrurile stăteau altfel. Ştiam ce simte şi îi respectam sentimentele, aşa că l-am lăsat singur până şi-a revenit.

Surpriză, surpriză, sosise poşta în mijlocul zilei. Marea majoritate a scrisorilor erau vechi de câteva săptămâni, dar numai faptul în sine de a primi scrisori era suficient pentru a produce agitaţie. Lui Barcelona i s-a înmânat un plic mare, maro, care conţinea decizia de divorţ. Avocatul îl anunţa că, oficial, copiii au fost încredinţaţi soţiei.

— Infidelitate, citi cu voce tare Heide, trăgând cu coada ochiului peste umărul lui Barcelona. Alcoolism... Cine ar fi crezut?

Porta scuipă cu dezgust.

— Oricine este un alcoolic în războiul ăsta blestemat, aşa cum oricine este un păcătos de curvar. După o astfel de judecată, întreaga armată poate fi urmărită în justiţie.

— Copiii proveniţi din căsătorie sunt daţi spre creştere mamei, continuă Heide, soţul fiind considerat ca necorespunzător.

— Ei, asta-i bună! izbucni Porta, ca şi cum Heide ar fi fost responsabil de sentinţă.

Se întoarse indignat spre Barcelona, care se uita în gol, amărât, cu o faţă fără expresie.

— Te întreb! Ai luptat de la nenorocitul ăla de Ebro şi

până la Stalingrad şi cu ce te-ai ales? Cu un şut în fund, şi cu asta!

— Şi cu un glonţ în cap, adăugă serviabil Micuţul!

— Şi cu un glonţ în cap, fu de acord Porta, amintindu-şi de momentul în care Barcelona era cât pe ce să moară. Ai chiar şi o cicatrice cu care poţi să dovedeşti şi ai şi sângerat foarte mult. Nu i se pot încredinţa spre creştere propriii copii! Şi cine spune asta?! Vă spun eu cine. Un amărât care nu poate deosebi o grenadă de mână de un ou proaspăt ouat.

Solemni, ne-am întors toţi spre Barcelona să vedem ce reacţie are. A dat din umeri, fiind evident că se resemnase şi nu-i mai păsa.

— Ce poţi să faci? Nici nu poţi s-o învinuieşti. Necazul este că te duci acasă pentru o permisie de cincisprezece zile şi ţi se urcă la cap... Înainte să-ţi dai seama unde eşti, te trezeşti bând cu un oarecare Johann sau Hans, care se află în preajmă. Laşi nevasta acasă cu copiii – „Mă duc până la cârciumă să mă întâlnesc cu băieţii, nu stau mai mult de o oră.“ – şi crezi ce spui, crezi cu adevărat! Numai că şase ore mai târziu, tu eşti încă acolo, înotând în lacrimi şi povestindu-le cum i-ai ajutat tu să câştige războiul. Ăsta era necazul, zise pe un ton plângăreţ Barcelona, eşti încurajat cu căldură. Îţi cumpără de băut, te tratează ca pe un erou şi nu mai ştii de tine... Şi – adăugă el, cu o anumită expresie pe chip – mai sunt şi fetiţele. Puicuţele alea care se învârt în jurul tău, aşteptând să fie agăţate. E de ajuns să vadă un soldat în uniformă, şi gata. Nu era chiar aşa de uşor înainte de război. Nu le găseai nici pentru dragoste, nici pentru bani. Nu le interesa nimic... Dar du-te acum acasă în permisie şi ieşi la plimbare în uniformă, şi toate îţi cad în braţe numai dacă le întrebi de vorbă. Şi, spuse el simplu, le întrebi. Cine nu ar face-o?

Bineînţeles că oricare dintre noi. Am fost de acord cu el, înţelegându-l perfect.

— Şi puicuţele astea, continuă Barcelona, sunt tinere şi singure. Nici nu le pasă că ţie îţi este al dracului de bine, de

uiţi complet de vaca aia bătrână de acasă, care te aşteaptă cu bigudiuri în păr, răstindu-se la tine ca să taci că scoli copiii, cicălindu-te că ai făcut pe tine, nedorind să se culce cu tine pentru că puţi şi pentru că te-ai culcat cu altă femeie… (Oftă din greu.) Nu poţi s-o învinuieşti de nimic, nu-i aşa? Chiar dacă este o vacă bătrână… Dar, credeţi-mă, după ce se termină totul, nu mai vrei altceva decât să te întorci şi să te lupţi în războiul ăsta afurisit.

Pentru un timp, căzu pe gânduri.

— Treaba e că deja cei de acasă nu ne mai înţeleg.

— Cred că am lipsit prea mult, spuse Micuţul.

Legionarul deschise gura ca să-şi spună şi el părerea, dar nu am ştiut niciodată ce a vrut să spună. O explozie puternică, neaşteptată, undeva în cătunul distrus, ne-a făcut să ne căutăm câte o ascunzătoare. Au urmat alte explozii în lanţ. Cele două ziduri care mai rămăseseră întregi s-au prăbuşit într-o grămadă de praf şi de moloz. În faţa noastră, pământul fusese răscolit şi transformat într-un gheizer de nămol. Fără îndoială, inamicul ne reperase. Era un bombardament în toată regula şi a continuat fără întrerupere, timp de două ore. La primul semn de acalmie, ne-am târât afară din ascunzătorile noastre şi am început cu înfrigurare să asamblăm grenade de mână şi să instalăm mitralierele. Tirul artileriei a fost numai preludiul: ne putem aştepta acum la atacul propriu-zis.

Bineînţeles că aşa a fost. Opt tancuri *Churchill* se îndreptau spre ruine, urmate de roiuri de infanterişti. I-am văzut pe Gregor şi Barcelona traversând repede strada, cu Panzerfaust-urile[18] în mână.

Barcelona îngenunche calm în spatele unei grămezi de cărămizi şi ţinti: cel mai apropiat *Churchill* care, legănându-se pe şenile, se opri şi explodă. Gregor lovi turela celui din spate. Tancul a rămas intact, dar nu cred ca vreun membru al echipajului să fi scăpat cu viaţă. În susul străzii, un *Churchill* se opri. Heide, fără nicio ezitare şi cu obişnuitu-i

[18] Se numea şi Faustpatrone - aruncător de grenade antitanc, portativ, folosind proiectile explozive cu efect cumulativ (n.tr.).

sânge-rece, s-a îndreptat spre el, i-a aplicat o mină magnetică chiar pe turelă, după care s-a azvârlit într-o groapă salvatoare, câteva secunde înainte să explodeze mina. I-am acoperit retragerea cu rafale de mitralieră.

Churchill-urile care mai rămăseseră erau nehotărâte. Au făcut o semiîntoarcere şi au luat-o pe drumul pe care veniseră. Micuţul, într-un acces de furie, s-a năpustit după ele, aruncând cu grenade. Unul dintre tancuri explodă chiar sub ochii noştri. Cu ăsta, Micuţul atingea cifra de douăzeci şi nouă de tancuri distruse de el, personal, cu grenade de mână sau cu „cocteiluri Molotov“ – un record uimitor. De fapt, în general vorbind, era un lucru al dracului de greu de atins şi majoritatea oamenilor se considerau norocoşi dacă izbuteau să distrugă unul sau cel mai mult trei tancuri, după care renunţau. Micuţul avea un noroc porcesc, însă el credea cu tărie că totul se datorează talismanului pe care îl purta înfăşurat la gât. Era de fapt pielea unei pisici pe care o prinsese în Varşovia şi din care făcuse o tocană gustoasă, dar credinţa lui în talisman era atât de mare, încât, dacă s-ar fi întâmplat să-l piardă, cred că s-ar fi întins la pământ şi s-ar fi lăsat să moară numai ca să dovedească faptul că a avut dreptate. A fost al doilea moment de respiro, după care a sosit următorul val de infanterie. Fără îndoială, englezii erau hotărâţi să pună stăpânire pe sat, aşa distrus şi numai moloz cum era.

Aproape imediat, trei dintre mitralierele noastre au fost scoase din funcţiune, însă Micuţul avea un sac întreg de grenade, MG-ul era bine camuflat şi încă în perfectă stare.

— Nu mai trageţi, murmură Legionarul. Lăsaţi-i să se apropie.

Încet, ţinându-şi respiraţia, a început să îngâne celebrul cântec al Legiunii: „Vino, dulce moarte…“ Şi inamicul venea, aproape, mai aproape, atât de aproape, încât am putut să recunoaştem faimosul regiment al generalului Montgomery, Regimentul 9 Grenadieri de Gardă.

— Stai, aşteaptă, şopti Legionarul, punându-şi o mână pe braţul meu. Toate la timpul potrivit… Aşteaptă până ajung

la noi.

Am aşteptat. Îi puteam auzi cum râdeau şi se strigau unul pe altul, în timp ce îşi croiau drum printre dărâmături. Păreau foarte siguri pe ei.

— Plin de nemţi morţi pe aici! l-am auzit pe unul strigând. Cred că tot ce mai putea încă să umble a şters-o de aici.

— Atât te duce capul, am murmurat eu, iar degetul meu atinse nervos trăgaciul MG-ului.

Am apăsat cu putere patul mitralierei în scobitura umărului. Degetele de fier ale Legionarului erau încă strânse de încheietura mâinii mele. De partea noastră, Micuţul pregătise o grămadă de grenade, legate două câte două. Primii din trupele inamice erau la mai puţin de treizeci de metri distanţă.

— Foc! şuieră Legionarul.

Tot iadul s-a dezlănţuit imediat asupra lor. Cei care au supravieţuit primei rafale s-au ascuns repede în gropi sau după movile de cărămizi şi au început să tragă cu furie în noi. MG-ul înghiţea bandă după bandă, dar îmi spuneam cu groază că, dacă s-ar opri brusc, am fi terminaţi.

În stradă, cadavrele zăceau mormane, unele peste altele. Majoritatea erau băieţandri, boboci, care nu aveau experienţa bătăliilor. Singurii care puteau să supravieţuiască în acel gen de luptă erau veterani, ca noi; aceia care învăţaseră să-şi folosească toate simţurile automat şi simultan, care puteau simţi pericolul cu câteva secunde înainte de a apărea şi ştiau ce gândeşte duşmanul, anticipându-i următoarea mişcare. Era un joc al vicleniei şi brutalităţii, şi nu era pentru novici. Îi seceram chiar dacă ne era milă de ei.

Reculul MG-ului îmi învineţise rău umărul, care mă durea foarte tare. Am încercat să-mi bag boneta pe sub veston, dar asta nu m-a ajutat prea mult. Ochii îmi curgeau şi îmi ardeau, gâtul mă ustura şi, de fiecare dată când înghiţeam, parcă îmi trecea lama unui cuţit prin el. Dar cel mai rău lucru era că muniţia se împuţina îngrijorător de mult.

Un moment de respiro care s-a prelungit, minut după

minut, până când a ajuns o oră întreagă. Şi apoi au revenit, dar de data asta în forţă. Au început cu avioanele care urlau deasupra capetelor noastre şi aruncau bombe cu napalm. Jos era artileria, urmată îndeaproape de mai multe tancuri. Micuţul a înşfăcat o mină T şi a aruncat-o spre un *Churchill,* care tocmai venea spre noi. De data asta, nu a mai fost atât de norocos. Mina a explodat fără să atingă tancul, iar Micuţul s-a trezit cu picioarele în sus din cauza suflului. Furios, s-a ridicat şi a privit în jur. Tancul era încă acolo, intact, făcându-şi drum printre mormanele de cadavre. Urlând ca scos din minţi, Micuţul s-a năpustit după el, s-a căţărat pe turelă şi şi-a descărcat pistolul-mitralieră printr-unul din vizoare. Nesatisfăcut cu atât, a mai aruncat câteva grenade de mână, înainte de a se rostogoli în drum, căutând să intre în cea mai apropiată groapă. *Churchill-ul* se răsuci în jurul propriului ax, se înălţă în aer, se roti în semicerc, zdrobi câţiva infanterişti, merse cu spatele până se ciocni de nişte stejari, ca, în final, să se oprească în bot, împrăştiind peste tot motorină în flăcări.

Locotenentul Löwe, cu faţa mânjită de sânge, ţipa să ne retragem, în grupuri mici, sau unul câte unul, compania se retrăgea. A venit şi rândul nostru şi, în starea de emoţie şi confuzie în care mă aflam, am început să trag rapid, ţinând mitraliera pe şold, uitând cu desăvârşire că aşa ceva nu era posibil cu un 42. Puţin a lipsit să nu-i omor pe Porta şi pe Barcelona, iar eu am fost aruncat la pământ de recul.

Mitraliera zăcea ceva mai încolo, trăgaciul se blocase pe poziţia „foc continuu“, iar eu mă aflam în postura bizară de a mă apăra de propria-mi armă. Din nefericire, unul dintre gloanţe şterse pulpa Micuţului. A trebuit să i se întâmple lui, şi nu altcuiva. Micuţul nu era omul care să înghită aşa ceva. Furios, izbi cu piciorul în mitralieră, se lovi la deget, trase un urlet şi se dezlănţui:

— Criminal nenorocit, îţi arăt eu ţie!

Mie mi se adresa, şi nu mitralierei. Imediat, ca la un semn, a aruncat după mine cu ultima grenadă pe care o însoţi cu o răpăială de împuşcături. Credeţi-mă, când o

masă de carne şi oase fără raţiune îşi pierde controlul, nu mai comentezi. M-am întors şi am început să alerg, dar am alunecat pe o pată de ulei şi m-am întins cât eram de lung. Într-o secundă, Micuţul a fost deasupra mea; îi puteam simţi respiraţia fierbinte pe faţă, iar mâinile sale uriaşe în jurul gâtului meu. Nu eram de acelaşi calibru, nici ca talie, nici ca forţă, dar, pur şi simplu, de frică am reuşit să scap de sub el. Mi-am scrântit glezna într-o groapă, m-am împiedicat de nişte cărămizi şi am căzut în patru labe, dând nas în nas cu un tanc *Churchill,* care se oprise pentru a lua doi soldaţi răniţi. Pe urmele mele venea masa de carne dezlănţuită, care se numea Micuţul. Înnebunit de groază, am scos revolverul şi am tras două focuri, fireşte, aiurea. Am făcut un pas înainte şi imediat am căzut cu faţa în jos, într-un şanţ plin cu noroi. Pe undeva, pe aproape, se auzea vocea locotenentului Löwe, care dădea ordine, dar nu mai puteam eu de locotenentul Löwe! Niciun mareşal nu ar fi putut să mă oprească. Am ieşit din şanţ clătinându-mă, cu apa şiroind, am traversat câmpul şi m-am ghemuit după nişte tufişuri.

Trupe inamice au început să apară peste tot, alergând pe lângă tufişurile în care stăteam eu ascuns. În comparaţie cu Micuţul, eram nevinovaţi ca nişte bebeluşi. Mă întrebam unde dracu’ este, dacă nu mă spionează de după vreun copac, şi am început să mă rog cu înfrigurare ca o grenadă să-i zboare creierii.

Deodată, l-am zărit la dreapta, făcându-şi drum printre tufişuri, cu un aruncător de flăcări în mână. Cu un ţipăt, m-am aruncat în cel mai apropiat şanţ, am început să alerg şi n-am mai ieşit decât cu jumătate de kilometru mai încolo. Am sărit peste o poartă, am ajuns pe un drumeag, unde am dat peste locotenentul Löwe şi restul companiei. Nu au părut prea încântaţi când m-au văzut.

— O să te trimit în faţa Curţii Marţiale, aşa să mă ajute Dumnezeu! urlă locotenentul Löwe.

Ceilalţi stăteau ursuzi şi duşmănoşi, în timp ce el mă zgâlţâia de-mi rupea hainele.

Am încercat să le explic despre Micuţul şi pornirile lui ucigaşe, dar nu am impresionat pe nimeni.

— Bine îţi face dacă te prinde, mârâi Löwe, fără nicio compasiune.

Heide mă măsură din cap până-n picioare. În privirea lui n-am citit decât dispreţ.

— Unde este MG-ul? întrebă el, sever.

— Da, unde este MG-ul? întrebă şi Löwe, fulgerându-mă cu privirea.

— Oh, eu… am pierdut-o.

— Ai pierdut-o?! repetă Löwe, fără să-i vină să creadă. Ce vrei să spui cu „am pierdut-o“? Nimeni nu pierde o mitralieră din dotare! Marş după ea, şi să nu te mai văd până nu o aduci aici!

— Dar, eu…

— Nu încerca să te scuzi inutil, omule! O să aduci MG-ul înapoi, chiar dacă va trebui s-o ceri lui Montgomery în persoană!

— Idiotule! şuieră Heide. Era cât p-aci să omori întreaga companie.

Porta scuipă scârbit în direcţia mea. Ca şi cum acesta ar fi fost un semnal pentru inamic ca să reia lupta, a început să plouă cu obuze şi toată lumea s-a împrăştiat să-se ascundă. Nu avea niciun rost să mă alătur lor. Am sărit din nou în şanţ, căutându-mi adăpost. Când am îndrăznit să scot capul, dispăruseră cu toţii, lăsându-mă în voia sorţii. Am auzit tropăit de bocanci şi voci englezeşti, şi pe loc mi-am ţinut respiraţia. Au trecut atât de aproape, încât am simţit mirosul de piele de la curelele lor noi, şi a trebuit să treacă zece minute până să îndrăznesc să mă aventurez în afară.

Curând, am ajuns în locul unde se oprise tancul pentru cei doi răniţi, *Churchill-ul* plecase, iar, între timp, unul dintre ei murise. Celălalt se uita la mine cu nişte ochi opaci. Părea prea slăbit ca să poată să-mi facă vreun rău, dar i-am dat ocol precaut, cu mâna pe baionetă, fiind gata să-l omor la cel mai mic semn ostil.

— Apă!… şopti muribundul.

Îl priveam cu neîncredere, dar era prea grav rănit ca să fie periculos. Jumătate din burta lui era smulsă, probabil vreo grenadă, iar sângele îi curgea din colţul gurii, în jos, pe bărbie. Am întins mâna spre el, uitând că ţineam baioneta în ea, şi el s-a tras într-o parte, cu siguranţă fiind convins că vreau să-i tai gâtul. Am pus baioneta înapoi în teacă, l-am şters de sânge la gură şi am scos trusa de ajutor, ca semn că nu vreau să-i fac niciun rău. Cu grijă, i-am desfăcut uniforma, pentru că o parte din ea era una cu rana. Nu puteam face nimic pentru el. L-am bandajat cât de bine am putut, mai mult ca un gest umanitar, iar când am terminat feşile, mi-am sfâşiat cămaşa şi i-am legat burta. Încă mai gemea slab şi cerea apă. Nu ar fi trebuit să bea, aşa rănit cum era la burtă, dar era pe moarte, aşa că i-am ţinut capul cu o mână, iar cu cealaltă i-am pus la buze bidonul meu cu apă. Nu aveam să-i dau ţigări, ci numai ciocolată. Am rupt din ea şi i-am băgat în gură. A mestecat-o cu plăcere şi chiar cu un început de zâmbet. Dacă aş fi fost sigur că ar fi murit în următoarele minute, aş fi rămas cu el, dar tot atât de bine ar fi putut să mai dureze încă o jumătate de oră şi MG-ul nu-mi ieşea din minte… Nu era nevoie să mi se spună că o mitralieră era mai importantă decât un om. Puteam să-mi dau viaţa, dar să nu pierd o mitralieră.

I-am vârât sub ceafă cutia unei măşti de gaze, am înfipt o puşcă lângă el, cu o cască deasupra, ca să fie mai uşor de găsit de către brancardieri, atunci când vor veni să caute răniţii, după ce se termina măcelul. Ce altceva mai puteam să fac? Nu prea mult. I-am lăsat şi restul de ciocolată şi i-am pus în mână o fotografie cu soţia şi copilul, pe care am găsit-o în buzunarul lui. Aşa, cel puţin, nu murea singur.

Trei bombardiere de asalt inamice au trecut, urlând, foarte aproape de pământ. Am aşteptat până au dispărut, apoi, precaut, m-am îndreptat spre satul în ruine. În mod miraculos, mitraliera zăcea acolo unde o lăsasem. Fericit, am uitat să-mi iau cele mai elementare măsuri de precauţie. Am alergat drept spre ea şi, aproape imediat, m-

am trezit între doi soldaţi englezi. Nu m-am oprit ca să-mi pun întrebarea de unde veneau, mai ales că erau destule gropi în care să se ascundă o armată întreagă. Am reacţionat instinctiv, aşa cum am fost învăţaţi în cursul antrenamentelor şi aşa cum am mai făcut de nenumărate ori; m-am lăsat repede pe vine, am lovit cu un genunchi în vintrele unuia dintre atacatori şi l-am izbit fulgerător pe celălalt cu latul palmei peste beregată. Slavă Domnului, nu erau veterani, sau nu erau pregătiţi pentru o astfel de ripostă, iar eu eram mult prea grăbit să termin cu ei şi să-mi recuperez MG-ul. Mi-am luat mitraliera, am tulit-o pe drum şi apoi pe câmp.

Soldatul murise în lipsa mea. Am văzut dintr-o privire, dar, în acelaşi moment, o ploaie de gloanţe împroşcă pământul la picioarele mele; când m-am întors să văd ce este, am zărit un grup de soldaţi englezi, conduşi de un sergent voinic, care urcau panta după mine. Am desfăcut fulgerător crăcanul mitralierei, am tras tija de armare şi am apăsat pe trăgaci. L-am văzut pe sergent căzând, ca şi pe toţi ceilalţi. Pentru moment, stăteam cam prost cu muniţia: două benzi şi trei grenade de mână. Am înhăţat mitraliera, m-am repezit spre câmp şi m-am rostogolit până am ajuns la vechiul meu prieten, şanţul. Gloanţele m-au însoţit tot timpul, sfârtecând pământul, dar şi cizmele mele. Unul dintre ele mi-a sfâşiat toată talpa şi, până la urmă, m-am împiedicat de ea, căzând cu faţa în jos, în noroi. De-abia trăgându-mi sufletul, am luat o grenadă şi am azvârlit-o spre englezii care veneau. Unul a prins-o, dar, până să apuce să o azvârle înapoi, i-a explodat în mână. Le-am aruncat şi pe celelalte două, după care mi-am reluat fuga. Nu mai ştiam în ce direcţie merg. Alergam orbeşte, cât mai departe de pericolul prezent.

La o cotitură a drumului, m-am trezit faţă în faţă cu duşmanul. De data asta, numai unul singur. Un om mărunt, cu pielea închisă la culoare, având capul bandajat cu un turban gri. Era unul dintre înfricoşătorii Ghurka[19], care,

[19] Etnie din India – pe atunci colonie britanică reputată pentru vitejia,

după cum se spunea, îţi tăiau urechile numai când se uitau la tine.

Era greu de spus căruia dintre noi îi era mai frică. Ne-am repezit unul asupra altuia, ca două fiare sălbatice. Imediat i-am aplicat lovitura la gât, de l-am făcut să zboare, dar, cât ai clipi, a şi fost în picioare, cu un pumnal înspăimântător în mână. A ridicat braţul, iar eu m-am aruncat asupra lui: ne-am prăbuşit la pământ şi, aşa încleştaţi, am început să ne muşcăm, să ne zgâriem şi să ne lovim cu o ură sălbatică. Ţinând pumnalul în mâna stângă, a încercat să mă lovească în cap şi, în acelaşi timp, m-a izbit cu piciorul, m-a aruncat la un metru de el. Apoi s-a repezit spre mine, dar eu, instinctiv, m-am aplecat şi l-am pocnit cu capul în burtă, ca un ţap turbat. S-a clătinat. L-am apucat de urechi şi am început să-l izbesc de nişte pietre, până a devenit o masă de sânge şi carne, iar mâinile mele erau roşii şi lipicioase. Chiar şi aşa, eram prea înspăimântat ca să-l las să moară în pace; am înhăţat pumnalul de jos şi i l-am înfipt în piept, pentru a fi mai sigur.

Oprindu-mă numai ca să-mi trag răsuflarea, am înşfăcat mitraliera şi am luat-o la fugă, cu picioarele tremurându-mi din toate încheieturile. A fost ceva îngrozitor; peste câmpuri, prin păduri, trecând prin râuri, ascunzându-mă noaptea în şanţuri, până când, în sfârşit, am dat peste o subunitate de genişti germani şi am crezut că o să-mi pot trage sufletul. Nu aveam norocul ăsta: comandantul lor m-a tratat ca pe un dezertor.

— Lasă gargara, că ştiu! Ţi-ai pierdut unitatea şi nu ştii cum s-o găseşti... Tot cea ce pot să-ţi spun este că un soldat adevărat nu trebuie să ajungă într-o astfel de situaţie degradantă! Dacă ar fi după mine, te-aş da pe mâna Curţii Marţiale, pentru dezertare.

M-a măsurat de câteva ori, din cap până în picioare, ca şi cum aş fi fost cine ştie ce exemplar curios.

— Ei bine, acum, spune. Ce regiment?

— Regimentul 27 Panzer ZBV, Compania a 5-a, domnule.

---

dar şi pentru cruzimea ei (n.tr.).

Ai mei se aflau într-un cătun la aproximativ patru kilometri vest. Sosirea mea a provocat o serie de glume proaste, dar trecusem de faza în care mi-ar fi păsat de ele. Plictisit, m-am prezentat la locotenentul Löwe, care vorbea cu *Hauptfeldwebel* Hoffmann.

— *Fahnenjunker* Hassel, domnule, raportează întoarcerea cu MG-ul 42 pierdut.

— Era şi timpul, spuse Löwe, plictisit, şi îmi făcu semn să mă car.

M-am târât spre plutonul meu, unde l-am găsit pe Micuţul într-o dispoziţie excelentă.

— Ia te uită cine vine! răcni el. Ai avut noroc că nu te-am prins! Să-mi aminteşti să-ţi scot dinţii şi apoi să ţi-i vâr înapoi pe gât, când o să crezi că sunt în dispoziţia necesară.

— Să fim mai precişi, spuse Bătrânul, unde dracu' ai fost tot timpul ăsta?

Am dat din umeri şi nu am răspuns. Dacă le povesteam ce păţisem, ori nu m-ar fi crezut, ori mă luau peste picior. M-am prăbuşit la pământ şi, mecanic, am început să curăţ blestemata de mitralieră care era cauza tuturor necazurilor mele. Porta a venit, s-a aşezat lângă mine şi m-a înghiontit, făcându-mi golăneşte cu ochiul.

— Ei bine? Cum arăta gagica? mă întrebă. De ce n-ai adus-o aici, ca să ne bucurăm şi noi de ea?

— Ia mai lasă-mă şi vezi-ţi de treaba ta!...

Câteva secunde mai târziu, a răsunat fluierul şi locotenentul Löwe a ordonat adunarea şi alinierea. Maiorul Hinka venise în inspecţie şi, când Löwe a salutat, am observat pentru prima oară că avea capul bandajat.

— Compania a 5-a, gata de plecare, domnule. Am pierdut un ofiţer, trei sergenţi şi şaizeci de oameni. Un sergent şi paişpe oameni spitalizaţi. Patru lipsă... A, da! Şi o mitralieră pierdută şi acum recuperată.

Hinka, aparent, indiferent, îl salută pe Löwe, ducând două degete la vizieră, şi-şi aruncă ochii asupra noastră.

— Mulţumesc, locotenente.

A mers încet de-a lungul frontului, inspectând fiecare om

în parte. Nu a văzut nimic care să-l enerveze sau să-i placă, până a ajuns la mine, când a făcut aproape o criză.

— Locotenent Löwe, de ce acest soldat se prezintă în halul ăsta? Încheie-ţi haina şi bagă-ţi cămaşa în pantaloni! Ia să-ţi văd mitraliera.

Din fericire, cel puţin MG-ul era curat şi, mai presus de orice critică. Mormăi şi mi-o înapoie.

— Notează-l, locotenente. Nu voi tolera o ţinută neglijentă!

Löwe aprobă resemnat şi-i făcu semn *Hauptfeldwebel-ului* Hoffmann, care îşi scoase repede carneţelul şi începu să scrie, cu un aer oficial, numele meu pe o pagină goală.

Compania se puse în mişcare de-a lungul drumului, cizmele bătând cadenţa pe caldarâm. Cineva începu să cânte, ceilalţi alăturându-se.

„*Weit is der Weg zurück ins Heimatland,*
So weit, so weit!
Die Wolken ziehen dahin daher
Sie ziehen wohl übers Meer
Der Mensch lebt nur einmal
Und dann nicht mehr...“

— Cântă! mă îndemnă Micuţul, care mărşăluia la stânga mea.

— Du-te dracului şi lasă-mă în pace! i-am spus iritat.

Eram prea obosit ca să mărşăluiesc, prea obosit ca să cânt. Prea obosit ca să fac orice, în afară de a mă întinde şi a muri.

Ochii mi se închideau, de abia mă mai ţineam pe picioare.

— Cântă, fir-ai al dracului! şuieră Micuţul. Mai bine ai deschide gura şi ai cânta, că altfel îţi dau una de-ţi înghiţi dinţii.

„*Lung este drumul spre Patrie,*
Prea lung, prea lung...

Vântul te-aruncă de colo-colo.
Peste mări şi ţări,
Şi asta când ai o singură viaţă,
Şi, pe urmă, nimic...“

La început şovăitor, pe urmă din ce în ce mai tare, pe măsură ce-mi reveneam, am început să cânt împreună cu ceilalţi. Un marş e făcut să te învioreze şi să te îmbărbăteze. Altminteri, de ce ar mai exista? Ca să nu mai spun că era singurul lucru de care nu ducea lipsă brava noastră armată!

În nord, sud, est şi vest, soldaţii germani îşi pierdeau vieţile ca nişte adevăraţi eroi; iar departe, acasă, în patrie, mamele germane, mulţumind Domnului, cu lacrimi în ochi, îşi purtau doliul cu fruntea sus şi un aer mândru apărea pe feţele lor... Cel puţin, aşa susţinea ziarul „Volkisher Beobachter”[20].

Istoria se repeta. Părea că tineretul Germaniei era sortit să fie cuprins de agonia sacrificării propriei vieţi pentru o cauză nobilă şi să moară cu câte o lozincă pe buze: „Trăiască împăratul“, „Trăiască Patria“, sau, simplu, „Trăiască Hitler!“ Oamenii cădeau în luptă cu miile, în cele patru colţuri ale globului, sunetul de tobă şi trompetă îi însoţea pe drumul lor şi nicio mamă, soţie sau logodnică nu s-ar fi degradat să-şi plângă eroul pierdut.

Astfel mistifica propaganda ororile războiului. Nimeni nu vorbea vreodată despre crudele realităţi. Femeile Germaniei nu trebuiau să audă nicicând despre bărbaţi în agonie, care ţipă cu picioarele zdrobite sau atârnă, ca mase informe de carne rău-mirositoare, din turelele calcinate, care zac îngrămădiţi pe câmpul de luptă, cu craniile deschise şi creierii la vedere. Nimeni nu vorbea despre aceste lucruri, cu excepţia trădătorilor sau a nebunilor. Toţi soldaţii germani cădeau ca nişte eroi pe câmpul de luptă. Moartea eroică nu implică dezgust şi lipsă de demnitate.

În cărţile de istorie, eroii germani erau oameni în uniformă strălucitoare, cu pieptul plin de medalii. Şi cântau când mărşăluiau în cadenţa tobelor şi trompetelor, care făceau să pulseze sângele în vene... şi steagurile care fluturau mândre când ei plecau la război... şi un milion de mame germane îmbrăcate în negru îşi ţineau capetele sus când ei nu se mai întorceau acasă... Eroii n-au trăit niciodată în noroiul şi murdăria tranşeelor, eroii n-au vorbit niciodată despre înfrângere şi nici nu au acuzat pe acei politicieni care au pus la cale toate maşinaţiile războiului: eroii nu încercau să-şi îndese intestinele înapoi în pântecele

[20] „Observatorul poporului“ – organul central al partidului nazist (n.tr.).

lor...

Acesta a fost războiul pe care cei mai mulţi dintre noi l-au cunoscut şi presupun că eu l-am cunoscut mai bine ca oricine.

DESCOPERIREA UNUI DEPOZIT AMERICAN

De-a lungul drumului, pe distanţă de un kilometru sau mai mult, o hoardă cuprinsă de panică, soldaţi aparţinând tuturor armelor, se buluceau bezmetici. Ironia sorţii făcea ca nemţii să fugă îngroziţi pentru a-şi feri vieţile din faţa altor nemţi. Coloana de autocamioane şi automobile care se apropia se deplasa cu o viteză extrem de periculoasă, iar şoferii claxonau nelinişтiţi, demonstrând clar că nu intenţionează să oprească pentru nimeni, prieten sau duşman.

— Cineva se grăbeşte al dracului de tare să ajungă acasă, a murmurat Porta, aruncându-se în şanţ lângă mine.

— Toţi bravii noştri eroi dau bir cu fugiţii, cât mai este timp, am răspuns ironic.

Două limuzine Mercedes se apropiau de noi, însoţite de jandarmi, pe motociclete. De la geamurile Mercedes-urilor, ofiţeri spilcuiţi, cu nasuri lungi şi subţiri, cu eghileţi aurii, ne priveau cu un aer de superioritate şi scârbă. Alături de ei, stăteau diverse pipiţe, plinuţe, încercând să-şi croiască drum prin puhoi, privind ţanţoşe în jur. Una a fost destul de nesăbuită să privească în direcţia noastră. Porta a făcut un gest obscen şi ea s-a întors perplexă, înroşindu-se până la rădăcina părului. Am avut o satisfacţie ca şi cum am fi obţinut o victorie personală împotriva clasei pe care o uram. Câteva secunde mai târziu, eram acoperiţi de praf, după ce o unitate de mijloace de transport grele ne-a scurtcircuitat, trecând cu fanioane fluturând obraznic.

— Vedea-i-aş îngropaţi, mârâi Heide, chinuit de ochiul în care îi intrase nisip. Căcănari din spatele frontului, care stau pe fundurile lor afurisite, în timp ce noi luptăm pentru

ei! Ei sunt primii care o şterg când apare pericolul şi scuipă pe toţi ceilalţi!

— Nu-i nimic nou, a spus Porta, morocănos.

Ne-am târât afară din şanţ şi am urmat scârbiţi ceea ce se mai putea vedea din coloana motorizată care dispărea. Am reuşit să-i ajungem pe cei dinaintea noastră şi, treptat, ne-am dat seama de ce înaintarea lor era aşa de ciudată şi nehotărâtă; erau, toţi, fie infirmi, fie orbi, unii dintre ei răniţi foarte grav. Era clar: personalul sanitar o ştersese, lăsându-i să se descurce singuri. Sărmanii nenorociţi se mişcau de-a lungul drumului ca o turmă de oi; păreau atât de siguri de apropierea morţii, încât erau copleşiţi de o adâncă şi gravă stare de apatie. Doi bărbaţi cu ochii bandajaţi duceau un camarad care putea să vadă, dar nu putea să umble; o coloană de şase orbi se împleticeau, cu mâna pe umărul conducătorului lor, care şchiopăta în cârje; trei oameni lipsiţi de vedere şi unul cu un braţ purtau o targă pe care zăcea o figură liniştită, mumificată, în bandaje de la cap până la picioare. Nu-şi dădeau seama cât de departe au mers. Câţiva kilometri după părerea unuia dintre ei, şi, probabil, avea dreptate, ţinând cont de starea jalnică în care erau.

Numeroasele vehicule care îi depăşeau nu erau pline cu trupe combatante, ci cu ofiţeri şi cu damele lor. Toţi ignorau coloana de răniţi. Când i s-a spus acest lucru, locotenentul Löwe aproape că a înnebunit. Credeam că îl văzusem în toate fazele de nebunie, de la sarcasmul grav la furia violentă, dar ceea ce se întâmpla acum era evident finalul suprem al manifestărilor sale, şi cred că ne-a surprins pe toţi. Urla în mijlocul drumului şi, la trecerea convoiului de vehicule, îşi agita furios braţele. Dintr-o limuzină, un colonel rigid şi-a scos capul pe fereastra portierei, agitându-şi pumnul în direcţia lui Löwe.

— Ce dracu’ se întâmplă aici? Dă-te la o parte înainte să te pedepsesc.

Un maior din Feldgendarmerie a sărit de pe motocicletă şi, alergând spre Löwe, îşi scoase pistolul din toc.

— Eliberează drumul, scursură de tranşee! Ne grăbim!

A făcut un gest cu mâna deasupra capului, atenţionând pe conducătorul primului vehicul să-şi continue drumul. Löwe de-abia a avut timpul necesar să sară în şanţ, înainte să pornească convoiul. Unul dintre răniţi nu a fost aşa de abil. A fost izbit în cap şi probabil a murit imediat. Löwe şi-a strâns buzele într-o linie subţire şi hotărâtă şi s-a întors spre Bătrânul.

— *Feldwebel* Beier, aşează-ţi oamenii de fiecare parte a drumului, cu o puşcă-mitralieră în bătaie. Sergent Kalb, ia-ţi aruncătorul de grenade. *Feldwebel* Blom, opreşte primul vehicul care vine. Dacă refuză, tragi la prima somaţie!

Porta a scos un strigăt de bucurie şi şi-a scuipat în palme. Cred că toţi îi împărtăşeam sentimentele. Ne-am ocupat poziţiile repartizate. Grupul de răniţi s-a ghemuit în fundul şanţului, iar Barcelona s-a aşezat în mijlocul drumului. Legionarul a îndepărtat cu grijă cadavrul. Am aşteptat numai câteva minute şi un Horsh cenuşiu a apărut în depărtare, gonind bezmetic, ca şi cum întreaga armată britanică era pe urmele lui. Barcelona şi-a agitat braţele. Frânele maşinii au scrâşnit, dinăuntru a ţâşnit o mândreţe de locotenent-colonel de stat-major.

— De-a ce crezi că te joci, *Feldwebel*? Opui rezistenţă şi semnalizezi în mijlocul drumului! Ce dracu’ ai de gând?

Locotenentul Löwe a sărit afară din şanţ şi a pornit spre colonel cu pistolul-mitralieră îndreptat în direcţia pieptului galonat al ofiţerului.

— Eu am ordonat rechiziţionarea vehiculului, pentru că am nevoie să-mi transport răniţii la postul de prim-ajutor sau la spitalul cel mai apropiat. După cum vedeţi, nu posed un mijloc de transport pe care să-l pot folosi. De aceea sunt obligat să vă cer să-mi puneţi la dispoziţie vehiculul dumneavoastră.

Colonelul s-a umflat ca un balon şi a continuat să se umfle până când am crezut că va exploda în propria uniformă.

— Nu ai observat gradul meu, locotenente?!…

— Bineînţeles, domnule. Dar cred că sunteţi de acord că răniţii trebuie să aibă prioritate. Dacă sunteţi atât de amabil, rugaţi pe cele trei doamne să coboare – pot să-şi continue drumul şi pe jos, sunt atât de tinere şi sănătoase… Şi ar fi bine să-şi ia şi echipamentul, vom avea nevoie de tot spaţiul pe care îl putem obţine. Unii dintre oamenii mei trebuie să stea lungiţi.

— Ai înnebunit?! a urlat colonelul. Am o întâlnire importantă, la care trebuie să ajung neapărat.

— Din respect pentru gradul dumneavoastră, domnule, a spus Löwe, foarte politicos, nu voi insista să ne însoţiţi pe jos. Presupun că sunteţi în stare să conduceţi vehiculul. Dacă da, puteţi spune şoferului să coboare şi luaţi-i locul. Să văd numai că se manifestă grijă faţă de oamenii mei şi apoi sunteţi complet liber să vă duceţi la importanta întâlnire.

Löwe a zâmbit şi şi-a întors brusc capul spre Micuţul şi Porta care nu mai puteau de bucurie.

— Scoateţi-i pe toţi de acolo şi vedeţi câţi răniţi pot fi luaţi.

Micuţul şi Porta trecură imediat la acţiune, asistaţi de ceilalţi camarazi ai noştri. În timp ce răniţii erau instalaţi în spatele vehiculului, şoferul şi cele trei femei se mişcau pe drum, cu feţele mohorâte, dar fără a opune vreo rezistenţă.

— Am să te trag la răspundere pentru asta, locotenente! N-ai să poţi scăpa, cred că îţi dai seama!

A încercat să-şi scoată revolverul, dar Barcelona s-a repezit ca un fulger înaintea lui şi i l-a smuls. Löwe clătina trist din cap.

— Îmi pare rău că vorbiţi în felul acesta, domnule. Nu mi-am dat seama că armata şi-a pierdut curajul în halul ăsta. Desigur, zise el zâmbind, unii îşi pierd din sensibilitate după ce au fost pe front tot timpul. Totuşi, am impresia că ceva nu s-a schimbat şi probabil că trebuie să vă daţi silinţa să vă reamintiţi: conform ordinelor *Führer-ului,* comandantul unei unităţi combatante este singurul om care ştie ce trebuie făcut în propriul sector. Sper că sunteţi de acord că

ordinul este încă valabil... Dacă încercaţi să mă ameninţaţi, am tot dreptul să vă împuşc.

— O să vedem, domnule! spuse colonelul.

S-a aşezat tăcut şi morocănos în spatele volanului.

Löwe a dat din cap afirmativ.

— Un ultim avertisment, şi vă rog să luaţi notă de el: am notat numărul maşinii şi voi verifica personal sosirea în siguranţă a oamenilor mei.

Maşina a pornit pe drum, legănându-se. Strigătele de mulţumire erau încă în urechile noastre când am auzit zgomotul unor motociclete care se apropiau şi am văzut un Mercedes năpustindu-se spre noi cu însoţitorii obişnuiţi, urlând şi strigând să eliberăm drumul.

— Opreşte maşina! a ţipat Löwe.

Barcelona s-a aşezat vitejeşte în mijlocul drumului, dar, de data asta, şoferul n-a mai frânat şi a fost nevoit să sară într-o parte, în ultimul moment, pentru a-şi salva viaţa.

— Opreşte maşina! a răcnit cu furie Löwe.

O răpăială de pistol-mitralieră; Mercedes-ul a derapat, a descris un semicerc şi s-a oprit. Priveam cu toţii fix, cu interes, la ocupantul locului din spate: un general-maior, în toată splendoarea lui, galonat cu aur, lampaş roşu de mătase, nasturi strălucitori de argint şi decoraţii în toate culorile curcubeului.

— Am prins unul mai grozav de data asta, a şuierat Porta în urechea mea.

Alene, foarte impozant, generalul-maior s-a dat jos din maşină, ajutat de doi *Feldwebeli* servili. Cizmele lui de piele străluceau şi scârţâiau. După cum i se potriveau, am ghicit că fuseseră făcute la comandă. S-a îndreptat arogant spre Löwe, potrivindu-şi monoclul de la ochiul stâng.

— Ei, locotenente?!...

Vocea era gravă şi se voia blândă. A păstrat o oarecare distanţă de Löwe şi a vorbit cu autoritate:

— Trebuie să presupun, în propria-ţi apărare, că, în momentul comiterii acestui ultragiu, nu ţi-ai dat seama cu ce persoane ai de-a face?

Löwe a făcut doi paşi şi l-a salutat cu două degete la vizieră.

— Regret foarte mult deranjul, domnule general. Cu siguranţă că, dacă omul dumneavoastră ar fi oprit maşina, de la început, n-am fi găsit necesar să tragem.

— Îmi închipui că ai o bună motivaţie pentru această obrăznicie!

— Desigur, domnule general, am să vă explic situaţia. Am un număr de grav răniţi, şi transportul lor la spital intră în obligaţiile mele. Sunt total inapţi să meargă pe jos şi unii dintre ei vor muri dacă nu li se acordă ajutor medical rapid.

— Nu mă interesează câtuşi de puţin, locotenente.

— Scuzaţi-mă, domnule general, dar vehiculul dumneavoastră este suficient de mare ca să găzduiască pe unii dintre oamenii mei.

Generalul şi-a rearanjat monoclul.

— Trebuie să-ţi fi ieşit din minţi, locotenente. Voi fi destul de îngăduitor dacă o să consider fapta dumitale ca o stare nervoasă pentru care mi se pare că ai nevoie urgent de îngrijire medicală. Consideră-te fericit că sunt gata să uit incidentul.

S-a întors să plece, dar Löwe a înaintat spre el.

— Domnule general! Vă repet că unii dintre aceşti oameni vor muri cu siguranţă dacă nu primesc un ajutor rapid.

— E timp de război, locotenente. În fiecare zi, mor mii de oameni. Nu-mi pot permite să mi se murdărească maşina cu aceste trupuri pline de sânge. Executarea transportului răniţilor nu intră în sfera mea de îndatoriri. Mă deplasez ca să-mi întâlnesc divizia. Am sarcini mult mai urgente în grijă decât să iau în maşină soldaţi relativi neimportanţi. (Şi-a dres glasul.) Adică, neimportanţi în schema generală.

— Pot îndrăzni să vă întreb care este divizia dumneavoastră, domnule general?

— Nu, nu îndrăzni! Pleacă de bunăvoie din drumul meu, înainte de a mă forţa să dau ordin oamenilor mei să tragă.

L-am văzut pe Löwe pălind. Mă rugam să nu renunţe în

acel moment. Cred că, dacă ar fi făcut-o, Micuţul şi Porta ar fi intervenit din proprie iniţiativă, dar Löwe era foarte încăpăţânat când era vorba de o problemă de principiu.

— Îmi luaţi sau nu răniţii cu dumneavoastră? a reluat el discuţia, pe un ton pe care nici chiar un general-maior n-ar fi îndrăznit să-l folosească faţă de un alt general-maior.

A urmat o pauză, l-am văzut pe general schimbând o privire cu plutonierul de jandarmi, şi imediat am tras tija de armare a mitralierei, în acelaşi moment, un nou vehicul a apărut pe scenă, un transportor blindat uşor, de trupe. S-a oprit şi am văzut, şezând alături de şofer, un general de brigadă din SS. A coborât tacticos din cabină şi s-a îndreptat spre Löwe. Era foarte înalt şi foarte slab, cu umerii laţi şi cu o faţă trasă, pe care puteam citi că vrea unele explicaţii... Uniforma era veche şi decolorată, prăfuită de drum, fără semne distinctive pe guler. Şi totuşi, toţi l-am recunoscut: era comandantul Diviziei a 12-a Tancuri, poreclit „Panzer Meyer“, cel mai tânăr general din armata germană.

— Ce se întâmplă aici, locotenente? Refuză să-ţi ia răniţii? a întrebat generalul.

Löwe privea în tăcere. Ochii lui s-au micşorat, maxilarul a devenit agresiv.

— Refuză să ia răniţii noştri, a confirmat Löwe, încă foarte palid. După propria afirmaţie, domnul general-maior nu-şi poate permite să-şi murdărească maşina cu trupuri pline de sânge.

„Panzer Meyer“ şi-a întors privirea clară şi rece, acum vădit tulburată, spre general.

— Sunt pe cale să mă alătur diviziei mele, a spus în grabă, iar acest locotenent nebun nu numai că mi-a stricat maşina, dar m-a reţinut în ultimele cincisprezece minute cu o convorbire insolentă.

— Cărei divizii sunteţi pe cale să vă alăturaţi, generale?

— Diviziei a 21-a.

— Adevărat?

„Panzer Meyer“ şi-a strâns buzele şi a ridicat gânditor o

sprânceană.

— Am fost chiar acum la generalul Bayerling, pe care presupun că îl cunoaşteţi, deoarece este comandantul Diviziei a 21-a. Tot ce pot să vă spun, generale, e că mergeţi într-o direcţie cu totul greşită, dacă este adevărată intenţia să reîntâlniţi această divizie.

General-maiorul şi-a şters nervos monoclul.

— Eşti nebun? Mă acuzi de dezertare?

— Da, cred că sunt pe cale să vă acuz, a murmurat Meyer, ca şi cum ideea i-ar fi venit chiar atunci în minte.

Şi, făcând un semn scurt spre Löwe, a încheiat discuţia spunând:

— Ştii ce trebuie să faci.

Löwe, la rândul lui, şi-a întors capul spre Micuţul, care nu a mai aşteptat nicio altă invitaţie. Sub privirea speriată a celor doi aghiotanţi, general-maiorul a fost dus cu forţa lângă un stâlp de telegraf de la marginea drumului şi acolo a fost bine legat cu propriul şi strălucitorul său centiron. Löwe a privit spre „Panzer Meyer“, dar acesta abia dacă a ridicat uşor din umeri şi s-a întors să-şi continue drumul.

General-maiorul a murit urât. Toată aroganţa dispăruse, zbiera cerând iertare chiar atunci când gloanţele pornite din naganul Micuţului i-au străpuns inima şi i-au sfârşit viaţa. Cei doi aghiotanţi ai săi l-au părăsit în primul moment favorabil şi i-am lăsat să ne ajute să instalăm restul răniţilor în Mercedes-ul lor confortabil. Convoiul a pornit, şi „Panzer Meyer“ a rămas să dea mâna cu Lowe, apoi s-a urcat şi el în maşină, dispărând într-un nor de praf.

Noi am continuat să mergem în urma coloanei, pe jos, simţindu-ne deodată epuizaţi după momentul iniţial de exaltare. O motocicletă care gonea zgomotos de-a lungul drumului a oprit lângă noi. Era Werner Krum, unul dintre agenţii noştri de legătură. Ne-a adus ştirea că au fost reperate tancuri inamice şi că ordinele sunt să apărăm drumul până la ultimul om şi până la ultimul cartuş.

Locotenentul Löwe şi-a potrivit bandajul în jurul frunţii şi a spus ceva abia perceptibil, desigur o înjurătură.

— Plutonul 2, alinierea! a comandat Bătrânul, săltând pe umăr cureaua pistolului-mitralieră.

Am pornit în marş forţat şi am ajuns într-un mic cătun, format numai din câteva case izolate. Prima imagine cu care s-au întâlnit ochii noştri a fost cadavrul descompus al unui băiat. Uniforma era încă nouă şi relativ curată, dar carnea putrezise pe oase.

— Hai să-l îngropăm, a spus, resemnat, Bătrânul.

A fost uşor să săpăm un mormânt în acest pământ moale şi bogat. Pe câmpul din apropiere puteam vedea crescând sfeclă şi conopidă. Am fost cuprins de nostalgie şi am rămas cu privirea în gol mult timp după ce băieţii au aruncat şi ultima lopată de pământ peste cadavrul tânărului şi au plecat de acolo. Când, în sfârşit, am dat de ei, i-am găsit într-o stare ciudată, un amestec de excitare şi consternare, datorată activităţii celor doi tipi din SS care veniseră cu noi. Fierbeau ceva într-o marmită, dar nu mi-am dat seama despre ce era vorba. Fixaseră capacul ermetic şi, când m-am apropiat, l-am zărit pe Heide ghemuit în spatele unei căruţe.

— Ce faci aici? l-am întrebat.

— Nimic. Se întâmplă să am mai multă minte decât alţii! mi-a răspuns el, iritat.

— De ce? Ce se găseşte aici? Dinamită?

Heide s-a strâmbat la mine.

— Când o să sară capacul, să vezi atunci veselie!

M-am dus lângă Barcelona, care îşi făcea de lucru prin apropiere.

— Ce se fabrică acolo, Barcelona?

— Rachiu, mi-a răspuns el, scurt. E aproape gata. Broască şi zahăr ca să fermenteze... Aşteptăm ca totul să explodeze...

— Hei! a strigat deodată Micuţul. Da’ ce treabă aveţi cu termometrul?

Cei doi SS-işti priveau la toate frământările noastre cu totală indiferenţă.

— Dacă mercurul va urca deasupra liniei roşii, a explicat

unul dintre ei, e posibil ca obiectul să explodeze.

— Eşti nebun cu adevărat! a ţipat Micuţul, luând-o din loc pentru a se pune la adăpost. A depăşit marcajul roşu de cincisprezece minute.

Fără vorbă, i-am urmat cu toţii exemplul.

SS-iştii au ridicat doar din umeri, văzându-ne agitaţi.

— Foarte probabil, dar nu prea avem mult timp, zise unul dintre ei. Nu vreţi un păhărel înainte de sosirea yankeilor?…

Şi am băut, dar fără să ne zboare capetele de pe umeri. Am rămas prudent la adăpost până ce a trecut pericolul şi mixtura a fost gata pentru consum. Luând în considerare comportamentul nostru, cred că a fost generos din partea celor doi bucătari să ne lase nu numai să gustăm băutura, dar chiar să-i ajutăm să o termine. După un timp, eram gata să ne riscăm de bunăvoie capetele ca să preparăm al doilea lot, dar am fost întrerupţi de Micuţul, care ne-a invitat să privim spre câmpul de sfeclă.

— Vin eliberatorii! Cu siguranţă că yankeii au un nas fin pentru a mirosi băutura…

Am sărit în sus, cuprinşi de panică, dar erau numai doi americani ce păşeau cu nepăsare prin noroi, deloc surprinşi de prezenţa noastră.

— Ar trebui să-i capturăm, a spus Bătrânul.

— Glumeşti! a protestat Porta. Cine vrea să muncească după ce a tras la măsea?

Nimeni nu dorea, dar o anumită nebunie ne reamintea că încă e război. Plini de băutură şi nesiguri pe picioarele noastre, ne-am ascuns într-un tufiş uriaş, aşteptând ca americanii suspecţi să se apropie. Unul era caporal, celălalt un simplu soldat. Veneau râzând şi vorbind, şi au sărit şanţul pe care îl săpasem noi mai devreme. Cu nepăsare, am ieşit uşor din ascunzătoare şi i-am abordat:

— Sunteţi arestaţi! a strigat Heide.

Au tresărit brusc, ca şi cum o grenadă se îndrepta spre ei.

— Ce dracu’ faceţi aici? a întrebat caporalul.

— Luăm aer! a spus Porta. Ai ceva împotrivă?

— Formidabil! Ne-au spus că nu sunt nemţi în această regiune.

— Vă pot spune orice, dacă asta îi face fericiţi.

— Luaţi loc şi faceţi-vă comozi, ca acasă, a spus Barcelona. Mai avem pe plită ceva rachiu.

Cei doi SS-işti, pierzând complet interesul pentru discuţie, puseseră o altă mixtură la fiert. Supravegheam termometrul, cu mai multă atenţie de data aceasta, acompaniind cu strigăte orice ridicare a mercurului cu un grad.

— Prietenii voştri trebuie să fie pe-aproape, a fost de părere Heide.

— Prieteni! a strigat caporalul, cu o furie subită. Nu-mi pomeni de adunătura aia de rahaţi.

Nu ne-am dat seama niciodată de unde erau, nici de ce se făceau vinovaţi. Toată chestia părea să ţină, într-un fel de nepătruns şi complicat, de locul lor de baştină. Am înţeles că soldatul şi caporalul erau din Georgia, în timp ce aşa-zişii prieteni erau din New York.

— Îmi place mai mult un ticălos de nemţoi decât un blestemat de new-yorkez, a afirmat civilul.

I-am mulţumit călduros şi simţeam chiar o înclinaţie agreabilă faţă de persoana lui.

— Cei din New York sunt nişte cretini blestemaţi! a strigat el.

Între timp, broasca era gata şi încă o dată eram toţi în cei mai buni termeni. Două ore mai târziu, şedeam unul în braţele celuilalt şi ne pupam în bot.

— Unde o să te duci când o să sărim pe tine? a întrebat Porta, holbând doi ochi de bufniţă, datorită efortului pe care îl făcea ca să pronunţe fiecare cuvânt.

Caporalul şi-a îndreptat privirea spre ostaş, căutând un sprijin.

— Unde o să mergem?…

Soldatul a ridicat din umeri.

— Nu ştiu. N-am ştiut că trebuie să mergem undeva.

— Ai dreptate. Nu putem să mergem nicăieri. Suntem

pierduţi.

Porta a scos un râgâit de simpatie.

— Nu e greu să te pierzi în ţara asta blestemată. Toate drumurile seamănă între ele…

— Mizerabilul ăsta de gard viu m-a încurcat. Cum dracu’ să deosebeşti un nenorocit de gard de altul?

— Hei! a spus răcanul, deodată. Cum se face că nu suntem încă morţi?

Caporalul şi-a scărpinat scăfârlia chilugă.

— Nu ştiu. Mi s-a spus întotdeauna că afurisiţii de nemţi nu iau niciodată prizonieri.

— Şi nouă ni s-a spus că bastarzii de yankei fac la fel, a replicat Barcelona.

— E o minciună sfruntată.

— Ştii ce am văzut într-o zi, din întâmplare? a întrebat, provocator, Barcelona. Unul din *Churchill-urile* voastre avea un soldat german legat de turelă cu sârmă ghimpată. Să fiu al naibii dacă asta e luare de prizonieri!

— Să-ţi spun ceva? a replicat, cu convingere, caporalul. Fac pariu cu tine, pe orice sumă, că echipajul tancului era o adunătură de perverşi nenorociţi din New York!

Deodată, am auzit paşi care se apropiau: locotenentul Löwe. I-am făcut semn în grabă lui Porta, care, fără ceremonie, i-a împins pe cei doi americani în şanţ. Bătrânul s-a legănat pe picioare şi a rămas în poziţie de drepţi cu vădit efort.

— Nimic de raportat, domnule locotenent.

Vocea lui părea plină de sinceritate; faţa îi era deschisă şi binevoitoare.

— Să instalezi plutonul în sat. Un singur om de pază cu o mitralieră va fi o gardă suficientă pentru la noapte. Vă sfătuiesc să dormiţi bine şi – Löwe s-a oprit dilatându-şi nările – *Feldwebel* Beier, miroase a alcool.

Unul din SS-işti, fără îndoială cu intenţii bune, s-a apropiat de Löwe cu o cutie de conserve plină cu rachiu.

— Doriţi să încercaţi, dom’le locotenent? E vin de fructe sălbatice.

— Vin de fructe sălbatice? a spus Löwe, fulgerând cu privirea porcăria neagră şi lipicioasă din cutie. Pentru mine arată mai mult a ulei de maşină.

— Dar… la gust e în regulă, domnule.

Löwe privea omul cu suspiciune.

— Eşti beat! (Şi-a rotit privirea spre noi.) Sunteţi toţi beţi. În poziţie de drepţi imediat… Plutonul 2, prezentaţi arm’!

Nu mai e nevoie să spun că ordinul ne depăşea. Cu mare greutate ne-am ridicat în picioare, sprijinindu-ne unul pe celălalt, cu o instabilitate la fel de fragilă ca şi un castel din cărţi de joc. Gregor era într-o stare de beţie cumplită şi nu putea să deschidă nici măcar ochii. Locotenentul trecea printr-o altă stare de furie. În general, presupun că era justificată.

— Adunătură de imbecili beţivi! Priviţi-vă! Sunteţi într-un hal de beţie, de nu vă ţin picioarele. Ce Dumnezeu, nu puteţi fi lăsaţi nici măcar câteva ore fără să deveniţi animale? Iisuse Hristoase, ar trebui să fiţi închişi într-o casă pentru demenţi criminali, absolut toţi, beţivanilor!

S-a îndreptat spre Gregor şi i-a dat un bobârnac în piept. Gregor s-a prăbuşit imediat la pământ, zăcând acolo ca un cadavru, cu picioarele ţepene întinse înaintea lui.

— Priviţi-l! urlă Löwe, turbat de furie. Ce dracu’ aţi fi făcut dacă apărea pe neaşteptate inamicul?

— Tră… Trăgeam, bâigui Micuţul, încercând să fie convingător.

— Ţine-ţi gura, Kreutzfeld! Şi, în plus, ce aţi fi avut de spus dacă maiorul Hinka s-ar fi hotărât să vină aşa, deodată, în inspecţie?

— Hai noroc şi la mai mare! rosti, solemn, Micuţul.

Nu cred că intenţiona să fie comic, era atât de beat, încât pentru el era, fără îndoială, o remarcă potrivită pentru a saluta un superior cu ocazia unui tur de inspecţie. Löwe, totuşi, a considerat-o ca o pură obrăznicie. S-a îndreptat spre Micuţul care, într-o confuzie totală, şi-a aruncat arma la pământ.

— Dumnezeule din ceruri! a urlat Löwe, care tremura de

mânie. (S-a întors furios spre Bătrânul.) *Feldwebel* Beier, ăsta e plutonul cel mai indisciplinat din toată compania şi te consider responsabil. Trezeşte-ţi oamenii imediat. Puţin îmi pasă cum o faci, nu-mi pasă dacă ai să alergi toată noaptea, în sus şi în jos, prin sfecla asta afurisită, dar, dacă în jumătate de oră un singur om va mai fi beat, am să vă pedepsesc pe toţi!

S-a îndreptat semeţ, cu spatele ţeapăn şi capul sus. Micuţul a oftat din rărunchi.

— Am impresia că nu ne mai iubeşte, a spus el.

— Cine poate să-l învinuiască! a replicat cu ţâfnă Bătrânul.

S-a aplecat peste Gregor, care părea inconştient încă, şi a început să-l pălmuiască şi să-i dea castane în ţeastă.

Porta, care se făcuse aproape nevăzut în timpul tiradei locotenentului, a apărut acum din umbra unei case, aducând triumfător un banjo şi un acordeon.

— Am găsit o orchestră, a strigat acesta.

— Aruncă-le dracului! s-a stropşit la el Bătrânul. O să începeţi să vă puneţi pe zdrăngăneală de-o să vă audă de la cincizeci de kilometri. În plus, aflaţi că v-aţi învârtit de trei zile la răcoare, când ne-om întoarce!

— Dacă o să ne întoarcem, a spus Porta, netulburat. Şi, oricum, trei zile la zdup sunt trei zile de război mai puţin.

Americanii s-au târât afară din şanţ şi priveau lung la silueta lui Löwe, care se îndepărta.

— Cred că se poartă prea aspru cu voi, a spus cu simpatie caporalul.

A luat banjo-ul de la Porta şi a ciupit corzile. Barcelona a apucat imediat acordeonul, Porta şi-a scos fluierul şi Micuţul muzicuţa…

— Dumnezeule, a spus Bătrânul. N-o să vă vină niciodată mintea la cap!

— Gloaba bătrână n-o mai înveţi la buiestru, replică, filosofic, Porta. Hai să încercăm „Cei trei crini“… Gata? Unu, doi, trei şi…

Drei Lilien, drei Lilien,
Die Pflanzt'ich auf mein Grab...

Trei crini, trei crini albi,
O să răsădesc pe mormântul meu...

În depărtare, o baterie de artilerie a intrat în acţiune, ca un fel de răspuns la cântecul nostru. Priveam traiectoriile luminoase ale proiectilelor, care se îndreptau fără îndoială spre Caen. Câteva secunde mai târziu, am auzit exploziile. S-a luminat întreg cerul şi văzduhul era plin de şrapnele. Porta, cu fluierul la buze, dansa plin de veselie în jurul şanţului, ca o creatură sălbatică, celebrând un ritual de vară. Ceilalţi, mai prudenţi, s-au ascuns. Soldatul american se trântise la pământ. Barcelona nimerise într-o grămadă de bălegar. Winther, unul dintre SS-işti, încerca să găsească adăpost într-un coteţ de găini şi era acum prins în uşă, jumătate înăuntru şi jumătate afară. A fost eliberat de Micuţul, care l-a tras de unul din picioare, distrugând astfel întreaga şandrama, care era destul de şubredă. Păsările zburau isterice în toate direcţiile, neînţelegând ce se întâmplă...

— Ce dracu' faceţi aici?

Era iarăşi locotenentul Löwe. M-am târât prudent sub o grămadă de saci de gunoi şi mă rugam să devin invizibil. Porta dansa încă şi cânta din fluier, iar acum i se alăturaseră şi caporalul american, cu banjo-ul, şi Micuţul, cu muzicuţa, dănţuind în jurul şanţului.

— Ce-i cu yankeul ăsta? a întrebat locotenentul.

Se lupta să-şi facă drum printre găinile înnebunite, dar, înainte de a ajunge prea departe, situaţia se schimbă brusc şi incredibil. Rafale de mitralieră spintecară noaptea. Am simţind câteva gloanţe sfâşiind sacii de lângă mine şi, în panică, m-am repezit spre rămăşiţele coteţului de găini. În acelaşi moment, caporalul american se prăbuşi cu un strigăt puternic. Am văzut siluete alergând şi am înţeles, îngrozit, că englezii veneau peste noi. Se vedeau baionetele

strălucitoare şi braţele lor deja ridicate, pregătite să arunce grenade. Nu mai era necesar să cauţi adăpost, fiecare om trebuia să lupte corp la corp pentru el însuşi.

Ne-am apărat cu ce ne-a căzut în mână – cuţite, furci, lopeţi, pumni goi. Era foarte greu, în învălmăşeală, să ai alt scop decât acela de a rămâne în viaţă, dar am reuşit, luptând, să ajung la locul unde ascunsesem mitraliera. Micuţul mi s-a alăturat şi, împreună, ne-am instalat acolo. La câţiva paşi în faţa noastră, l-am văzut pe Winther oprindu-se să ridice o grenadă care se rostogolea spre noi. Înainte de a fi putut să o arunce înapoi, spre inamic, grenada i-a explodat în faţă. În secunda următoare, în locul grenadei de mână, se rostogolea spre noi capul lui Winther. Barcelona a primit un glonţ în plămânul drept şi Gregor, gâfâind, răsuflând din greu şi sângerând ca un porc din cauza unei răni la cap, a reuşit să-l tragă la adăpost. Deşi eram îngrijoraţi de soarta lui Barcelona, nu am avut timp să ne oprim şi să-l întrebăm cum se simte. Viaţa lui şi vieţile noastre, viaţa întregului pluton depindeau acum de mitralieră.

În doi timpi şi trei mişcări, am pus-o în poziţie de tragere şi, cu Micuţul ca servant, am deschis foc de secerare, stopând net elanul englezilor care se şi credeau victorioşi.

Am ocupat o nouă poziţie în nişte ruine, la câţiva kilometri mai departe. Barcelona trăia încă, dar starea lui era foarte proastă. Avea nevoie de urgenţă de îngrijire medicală şi, în timp ce i se asigura transportul, ne-am adunat în jurul tărgii şi am început să-i oferim toate ţigările şi toţi banii pe care îi aveam la noi. Barcelona ofta nelinişti, slăbit de pierderea de sânge şi rugându-se să nu-l trimitem la spital.

— Drept cine mă luaţi? şoptea el. Un ţânc căruia îi curge niţel sânge din nas?

— Nu fi caraghios! a spus cu severitate Löwe. Îţi dai perfect seama că acum spitalul este singurul loc pentru tine. De ce nu mulţumeşti astrelor tale norocoase că eşti încă în viaţă şi te aşteaptă o odihnă lungă şi plăcută. Mulţi

dintre noi ar fi fericiţi să fie acum în locul tău.

— O să se termine războiul până mă-ntorc, s-a plâns el cu glasul slăbit.

— Pagubă-n ciuperci! a comentat Micuţul, iar Löwe a zâmbit.

— Nu fi ridicol, războiul nu poate să se termine fără tine. Îţi spun eu, într-o lună ai să fii înapoi.

A căutat prin buzunare şi a găsit un pachet de ţigări gol şi o brichetă de aur. A întins bricheta cu un gest generos.

— Ia-o. O să-ţi poarte noroc. Să ne vedem cu bine!

Singurul mijloc de transport era o motocicletă cu ataş. L-am înfăşurat cu pleduri şi cu o foaie de cort, instalându-l în ataş cât mai confortabil posibil, cu un pistol-mitralieră pe genunchi, pentru cazul în care ar fi fost necesar, şi am rămas trişti, făcând semne cu mâna, în timp ce el dispărea în noapte.

— În regulă, a spus Löwe, cu greutate. Să ne adunăm şi să vedem care ne sunt pierderile.

Fiecare comandant de pluton a făcut apelul şi a raportat numărul de morţi, răniţi şi dispăruţi. Cinci minute mai târziu, duşmanul se arunca din nou asupra noastră. Porta îşi potrivea binoclul la ochi. Un glonţ i l-a smuls din mână şi el se uita cu stupefacţie la fragmentele răspândite. Dacă nu ar fi fost binoclul, Porta ar fi fost cu siguranţă un om mort.

Trupele inamice se îndreptau spre noi din două direcţii deodată. Eram forţaţi iarăşi să ne retragem. Mergeam cu greutate după restul plutonului, MG-ul dându-şi toată silinţa să mă împiedice. Au fost momente în care am dorit să nu fi fost mitraliorul companiei; au fost momente în care am dorit ca un altul să fi mânuit scula asta ucigaşă. O grenadă de mână se rostogolea spre mine. I-am dat un şut năprasnic şi am avut satisfacţia să o văd explodând la picioarele a doi soldaţi îmbrăcaţi în kaki.

Am ajuns din urmă restul oamenilor, care se adăpostiseră în spatele unei movile de pământ. Locotenentul Löwe urla iarăşi pentru că Micuţul dispăruse, dar nimeni nu-l văzuse căzând, şi Löwe, cunoscându-l bine, era înclinat să creadă

că nu se supusese ordinului de ieşire la atac.

— Era aici puţin mai înainte, a spus Bătrânul, pe un ton de apărare.

— Nu-mi pasă unde a fost înainte! Vreau să ştiu unde este acum! Nu ai niciun control asupra plutonului tău, *Feldwebel* Beier?

— Numai asupra unora, a spus Bătrânul, uitându-se cu severitate în direcţia lui Porta. Nu şi asupra altora.

— După părerea mea, ar trebui să fiţi trimişi, cu toţii, într-un batalion disciplinar!

Legionarul a dat din umeri, cu un aer blazat.

— Dacă vă amuză, a spus el. Ba puteţi chiar să ne reclamaţi şi lui Adolf!

— Ce-ai spus? a urlat Löwe. Îndrăzneşti să vorbeşti în felul ăsta cu un ofiţer, tu, şobolan al deşertului?

Legionarul a arborat unul dintre zâmbetele sale pline de superioritate.

— Vă cer scuze, domnule locotenent, a făcut el cu prefăcută supunere.

Löwe s-a întors spre mine.

— Ei, ai ceva de spus, Hassel?

— Mă gândeam că o să fiţi mulţumit să aflaţi că am încă MG-ul cu mine, domnule locotenent.

— Pentru Dumnezeu!

Locotenentul a ridicat un pumn strâns, de exasperare, şi s-a depărtat din nou ca o furtună. Restul nopţii l-am petrecut într-un calm relativ, netulburaţi nici de inamic, nici de ofiţeri. Spre dimineaţă, a apărut şi Micuţul. Se îndrepta spre noi, fluierând, nepăsător ca un drumeţ după o plimbare în revărsat de ziuă. Sub fiecare braţ avea câte o cutie mare de gem. Ne-am ridicat şi îl priveam cu gurile căscate. Când era încă departe, a început să strige spre noi:

— Ce v-aţi grăbit aşa cu toţii? Trebuia să mai întârziaţi puţin. Mie mi-a mers… Am găsit treizeci şi unu de dinţi de aur! Era un sergent care avea toată dantura din materialul ăsta… Trebuia să fi fost acolo, era ceva de văzut!

— Împărţim! a spus Porta, ochind plin de veselie cei doi săculeţi umflaţi care atârnau de centura Micuţului.

— Las-o moartă, a spus Micuţul, încheindu-şi cu prudenţă nasturii vestonului…

Am avut timp numai pentru o cafea băută la repezeală şi puţină pâine cu gem, înainte de sosirea unor noi ordine. Plutonul 2 trebuia să plece în recunoaştere spre nord-vest, în pădurea de la Ceris. Regimentul voia să ştie dacă aceasta era sau nu în mâinile inamicului. Ca prin minune, nu ploua. Soarele era sus, deasupra noastră, înainte ca noi să fi mers nu mai mult de o oră şi cred că în acel moment am fi preferat răpăiala obişnuită a ploii pe foile noastre de cort. Bătrânul a fost neînduplecat, refuzându-ne chiar şi cinci minute de pauză, până când am ajuns la obiectiv. Am intrat în pădure şi am început să ne mişcăm cu grijă, având armele pregătite pentru primul semnal de alarmă. Deodată, departe, din partea dreaptă, se auziră sunete inconfundabile de activitate umană. Bătrânul a ridicat o mână. Ascultam, dar nu ne puteam da seama ce se întâmplă. Am înaintat în linişte şi ne-am oprit uimiţi de priveliştea cu care ochii noştri se întâlneau. Am văzut câţiva oameni în uniforme americane trebăluind printre rezervoare de benzină şi mormane de obuze. Patru camioane staţionau, având fiecare ataşată o remorcă plină cu lăzi de muniţii.

— Drace! a spus Porta. E un depozit de arme.

— Ce facem? am şuierat eu printre dinţi.

— Aşteptăm să vedem ce se întâmplă. Nici nu ştim cât sunt de mulţi.

— Dacă sunt numai ăştia şase, ar trebui să-i atacăm chiar acum, a sugerat Gregor, săltându-şi pistolul-mitralieră.

— Nu-mi pasă chiar dacă sunt şaizeci şi şase, a spus Micuţul, cu setea lui obişnuită de sânge.

— Pune-l la loc! s-a repezit Legionarul, smucind braţul Micuţului, care îşi căuta naganul.

Unul dintre americani îşi părăsi camarazii, îndreptându-se în direcţia noastră. Părea că nu ne-a observat şi era

preocupat de copaci pentru un motiv care-l interesa numai pe el. Alături de mine, am simţit că Legionarul îşi încordase muşchii, gata pentru acţiune. Omul n-a avut timp nici măcar să ţipe înainte ca Legionarul, practicând cele deprinse în anii petrecuţi în Legiunea Străină, să-i fi pus un braţ în jurul gâtului şi un cuţit în spate. Cei cinci oameni care mai rămăseseră erau ocupaţi să încarce rezervoarele de benzină pe una dintre remorci. Bătrânul şi-a întors capul spre noi. Ne-am târât încet înainte, mişcându-ne cu prudenţă prin faţa luminişului, punând fiecare picior aşa cum ne învăţase Legionarul. Unul dintre oameni a întors capul în ultimul moment. Ceilalţi au fost luaţi prin surprindere. Am sărit ca panterele şi i-am redus la tăcere înainte ca ei să-şi fi dat seama ce li se-ntâmplă. Era o artă pe care o deprinsesem, de nevoie, în Rusia.

Bătrânul s-a uitat în jur şi şi-a îndreptat degetul spre o clădire lungă şi joasă, din prefabricate. Ne-am târât până la ea şi, cu multă grijă, ne-am uitat pe fereastră. Înăuntru, oamenii şedeau la două mese mari, luându-şi micul dejun. Legionarul şi Micuţul s-au furişat spre uşa din dos. Noi am pregătit grenadele de mână.

A urmat o serie de explozii. Oamenii aşezaţi în jurul mesei s-au prăbuşit, zvârcolindu-se. I-am văzut pe Micuţul şi pe Legionarul dând buzna prin uşa de la extremitatea îndepărtată a barăcii, cu un grup speriat de oameni ieşiţi din duş, înfăşuraţi cu prosoape în jurul şoldurilor. Pistolul-mitralieră al Legionarului i-a secerat brutal. Trăgând, am pătruns prin ferestre.

— E în regulă, opriţi focul! a ordonat Bătrânul. E prea multă benzină în locul ăsta şi mai sărim dracului în aer!

— Ba nu-i niciun fel de benzină, e whisky curat! Şi haleală câtă vrei! a urlat Micuţul.

— Haleală! a urlat şi Porta, dând buzna.

Bătrânul a încercat să ne oprească, dar era prea târziu. Micuţul deschisese deja prima sticlă de whisky; Porta îşi băgase deja baioneta în prima cutie cu ananas.

— Lăsaţi toate la locul lor! a mormăit Bătrânul.

— Fie-ţi milă! a spus Gregor. N-am văzut atâta mâncare de când sunt eu. (Grăbindu-se să se alăture celor doi rebeli, a scos un ţipăt de bucurie.) Şampanie!

Într-adevăr, era prea mult. M-am alăturat celorlalţi şi am smuls o sticlă. Pe jos pluteau dopuri, săltând vesele, pe o mare de şampanie, în timp ce noi beam, Porta îşi umplea febril o farfurie cu tot ce-i cădea în mână şi era comestibil: carne conservată de vită, chiftele, cartofi, roşii, şuncă, ouă, unt, brânză…

— De ce nu m-am născut yankeu?

Examina şi învârtea fericit mâncarea cu o lingură de lemn.

Bătrânul a făcut un gest de indignare, dar Micuţul părea să fie de aceeaşi părere cu Porta. Găsise o tunică americană pe spătarul unui scaun şi se chinuia să intre în ea, rupând astfel toate cusăturile. Un dop de şampanie l-a lovit în ceafa.

— Eşti mort! Eşti mort! zise Heide şi se porni să ţopăie în jurul huidumei.

Chicotea prosteşte. Micuţul a azvârlit spre el o sticlă goală. Prin aer, plutiră îndată rachete zburătoare din plută.

— Încetaţi cu prostiile şi veniţi să mâncaţi! a urlat Porta ca să acopere gălăgia.

Ne aflam în plin vis bahic, oficiam adevărate saturnale.

— Ce păcat că lipseşte nebunul ăla bătrân, am murmurat eu, gândindu-mă la Barcelona şi turnându-mi încet şampanie în ureche în loc de gură.

— Vă avertizez, a spus Bătrânul, cu toată seriozitatea, că îmi declin orice fel de responsabilitate pentru acest desfrâu. Aţi fost împotriva mea pe faţă, cu armele în mână. (S-a clătinat şi a încercat să pretindă că nu a făcut-o.) Vă avertizez, a repetat. Am consemnat totul în carnet.

— O rezolvăm cu uşurinţă, a spus Porta. (A apucat carnetul şi l-a aruncat fără să clipească în ceainic.) Ia un alt pahar cu şampanie, o să-ţi scoată din cap toate problemele.

Micuţul zâmbea tuturora plin de fericire. Faţa îi strălucea de grăsime şi beatitudine.

— Adolf n-a oferit nimănui un ospăţ ca acesta. Am să scriu domnului Eisenhower şi să-l rog să se alăture găştii noastre.

Orgia a continuat. Vrând-nevrând, a luat parte şi Bătrânul. Heide a descoperit un butoiaş cu coniac şi, scoţându-i cepul, lăsă lichidul auriu să-i curgă direct în gură. După asta, ne-a apucat cheful de joacă. Jocuri copilăreşti stupide, printre care şi jocul „de-a capra“. M-am căţărat într-un pom, pretinzând – şi, fără îndoială, crezând – că eram o maimuţă. Singurele nuci de cocos pe care le-am descoperit au fost grenadele de mână, aşa că le aruncam pe jos, după bunul meu plac. Datorită unui miracol, nimeni n-a fost omorât. Micuţul şi Porta au dat foc unei canistre cu benzină şi au început să ţopăie înăuntrul şi în afara flăcărilor, până când Micuţul s-a aşezat în mijlocul flăcărilor, gata să fie incinerat. Ne-am repezit asupra lui cu extinctorul, pe care l-am folosit cu generozitate, aşa că până la urmă Micuţul arăta ca un uriaş om de zăpadă. Legionarul amesteca solemn toate combinaţiile posibile de băutură, rom, coniac şi whisky, rachiu, votcă şi cremă de mentă, iar Gregor lătra ca un câine la lună, punând piedică tuturora.

Deodată, din dreptul pomilor, s-a auzit o voce foarte bine cunoscută.

— De data asta, aţi depăşit orice măsură. Unde este *Feldwebelul* Beier?

Ne-am oprit din dezmăţ şi am rămas muţi când locotenentul Löwe a apărut, ca un nor negru în ceaţa noastră, având restul companiei în spatele lui.

— Unde este? a repetat el cu severitate.

După o lungă căutare, l-am descoperit pe Bătrânul, căzut pe spate, sforăind ca un porc şi cu o grenadă în fiecare mână.

— A încercat să ne oprească, am spus eu, cu un vag sentiment de loialitate faţă de Bătrânul. Ne-am împotrivit – ne-am opus deschis, pe faţă – cu armele în mâini.

— A consemnat totul în carnet, a adăugat Heide, cu

solicitudine.

— Carnetul este în ceainic.

Gregor urla cu hohote de râs şi a început din nou să latre. Locotenentul Löwe mugea. Şi-a deschis gura şi mugea. Cuvintele nu-i erau suficiente.

— Ss! ne-a avertizat Bătrânul, deschizând, în sfârşit, ochii. O să aduceţi inamicul asupra noastră.

— Poftiţi un cocteil excepţional a la Legiunea Străină, i-a propus Micuţul, întinzându-i o cană conţinând Dumnezeu ştie ce amestecuri de băutură.

Locotenentul l-a plesnit cu putere peste mână şi lichidul i s-a vărsat peste uniformă.

— Vezi ce-ai făcut? a spus Micuţul, încercând să şteargă uniforma locotenentului cu o bucată murdară de pătură.

Se legăna din cauza beţiei şi şi-a îndepărtat mâinile ca să-şi poată menţine echilibrul. Şi el, şi Löwe s-au prăbuşit, strânşi într-o îmbrăţişare, departe de a fi drăgăstoasă. Löwe, fiind treaz, a fost primul care şi-a reluat poziţia verticală. Micuţul s-a ridicat cu greu pe un picior, încercând să-şi pună greutatea imensă în poziţie dreaptă, iar Löwe i-a dat un şut cu piciorul, făcându-l să zboare doi metri.

— Are pantalonii şifonaţi, a observat Gregor, foarte solemn. În ce hal sunt…

— Mai degrabă răhăţiţi, i-am replicat eu.

Micuţul s-a bălăbănit pe picioare, a căzut din nou peste locotenent şi s-au prăvălit pe podea într-o amestecătură de braţe şi picioare agitate.

— Priviţi! a spus Heide cu reproş. Un ofiţer degradându-se în aşa hal, încât să se ia la bătaie chiar cu oamenii lui. Mi-ar plăcea să aud ce-ar spune o Curte Marţială despre acest lucru.

În timp ce locotenentul şi Micuţul se rostogoleau pe jos, unul în braţele celuilalt, restul companiei, cu chiote de desfătare, s-a repezit la ce rămăsese în urma noastră. Auzeam sunetul familiar şi excitant al dopurilor de şampanie, care pocneau, auzeam sticlele care erau sparte, auzeam zăngănitul cuţitelor şi furculiţelor. Era clar,

camarazii noştri nu voiau să lipsească de la ospăţ. Am văzut pe unul dintre ei împuşcând un butoi cu rom şi sorbind lichidul cu aceeaşi repeziciune cu care el se scurgea. O cutie cu rasol de vacă a zburat prin fereastră, urmată de o sticlă goală de votcă.

Grupa a treia bombarda cu ouă pe a patra. Am simţit aproape un sentiment de milă, privindu-l pe locotenentul Löwe stând neajutorat în mijlocul nostru. Nu-i purtam pică pentru că era turbat pe noi.

— Nu am nimic împotriva dumneavoastră, domnule locotenent, am spus cu amabilitate. Ştiu că sunteţi furios pe noi. Înţeleg cum vă simţiţi.

Privirea pe care mi-a întors-o era una de ură curată. Am fost luat prin surprindere, trebuie să recunosc, dar totuşi am persistat.

— Dacă aţi lua puţină băutură, domnule locotenent, v-aţi simţi mai bine.

Löwe şi-a ridicat ambii pumni deasupra capului şi a strigat:

— Vei fi spânzurat! Toată banda asta blestemată va fi spânzurată!

Gregor s-a repezit spre cel mai apropiat pom şi, agăţându-se de o cracă, îşi azvârlea picioarele în sus şi în jos, trăncănind ca o maimuţă. Micuţul a început să îl bombardeze cu pietre, iar eu, fiind puţin invidios, pentru că fusesem primul care jucase rolul maimuţei, am făcut un plonjon ca la rugby, încercând să-l dau jos. Am căzut toţi trei pe pământ şi am uitat până şi de existenţa locotenentului Löwe.

Dumnezeu ştie unde şi la ce am fi ajuns dacă Porta n-ar fi pus capăt chiolhanului. În felul său, fireşte, apărând pe un buldozer şi dărâmând, printr-o manevră greşită, întreaga baracă.

L-am auzit pe locotenentul Löwe care îşi scotea capul de sub dărâmături şi am prins cuvintele „prădare şi hoţie“. L-am auzit pe Porta râgâind ca un măgar şi declarând că este membru al armatei americane şi că, este convins, sunt

nemţi pe câmp. După aceea am ajuns cu capul în cizma cuiva şi nu am mai ştiut nimic până când am fost aruncat de o explozie care a zguduit pământul şi am descoperit că întreaga tabără era în flăcări. Considerând că nouăzeci şi nouă la sută din companie era aproape total inconştientă din cauza băuturii, e, fără îndoială, un fapt meritoriu că nicio viaţă nu a fost pierdută, nici un singur om rănit, în afară de câţiva ochi învineţiţi şi câţiva dinţi rupţi, urmări inevitabile ale oricărei orgii de acest fel.

— N-a fost un chef rău, a spus Micuţul, pe când ne întorceam către bază. O s-o mai facem şi altă dată!

În birourile Gestapo-ului, de pe Bulevardul Foch, comisarul Helmuth Bernhard proceda la interogatoriul jurnalistului Pierre Brossolette. Brossolette fusese prins pe o plajă din Normandia, încercând să ajungă în Anglia, unde urma să dezvăluie planurile pentru insurecţia Parisului. Helmuth Bernhard era doar ultimul dintr-un şir lung de anchetatori.

Gestapo-ul cunoştea deja intenţia lui Brossolette de a ajunge în Anglia, însă ceea ce voiau să afle era numele colaboratorilor lui, şi lucrau în acest scop plini de zel, cu toată brutalitatea obişnuită.

Bernhard era mai subtil în metode decât predecesorii lui şi, în orice caz, în momentul în care Brossolette a ajuns în grija lui, era absolut vădit că orice tortură fizică l-ar fi omorât înainte de a le putea fi de folos. Deja îi sfărâmaseră picioarele în mai multe locuri, astfel că acum putea numai să se târască pe jos, în chinuri, sprijinindu-se în mâini şi coate. Bernhard, observându-l cu un ochi experimentat, a hotărât că era pregătit momentul pentru o formă mai rafinată de convingere. Aplicându-i-se tratamentul cuvenit, omul nu va mai opune rezistenţă.

Din nefericire pentru Bernhard, Brossolette era şi el conştient că se afla aproape de sfârşitul resurselor sale fizice. Într-un gest final, de sfidare, a reuşit să se arunce de la fereastra unui etaj superior, într-un moment de neatenţie a paznicilor. Căderea a fost întreruptă, la jumătatea drumului, de un balcon de piatră. Paznicii s-au grăbit să pună mâna pe el, dar n-au reuşit decât să-l vadă sărind de pe balcon pe terenul din curte. Era mort înainte ca ei să reuşească să-l captureze din nou. În noaptea aceea, opt ostatici au fost împuşcaţi ca măsură de represalii.

GENERALUL VON CHOLTITZ ÎL VIZITEAZĂ PE HIMMLER

Reichsführer-ul SS Heinrich Himmler se instalase, împreună cu statul lui major, într-un castel nu departe de Salzburg. Soldaţi SS, înalţi şi sobri, asigurau o gardă permanentă, de zi şi noapte, în jurul perimetrului. Erau din Divizia a 3-a Blindate SS „Totenkopf“ – singura divizie SS care purta pe guler capul de mort brodat cu mătase, şi nu clasicele rune.

Divizia fusese înfiinţată în urmă cu zece ani şi, în această perioadă, patru dintre comandaţii ei, căzând în dizgraţia *Reichsführer-ului,* dispăruseră fără urme.

Divizia T primea ordine direct din partea lui Himmler şi trebuia să se supună numai lui. De aceea, Hitler îi ura şi nu avea încredere în ei.

Trei limuzine luxoase cu ofiţeri de stat-major staţionau în faţa intrării în castel. Un general dintr-o divizie de infanterie urca încet şi greoi scările, unde era aşteptat şi descotorosit prompt de servietă de către un *Sturmbannführer.*

— Regret acest lucru, a spus ceremonios SS-istul. Ordine noi, ştiţi, din 20 iulie[21]... Chiar mareşalului Reichului trebuie să se supună!

— Poate vrei să-mi iei şi revolverul, a sugerat caustic generalul.

— Nu, puteţi să-l păstraţi... Vă rog să mă urmaţi.

Vizitatorul a fost condus în biroul somptuos al *Reichsführer-ului,* unde cei doi s-au salutat conform reglementării din 20 iulie.

— Generalul Dietrich von Choltitz, *Reichsführer!* a raportat *Sturmbannfuhrer-ul.* A venit să-şi prezinte informarea.

— A, da. (Himmler s-a ridicat de pe scaun, primindu-l cu o strângere de mână.) Consideră-te binevenit, generale.

[21] Data la care s-a produs atentatul împotriva lui Hitler. Colonelul conte von Stauffenberg a plasat o bombă ascunsă într-o servietă sub masa de conferinţe a *Führer-ului* (n.tr.).

Sunt încântat să te cunosc. Îmi permiţi să te felicit pentru promovare? De la locotenent-colonel la general, în trei ani! Nu e rău. Nu e rău deloc. Nici chiar ofiţerii noştri SS nu avansează în acest ritm.

Generalul von Choltitz a zâmbit vag, în semn de apreciere a laudei *Reichsführer-ului.* Himmler l-a luat confidenţial de braţ.

— Spune-mi, cum merg treburile la Paris? Reuşeşti să-i ţii în frâu pe francezi?

— Mă descurc, a răspuns, laconic, von Choltitz.

— E o muncă dificilă, a încuviinţat Himmler, pe un ton de încurajare, apoi a arătat cu degetul spre crucea pe care von Choltitz o purta la gât. O amintire de la Rotterdam, am ghicit?

— O amintire de la Rotterdam.. Da.

Himmler a râs.

— 18 mai 1940.

— Aveţi o memorie remarcabilă, *Reichsführer.*

— Ai dreptate. Este necesară când ai un post ca al meu.

Himmler s-a îndreptat spre birou, care era plin cu mormane de hârtii, dosare şi cutii cu fişe.

— După cum vezi, nu duc lipsă de exerciţiu mintal. Munca se îngrămădeşte în fiecare zi. Se întâmplă acelaşi lucru de când am început să mă ocup de problemele care ţin de Interne. Suntem înconjuraţi de duşmani şi trădători. Ce zici de asta?

I-a întins un document, pe care von Choltitz l-a primit calm şi l-a citit fără să arate niciun fel de emoţie.

„În numele poporului german, doamna Elffiede Scholtz, născută Remarque, este acuzată de următoarele:

A răspândit idei defetiste pe o perioadă de luni de zile, cerând îndepărtarea *Führer-ului,* declarând că soldaţii noştri nu mai sunt decât carne de tun etc... A făcut propagandă fanatică împotriva celui de-al III-lea Reich. Persoana care a denunţat-o, şi care este de fapt fosta ei proprietăreasă, adaugă informaţia că doamna Scholtz n-a crezut niciodată în victoria finală şi a spus acest lucru în multe împrejurări.

Doamna Scholtz se spune că a fost mult influenţată de cartea fratelui ei, Erich Maria Remarque, «Nimic nou pe frontul de vest», lucru care nu poate fi invocat ca scuză, deoarece, după declaraţia acuzatei, nu şi-a văzut fratele de treisprezece ani.“

Generalul von Choltitz a înapoiat documentul, fără să facă vreun comentariu. Himmler l-a aruncat furios pe birou.

— Moartea e o pedeapsă prea blândă pentru astfel de indivizi!

Căuta prin hârtii un alt exemplu pe care să-l arate generalului, când privirea i-a fost atrasă de un document marcat *Strict-secret,* pe care l-a luat şi l-a parcurs încruntându-şi sprâncenele. Era o listă detaliată, un fel de inventar, cu toate ceasurile, stilourile, ochelarii, inelele, cronometrele care fuseseră colectate în lagărele de exterminare. Himmler şi-a dres glasul, a împăturit cu grijă documentul în trei şi l-a ascuns într-un sertar. Era o informare pe care nu dorea să o arate lui von Choltitz, indiferent de cât de rapidă fusese avansarea lui.

— Generale, spuse Himmler cu gravitate, după cum ţi s-a spus deja la Wolfsschanze, *Führer-ul* doreşte ca Parisul să fie ras de pe faţa pământului. Te-am chemat aici ca să te întreb de ce nu ai executat încă ordinul… Agenţii mei îmi spun că viaţa îşi urmează cursul normal la Paris, cu excepţia a două, trei mici episoade – pot să le spun astfel? – datorate aşa-zisei Mişcări de Rezistenţă.

Von Choltitz a ridicat din umeri, aproape imperceptibil.

— *Reichsführer*, nu am nici arme şi nici oameni suficienţi. Tunurile grele nu au sosit şi nu ştie nimeni unde sunt… Şi, în plus, n-am primit încă unităţile noi care mi-au fost promise.

— O să ai tot ce-ţi trebuie, declară Himmler cu emfază. Sunt pe cale să reconstitui două regimente înarmate cu rachete *Thor* şi *Gamma* şi s-a dat deja un ordin lui Model să-ţi trimită un regiment disciplinar de blindate – al 27-lea Panzer – încadrat cu cei mai duri combatanţi! Vor face tot ce vrei şi vor merge oriunde doreşti… Mă bizui pe

dumneata, Choltitz, sută la sută, şi sunt puţini ofiţerii cărora le-aş putea spune acest lucru. Sper să te văd curând în uniformă de *Obergruppenführer!*

La masă, în seara aceea, von Choltitz s-a găsit plasat la dreapta lui Himmler: superba argintărie provenea de la Curtea Regală a României, dar, comparativ cu ea, meniul era spartan şi feţele ofiţerilor trădau clar că se gândeau la acest lucru. Himmler însuşi hotăra care dintre oaspeţi va primi o a doua porţie de cartofi fierţi, gulii sau morcovi. Un general de cavalerie, gras, care căpătase numai o porţie anemică de napi fierţi, fusese auzit exprimându-şi regretele de a fi obligat să renunţe la plăcerea propriei popote în favoarea „cinstei“ de care n-avea nevoie. Un maior şi-a scos trabucul din buzunar şi îl ţinea cu patimă sub nări, dar o privire tăioasă din partea gazdei l-a determinat imediat să-l pună la loc. Himmler ura tutunul. Cafeaua (surogat) a fost servită în camera de alături. Câte o ceaşcă pentru fiecare şi numai privilegiatul avea dreptul şi la un pahar de coniac. După ce s-au sculat de la masă, *Reichsführer-ul* a făcut semn că doreşte să schimbe câteva cuvinte cu un general căruia i se dăduse ordinul să se ocupe de mişcarea subversivă din Iugoslavia.

— *Oberführer* Strauch, înţeleg că de curând ai acordat o suspendare de pedeapsă unui grup de muncitori din rezistenţa inamică. Şi asta pentru a doua oară de când ai fost numit în acest post. Este a doua slăbiciune nejustificată din partea ta. Pot să aflu şi eu care-i explicaţia?...

— *Reichsführer,* grupul la care vă referiţi era format din şase femei şi doi băieţi în vârstă de doisprezece ani.

— Dragul meu Strauch, m-ai lăsat complet fără grai. Nu sunt femeile şi băieţii capabili să execute acte de sabotaj la fel ca şi bărbaţii? În special când ştiu că sunt obligaţi să reuşească. Trebuie să scapi de această sensibilitate! Nu-mi pasă cine sunt – bărbaţi, femei sau copii, călugăriţe, preoţi sau sugari – dacă îndrăznesc să ridice numai un deget împotriva noastră, suceşte-le gâturile! Mă înţelegi?

A urmat un moment de pauză.

— Câţi prizonieri ai în Belgrad? a întrebat brusc Himmler.

Nenorocitul de Strauch îşi privea vârful cizmelor.

— Două mii nouă sute, *Reichsführer.*

— Eşti informat greşit, a spus sec Himmler. S-ar părea că ştiu mai multe despre problemele tale decât ştii tu... Sunt exact trei mii două sute optsprezece prizonieri în Belgrad. Tribunalele tale rezolvă numai cincizeci de cazuri pe zi. Va trebui să dublezi numărul, cel puţin.

Staruch a deschis gura să protesteze, dar Himmler l-a întrerupt:

— Dacă îţi lipsesc judecătorii, recrutează mai mulţi. Ia-i cu forţa de pe stradă, dacă e necesar... Nu trebuie să aibă nicio calificare, pentru Dumnezeu! Aminteşte-ţi, dragul meu Strauch, că e necesară o anumită asprime, dacă vrem să câştigăm acest război. Şi îl vom câştiga, fără îndoială Chiar şi existenţa noastră este în joc. Aliaţii n-au să ne cruţe şi nu fac niciun secret din acest lucru. Aminteşte-ţi aceste vorbe, în viitor, când vei simţi tentaţia să fii sentimental cu femeile şi copiii.

Când Himmler şi von Choltitz s-au întors, mai târziu, în sala vastă de conferinţe, un ofiţer de serviciu s-a prezentat cu o hartă mare a Parisului, pe care a întins-o pe masă. Cei doi oameni s-au aplecat asupra ei.

— După părerea experţilor mei, a spus Himmler, oraşul întreg ar putea fi paralizat prin distrugerea podurilor. Am reuşit să punem mâna pe un raport vechi, în care sunt indicate nişte depozite de explozive, demult uitate. Am descoperit unul sau două dintre ele, care desigur vor avea importanţă, dar pentru început trebuie să facem tot ce este esenţial ca să distrugem Mişcarea de Rezistenţă... Esenţial, ai auzit? După evrei, poporul francez este cel mai mare inamic al nostru. Şi a fost aşa de secole.

Himmler şi-a schimbat poziţia şi, stând drept, lângă masă, îl privea pe von Choltitz.

— Noi ştim că în Paris sunt două organizaţii ale Rezistenţei. Una comunistă, condusă de un visător, care se împopoţonează cu uniformă şi barete ale unor decoraţii la

care nu are niciun drept. Oamenii mei s-au ciocnit cu el de câteva ori. Apropo, comuniştii sunt mult mai periculoşi decât ceilalţi din Rezistenţă. Cealaltă organizaţie e sub comanda unui grup de intelectuali, care pretind că lucrează pentru De Gaulle. Scopul nostru este să instigăm aceste două grupuri unul împotriva celuilalt, să-i lăsăm să se distrugă şi să scăpăm de grija de a o face noi. M-ai înţeles?

— Desigur...

— Bine... De fapt, comuniştii sunt deja la jumătate din drum. Ei nu pot suporta intelectualii şi nu va trece mult timp până se vor hotărî să facă treaba asta în locul nostru. O să-i folosim atâta timp cât ne sunt necesari, apoi îi lichidăm.

— Ce unităţi o să am la dispoziţie? a întrebat, cam nepoliticos, von Choltitz.

Himmler l-a privit lung.

— A, da... unităţile dumitale... O să-ţi dau Divizia a 19-a SS Tancuri, „Letland“, şi Divizia a 20-a SS Tancuri, „Estland“. Pentru moment, ambele se află în Danemarca. În afară de acestea, o să mai dispui de două regimente de Feldgendarmerie din Polonia şi de Divizia a 35-a SS Polizei-Grenadier. Experţii mei au calculat că ţi-ar fi necesare aproximativ douăsprezece zile să minezi oraşul. Pentru munca asta, o să-ţi dau ingineri din Divizia a 912-a Geniu şi din Regimentul al 27-lea „Panzer“ ZBV. Cum ţi se pare?

— Foarte bine, *Reichsführer*... Cu condiţia ca ei să sosească. Dacă nu, regret, dar sarcina mea va fi imposibilă.

— Generale von Choltitz, nu-mi vorbi despre lucruri imposibile. De două ori în acest război ai făcut lucruri imposibile, la Rotterdam şi la Sevastopol. Ce-ai făcut o dată, înainte, poţi să mai faci. Aminteşte-ţi că mă bizui pe dumneata sută la sută.

Von Choltitz s-a întors dezgustat şi a înghiţit discret un sedativ. Faptele lui glorioase anterioare îi atârnau de gât ca pietrele de moară. Prevedea că, ori de câte ori vor avea nevoie de „un dur“, el va fi acela, pe principiul că a fost odată un vrăjitor şi că, dacă făcuse odată minuni, va putea

să le repete ori de câte ori va fi nevoie.

În mai 1940, locotenent-colonelul von Choltitz comanda cel de-al treilea batalion din Regimentul al 16-lea Infanterie, în spatele ţărmului neted al Olandei. Preluase şi comanda unor unităţi din Divizia „Luftland“, cu avioanele sale de transport JU-52, şi începuse lupta în regiunea Woolhaven-Rotterdam. Drumurile şi podurile feroviare care făceau legătura cu Rotterdam au fost luate imediat, deşi preţul a fost foarte mare: pentru fiecare metru câştigat, s-a vărsat un râu de sânge. Şaizeci şi şapte la sută dintre ofiţeri au fost pierduţi. După cinci zile de lupte grele, când s-a ajuns la final, şaptezeci şi cinci la sută din divizie căzuse. Olandezii au avut probabil pierderi similare sau chiar mai mari, dar generalul Lehmann a refuzat cu încăpăţânare să capituleze. I-au fost acordate trei zile pentru o capitulare necondiţionată şi, la capătul acestui interval de timp, când nu s-a primit răspuns la mesaj, von Choltitz a ştiut că singura cale rămasă deschisă era bombardarea Rotterdamului.

Două mii patru sute de bombe explozive şi incendiare au fost lansate asupra oraşului. Treizeci de mii de civili şi-au pierdut viaţa. Când bombardamentul s-a terminat, era exact ora cincisprezece şi cinci minute; din ruine şi flăcări, soldaţi olandezi – câţi mai rămăseseră – atacau, eroic şi nebuneşte, la baionetă, ca să se răzbune pe duşmanul care le distrusese oraşul. A fost o rezistenţă glorioasă şi neaşteptată, nu numai din partea unui om, ci a sute de oameni.

Nemţii au fost luaţi prin surprindere. Un tânăr locotenent olandez, rănit mortal, a reuşit să nimicească un grup întreg în luptă, înainte ca el însuşi să se fi prăbuşit şi să fi murit. Un băieţandru recrut, de aproximativ optsprezece ani, alerga cu un aruncător de flăcări, stârnind panică între soldaţii cu o experienţă de cel puţin zece ori mai mare decât a lui.

Din străzile minate au apărut câteva tancuri olandeze vetuste, dar conduse de echipaje care nu cunoşteau frica.

Nemţii şovăiau şi se retrăgeau, şi atunci a fost momentul în care locotenent-colonelul von Choltitz, cu toate că pierduse în luptă toţi ofiţerii şi jumătate din soldaţi, a fost văzut aruncându-se în mijlocul haosului, hotărât să redea trupelor curajul, care începuse să se ofilească. Oameni gata de fugă erau împinşi înapoi în luptă. Alţii îşi recăpătau încrederea doar la vederea unui ofiţer. Cu propriile mâini, von Choltitz a ajutat la instalarea unei mitraliere şi a rămas acolo până când a văzut că este corect mânuită, alergând apoi să dea ajutor în alt punct fierbinte. A înaintat metru cu metru, trăgându-i pe ostaşi după sine. A fost văzut distrugând un cuib inamic de mitraliere cu o ploaie de grenade şi, atâta timp cât el era acolo, oamenii se simţeau incapabili să se retragă sau să fugă.

Exact la două ore după sfârşitul bombardamentului, generalul Lehmann a capitulat „pentru a evita mai departe o pierdere excesivă de vieţi omeneşti“. La ora şaptesprezece, s-a difuzat prin radio ordinul de încetare a focului şi, chiar în acel moment, colonelul olandez Scharoo s-a prezentat locotenent-colonelului von Choltitz la cartierul general temporar din Willemsbrucke. Von Choltitz a fost glacial şi distant. Când, după cinci minute de conversaţie, colonelul Scharoo i-a întins mâna, neamţul a refuzat să i-o strângă. În opinia sa, un ofiţer care a capitulat nu mai merita să fie tratat ca ofiţer.

În fruntea trupelor sale triumfătoare, von Choltitz a intrat în Rotterdam şi a primit din partea oraşului capitularea necondiţionată. A fost primul guvernator german al Rotterdamului şi s-a purtat ca un conducător foarte sever. La 18 mai 1940, a primit „Crucea de Fier“ din mâinile *Führer-ului,* personal.

Alte misiuni urgente îl aşteptau pe acest ofiţer plin de ardoare războinică şi le-a acceptat pe toate, în felul lui rece şi imperturbabil, în fruntea Diviziei a 2-a Infanterie, în care se afla şi vechiul lui regiment din Oldenburg, a pornit atacul asupra Crimeei şi nu a putut fi oprit decât de tunurile formidabile de la Sevastopol. Cunoscându-şi omul, Hitler i-a

pus la dispoziţie cele mai cumplite mijloace de distrugere: mortierul de 60 cm *Thor,* care cântărea peste o sută douăzeci de tone, *Gamma,* de 43 cm, cântărind o sută patruzeci de tone, şi o baterie completă de 80 cm, fiecare tun având cincizeci şi cinci de aruncătoare de mine DO. Chiar înainte de a începe lupta, Hitler mutase unul dintre steagurile mici şi roşii pe harta din biroul său, vrând să demonstreze întregii lumi că von Choltitz aproape cucerise ceea ce era cunoscută atunci drept cea mai puternică fortăreaţă din lume. Von Choltitz a cucerit-o la momentul potrivit. Atât oraşul, cât şi fortăreaţa au căzut după un bombardament care, în mod sigur, nu avea egal în istoria războaielor. Opt sute de mii de obuze gigantice pulverizaseră oraşul.

Von Choltitz a primit mulţumirile *Führer-ului* şi radioul german i-a trâmbiţat numele zi şi noapte, ca să fie auzit de întregul univers. Himmler i-a oferit un grad important în SS, dar von Choltitz era prusac şi a preferat armata. Himmler şi-a ascuns mânia în spatele unui zâmbet fermecător de regret, şi von Choltitz a ţâşnit, ca o cometă, pe firmamentul gloriei, depăşindu-l chiar pe Rommel.

Himmler a întors spatele atât hărţii Parisului, cât şi musafirului său, generalul von Choltitz. Spre deosebire de vizitatorul lui, el nu era înarmat, dar nu avea temeri că generalul ar înnebuni subit şi ar atenta la viaţa lui.

Himmler a desfăcut o sticlă de coniac şi acum stătea calm, cu paharul sub nări, savurând buchetul licorii.

Hârtiile care aprobau promovarea generalului la gradul de *Obergruppenführer* der Waffen SS[22] se aflau deja închise într-un sertar al biroului său.

Aceasta trebuia să fie recompensa după anihilarea totală a Parisului, şi de data asta nu mai putea să refuze elegant, preferând armata.

— Von Choltitz, a spus Himmler, întorcându-se încet spre el, sper că nu ai îndoieli aspra victoriei noastre finale? Te

[22] SS-ul avea grade diferite de cele din Wehrmacht. *Obergruppenführer* corespundea celui de general de Corp de Armată (n.tr.).

asigur că, în acest caz, ele sunt absolut nemotivate. Avem nevoie de încă doi ani. Să rezistăm tot acest timp – îţi dai seama la fel ca şi mine că suntem capabili de asta – şi îţi jur că victoria va fi a noastră. Acest ultim efort al Aliaţilor, această invazie din Normandia este ultima zvâcnire a unui muribund. Crede-mă, Choltitz, au stors până şi cele din urmă rezerve pe care le mai aveau. Trebuie să rezistăm şi, pur şi simplu, nu le va mai rămâne decât retragerea. Şi-au epuizat toate resursele, mizează totul pe speranţa că noi vom ceda – desigur că nu vom face acest lucru. Dar în acest timp, generale, cât noi vom rămâne pe poziţii, trebuie să fim duri, trebuie să fim brutali. Trebuie să fim inumani, dacă e necesar... Distrugerea Parisului va fi dovada puterii noastre şi o lovitură psihologică, din care inamicul nu-şi va reveni niciodată... Mă urmăreşti?

Generalul von Choltitz a respirat adânc înainte de a răspunde:

— *Reichsführer,* permiteţi-mi să accentuez că Parisul nu este Rotterdam... Parisul nu este Sevastopol. Dacă îl distrugem, va fi o explozie de indignare mondială – şi Dumnezeu să fie cu noi dacă pierdem războiul!

Un zâmbet satanic a apărut pe faţa lui Himmler.

— Nero cânta la scripcă în timp ce Roma ardea. Şi lumea încă mai vorbeşte despre acest lucru. Într-o zi, dragul meu general, lumea va vorbi despre noi doi. Şi după o mie de ani ne vor mai pomeni. O să fim mai ceva decât Cezar şi decât Atilla al hunilor! Şi dacă, cu totul contrar aşteptărilor mele, vom pierde bătălia, cel puţin o s-o pierdem într-o aureolă de glorie. (Şi-a dat capul pe spate şi a scos un hohot de râs, o răbufnire plină de încântare.) Vor dârdâi, în nădragii lor, bărbaţii numai la auzul numelor noastre! Himmler şi Choltitz! Vor plânge copiii, vor ţipa femeile, şi cei mai puternici oameni vor păli!

Himmler urla descriind minunile de vitejie care vor uimi posteritatea. Von Choltitz a luat un alt calmant şi l-a întrerupt pe Himmler, riscând o punere la punct:

— Ce se va întâmpla dacă diviziile blindate ale lui Patton

vor ajunge la Paris înainte ca eu să pot executa ordinul?

— A, te gândeşti la familia dumitale? Mi-am dat seama că ceva te frământă!

Himmler a întins cordial mâna şi a strâns cu putere cotul lui von Choltitz.

— Nu trebuie să te temi pentru siguranţa familiei, garantez eu, personal, pentru ea. Ţine legătura cu Model şi Hausser. Nu te preocupa de von Rundstedt. Nu mai e decât un hodorog în cizme. În cel priveşte pe Speidel, el e deja cu un picior în Gemersheim[23].

— Gemersheim? Generalul Speidel? Exclamă, uluit, von Choltitz, dar Himmler i-a răspuns cu un zâmbet tainic:

— Agenţii mei sunt la curent, te asigur... O să lovim când totul va fi pregătit cum se cuvine.

Gânditor, von Choltitz a scos o ţigară şi a aprins-o: fumul nesuferit plutea în rotocoale spre faţa lui Himmler.

— Vă puteţi bizui pe mine, a spus von Choltitz. Distrugerea Parisului va fi ordonată imediat ce voi avea trupele şi armamentul care mi-au fost promise, dar pentru moment n-am oameni nici chiar să apăr hotelul „Meurice“[24]...

— Mi s-a spus că aş putea avea un regiment de tancuri grele. Din păcate, ei nu mai au tancuri nici cât are în dotare o companie. Numărul lor exact este de şapte *Panther,* toate într-o stare jalnică, şi două *Tiger.* În afară de asta, stocul lor de muniţii ajunge numai pentru douăzeci de minute de luptă. Echipajele tancurilor se plimbă acum la ţară, cu puşca pe umăr. Nu doresc să sfârşesc la Gemersheim sau să fiu spânzurat la Plötenzee, ca un criminal de rând, înţelegeţi, *Reichsführer,* dar, dacă nu primesc trupele necesare şi armamentul, nu garantez că voi fi capabil să îndeplinesc ordinele în condiţii cât de cât satisfăcătoare.

Himmler a aprobat cu gravitate, ţinând o mână în dreptul gurii pentru a se apăra de fumul ţigării.

— O să ai tot ce-ţi trebuie, a spus el. Acum, hai să ne

[23] Închisoare militară din Koblenz (n.a.).

[24] Sediul Comandamentului german din Paris (n.tr).

întoarcem la hartă şi să vedem în amănunt ce urmează să fie distrus.

Pretutindeni în cel de-al III-lea Reich, telefoanele se porniră să sune. În Jutlanda, unde era staţionată Divizia a 19-a SS Panzergrenadier, numită „Letland“, se ordonase adunarea. Sute de vehicule părăseau baza militară de la Boris. La Flensborg şi la Neumunster au fost grupate şase sute de vehicule blindate de categorii diferite. Geniştii au muncit toată noaptea pentru refacerea drumurilor. Nu fusese încă dat semnalul de plecare pentru diviziile blindate şi rezultatul era o încurcătură monstruoasă de circulaţie; Jutlanda devenise, dintr-o tabără militară enormă, un carambolaj uriaş. În mijlocul haosului, Divizia a 20-a SS Panzergrenadier, „Estland“, căreia tocmai i se ordonase direcţia Jutlanda, a primit dispoziţia să se întoarcă, din care pricină, comandantul ei, *Obergruppenführer-ul* Wengler, a făcut atac de inimă. Oamenii lui îi urmăreau cu încântare gesticulaţia furibundă şi aşteptau cu nerăbdare înjurăturile care, cu siguranţă, trebuiau să urmeze.

— Care e cretinul care a gândit că aşa ceva e posibil? Cum dracu’ se presupune că aş putea întoarce pe drumurile astea aşa de nenorocite!

— Nu ştiu cum, dar ştiu cine, a răspuns ofiţerul de legătură, stând amuzat pe motocicletă, cu picături de ploaie prelinse pe mantaua lui din piele neagră. Cretinul tău nu e altul decât *Reichsführer-ul* în persoană.

Wengler a scuipat şi a înjurat, şi iarăşi a scuipat, în timp ce ofiţerul de legătură se întorcea uruind şleaul desfundat, împroşcând în jur cu stropi negri.

— Bine! Ordin către toţi ofiţerii comandanţi: înapoi în direcţia Neumunster! Destinaţia exactă nu este încă cunoscută. Şi să nu dea dracu’ să aveţi nevoie de toată ziua pentru asta.

Ofiţerii s-au răspândit în toate direcţiile, strigând ordinul.

Wengler supraveghea morocănos felul în care acesta era executat. Era unul dintre cei mai duri comandanţi de

blindate. Detesta viaţa de garnizoană, nu iubea decât lupta. Vehiculele intrau orbeşte unele în altele, în şanţuri, în pomi, în garduri. Peste tot se ţipa şi se înjura. Cineva rostise cuvântul „sabotaj“ şi ideea s-a fixat puternic în capetele majorităţii oamenilor ca un fapt dovedit.

Încet, foarte încet şi foarte nesigur, imensa coloană se porni înainte, spre sud. Primele vehicule ajunseră la încrucişarea drumurilor Handerslev-Tender, când situaţia se încurcă şi mai rău.

Un *Oberstabszahlmeister* inocent s-a apropiat cu coloana de muniţii destinate bateriilor grele de coastă. Camionul lui nimereşte între două tancuri, scapă ca prin minune, dar, într-un scrâşnet infernal de şenile, cei doi mastodonţi se ciocnesc între ei, blocând complet drumul. Strigătele de „sabotaj“, care nu dispăruseră complet niciodată, au fost reluate şi au atins apogeul, încât nenorocitul de *Oberstabszahlmeister* a fost smuls din maşină, proptit de un pom şi împuşcat pe loc. Era clar că nenorocitul greşise drumul, dar, dacă a fost aşa, şi-a plătit scump eroarea. Coloana cu muniţii nu a mai ajuns la bateriile de coastă. A fost trimisă, în schimb, diviziei de infanterie care era ţinută în rezervă la Fiona şi, câteva săptămâni mai târziu, spre consternarea generală, s-a descoperit că proiectilele de 21 cm nu pot fi potrivite în niciun fel tunurilor de câmp de 10,5 cm. Şi, invers, bateriile de artilerie de pe falezele de coastă s-au amuzat teribil când s-au pomenit cu proiectile de 105 mm pentru obuzierele lor de 210 mm.

— Sabotaj! urla un ofiţer de stat-major.

— Iarăşi blestemaţii ăştia din Rezistenţă! ţipă un colonel, în pragul apoplexiei.

Aşa stând lucrurile, câţiva nenorociţi de ostatici au fost împuşcaţi. Firesc, cineva trebuia să plătească oalele sparte!

Era în zori, când primele vehicule din capul coloanei Diviziei a 20-a Blindate au intrat în Neumunster. Abia atunci au aflat că destinaţia lor era Parisul şi că erau aşteptaţi de urgenţă. A fost o surpriză ca, ajungând la Neumunster, să descopere că singura posibilitate de transport care îi

aştepta era o duzină de vagoane franceze de marfa din timpul venerabil al culegerii strugurilor. Drumurile erau blocate pe distanţă de kilometri de Divizia a 19-a Tancuri, aflată şi ea în drum spre Neumunster. Iar Divizia a 233-a venea acum în marş forţat dinspre est. Fiecare drum al Jutlandei era înfundat până la refuz, soldaţi şi maşini blindate. Totul era legat de Neumunster; totul era necesar la Paris, şi numai o duzină de vagoane franceze de marfă ca să-i ia.

— Sabotaj! au urlat cei trimişi de *Reichsführer* să îndeplinească misiunea.

Au fost executaţi mai mulţi ostatici. Oficialii responsabili cu conducerea gării din Neumunster au fost şi ei împuşcaţi. Două divizii de blindate, paisprezece mii de vehicule şi efectivul lor complet au pornit din Jutlanda cu douăsprezece marfare franceze.

De trei săptămâni, un băiat de doisprezece ani, condamnat la moarte, era deţinut în închisoarea de la Fresnes, în aşteptarea execuţiei. Crima pentru care fusese închis putea fi considerată nu mai mult decât un act de entuziasm copilăresc. Dar putea fi şi un act de rezistenţă împotriva duşmanului. Fireşte că nemţii au preferat să creadă în cea de-a doua posibilitate. Băiatul furase un revolver de la un soldat german la colţul Bulevardului Saint-Michel cu Place de la Sorbonne şi pentru acest lucru trebuia să moară.

Mama, înnebunită, încercase tot ce era posibil ca să fie anulată sentinţa şi, în final, ajunsese în audienţă la autoritatea supremă: generalul von Choltitz. Şeful său de cabinet, pe nume Schwnaz, i-a expus cazul. Nu a obţinut un succes mai mare decât s-ar fi aşteptat.

— De ce vii la mine cu aceste banalităţi?! a strigat cuceritorul Rotterdamului şi al Sevastopolului, aruncând supărat documentele peste birou. Sunt organe speciale pentru acest gen de probleme: foloseşte-le! Dacă băiatul a fost condamnat la moarte, probabil că a existat o foarte bună motivaţie. Şi, oricum, am probleme de departe mai presante pe care trebuie să le rezolv. Ia-le înapoi şi nu-mi irosi timpul.

Nu mai era nimeni căruia femeia să-i poată cere ajutor şi, în ziua următoare, un copil de doisprezece ani a murit în faţa unui pluton de execuţie, la Vincennes. De ce ar fi fost impresionat un om de talia generalului von Choltitz de soarta unui copil? Care general devine celebru pentru că a salvat viaţa unui puştan? În schimb, posteritatea îl va consacra ca mântuitor al unuia dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii...

AR PUTEA FI SALVAT PARISUL?

Generalul von Choltitz s-a întors la Paris. Oraşul era sobru

şi mohorât; sub calmul aparent, o ameninţare ascunsă plutea în aer. Numărul dezertărilor din armata germană atinsese proporţii catastrofale. Ca atare, numărul represaliilor sporise. Într-o singură seară, peste patruzeci de oameni suspectaţi de activitate în Rezistenţă au fost duşi în faţa plutonului de execuţie. Primii care au murit au fost comuniştii.

Într-o dimineaţă, în zori, doi ofiţeri de front s-au prezentat lui von Choltitz. Unul era general-maior şi purta un bandaj pe unul din ochi şi uniforma neagră a tanchiştilor; celălalt era un tânăr căpitan din trupele de geniu, expert în plasarea minelor. Îndată după ce au intrat în biroul generalului, pe uşă a fost agăţată o inscripţie uşor vizibilă: „Intrarea strict-interzisă.“ În spatele uşii, se decidea viitorul Parisului.

Simultan cu această conferinţă secretă, o alta, chiar mai secretă, avea loc într-un apartament din Bulevardul Victor Hugo la care participau un anume *Hauptmann* Bauer, un ofiţer din serviciul amiralului Canaris, şi un diplomat, care folosea pseudonimul „Farin“. *Hauptmann* Bauer relata cu seriozitate diplomatului evenimentele, aşa cum le văzuse el, şi diplomatul asculta la fel de serios.

— Domnule Farin, a declarat ofiţerul, vorbind şoptit şi foarte repede, tot oraşul ăsta e pe cale să devină scrum şi fum. Totul se va prăbuşi în ruine dacă nu se întâmplă ceva care să prevină evenimentele. Este absolut necesar să vă duceţi să-l vedeţi pe von Choltitz, până nu va fi prea târziu.

Diplomatul şi-a şters de pe frunte câteva broboane de transpiraţie, iar înainte de a răspunde a dat pe gât două pahare de coniac.

— Cine este acest general von Choltitz? De unde a venit? De ce nu am auzit niciodată de el?

— Aţi auzit de el – probabil că nu vă amintiţi numele. Aţi auzit de Rotterdam, bănuiesc? Aţi auzit de Sevastopol? Ei – a dat din cap cu severitate *Hauptmann* Bauer acesta este generalul von Choltitz!

— Vrei să spui…

— Vreau să spun că acest om şi-a dat doctoratul în arta distrugerii. Din ce alt motiv presupuneţi că l-au ales pentru această muncă? Aparţine aceleiaşi şcoli ca şi mareşalul Model: supunerea oarbă, indiferent de împrejurări. Dă-i un topor şi spune-i să-şi taie mâna dreaptă şi o s-o facă cu condiţia ca gradul tău să fie mai mare decât al lui.

Diplomatul şi-a dres vocea înainte de a răspunde.

— Ce-au avut de spus despre acest lucru în Bendlerstrasse?[25]

— Nimic, în general.

— Atunci, de ce… de ce suntem noi… de ce sunteţi…

Ochii ofiţerului de contrainformaţii scânteiau sub ochelarii fumurii.

— Singurul motiv pentru care ei nu vorbesc este că acei puţini care au mai rămas sunt îngrozitori de speriaţi ca să mai deschidă gura! Ceilalţi s-au dus…

— S-au dus? Unde?

— În acelaşi loc în care o să merg şi eu, şi dumneavoastră, dacă nu suntem prevăzători, la Plötenzee.

Diplomatul a rămas cu gura căscată.

— Spânzuraţi? a spus el, răguşit.

— Bineînţeles, spânzuraţi! Acum, ascultaţi-mă, domnule Farin, şi spuneţi-mi ce părere aveţi în legătură cu acest fapt; un nou regiment de tancuri a sosit la Paris. Sunt staţionaţi în cazarma „Prince Eugène“ şi la Versailles. Ofiţerul comandant este exact tipul de om cu care trebuie să tratăm: un general-maior, de două ori retrogradat, comandând cea mai redutabilă unitate de tancuri din lume. Şi nu fac această afirmaţie cu uşurinţă. Vă pot spune că, dacă un singur cuvânt ar ajunge la urechile celor de la Berlin, în sensul că ei au fost implicaţi, amiralul Canaris ar dispărea aşa de repede, încât nu aţi putea vedea nici măcar norul de praf lăsat în urmă.

— Deci, ce sugerezi? a întrebat diplomatul cu nervozitate. Ce aş putea face? Şi, oricum, de ce au fost

[25] Sediul Abwehr-ului – Serviciul de spionaj şi contraspionaj al armatei (n.tr.).

aduşi aici?

Bauer a ridicat din umeri.

— Poate fi ceva mai distructiv decât un tanc? În special un tanc din Regimentul al 27-lea ZBV... Daţi-mi voie să vă spun ceva despre ei. Regimentul este format din şase batalioane, sub comanda generalului-maior Mercedes. El însuşi, după cum v-am mai spus, a fost degradat de două ori în timpul carierei lui militare. Oamenii aflaţi sub comanda lui au făcut puşcărie, o dată sau de câteva ori, în timpul armatei. Viol, tâlhărie, omoruri, perversităţi sexuale – numiţi orice altă porcărie, ei au făcut-o... Ei sunt, exprimându-mă moderat, o bandă de brute total nedisciplinate... Vă imaginaţi ce s-ar întâmpla dacă ar fi lăsaţi liberi pe străzile Parisului?

— Da.

— Un val de masacre.

— Da.

Farin s-a dus spre fereastră cu un alt pahar cu coniac în mână. A stat un timp privind tăcut, jos, în stradă.

— O baie de sânge, a spus, în sfârşit. Ai dreptate, desigur, trebuie făcut ceva ca să prevenim măcelul.

— Mă bucur că aveţi aceeaşi părere.

— Ce-ar fi – Farin a ezitat – ce-ar fi dacă am ridica baricade? Priveşte acolo, *Hauptmann* Bauer.

I-a arătat, pe fereastră, un sergent de poliţie care patrula pe stradă. Apărarea Parisului – de ce nu? Poliţia ajutată de oamenii din Rezistenţă...

— Sunt sigur că s-ar putea, domnule Farin. Dar, în acelaşi timp, mă tem că, în felul acesta, vom face tocmai jocul lui Hitler. Se întâmplă să ştiu că un batalion din brigada lui Dirlewanger[26] se îndreaptă, chiar în acest moment, spre Paris. Fiecare om al acestei unităţi este un criminal căruia i s-a suspendat pedeapsa – suspendare nu pentru că i s-a considerat cazul într-o nouă lumină, ci pentru că *Führer-ul* a hotărât brusc că şi criminalii ar putea fi folositori. Deţin informaţii că au fost trimişi special ca să provoace acţiuni

[26] General SS, comandantul unei redutabile brigăzi de şoc (n.tr.).

de tipul celor pe care le-aţi menţionat. (Bauer şi-a clătinat capul cu regret.) Poliţia şi rezistenţa... este o idee ispititoare, dar cât timp vor putea ţine piept forţele germane? Şi cât de mare ar fi rezistenţa pe care ei ar putea-o opune? Insuficientă, mă tem. Insuficientă.

— Atunci, ce propui, *Hauptmann*?

— După părerea mea, ne-au rămas deschise numai două căi de acţiune: să întârziem cât mai mult oamenii şi vehiculele pe care le aşteaptă von Choltitz sau să obţinem înaintarea diviziilor blindate americane spre Paris cât mai repede posibil.

Farin chibzuia asupra posibilităţilor de a pune în practică aceste deziderate.

— Acum aş fi vrut să fiu la Londra!

— Vă cred, a fost de acord Bauer, zâmbind uşor; Parisul de azi nu e cel mai confortabil loc de pe pământ, nu-i aşa? Nici Germania nu e un pat de trandafiri. Amiralul şi-a ars deja toate hârtiile. Ştiţi cine a fost numit *Oberbefehlshaber* pentru Vest? *Generalfeldmarschall* Walter Model. Nimeni altul. E omul care poate să adulmece trădarea de la sute de kilometri distanţă; cred că nici măcar Hitler nu este prea subtil pentru amicul nostru.

— Omul este o brută necivilizată, spuse Farin, foarte convingător. Ai auzit povestea despre şampania lui Rundstedt? Spionii lui Model au descoperit că el avea în pivniţă şaizeci de lăzi cu această băutură. Cinci minute mai târziu – cinci minute, ţine minte! – toată cantitatea a fost vărsată. Ce risipă! Şi cât de inutilă!

— Se spune că doarme cu o ediţie de lux a volumului *„Mein Kampf“*[27] sub pernă. Sunt convins de asta. El şi von Choltitz nu mai sunt oameni, sunt roboţi militari.

Cei doi conspiratori au mai stat un timp de vorbă, după care diplomatul şi-a terminat coniacul, şi-a luat haina şi servieta, arătându-se ceva mai hotărât.

— Să vedem ce se poate face. Parisul trebuie salvat cu

[27] „Lupta mea“ – lucrare în care Hitler îşi expune doctrina, devenită un soi de biblie a nazismului (n.tr.).

orice preţ. Am să mă prezint lui von Choltitz în persoană şi să văd ce şanse avem cu el. Ne-ar fi util dacă am găsi ceva împotriva lui, o vină, ceva ce l-ar putea interesa pe prietenul Model.

— Mă îndoiesc. Omul este un model de perfecţiune. Totuşi, vă doresc mult succes. O să ţinem legătura prin reţeaua obişnuită – presupunând că voi mai fi în viaţă ca s-o fac.

— Sunt convins că vei fi.

Farin s-a oprit un timp, ascultând în dreptul uşii, înainte de a o deschide.

— Cred că e mai bine să ne despărţim. Şi pietrele caldarâmului au ochi în zilele astea... La revedere, *Hauptmann.*

— La revedere!

Normandia devenise un al doilea Stalingrad. Cincizeci de mii de oameni au fost luaţi prizonieri: patruzeci de mii şi-au pierdut viaţa. Regimentul al 27-lea Panzer a fost redus la o cincime din capacitatea lui iniţială şi cincimea rămasă a fost trimisă la Paris pentru motive care încă nu fuseseră divulgate.

Cu o satisfacţie, pe care nu-şi dădea osteneala să o ascundă, Generalfeldmarschall *von Rundstedt a raportat că un milion opt sute de mii de militari ai forţelor aliate au debarcat în Normandia şi că în faţa acestui un milion opt sute de mii erau prinşi ca într-o capcană două sute de mii de militari germani. Nicio divizie blindată nu avea mai mult de zece tancuri; multe aveau numai cinci; unele, chiar mai puţin. Situaţia era disperată, ţinuse să sublinieze von Rundstedt în faţa camarazilor săi. Situaţia continua să se deterioreze cu fiecare zi şi, în final, chiar şi bătrânul Rundstedt îşi pierduse răbdarea.*

— Ce câştigaţi sunându-mă de patruzeci de ori pe zi? urla el la telefon. Nu pot să vă spun ce să faceţi! Nu pot să vă scot trupe din joben. Singura conduită înţeleaptă este să capitulaţi, am spus-o de nenumărate ori, dar cretinii de la Berlin nu vor să audă de aşa ceva. Toată banda asta blestemată ar trebui să fie închisă. V-am spus că suntem conduşi de debili mintali în ultimul grad!

A trântit receptorul în furcă. Telefonul a alunecat şi s-a făcut ţăndări pe jos. Von Rundstedt a scos un mârâit furios, şi-a încheiat vestonul şi a părăsit biroul ca o furtună.

Pe acest veston nu se afla prinsă nicio medalie, nu se deosebea de acela al unui soldat obişnuit, deşi era cel mai decorat om din întreaga Germanie.

Trebuie spus că Generalfeldmarschall *von Rundstedt nu-şi purta decoraţiile primite, cu excepţia împrejurărilor speciale, de protocol, când i se ordona să facă acest lucru. Înainte de a părăsi biroul, îşi puse casca de oţel pe cap şi spuse:*

— Îmi iau rămas-bun, domnilor... Mâine, pe vremea asta,

o să aveţi un nou comandant. Presimt că voi fi înlocuit.

CAMERA DE GARDĂ DE LA HOTEL „MEURICE“

Doi civili, îmbrăcaţi cu haine de piele, având pălăriile trase pe ochi, şedeau la o masă din camera de gardă a hotelului „Meurice“. Deşi nu făceau parte din personal, se simţeau aici ca la ei acasă. Tolăniţi pe scaune, cu picioarele pe masă, inspectau cu privirea fiecare colţişor.

— Hei, Heinrich, ştii ceva?

Heinrich îşi schimbă nepăsător poziţia picioarelor şi mormăi plictisit:

— Ce?…

— Mă piş pe locul ăsta. Oraşul ăsta mă plictiseşte.

— Aha…

— Mă plictiseşte de moarte. Ne mergea mai bine la Lemberg. Se mişcau lucrurile în Polonia, nu-i aşa?

— Mda…

— Îţi aminteşti de gagica aia, Tamara, de la Brest-Litovsk? Ce femeie! Comanda un batalion de partizani. Straşnică muiere, nu?… Consider că a fost o ruşine că pentru una ca ea nu s-a găsit altceva mai bun de făcut decât să fie adusă în faţa plutonului de execuţie.

— La Moscova, zise Heinrich, am auzit că unor prizonieri li se aplică un tratament de spălare a creierului. Te transformă în altă persoană şi spun că te-au vindecat. Aşa ceva e mai rău decât împuşcarea.

— Ştii ceva?… Dacă pierdem războiul ăsta blestemat, eu sunt hotărât să trec la bolşevici. M-am gândit foarte bine. Dacă iei în considerare principiile de bază, programul lor politic nu se deosebeşte prea mult de al nostru. Am de gând să devin comunist şi am studiat toate problemele astea. Pot să spun că, dacă intuieşti care e adevărul, ai o şansă în plus să-ţi ţii capul pe umeri. Ştii, când eram la Dirlewanger[28]…

[28] General SS, comandantul unei redutabile brigăzi de şoc (n.tr.).

— Puţin îmi pasă unde erai înainte! Tot ce ştiu e că acum eşti la Paris, aşa că încetează să faci pe boul şi zi mersi…

Heinrich şi-a dat jos picioarele de pe masă şi s-a întors, cu o figură severă, spre plutonierul-major de artilerie care era de gardă.

— *Oberfeldwebel,* cred că îţi dai seama că tot ce se discută aici este strict-secret.

În faţa acestui avertisment, plutonierul-major a ridicat indiferent din umeri. Probabil că nu auzise în viaţa lui de proverbul japonez: „Să nu vezi, să nu auzi, să nu spui nimic“, dar se pare că îşi făcuse un crez din asta datorită instinctului care îi spunea că e mai bine aşa, cel puţin pentru moment. De fapt, spiritul de conservare îi sugerase şi o completare ad-hoc la proverbul cu pricina: „Să nu gândeşti nimic“. Cea mai bună confirmare era chiar în faţa lui: doi tipi scârboşi de la Gestapo abia aşteptau un motiv să se ia de tine, doar aşa, de distracţie, sau pentru că nu le plăcea mutra ta.

Oberfeldwebel-ul se uită la ceas: cu o mare uşurare în suflet, începu să-şi pregătească raportul pentru încheierea serviciului; peste câteva minute, avea să-i sosească schimbul la gardă. Fără voia lui, în timp ce scria mecanic formulele-standard ale raportului, gândurile nu-i dădeau deloc pace. Ce blestem să se fi născut în Germania tocmai la timp pentru a fi înrolat şi trimis pe front! Lui nu-i păsa acum de ce credeau alţii despre viaţă… Ce-i păsa lui de *Lebensraum*[29] şi altele la fel.

Pentru el, nimic nu se compara cu Dortmund, oraşul său natal, şi n-ar fi cerut mai mult de la viaţă decât să revină printre ai săi, acasă. Oraşul său nu-i oferea distracţiile Parisului, dar s-ar fi întors acolo imediat, fără niciun regret. De ce a trebuit să aibă parte de ghinionul ăsta?… Deodată, instinctul l-a avertizat că începuse să gândească prea mult. Disciplina militară înseamnă supunere. E periculos să cugeţi. Nu trebuie să uite acest lucru, tocmai acum când…

[29] Spaţiul vital. Motiv invocat de Hitler pentru ocuparea sau anexarea diverselor teritorii străine (n.tr.).

Deodată, uşa se dădu cu zgomot de perete, făcându-i să tresară speriaţi pe cei trei inşi din cameră. *Oberfeldwebel-ul* şi cei de la Gestapo au holbat ochii la cei doisprezece tanchişti care dăduseră buzna în încăpere, gălăgioşi şi năbădăioşi.

— *Salve, salve, salve!* a urlat primul dintre ei, *Obergefreiter* Porta, făcând să zăngăne geamurile. Ia să vedem, pe cine avem noi aici? continuă el, fixându-şi privirile spre cei doi gestapovişti, care nu păreau a fi prea impresionaţi.

În spatele lui Porta, se înghesuia Micuţul care, nefiind obişnuit să ţină cont de regulamente, găsi de cuviinţă că cel mai potrivit loc unde să-şi pună fundul e pe biroul plutonierului de gardă.

— E-n regulă, a spus el, plin de voie bună. Am sosit. Poţi să le transmiţi că suntem aici şi pe urmă eşti liber s-o ştergi, amice…

— Cum îndrăzneşti să te comporţi astfel? răcni *Oberfeldwebel-ul* plin de indignare în faţa acestui exemplu de indisciplină.

El nu-şi permitea să gândească prea mult, dar, când era vorba de respectarea disciplinei, ştia foarte bine ce era de făcut.

— Ridică-te imediat de pe birou, salută şi prezintă-te regulamentar! Unde te trezeşti? La berărie? Ţin să-ţi reamintesc că te afli într-o cameră de gardă a armatei germane.

— Oh, las-o baltă, bătrâne, a mormăit, cu lehamite, Porta.

— Dacă aţi venit pentru schimbarea gărzii, de ce dracu’ nu o faceţi?

Porta şi Micuţul şi-au întors privirea spre gestapovişti. Cel care vorbise era Peter, viitorul posibil comunist, în caz că…

— Cine-s ăştia? a întrebat Porta.

— N-am idee, a răspuns cu o răceală vizibilă plutonierul.

— În cazul ăsta, ar face bine să se care dracu’ de aici. Camera de gardă nu e cel mai potrivit loc în care civilii să

stea la taclale. Doar dacă, desigur – şi o sclipire jucăuşă s-a ivit pe faţa lui Porta – nu e vorba de nişte arestaţi?…

— Cum îţi permiţi, *Obergefreiter!* a urlat Peter, sărind nervos în picioare. Ţin să-ţi precizez că în faţa ta se află un *Untersturmführer*[30] şi, nicidecum, un civil!

— Adevărat?… Şi ce-i cu asta? zise Porta cu un aer vizibil plictisit. Îmi pare rău pentru tine, dar eu văd astfel situaţia: chiar dacă eu nu sunt decât un amărât de *Obergefreiter,* pentru următoarele douăzeci şi patru de ore sunt în serviciu de gardă şi trebuie să-l păzesc pe comandantul lui Gross-Paris. Asta-i tot ce ştiu, şi deci n-am chef să văd prin preajmă tot felul de civili care pălăvrăgesc.

În timp ce căsca de-i trosneau fălcile, Heinrich şi-a scos mâna din buzunar, arătând o legitimaţie:

— Poliţia Secretă, a rostit el, încercând să dea cât mai multă prestanţă momentului în care a fost nevoit să-şi dezvăluie identitatea.

Porta văzuse însă altele şi mai şi la viaţa lui.

— Nu-mi pasă dacă eşti de la Poliţia Secretă sau de la măturătorii secreţi de la colţul străzii, îi spuse el lui Heinrich. Tot nu vă putem permite să staţi la taclale în camera de gardă. Regulamentul este regulament, chiar şi pentru cei de la Gestapo.

— Şi nu ţi-a trecut prin minte că am putea fi aici în misiune, cu un scop clar, de pildă să te arestăm… zise Heinrich, cu un aer sumbru, ameninţător.

— Sincer să fiu, nu, a mărturisit Porta. Mi se pare puţin probabil.

Fără să se lase câtuşi de puţin impresionat de aerele gestapovistului, Porta a scos din buzunar o banderolă albă, pe care se aflau înscrise trei litere: ZBV.

— Aţi auzit vreodată de noi? a întrebat el.

— Şi ce dracu’ faci la Paris?

Porta n-a catadicsit să-i răspundă.

Uşa s-a deschis din nou. De data asta, era Barcelona, care s-a îndreptat direct spre *Oberfeldwebel* şi a luat poziţia

[30] Grad în SS echivalând cu cel de sublocotenent (n.tr.).

de drepţi, pocnindu-şi călcâiele cu destulă eleganţă:

— Sunt *Feldwebel* Blom, din 27 Panzer, Compania a 5-a, şi m-am prezentat pentru efectuarea serviciului de gardă.

Oberfeldwebel-ul i-a răspuns la salut, cu un aer evident satisfăcut că a găsit pe cineva care se conforma oarecum regulamentului militar.

— *Oberfeldwebel* Steinmache, Regimentul 109 Artilerie, predau postul de gardă.

Barcelona a făcut un pas înainte, trecând în „pe loc repaus“.

— Ce-i cu ăştia? a întrebat el, arătând înspre Heinreich şi Peter. Ce caută doi civili în camera de gardă?

— De ce nu-i întrebi pe ei, camarade? Dacă nu-ţi place mutra lor, dă-i afară cu un picior în fund! Acum, slavă Domnului, tu eşti de gardă, nu eu.

Se vede că *Oberfeldwebel-ul* avea treburi mai importante decât să dea lămuriri asupra celor doi gestapovişti, aşa că îşi puse chipiul şi ieşi pe uşă fără să se mai uite înapoi.

— Înţeleg… zise Barcelona, cu un aer gânditor, din care se putea deduce că, de fapt, de-abia de acum încolo avea să înţeleagă care-i treaba…

Se aşeză încet pe scaunul *Oberfeldwebel-ului* şi privi lung, cu atenţie, spre cei doi intruşi. Flerul său, îndelung exersat, îi spuse că ceva nu e-n regulă cu Peter, care părea a fi destul de tulburat după schimbul de cuvinte cu Porta.

Peter întoarse capul spre Heinrich şi spuse, cu glasul unui om nefericit:

— Hai să plecăm de-aici! Cui i-ar plăcea să rămână acolo unde nu este bine primit?…

Rostind această întrebare retorică, îşi trase mai bine pălăria pe ochi şi îşi încheie mantaua de piele la toţi nasturii.

— Ce te grăbeşti aşa!? O să mă car de-aici atunci când o să am chef şi o să fiu gata.

— Eu sunt gata, a spus Peter, pornind hotărât spre uşă.

— Mai stai un minuţel, sări Micuţul care, împreună cu Porta, se postă rapid în faţa uşii.

Barcelona era gata să-şi devoreze victima încolţită din toate părţile.

— *Señor* Gomez, pe cinstea mea, e formidabil! zise el, lovind cu pumnul în birou. Să ne întâlnim din nou după atâta timp! Ce mică-i lumea şi plină de surprize!... Cred că a mai spus cineva chestia asta. N-are importanţă, am s-o mai spun şi eu... Da, da... (Barcelona începu să fluiere uşor printre dinţi.) Trebuie să admit că pielea cea nouă ţi se potriveşte de minune, tovarăşe Gomez.

Porta şi Micuţul, sesizând din zbor situaţia, s-au postat rapid în faţa uşii, stârnind o vizibilă îngrijorare în sufletul lui Peter.

— Fiţi amabili şi lăsaţi-mă să plec, zise acesta, cu un aer destul de umil pentru un gestapovist.

Heinrich, simţind pericolul, a încercat s-o facă pe grozavul:

— Băi frate, daţi de dracu’ dacă vă atingeţi de un membru al Gestapo-ului.

— Deschideţi imediat uşa! strigă Peter cu o voce isterică.

Arătând spre Barcelona, foarte calm şi foarte încet, Porta l-a întors pe Peter cu faţa spre birou, zicând:

— Nu-ţi dai seama că domnul vorbeşte cu tine? Poate vrei să-ţi repete ce-a spus adineauri?

— Îţi cer să deschizi imediat uşa! a urlat Peter.

— Ba să nu ceri nimic, îl contră Porta, pe faţa căruia înflori un zâmbet. O să te aşezi cuminte la locul tău şi o să faci numai ce ţi se spune.

— Doar dacă nu vrei să...

Micuţul nu se mai obosi să-şi ducă fraza până la capăt, ocupat să jongleze cu un cuţit cât toate zilele. Dacă Micuţul avea un aspect fioros, Barcelona luase o expresie meditativă şi era clar că nu-şi va scăpa prada din gheare.

— 22 iunie 1938, spuse el. Rambla de la Flores, în Barcelona... Îţi aminteşti că ne-ai dat de băut în apartamentul pe care îl ocupai la hotelul „Ritz“? Îţi aminteşti asta, tovarăşe? Eu, da. Îmi amintesc foarte bine. Numai că, pe vremea aia, jurai credinţă Partidului

Comunist. Ce s-a întâmplat cu steluţele roşii, tovărăşelule? Pe vremea aia vedeai numai steluţe roşii, nu-i aşa?

— Eşti nebun! strigă Peter, încercând să scape de sub observaţia atentă a Micuţului. Aiurezi! Nu vezi că sunt un *Untersturmführer* din Poliţia Secretă? Ai ochi în cap, nu-i aşa? Bănuiesc că ai mai văzut un *Untersturmführer.*

— Oh, de multe ori, zise Barcelona, calm şi indiferent. Dar, cred că îţi dai seama că nu e deloc uşor pentru cineva care te-a cunoscut drept *tovarăşul* Gomez să înceapă, aşa deodată, să-ţi spună *Untersturmführer...* Ce grad ai avut în Spania, Gomez? Politruc, nu-i aşa? Sau chiar comisar? Hei, *hombre!...* Îmi amintesc ce discurs frumos ne-ai ţinut în camera ta de la „Ritz“! O gargară pe cinste, care agita într-adevăr spiritele şi îţi mergea la suflet: „Tovarăşi, timpul vorbelor a trecut. Acum a sosit momentul să acţionăm! Acţionaţi, tovarăşi, pentru binele cauzei noastre. Pentru asta sunt acum aici, printre voi: să vă sfătuiesc, să vă încurajez, să vă îndrum, să vă acord întregul ajutor de care aveţi nevoie, acum şi întotdeauna“.

Barcelona se cam ambalase cu acest discurs, rostit ca în transă, cu privirile aţintite în tavan. Heinrich holbase ochii, neînţelegând nimic din ce se întâmplă. Râsul lui Barcelona sparse liniştea care domnea în camera de gardă.

— Asta a fost cea mai mare farsă din toate timpurile. Sau îţi pierduseşi brusc curajul? După ce ne-a băgat pe toţi în budă, pederastul ăsta şi-a luat tălpăşiţa chiar în aceeaşi zi! Nici măcar n-a avut eleganţa să mai stea cu noi douăzeci şi patru de ore! Şi unde a plecat?... (Barcelona se uită la Peter, care începuse să aibă un tic nervos.) Ei, unde ai plecat? O să-ţi spun tot eu, pentru că, probabil, ai uitat şi asta. Mulţumit şi în siguranţă, te-ai îmbarcat pe un vapor, cu o grămadă de alţi comunişti de-ai tăi. Şi, ca tacâmul să fie complet, ai petrecut toată noaptea într-o adevărată orgie, cu mâncăruri şi băuturi pe care noi nu le mai văzusem de ani de zile. Cum îl chema pe generalul ăla rus? Malovski? El era tartorul cel mare care-i împingea mereu pe alţii să lupte. El era? Preferi Manolito? Cred că aşa obişnuiai

să-l alinţi în zilele alea, nu-i aşa? Nu-ţi aminteşti nici măcar asta?...

Peter şi-a scos pălăria, şi-a şters sudoarea de pe frunte cu batista şi a căzut fără vlagă pe cel mai apropiat scaun.

— Da, da, murmură el, epuizat. Îmi amintesc... Cred că te-am recunoscut de când ai intrat, dar nu eram suficient de sigur.

— Şi acum eşti?

Peter a dat afirmativ din cap şi zise, cu un zâmbet abia perceptibil pe buze:

— Da, acum îmi amintesc. Mânuieşti încă revolverul cu aceeaşi îndemânare?

Barcelona nu i-a întors zâmbetul, semn că nu avea de gând să cadă la pace cu acest gestapovist, care fusese comunist în Spania.

— Cred că sunt la fel de îndemânatic cum am fost şi altădată, a spus încet Barcelona. S-ar putea să fi devenit chiar mai îndemânatic, ţinând cont că am făcut destulă practică de când ne-am întâlnit ultima oară, tovarăşe! Păcat că nu pot să-ţi fac o demonstraţie: s-ar putea să nu-i placă domnului general care locuieşte la etaj.

— Nu te necăji! s-a grăbit Peter să-l consoleze. Te cred pe cuvânt.

— Ar fi mai bine! răspunse Barcelona.

— Cât despre treaba din Spania, continuă Peter, încercând să pară nepăsător, nu-i aşa că a trecut destul timp de când e moartă şi îngropată? Mi-am luat deja porţia când am dat cu ochii de tine. Eram mai vulnerabil decât ai fi putut crede. Bănuieşti ce-aş fi păţit dacă Falanga ar fi pus mâna pe mine?

— Douăsprezece gloanţe-n hoit, a spus cu simplitate Barcelona, şi mă gândesc la toţi ceilalţi care ar fi dorit să-ţi aplice acelaşi tratament... inclusiv eu.

Peter a sărit în picioare, cuprins de panică. Cu un gest ferm, Porta l-a împins înapoi pe scaun şi l-a obligat să rămână acolo. Barcelona ridică o mână, făcând semn că nu e cazul să ne agităm.

— Să uităm, pentru moment, problema, o să continuăm mai târziu. Acum, aş vrea să-ţi pun o întrebare. Tu ai fost cel care a lichidat-o pe Conchita? I-am găsit cadavrul aruncat în rigola de pe aleea din spatele Pieţei San Pedro. Avea gâtul tăiat... Paco era cât p-aci să-şi piardă minţile de durere. Întotdeauna te-a bănuit că tu ai omorât-o.

Peter şi-a muşcat nervos buzele.

— Conchita a fost o curvă care şi-a meritat pedeapsa.

— Adică, să-i tai gâtul pentru că a fost o curvă?

— Nu d-asta, ci pentru că era agent dublu. Lucrase pentru noi câteva luni, până când am descoperit că făcea acelaşi joc şi pentru cealaltă parte.

— Şi, atunci, harşt, te-ai repezit la gâtul ei cu cuţitu'.

Barcelona se ridică de la birou şi se apropie încet de Peter, care devenise alb ca varul.

— Hai, spune, aşa ai procedat?

— A fost dovedită ca agent dublu, ţi-am mai spus...

— În acest caz trebuia să fie adusă în faţa tribunalului din Calea Layetano, nu lăsată într-un şanţ cu beregata spintecată.

Priveam uimiţi la Barcelona. De câte ori era vorba de Spania, devenea sentimental, el, durul durilor. Spania rămânea, chiar şi acum, un subiect romantic, o amintire de tinereţe, în care se amestecau imaginile livezilor de portocali în răsăritul soarelui cu episoade de romantism tineresc, într-un timp de eroism şi idealism. Nu-l mai văzusem nicicând pe Barcelona atât de sumbru şi înverşunat.

— Dacă te prinde vreodată Paco, l-a informat pe Peter, o să primeşti un cuţit în spate înainte de a-ţi da seama ce se-ntâmplă.

— Femeia era agent dublu, a protestat Peter, pentru a treia oară. Şi, oricum, am acţionat conform ordinelor.

— Minţi! Ai omorât-o pe Conchita pentru un simplu motiv: îl prefera pe Paco, şi nu pe tine. Pentru că n-a vrut să se culce cu tine!

Peter şi-a ridicat mâinile în sus, într-un gest de rugă şi de

neputinţă:

— Ajunge, Blom! N-am putea lăsa trecutul în pace? De ce să reînviem amintiri neplăcute? Toţi am făcut în viaţă lucruri pe care preferăm să le uităm, chiar şi tu, amice! Mă gândesc la unul sau două mici incidente pe care nu le-ai menţionat. Şi, deşi ai o memorie formidabilă, nu e întotdeauna bine să-ţi aminteşti prea multe din trecut. Azi suntem amândoi de aceeaşi parte a baricadei, aşa că hai să îngropăm securea războiului…

Peter se apropie de Barcelona şi-i puse o mână pe umăr.

— Ascultă, Blom, am un bun prieten, care e *Obergruppenführer.* Dacă stau să mă gândesc, am avut şi puţin noroc în viaţă. Au fost unele lucruri care s-au întâmplat în Polonia şi Ucraina… dar nu pot să-ţi spun mai mult, e strict-secret. Trebuie să ai încredere în cuvântul meu de onoare.

— Unde vrei s-ajungi cu asta? întrebă Barcelona.

— Mă gândeam că o haină de piele ţi s-ar potrivi la fel de bine ca şi mie. Ce părere ai?

— Adică să intru la voi?

— N-ar fi o idee prea rea.

Barcelona pufni în râs.

— Nu, mulţumesc! Ţi-am mai urmat sfaturile, şi atunci, în 1938, şi am regretat imediat. Nu mă las păcălit de două ori în acelaşi fel… Şi, de altfel, nu mi-au plăcut niciodată hainele de piele.

Deodată, pe hol, se auziră zgomote.

— Atenţie, vine cineva, zise Micuţul.

Când uşa s-a deschis, am luat cu toţii poziţie de drepţi în faţa unui căpitan mic de statură, dar foarte impunător prin felul în care îşi purta uniforma de genist. Emana din el o autoritate cât din doisprezece generali la un loc. Chiar şi cei doi de la Gestapo erau vizibili impresionaţi. Tânărul căpitan era, într-adevăr, un prototip al războinicului.

Trosnindu-şi călcâiele, Barcelona răcni în cel mai perfect stil cazon:

— *Feldwebel* Blom, din Regimentul al 27-lea Blindate,

Compania a 5-a, de gardă la hotelul „Meurice“, împreună cu doisprezece oameni.

După o scurtă pauză, a continuat:

— În camera de gardă se află doi civili pentru a fi interogaţi…

Gestapoviştii înghiţiră în sec şi tăcură mâlc.

— Sunt vinovaţi? întrebă căpitanul, inspectând meticulos fiecare colţ al camerei.

— Nu, domnule căpitan, sunt liberi să plece.

— Atunci de ce dracu’ mai sunt aici?!… Să plece imediat! şi-i fulgeră cu privirea pe Heinrich şi Peter, care îşi luară tălpăşiţa cu cea mai mare viteză…

Am remarcat cu satisfacţie că teoria privind drepturile Gestapo-ului nu mai stătea în picioare atunci când întâlneau pe cineva de calibrul căpitanului. Acesta îşi continua inspecţia, fără să-i treacă prin cap să dea ordinul „pe loc repaus“:

— Ce s-a întâmplat cu uniforma ta, *Feldwebel?*

Barcelona a privit în jos şi a realizat că vestonul său nu este închis la toţi nasturii.

— Să nu te mai văd niciodată aşa, zise căpitanul. Neglijenţa în ţinută duce la neglijenţă şi în alte domenii. Anunţă-l pe domnul general că am sosit.

— Am înţeles! Pe cine trebuie să anunţ?

— Căpitanul Ebersbach din Pionieri, Compania 914 mănări şi demănări. Sunt aşteptat.

Barcelona a ieşit să-şi îndeplinească misiunea, iar noi am continuat să stăm în poziţie de drepţi în tot timpul absenţei sale. Barcelona reveni imediat, urmat de un tânăr locotenent, unul dintre aghiotanţii generalului, şi astfel am scăpat şi noi de impecabilul căpitan Ebersbach. Era şi timpul! Slavă Domnului, bătrânul general îl aştepta cu nerăbdare, iar noi ne-am prăbuşit pe scaune în poziţii care de care mai deşănţate.

Câteva secunde mai târziu, ne-am trezit din nou cu Peter şi Heinrich, care au cercetat cu precauţie camera.

— Pst! A plecat fioroasa creatură, curul ăla de genist?…

V-am adus un cadou.

Era vorba de o sticlă de coniac pe care o „găsiseră“ într-un dulap de bucătărie. Era plăcut să descoperi că până şi gestapoviştii puteau fi umani în unele ocazii.

— O să primim fiecare câte cinci ani de puşcărie la Torgau dacă ne prinde că tragem la măsea în camera de gardă, zise Barcelona, în timp ce se chinuia nerăbdător şi lacom să scoată dopul sticlei.

— Acceptăm riscul, spuse Micuţul, solemn. Nu mai e nevoie să fac precizarea că am riscat cu toţii. Când există certitudinea unei băuturi contra simplei posibilităţi de a face cinci ani puşcărie pentru indisciplină, un bărbat adevărat nu are de ales.

Sticla a trecut din mână-n mână, şi am tras fiecare câte o duşcă zdravănă, luându-ne desigur precauţia ca unul dintre noi să ţină de şase...

— Să fiu al naibii, dacă ştiu pentru ce am fost noi trimişi aicea, se plânse Porta. Ăştia nu fac nimic altceva decât să discute toată ziua despre explozive.

— Şi ce? a întrebat Peter, în timp ce desfăcea, din învelitoarea ei de staniol, o lamă de chewing-gum, dându-şi toată silinţa ca, mestecând-o, să arate ca un adevărat gangster de film american. Ce te interesează pe tine? Noi le asigurăm paza, şi asta-i tot!

— Explozivele nu sunt jucăriile noastre. Dacă ei plănuiesc să arunce-n aer oraşul ăsta, singura mea dorinţă e să o facă în lipsa noastră. Minele îmi provoacă silă.

— Doar n-or s-arunce-n aer Parisul, zise Micuţul. Nu Parisul, nu vor putea face una ca asta!

— De ce nu? a întrebat Peter, cu un aer provocator.

Apoi s-a tolănit pe scaun, cu haina de piele deschisă, atârnând în lături, ca aripile unui liliac, şi cu braţele încrucişate la piept. Înainte ca Micuţul să propună un argument pentru necesitatea ocrotirii Parisului, Porta s-a aplecat spre Peter şi i-a smuls revolverul pe care-l purta într-un toc de piele, la subsuoară.

— N-o vor face, pur şi simplu! hotărî Micuţul, cu oarecare

îndoială în glas.

— Asta e tot ce ştii să spui! Ce, când eram în Katya... începu Heinrich.

— Mai scuteşte-mă cu amintirile tale de la Katya! Nu mai suport, eşti mai rău ca o durere de burtă.

— Dar ei nu cunosc povestea asta...

— Da, dar eu o cunosc!

— Ce s-a întâmplat la Katya? întrebă prosteşte Micuţul.

Din fericire, înainte ca Peter să se lanseze într-o poveste lungă şi, probabil, foarte plictisitoare, Porta i-a atras atenţia, agitându-i în faţa nasului revolverul.

— Ei, camarade, vrei să-l schimbi pentru un Glicenti?

— S-ar putea, a spus cu precauţie Peter. Să-l vedem.

Porta i-a înmânat arma sa, iar Peter s-a arătat încântat să facă schimbul. Nu ştiu însă dacă realiza faptul că, deşi devenise posesorul unuia dintre cele mai grozave pistoale din lume, va întâmpina mari greutăţi în a procura muniţia potrivită. Nu era însă treaba mea şi am tăcut din gură.

— Şi totuşi, nu ne-ai spus despre Katya, se plânse Micuţul.

— Mai târziu, zise Heinrich. Acum trebuie să plecăm.

— Nu, n-o să plecăm, a hotărât Peter.

Am fost salvaţi din nou; de data asta, de sosirea lui Julius Heide, care a intrat în birou ca o furtună, fără însă a-şi pierde ceva din obişnuitul său aer militar ireproşabil.

— Cine este creatura asta ideală? întrebă Peter, vădit impresionat de noul-venit.

— Este regulamentul nostru ambulant, a explicat Barcelona. Se pregăteşte să fie uns subofiţer pe veci. Fiecare fir de păr de pe corpul său a fost învăţat cum să stea în poziţie de drepţi.

Heide îl străfulgeră cu privirea pe Barcelona, vădit iritat de remarcile făcute în faţa celor doi civili, dar nemulţumirea sa crescu atunci când observă sticla de coniac ce ne ţinea tovărăşie.

— Ştii perfect de bine că băutura e interzisă în timpul serviciului de gardă! se stropşi el la Barcelona. O să

ajungeţi la Torgau mai repede decât vă trece prin cap.

— Da?… Şi cine o să ne-nfunde acolo?

Heide îşi umflă pieptul ca un cocoş.

— Poate te-ar interesa să afli că noul comandant al Parisului este prietenul meu personal. Am fost împreună la Rotterdam. Aflaţi, şleahtă de imbecili beţivani, că mi-am început cariera pornind de la gradul de caporal într-un regiment de paraşutişti şi azi am multe cunoştinţe printre ofiţerii superiori.

— Posibil, rânji Porta, dar acum nu eşti decât un cur pictat!

Ca un automat bine reglat, Heide s-a întors spre impertinentul Porta, privindu-l cu ochii reci, de gheaţă, incapabil să reacţioneze altfel decât strângând din dinţi şi muşcându-şi buzele. Am ştiut întotdeauna că Julius Heide era destinat să urce cu fermitate treptele ierarhiei militare, dar niciodată, până în acel moment, nu realizasem cât de sus aspira. Privindu-l, eram sigur că nu peste mult timp va purta uniforma de locotenent-colonel.

— *Obergefreiter* Porta, a spus el, în cele din urmă, pe un ton aspru şi autoritar, acum voi ţine cont că suntem camarazi de arme, dar îţi promit că nu peste mult timp îmi voi face datoria să te pun sub acuzare şi să te aduc în faţa Curţii Marţiale.

O mormăială nedefinită, produsă în spatele său, îl făcu să-şi întoarcă privirea spre Micuţul, care rânjea cu gura până la urechi şi ridicase un braţ păros, ca de maimuţă, într-un gest ce-ar fi putut dezvălui intenţii agresive.

— Dacă mă atingi cu un singur deget, o să ai necazuri! l-a ameninţat Heide, scoţându-şi revolverul pentru orice eventualitate. Doar cu un degeţel să mă atingi, şi-ai să vezi ce-o să capeţi… Agresarea fizică a unui superior se pedepseşte cu vârf şi îndesat. Ştii asta, nu-i aşa? Voi, răcanii, puteţi fi oricând înlocuiţi, eu însă nu! Şi, în plus, mi-am propus să supravieţuiesc acestui război. În ceea ce vă priveşte, nu prea cred să reuşiţi această performanţă.

Cu un strigăt fioros, Micuţul zbură, cu un şut bine plasat,

revolverul din mâna lui Heide şi apoi îşi înfipse labele sale uriaşe în gâtul lui, abţinându-se, totuşi, să nu i-l rupă pe loc.

— Halal camarazi de arme! spuse Heinrich, zâmbind ironic.

Micuţul l-a zgâlţâit de câteva ori pe Heide, care încerca să scape din strânsoare.

— Dă-mi drumu', nebun nenorocit! Vrei să-ţi sfârşeşti zilele la Torgau, alături de Barcelona? zise el, încercând să-l pocnească pe Micuţul la ţurloaie.

— De ce nu? s-a arătat dispus Micuţul, vădit amuzat de zbaterea victimei sale. Ar fi chiar plăcut să ştii că te sacrifici pentru o cauză nobilă.

— Hai, lasă-l dracului! porunci Porta. Va veni şi ceasul lui, nu-ţi face griji... dar, când va veni, vom face treaba cinstit şi drept, conform regulamentului, aşa cum îi place lui.

Cu un gest de lehamite, Micuţul şi-a lepădat victima, care s-a prăbuşit pe podea, în timp ce Heinrich aplauda politicos reprezentaţia la care asistase.

În liniştea care a urmat, am auzit bocănitul cizmelor schimbului de gardă.

— Au întârziat zece minute, blestemaţii! zise Barcelona, care, după ce linse şi ultima picătură de coniac, aruncă sticla golită înspre Heide.

Sângerând, cu oasele zdrobite, paraşutistul Robert Piper a fost transportat la sediul Feldgendarmeriei din strada Saint-Amand.

— Ai la dispoziţie douăsprezece ore pentru a te hotărî să vorbeşti, l-a informat concis Oberleutnant *Bruhner.*

Ce anume i se va întâmpla dacă n-avea de gând să răspundă la întrebările anchetatorului nu i s-a mai spus. Poate nici cei care-l capturaseră nu ştiau. Unterstrumführer-ul *SS Steinbauer, agent al Gestapo-ului, zâmbea gândind la ce va urma. În douăsprezece ore, poţi face un oraş întreg să ciripească. Având la dispoziţie o jumătate de zi, misiunea asta i se părea un joc de copil. Contemplând epava umană care fusese nu demult un brav paraşutist britanic, îşi dădu seama că acesta nu va putea rezista prea mult metodelor de convingere care transformau un om într-o bucată de carne vie, sângerândă şi insensibilă. Se întâmpla uneori, când se încăpăţânau să continue farsa, să nu poată opri creierul să rămână activ. În acest punct se putea recurge la un bici zdravăn de modă veche sau, dacă te simţeai plin de energie, se aplicau câteva şuturi bine ţintite în vintre sau în stomac. Singurul necaz era că această metodă cerea să fii un adevărat expert în materie, în aşa fel încât „pacientul“ să nu moară înainte de a dezvălui informaţiile. Dintre toate, cea mai grozavă distracţie era să fixezi victima sub un jet de apă sub presiune, era amuzant şi eficient în acelaşi timp.*

Douăsprezece ore! Untersturmführer-ul *avea deja senzaţia că i se oferise o felie de tort; îşi frecă mâinile şi se puse pe treabă cu zelul său obişnuit.*

Paraşutistul torturat a cedat după douăzeci şi şapte de minute: au scos de la el o listă cu treizeci şi unu de nume şi adrese, iar în cursul aceleiaşi nopţi au fost arestate treizeci şi opt de persoane. Mai apoi, generalul von Choltitz a semnat senin treizeci şi opt de condamnări la moarte.

EVADAREA DIN ÎNCHISOAREA DE LA FRESNES

Cazarma „Prince Eugène“ semăna cu un viespar; împuşcăturile, strigătele şi înjurăturile umpleau aerul; soldaţii se învârteau de colo-colo, ofiţerii ţipau răguşiţi, dând comenzi care se băteau cap în cap. Şi totuşi, starea de aparentă confuzie se dovedea în cele din urmă că făcea parte dintr-un sistem bine pus la punct, bazat pe o disciplină strictă. Ordinea era menţinută chiar şi într-un mod inconştient: peste tot erau ochi care supravegheau şi urechi care ascultau. Santinelele pe care le puteai vedea încălzindu-se la soare şi, aparent, moţăind, se dovedeau deosebit de vigilente şi gata de acţiune la cel mai mic semnal de alarmă.

De altfel, şi barăcile păreau liniştite. Pentru moment, erau pe jumătate pustii. Un abur cald plutea deasupra împrejurimilor şi întreaga curte părea cuprinsă de apatie. Într-un colţ mai îndepărtat se auzeau comenzile unui gradat care instruia un pluton de recruţi.

Ţinând seama de toate aceste condiţii, în ciuda unei discipline severe, aveam parte de o viaţă liniştită. Programul se desfăşura monoton, fără să ne solicite prea tare rezervele de energie, iar în ce priveşte execuţiile la care eram chemaţi din trei în trei zile... ei bine, ne obişnuisem şi cu asta. În fond, care-i diferenţa între a împuşca un tip legat de un stâlp sau a-l arde de viu în interiorul unui tanc? Scopul era acelaşi.

— Aşa-i războiul, spunea Legionarul de fiecare dată când executam un condamnat la moarte.

După-amiaza eram de gardă la Tribunalul Militar. Nefericiţii care urmau să fie judecaţi formau un rând ce te ducea cu gândul la cozile din faţa cinematografelor unde rula câte un film de succes. Inevitabil, unul sau doi dintre ei ne cereau câte o ţigară şi, inevitabil, noi le ofeream această ultimă bucurie.

— Ia de-aici, prietene! zise Porta, oferind unui băieţandru câteva ţigări, sub privirea furibundă a unui fanatic din

Poliţia Militară, care nu se putu abţine să-i atragă atenţia că greşeşte.

— Nu-i da nimic ticălosului ăstuia! A trimis pe lumea cealaltă pe unul dintre ai noştri.

Porta fu însă cuprins deodată de o surzenie acută şi avu grijă să-i ofere şi un foc tânărului prizonier.

Cel din Poliţia Militară se învineţi la faţă şi încercă să-şi verse veninul:

— Profită acuma, cât mai poţi să tragi fumul în piept. Mâine, pe vremea asta, o să-i ceri ţigări lui Sfântu' Petru!

Băieţandrul a ridicat din umeri, arogant ca mai toţi tinerii comunişti fanatici.

— Te ţii ţanţoş acum, zise Gregor, clătinând din cap. Şi eşti aşa de tânăr... fiule. Să te vedem însă mâine...

— Şi crezi că-mi pasă? Dinspre partea mea, puteţi să vă duceţi cu toţii la dracu'!

— Şi de ce tocmai noi? întrebă Porta, cu un zâmbet amar. De ce noi, şi nu fraţii voştri roşii de la Moscova? Pe cinstea mea, nu pot să-nţeleg ce găseşte la ei un ţânc ca tine!

— Sunt comunist, rosti băiatul, cu un aer înţepat. Singurul lucru care mă interesează este libertatea pentru toţi muncitorii.

— Oh, desigur, zise Porta, pe un ton înţelegător. Şi mâine o să fii mort, având o lespede de piatră deasupra capului, dacă asta poate să fie o consolare. Şi cât o să stai tu la doi metri sub pământ, sărmanii muncitori vor fi în continuare mânaţi cu şuturi în cur şi jecmăniţi. Tu crezi că e mai bine la Moscova? (Porta s-a întors şi a tras un scuipat.) Nu mă face să râd! Du-te acolo să te convingi singur, prietene. O să-ţi schimbi ideile destul de repede, poate chiar după câteva zile.

— Chiar aşa? Şi e mai bine în Germania voastră nazistă?

— Am susţinut eu vreodată chestia asta?

— Vreau să ştiu, este mai bine?

— Sigur că nu! Dar aici, în Franţa, este şi o să-ţi dai seama numai dacă o să încetezi să ai o idee fixă. Vrei să-ţi spui părerea contra autorităţilor? Poţi s-o faci. Pentru că

eşti în Franţa... Încearcă să faci aşa ceva la Moscova, şi pielea ta n-o să valoreze mai mult decât o copeică.

— Chestiile astea nu mă interesează. Eu lupt împotriva fascismului.

— Lasă asta, zise Porta cu blândeţe. Fascism, pe dracu'. Ştii doar ce-ai făcut, nu-i aşa? Te-ai dus şi ai omorât un biet muncitor oropsit, unul dintre aceia pentru care lupţi din răsputeri ca să-i salvezi de la exploatare. Chiar dacă el era neamţ, nu înseamnă că nu era, totuşi, un muncitor. Înainte de a fi fost trimis pe front, a fost şi el un muncitor ca oricare altul.

— Pentru Franţa! Lupt pentru Franţa, ca oricare francez conştient.

— Bine, atunci rămâi cu ideea asta, zise Porta, vădit dezgustat.

— Şi uite unde-ai ajuns, adăugă Legionarul. Aşa se întâmplă când asculţi orbeşte ordinele englezilor. Ei îţi ordonă să omori pe cineva, sau să minezi un pod, sau să-ţi tragi un glonţ în cap, şi toţi vă agitaţi de colo până colo, behăind ca o turmă de oi, şi vă daţi sufletul ca să faceţi tot ce vor ei.

— Nu-i adevărat. Eu lupt pentru libertate!

— Pentru libertate sau pentru comunism?...

— Este acelaşi lucru.

— Prostii, trânti Legionarul. De ce n-o faci în uniformă, cinstit, nu pe ascuns, ca un borfaş? Îmbrac-o chiar şi pe cea germană, ajungi sigur pe frontul de est, după care treci frumuşel la ruşi. În felul ăsta, împuşti doi iepuri dintr-o dată: scapi de plutonul nostru de execuţie şi înveţi adevărul despre viaţă.

Băiatul se îndepărtă, vădit supărat, în urma discuţiei purtate. Ceva mai încolo se auzea vocea unuia de la căile ferate, care se lamenta într-una:

— De ce mă consideră vinovat! N-am făcut nimic!

Când îl vedeai cât e de slab, cu salopeta murdară atârnând pe el, ca şi cum ar fi fost agăţată în cuier, gesticulând ca să atragă atenţia, te apuca jalea.

— Pentru Dumnezeu, l-a avertizat Gregor, când ajungi în faţa ălora, poţi să le îndrugi orice, numai să nu le spui că n-ai făcut nimic rău. Tot n-or să te creadă, şi asta îi înfurie cel mai tare.

— Dar n-am făcut nimic!

— Poate că nu, dar nu ăsta-i locul unde se adună nevinovaţii, crede-mă... Mărturiseşte tot ce vor ei să mărturiseşti. Spune-le orice te-ar putea îndepărta de plutonul de execuţie.

— Dar ce să mărturisesc? N-am făcut nimic! Totul este o greşeală!

Unul dintre temniceri interveni în discuţie, oferind prizonierului un mic sfat.

— Inventează şi tu ceva, orice, dar dă-le prilejul să te creadă. Trebuie însă să fii sigur că nu-ţi semnezi singur condamnarea la moarte. De exemplu, nici prin gând să nu-ţi treacă să pomeneşti ceva legat de arme de foc. Vor deveni bestii în cazul în care le laşi cea mai mică bănuială că ai pus mâna pe vreo armă. Te condamnă pe loc numai dacă ai pomeni ceva de ele.

— Dar ce anume am făcut? şopti slăbănogul, cu o adâncă tristeţe în glas.

— Oh, inventează şi tu ceva, zise gardianul. Spune-le că ai lovit din greşeală un soldat cu o rangă.

— Pentru ce să-l fi lovit? zise omul, cam tulburat.

— Oh, Iisuse, de unde naiba să ştiu eu? Pentru că aşa ţi-a venit!

— Dar n-am vrut... adică... n-am putut...

Un alt prizonier îi sări în ajutor.

— Grupul nostru a şterpelit un camion. Nu ştiu dacă asta îţi convine. Dacă da, te cooptăm. Singurul necaz e că vor verifica. Rahaţii ăştia sunt foarte meticuloşi în treburi d-astea.

— Ce părere ai de ceva în legătură cu bursa neagră? a sugerat Porta. E un motiv destul de bun.

— Dar nu cunosc pe nimeni care să se ocupe cu astfel de treburi.

— Păi, nici nu trebuie să cunoşti pe cineva, zise binevoitorul gardian. Asta e una dintre primele reguli ale jocului: să nu recunoşti niciodată că ai vreo regulă. Nu trebuie să cunoşti pe nimeni, dacă vrei să nu-ţi putrezească oasele în închisoare…

— Ei vor încerca să scoată de la tine nume şi adrese, explică Porta.

— Mai bine spui că erai singur!

Omul clătina din cap, deznădăjduit. Ne uitarăm după el cum intra în sala de tribunal şi nu-i dădeam prea multe şanse. După zece minute, se întoarse. Spre surprinderea noastră, zâmbea.

— Am reuşit! M-au crezut!

— Ce ai reuşit? spuse Gregor.

— Ce au crezut? întrebă Porta.

— Că sunt bişniţar, spuse el fericit. Trei luni de închisoare!

Continua să povestească despre sentinţa lui nedreaptă, cu lacrimi de recunoştinţă în ochi. Timp de câteva minute, am discutat problema, până când unul dintre SD-işti a început din nou să-l pocnească pe tânărul comunist: de fapt, făcea tot posibilul să-l întărâte.

— Dacă aş putea, te-aş spânzura! V-aş spânzura pe toţi! „Roşii“ nenorociţi ce sunteţi! L-aţi omorât pe taică-miu în 1933 – ştiu, ai să spui că erai prea tânăr ca să-ţi aminteşti, dar eşti la fel de vinovat ca toţi ceilalţi! Sunteţi cu toţii nişte comunişti împuţiţi, asta sunteţi!

— Lasă-l în pace! mârâi Porta. Mai are doar câteva ore de trăit, ce Dumnezeu! Nu poţi să-l laşi în pace?

— E evreu, se încăpăţână SD-istul. Îl simt de la un kilometru… Eşti evreu împuţit, nu-i aşa, „frăţioare roşu“?

Băiatul dădu din cap.

— Sunt evreu, continuă el.

— Bun! Asta-i bine! Mâine pe vremea asta au să-ţi scoată ochii, iar eu o să fiu acolo şi o să-i ajut.

Puţin după asta, băiatul fu chemat în sala de tribunal. Lipsi o bună jumătate de oră şi când apăru nu mai avea de

ce să zâmbească: îl condamnaseră la moarte, după cum ne aşteptasem. Adăugaseră chiar un paragraf suplimentar, că nu avea dreptul la recurs.

— Vezi! spuse Porta, filosofic, în timp ce îl conduceam pe băiat înapoi la Fresnes în duba închisorii. Acum nu mai eşti la fel de ţanţoş. De ce dracu' te-ai amestecat în toată daravela asta? Poate ai crezut că faci bine, dar n-o să puteţi scurta voi războiul – nu, nici măcar cu un minut. Şi, pur şi simplu, nu merită.

— Câţi ani ai, băiete? îl întrebă Bătrânul cu blândeţe.

— Mâine o să împlinesc optsprezece – se corectă – aş fi împlinit optsprezece mâine. Poate chiar aşa o să fie. Depinde când se hotărăsc să mă omoare.

— Prea tânăr ca să moară, mormăi Porta. De ce nu s-a găsit cineva să-l pună pe idiotul ăsta mic pe genunchi şi să-i tragă câteva, când încă mai avea o şansă?

— Optsprezece! spuse Bătrânul, gânditor.

Se întoarse către Heide.

— Cine e de serviciu, Julius? Tu?

— Mda… (Heide confirmă vag, cu gândurile în altă parte.) Douăzeci şi patru de ore de plictiseală…

Deodată îşi scutură capul şi se uită spre Bătrânul cu o privire bănuitoare.

— De ce? Ce-ţi pasă cine e de serviciu? Ascultă, Bătrânule – se uită la el cu gravitate – nu te amesteca în afacerea asta. N-avem nevoie de necazuri.

Bătrânul rămase tăcut; îşi frecă de câteva ori nasul cu degetul, semn de profundă meditaţie, şi nu spuse nimic.

La ora optsprezece, am schimbat garda la Blocul nr. 4. Într-o închisoare, ăsta e cel mai animat moment al zilei. Se serveşte masa de seară, prizonierii sunt escortaţi la şi de la sălile de masă, celule şi spălătoare. *Hauptfeldwebel-ul* îşi făcea inspecţia obişnuită de seară, cheile se-nvârteau în lacăte, balamalele scârţâiau, uşile pocneau. Era o zarvă ca într-o casă de nebuni.

Stăteam rezemat în spatele uşii mari de la capătul coridorului principal, uitându-mă printre gratii. Alături,

Barcelona tocmai termina o partidă de cărţi în celula unor condamnaţi, iar în altă parte a închisorii, sub pretextul agitaţiei generale de la ora şase, Micuţul găsise ocazia să se strecoare pe furiş în biroul *Hauptfeldwebel-ului.* Îl trase pe Porta după el şi închise uşa, după care Porta, calm şi dezinvolt, se aşeză la birou şi, cu tocul *Hauptfeldwebel-ului,* imită semnătura acestuia pe un permis de ieşire pentru tânărul evreu care fusese condamnat la moarte. Permisul era eliberat pe motivul unui interogatoriu la Gestapo, la ora nouăsprezece.

— Sună bine? zise Porta.

— Mie îmi sună bine, zise Micuţul.

Ca spărgători şi plastografi, Micuţul şi Porta formau o echipă fără egal în armata germană. Nu fusese încă inventat lacătul pe care Micuţul să nu-l poată deschide, nu exista semnătură pe care Porta să n-o poată imita. Semnătura atât de sigură, care înflorise mândră în josul permisului de ieşire, urma să fie recunoscută mai târziu de către *Hauptfeldwebel* drept propria semnătură. Numai printr-un pur procedeu deductiv s-a recunoscut, ulterior, că fusese plastografiată. Porta îi aruncă lui Barcelona, venit să controleze operaţiunea, biletul falsificat, apoi se rezemă din nou comod pe scaun, cu picioarele pe biroul lustruit.

— Niciodată nu mi-am dat seama ce bine e să fii *Hauptfeldwebel...* Ce confort au ticăloşii ăştia! Ia uite..

Apăsă perna moale a scaunului, în timp ce Porta încerca sofaua, doar Barcelona privea nervos spre uşă, cu faţa plină de sudoare.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Sunteţi nişte boi nesimţiţi! Mişcaţi-vă şi să ieşim mai repede de-aici!

— Ce atâta zarvă? protestă Micuţul. Nu facem decât să executăm ordinele tale. Asta înseamnă disciplină.

— Păi, tocmai asta-l zgândăre, zise Porta, trăgând un sertar şi uitându-se înăuntru.

— Doar el a dat ordinele... Pătrundeţi în biroul *Hauptfeldwebel-ului* şi imitaţi-i semnătura pe o hârtie, aşa a zis. Pe urmă, după ce o faci, nu-i mai pasă. Unii oameni nu

sunt niciodată mulţumiţi.

— N-am spus să te tolăneşti în fotoliul lui şi să-i scotoceşti prin sertare! mormăi Barcelona.

Fără grabă, cu o minuţie înnebunitoare, Micuţul şi Porta controlau camera, eliminând orice posibilă urmă a trecerii lor, în timp ce Barcelona îi privea încruntat. Din fericire, era prea ocupat să-l urmărească pe Porta cum ştergea stiloul *Hauptfeldwebel-ului* cu batista, ca să-l mai vadă pe Micuţul cum îşi îndesa în buzunar un pumn de ţigări.

— Haideţi odată, pentru Dumnezeu, ajunge!

Barcelona le făcu semn cu capul şi deschise larg uşa. Porta puse la loc stiloul cu vădit regret şi ieşi după el pe coridor. Micuţul ieşi ultimul. Închise uşa şi băgă cu grijă o bucăţică de băţ de chibrit în încuietoare.

— Ce dracu’ mai faci acum? şuieră Barcelona.

— Îţi salvez gâtul ăla împuţit! i-o întoarse Micuţul. Niciodată nu se deschide o uşă fără să se controleze mai întâi încuietoarea. Am făcut-o doar o dată în viaţa mea şi m-am ales cu nouă luni de pârnaie: proprietarul înfipsese acolo o bucăţică de lemn şi eu n-am observat-o. De-aia controlez întotdeauna înainte să fac treaba. Poţi să-ţi iei adio de la scumpa ta viaţă dacă *Hauptfeldwebel-ul* se întoarce şi nu-şi găseşte preţiosul beţişor. Aşa n-o să afle niciodată, nu?

Barcelona dădu din cap cu admiraţie.

— Eşti tare, gagiule! Recunosc şi-mi scot pălăria!

El şi Micuţul plecară, fiecare pe la treburile lui, prin închisoare. Porta veni să-mi aducă permisul falsificat şi, împreună, intrarăm în celula tânărului evreu.

— Ţine, zise Porta, aruncându-i o haină. Pune-ţi asta şi vino cu noi.

— De ce? Credeam că e abia mâine.

— Ce să fie?

— Execuţia.

— S-a amânat pe termen nelimitat, zisei eu.

— Nu te cred! De ce?

— Dumnezeule! zise Porta. Nu vrei să te mişti odată? Am

venit să te scoatem de-aici, n-avem timp de pălăvrăgeală. Ai putea, cel puţin, să ne ajuţi.,

— Dar…

— Niciun „dar“. Ridică-te şi ascultă cu atenţie! Îţi spun o singură dată, aşa că ţine minte. Cum plecăm noi, ieşi dracului de-aici şi ia-o pe scări. Dacă te opreşte cineva, spui că te duci la budă. Dacă nu vezi pe nimeni, coboară până la parter, cât poţi de repede şi fără niciun zgomot, OK? Când ajungi acolo, ia-o pe prima uşă la stânga. Asta te scoate direct în spatele clădirii. Stai acolo, ascuns, până ce trece reflectorul de tine. Pe urmă, alergi până la zidul exterior al curţii. Ai înţeles?

— Da, dar…

— Dacă între timp nu se întâmplă nimic, continuă Porta, neluând seama la întrerupere, ai cam două minute la dispoziţie până revine reflectorul. O să fii aşteptat. După ce vă întâlniţi, restul or să facă ei. Priceput? Fă ce-ţi spun ei şi o să fie bine. Te previn însă că, dacă o încurci, suntem primii care tragem. Înţelegi ce vreau să spun? Dacă eşti prins asupra faptului, ca să zic aşa, nu ne putem risca pielea mai mult decât am făcut-o până acum.

— Oricum, mult noroc, zisei eu.

Ne-am întors în camera de gardă, ca să urmărim desfăşurarea evenimentelor. Porta zicea că nu-i pasă, că nu dădea doi bani pe comunişti, chiar dacă erau numai puşti de optsprezece ani, dar când i-am spus că atunci ar fi putut să nu se amestece în toată povestea din noaptea asta, m-a ameninţat că-mi mută fălcile, dacă nu-mi ţin gura, şi am încheiat discuţia.

Băiatul părăsi celula deîndată ce paşii noştri s-au îndepărtat, închise încet uşa în urma lui, alergă până la capătul scărilor, stătu să asculte. Nu venea nimeni. În câteva secunde ajunse la parter, ca o pisică. Grilajul care dădea spre curte scârţâi şi Barcelona îşi duse mâinile la urechi, înălţându-şi privirile la ceruri.

— Hristoase, dacă aude cineva, ne-am dus!

Bătrânul, care hălăduia pe afară, împinse uşa camerei de

gardă şi dădu din cap în semn de salut.

— E-n regulă, a ieşit.

Potrivit planului, am mers împreună să închidem uşile care fuseseră lăsate deschise. Când ne-am întors în camera de gardă, toate proiectoarele se stinseră brusc. Asta era treaba lui Gregor. Ne spusese s-o lăsăm pe seama lui şi părea că o făcuse bine.

Reflectoarele rămaseră stinse timp de vreo două minute, pe urmă începură din nou să controleze curtea prin toate cotloanele. Dar umbra fugarului nu se mai zărea ascunsă între latrine şi zidul închisorii. Folosise cum trebuie cele două minute şi acum era în afara spotului, întins pe burtă în umbra zidului exterior.

Paşi grei se apropiară de el. Bănuia că trebuie să fie patrula care trebuia să-l conducă spre următorul punct al călătoriei. Spotul luminos fulgeră deasupra lui, de-a lungul zidului, apoi spre întunericul curţii. Văzu cum rondul se apropia de el. Legionarul şi Gunther Soest păşeau alături. Căştile lor – ura căştile germane care ar fi transformat şi faţa unui sfânt într-o mască de gorilă – sclipiră ameninţător în lumina puternică.

În timp ce se apropiau, Gunther înjură nervos pe sub mustaţă. Era pentru a doua oară când înlesnea o evadare şi după prima se jurase pe toţi sfinţii că el, Gunther Soest, n-o să se mai lase păcălit ca un ageamiu.

— Pur şi simplu, nu merită, zise el. Nimic şi nimeni nu merită să-ţi rişti pielea în războiul ăsta afurisit, şi un pârlit de prizonier nici atât.

Dacă cineva ştia acest lucru, atunci ăsta era Gunther. Timp de opt ani fusese conductor de tancuri. În răstimpul ăsta, văzuse arzând treizeci şi şapte dintre ele şi de nouă ori fusese cât pe aici să împărtăşească şi el aceeaşi soartă. A zecea oară, norocul îl părăsise; scăpase cu viaţă, dar aproape că nu mai avea faţă. Uleiul încins îi arsese sprâncenele şi buzele, iar carnea de pe corp i se transformase în fleici bine prăjite. Stătuse şapte luni în baie de apă. Fusese smuls din încleştarea morţii, nu înainte însă

ca ea să-şi fi pus amprenta iremediabil asupra lui. Mâinile îi erau ca nişte gheare pergamentoase, faţa ca o mască purpurie. Logodnica lui nu fusese în stare să-şi înfrângă oroarea la vederea sa şi fugise tremurând; iar acum omul acesta îşi risca pentru a doua oară viaţa ca să salveze un prizonier condamnat la Fresnes. Un francez, în primul rând, pe deasupra evreu şi comunist. Gunther ştia că într-o zi, după război, acelaşi evreu şi comunist va trece pe lângă el pe stradă şi îşi va întoarce faţa cu milă şi dezgust de la acea mască sinistră. Când propriii compatrioţi nu erau în stare să-şi stăpânească simţămintele, ce şansă ar avea cu un străin?

Iar după război, ce vor face oameni ca Gunther? Să trăiască într-un cămin pentru marii mutilaţi? Să se expună ca o curiozitate a naturii prin bâlciuri şi circuri ambulante? Să se ascundă şi să trăiască în întuneric, unde să nu-l vadă nimeni? Era prea puţin probabil ca oamenii normali să fie vreodată în stare să-l privească fără a se înfiora. Gunther fusese chipeş odinioară. Fusese obişnuit să fie admirat, iar fetele să i se agaţe de gât şi să se întreacă în a-i câştiga atenţia. Acum, propriile surori suportau cu greu să stea în aceeaşi cameră cu el, iar în ultima permisie petrecuse acasă doar două zile, după care maică-sa făcuse o depresiune nervoasă; doctorul spusese că din cauza stresului permanent provocat de amintirea vie a ceea ce făcuse războiul din unicul său fiu.

Atunci, Gunther plecase de-acasă. Îşi petrecuse restul permisiei într-o casă de refacere din Trols. Acolo, măcar, era cu alţii ca el, o întreagă nouă generaţie de monştri creată de război. Erau bine trataţi, numai atât că aveau un regulament strict în privinţa ieşirilor în oraş; puteai să te duci în cârje, puteai să te duci în cărucior, puteai fără braţe sau fără picioare, dar în niciun caz nu puteai ieşi fără faţă. Ziceau că nu e bine pentru moralul ţării. Eroii erau admişi numai dacă aveau răni eroice, şi nu era eroic să fii ars de viu într-un tanc şi pe urmă să provoci repulsie. Oricum, prea puţini dintre monştrii fără faţă doreau să iasă. Încă

erau sensibili la oamenii care-i arătau cu degetul, holbându-se, şi ştiau prea bine că nicio fată nu i-ar mai săruta pe buze. În general, nu mai aveau buze; numai o gaură fără contur, înconjurată de o oribilă cicatrice purpurie. Unii dintre ei sperau că îşi vor aranja faţa după terminarea războiului. Era unicul motiv pentru care Gunther rămăsese în armată şi se întorsese ca să-şi facă mai mult decât datoria. Era singurul său ţel – credinţa că, dacă va rămâne până la sfârşit, armata o să-l răsplătească în mod sigur cu o nouă faţă. Bineînţeles, cu condiţia ca Germania să câştige războiul. Oameni ca Gunther nici nu-şi puteau permite să se gândească la altă variantă.

Patrula ajunse în dreptul băiatului ghemuit în întuneric. Se ridică tăcut în picioare şi intră între ei. La capătul zidului, unde acesta făcea un unghi ascuţit la stânga, se opriră. Legionarul vorbi iute, fără să privească spre băiat:

— O să găseşti sus o funie gata fixată. Imediat după ce luminile de control au trecut pe deasupra, te caţeri pe ea. Ai aproximativ treizeci de secunde să ajungi sus şi să cobori în partea cealaltă, aşa că trebuie să te mişti foarte repede… Ţine asta şi foloseşte-o numai dacă trebuie, altfel nu. Este un buletin de identitate, dar a fost făcut în grabă, aşa că nu te baza sută la sută pe el. N-o să fie nicio problemă în caz de control întâmplător.

Spotul luminos ajunse din nou pe ei. Cei doi se lipiră unul de altul, ascunzându-l pe băiat de ochiul cercetător.

— Trebuie să ajungi la Paris cât poţi de repede. Mai ai cam două ore până la ziuă. Te duci la Sacré-Coeur, în Montmartre. Intri în al treilea confesional şi spui că ai furat flori dintr-un cimitir. Când preotul o să te întrebe ce fel de flori, răspunzi: myosotis. De rest se ocupă el.

— Un preot? mormăi tânărul comunist.

Legionarul îi aruncă o privire amuzată.

— Ai prefera Gestapo-ul?

— Sigur că nu!

Băiatul umplu întunericul cu un torent de vorbe:

— Să ştiţi că vă sunt foarte recunoscător pentru tot

ajutorul…

— E prea devreme, mai ai încă drum lung. Cum trece reflectorul, apucă frânghia şi întinde-o!

Lumina se scurse peste ei. Legionarul îl împinse pe băiat, Gunther stătea gata de ajutor, dar puştiul, mai agil ca o pisică, era deja în vârful zidului. Legionarul îşi armă pistolul-mitralieră şi-i făcu semn lui Gunther să fie gata. Dacă spotul luminos îl surprindea pe băiat în timpul evadării, n-avea încotro, trebuiau să tragă.

Legionarul îşi propti patul armei în scobitura umărului; o cât de mică greşeală din partea fugarului, şi treizeci şi două de gloanţe aveau să-i ciuruiască trupul.

Lumina trecu peste ei de-a lungul zidului. Îşi îndreptară armele spre punctul în care ar fi trebuit să se afle puştiul. Exact în clipa în care lumina ajunse la el, băiatul dispăru, alunecând de-a lungul funiei şi, fără îndoială, îşi făcuse mâinile ferfeniţă. Dar reuşise. Calm, Legionarul puse la loc piedica de siguranţă şi-şi aruncă arma pe umăr. Patrula îşi văzu mai departe de drum.

— Ei bine, Bătrânul o să se bucure, remarcă Legionarul, după câţiva paşi, a lui e ideea asta tâmpită.

— Tâmpită e toată lumea în care trăim, murmură Gunther.

— Ce rost au toate astea?

— Sunt sigur că niciunul.

— Atunci, de ce dracu’ le facem?

— N-am nici cea mai mică idee, spuse Legionarul, zâmbind.

— Ei bine, nici eu, zise Gunther. Şi jur în faţa lui Dumnezeu că e pentru ultima dată când eu mă mai bag într-o treabă ca asta.

Peste o jumătate de oră, se schimbă garda. Şi vocile noastre au sunat în cor prin toată închisoarea.

— Nimic de raportat.

Comandantul Companiei 103 Cavalerie, colonelul Relling, avusese în ultimul timp plăcerea de a se bucura de o serie de evenimente deosebite, care au culminat cu cel mai mare triumf al carierei sale: dubla arestare a colonelului Toumy, şeful Rezistenţei franceze, şi a lui Yeo-Thomas, agentul Serviciului Secret britanic. Mulţumită capturării acestor doi oameni, nemţii puteau pune în mişcare o avalanşă de arestări în întreaga Franţă.

Omul care îi urmă lui Toumy la comandă fu generalul Jussieu, şi era greu de spus care dintre cei doi – generalul francez ori colonelul german – deţinea întâietatea în materie de cruzime, brutalitate şi, totodată, lipsă de scrupule când era vorba de a lua viaţa cuiva.

Un val de teroare inundă ţara. Populaţia era înjunghiată, împuşcată, spânzurată, maltratată bestial, în toate modalităţile posibile. Birourile administrative erau incendiate, coloanele de aprovizionare distruse, santinelele ucise cu duzina; podurile şi trenurile deveniseră nişte ţinte atât de obişnuite, încât nici nu mai provocau comentarii. Un grup bine organizat, sub comanda unor ofiţeri francezi, reuşi un atac asupra cartierului general al Gestapo-ului, de la Bourg-en-Bresse, şi îi lichidă cu un glonţ în spate pe toţi cei găsiţi.

Inevitabil, apărură bande de criminali organizate, care, în numele aderării la Rezistenţă, comiseră o serie îngrozitoare de hoţii, violuri şi crime. Fură repede depistaţi şi lichidaţi nu numai de către nemţi, dar şi de către francezi. S-a constatat mai târziu că majoritatea crimelor ar fi fost legate de dezertorii armatei germane sau ai Armatei a V-a italiene, de comuniştii spanioli şi de agitatorii străini. Aşa că fură împuşcaţi, indiferent de naţionalitate şi fără excepţie, îndată ce erau prinşi, iar trupurile lor îngropate fără vreo ceremonie.

ÎN MONTMARTRE CU „HAINĂ ROŞIE“

— La Malakoff s-a terminat, explică clar „Haină Roşie“, pe cuvânt! Problema nu e cum să punem mâna pe el. Ce mă frământă e cum să-l aducem aici. Numai când mă gândesc la asta, mă apucă crampele... Şi totuşi, trebuie să existe o cale.

— De ce n-am împrumuta un camion şi să-l aducem cu el? sugeră Barcelona. Putem oricând să fabricăm un permis de transport.

Heide scutură din cap.

— Prea riscant. Nu poţi să-l scoţi.

— Cea mai bună cale e cea mai simplă, declară Porta. Şi cel mai simplu e să-l aducem pe jos.

Îl privirăm cu îndoială.

— Trebuie c-ai înnebunit! icni Heide. E de-ajuns ca un pisălog să bage de seamă şi să ne întrebe ce facem, şi s-a terminat cu noi.

Bătrânul se scărpină după ureche cu coada pipei.

— Julius are dreptate. E mult prea periculos.

— E o idee de rahat, adăugă Micuţul, ca să pună capăt discuţiei.

„Haină Roşie“, în şorţul lui lung şi alb, care-i flutura pe lângă picioare, cu părul şi barba unduindu-i uşor pe faţă, ne părăsi ca să întâmpine nişte clienţi. În timp ce traversa camera, corpul lui scurt şi rotund se sprijinea incredibil pe două picioare delicate, iar faţa lui, lată şi fălcoasă, de culoare roşie, strălucea de bună dispoziţie.

Bistroul, cu mesele şi scaunele lui prăpădite, cu pereţii plini de grăsime şi stropi de ulei, era îmbâcsit de revoluţionari, informatori, dezertori şi bişniţari. Porta ne adusese aici şi era în elementul lui.

După ce se ocupă de nou-veniţi, „Haină Roşie“ îşi croi drum spre masa noastră, însoţit de mirosul puternic de prăjeală care venea din bucătărie.

— Îţi spun eu, îl întâmpină Micuţul, se face prea multă vâlvă pentru nimic. Fii atent – ridică solniţa – luăm obiectul,

îl pocnim în cap – trânti solniţa pe masă şi aceasta se sparse – şi pe urmă îl măturăm. Foarte simplu. Nu înţeleg de ce atâta bătaie de cap.

Porta se încruntă.

— Sunt înarmaţi? întrebă el.

— Dacă nu, înseamnă că sunt mai proşti decât îi cred eu, replică „Haină Roşie“.

— Şi ce dacă, izbucni Micuţul, nişte amatori! Lichidăm pe oricine îşi arată vârful nasului!

— Mare tâmpit mai eşti! exclamă, excedat, Heide. Creierul tău nu-i mai mare decât un bob de mazăre! Şi aşa s-a iscat destulă zarvă în legătură cu nenorocitul ăla de comunist care a evadat, hai să nu mai punem paie pe foc, ce dracu’! Vă spun că afacerea asta nu s-a încheiat încă, o să mai auzim de ea. Gestapo-ul o să scotocească tot Parisul încercând să găsească diverşi complici.

Porta scoase unul dintre hohotele lui de râs oribile.

— *Hauptfeldwebel-ul* nu s-a prins încă. Tot mai crede că el şi-a pus semnătura pe permisul de ieşire, chiar dacă nu-şi aminteşte când a făcut-o. Pe urmă, mai e şi prostul ăla de subofiţer care jură că a văzut prizonierul ieşind cu transportul de după-amiază! (Chicoti din nou.) Dacă m-ar întreba pe mine, le-aş spune altceva… Când a plecat maşina, el era cu mine jos, jucam cărţi! Dar tot am o grijă. Ei cred că a evadat pe undeva pe drum, între Fresnes şi sediul Gestapo-ului, aşa că lasă-i în pace. Cu atât mai bine pentru noi!

— Deşteptule! zise iritat Heide. Nu sunt ei atât de proşti cum îi crezi tu. Băiatul fusese judecat, găsit vinovat şi condamnat la moarte. N-a mai avut nici măcar dreptul la recurs. Avea mai puţin de paisprezece ore până la ciopârţeală. Aşa că, mai devreme sau mai târziu, un deştept o să se întrebe de ce dracu’ a mai vrut Gestapo-ul să-l interogheze. Şi, o dată pusă întrebarea, nu mai e decât un pas până la descoperirea că împuţitul de Gestapo nu l-a vrut, de fapt, niciodată pentru interogatoriu. Şi atunci ce se întâmplă?

— Până atunci se termină războiul, zise liniştit Porta.

— Chiar aşa, ce-ai făcut cu puştiul?

— La bucătărie, zise simplu „Haină roşie“.

— La bucătărie? sări Heide. Aici?

— Da’ unde? se prefăcu acesta mirat.

— Dumnezeule, asta chiar că pune capac la toate!

Heide făcu un gest de dezgust şi lovi masa cu pumnul. În general, eram de acord cu el. Trebuie să recunosc că nici mie nu-mi prea plăcea aranjamentul ăsta.

— Dar care e problema cu el? întrebă Micuţul, cu ochii la Heide.

— Îţi spun eu care! izbucni Heide, de-acum întărâtat peste măsură. Gestapo-ul are o puzderie de oameni care scotocesc Parisul după el, asta e problema! Şi, când caută ei pe cineva, crede-mă, o fac de-adevăratelea. Şi cum îl vor prinde, e o chestiune de ore să-l facă să vorbească. Doamne! – îşi scuturâ puternic capul. Poate că pe voi vă ispiteşte ideea unui ştreang în jurul gâtului, dar nu şi pe mine! N-o să-mi risc pielea şi cariera pentru un amărât de jidănaş!

Burtosul patron zâmbi cu bunătate.

— N-are rost să te agiţi atât. N-or să-l recunoască nici într-o mie de ani… Vino cu mine să-ţi arăt.

Schimbarea era surprinzătoare. Sunt sigur că n-aş fi putut să găsesc vreo asemănare între ţărănoiul cu mutră de cretin, care dădea o mână de ajutor prin bucătărie, şi tânărul inteligent şi agil, care evadase de la Fresnes. Părul lui negru era acum de un roşu oribil, deasupra buzei de sus îi înflorise o mustaţă stufoasă, iar nişte ochelari ridicoli îi înjumătăţeau faţa. Purta ghete scâlciate şi pantalonii îi ajungeau până la glezne.

— Ce părere ai? zise mândru patronul.

— Proastă, mârâi Heide. Nu trebuia să mai fie în Paris la ora asta.

— E mai uşor de spus, decât de făcut, prietene.

— Poftim! zise Porta, ridicând un braţ păros şi uitându-se la ceas. Unde dracu’ or fi plecat ceilalţi?

— Dumnezeu ştie, zise Heide, găsind repede un prilej pentru o nouă tiradă sumbră. În primul rând, n-ar fi trebuit să iasă să bântuie prin Paris când locul colcăie de oamenii Gestapo-ului. Poate chiar acum, când noi stăm aici, îi interoghează.

— Vezi-ţi de treabă, zise Barcelona cu un rânjet. Legionarul cunoaşte Parisul cu ochii închişi şi, oricum, Gunther e cu ei. Faţa lui e un *Ausweiss*[31] numai când o vezi. Nici măcar Gestapo-ul n-ar îndrăzni să-l oprească pe Gunther.

— Numai asta ştii să spui, zise Heide cu amărăciune.

Atenţia lui „Haină Roşie“ fu atrasă de venirea unor noi clienţi care-l solicitau. Cei mai mulţi îi cereau să cânte, şi „Haină Roşie“ se propti în mijlocul încăperii, cu faţa lucind de grăsime şi bună dispoziţie, gata să le satisfacă dorinţa. Acompaniat de Porta, la o vioară veche, şi de o fată, cu un acordeon, îşi dădu capul pe spate şi începu să cânte, cu glas înalt de tenor, o melodie despre Paris. Avea o voce plăcută şi cei mai mulţi dintre noi am uitat chiar şi să bem. Până şi Heide le lăsă pe ale lui şi începu să cânte împreună cu ceilalţi. În curând, bistroul deveni un infern zgomotos. Janette, bucătăreasa – o negresă grasă, despre care ştiam că e membră activă a Rezistenţei – striga şi bătea din palme în uşa bucătăriei. Cu toţii tropăiau la unison şi ciocăneau în mese cu pahare şi tacâmuri, urmând ritmul melodiei.

Brusc, uşa a fost dată de perete şi, prin norii de fum, am zărit sclipind semilunele de metal ale celor din Feldgendarmerie. Năvăliră înăuntru cu obişnuita lor grosolănie, cu cizmele lor grele zguduind podeaua, cu obişnuitele puşti gata pregătite. Atmosfera se schimbă într-o clipă. Janette se întoarse în bucătărie, de unde se auziră zgomote de activitate intensă – polonice care zăngăneau şi robinete care curgeau. Ceilalţi tăcurăm cu toţii. Oamenii îşi vârâră nasurile în pahare sau deveniră extrem de preocupaţi de unghii sau de găurile din podea. Dacă

[31] Permis de liberă trecere (n.tr).

întâmplător întâlneai privirea cuiva, nu vedeai altceva decât teamă, suspiciune, ură şi apoi fiecare îşi întorcea privirea, încurcat. Porta stătea mohorât, cu vioara atârnând în mână. Fata cu acordeonul se strecură brusc într-un colţ întunecat al încăperii, ca un păianjen prins brusc în lumină.

Comandantul patrulei, un *Stabsfeldwebel*, rămase un moment în uşă, holbându-se cu răceală de jur împrejur. În cele din urmă, îşi fixă privirea asupra lui Porta.

— Tu! *Obergefreiter!*

Traversă spre el, iar Porta îl privi cum se apropie, cu o expresie neutră pe figură.

— Ce cauţi? Ai permis de ieşire?

Porta se ridică în silă şi-şi scoase permisul. Era de obicei insolent cu cei de teapa acestui *Stabsfeldwebel.* Dar ştia la fel de bine ca noi toţi că nu ne găseam nici pe departe în situaţia de a ne simţi în siguranţă. Nu era cazul să atragem atenţia asupra noastră, iar Porta nu era prost. În afară de asta, *Stabsfeldwebel-ul* Malovski nu era un *Stabsfeldwebel* obişnuit. Îl cunoşteam după figură şi după reputaţie. De patru ani, el şi echipa lui îşi petreceau nopţile scotocind fiecare bar, fiecare club şi cârciumă din Paris, şi nu era noapte să nu înhaţe vreun biet nenorocit pentru interogatoriu. „Crucea de Fier“, care-i atârna la gât, era o dovadă a zelului său.

— Cu cine mai eşti? întrebă el, înapoindu-i permisul.

Porta arătă spre noi ceilalţi, care stăteam serioşi şi demni la masa noastră, făcând tot posibilul să arătăm ca nişte soldaţi-model. Malovski ne aruncă o privire dispreţuitoare, dădu din cap şi trecu mai departe.

Cercetă bistroul până la ultimul colţişor. Unei fete care era la toaletă, şi nu ştia nimic de venirea lor, i se ceru să deschidă uşa şi să prezinte actele. Bucătăria fu devastată. Desfăcură şi scotociră toate cutiile şi toate borcanele. Tăbărâră pe maşina de gătit şi, timp de zece minute, scoaseră cenuşa, în timp ce Janette îi privea cu braţele încrucişate, cu cel mai dispreţuitor zâmbet posibil pe faţa ei dolofană. Băiatul fu învrednicit cu o privire fugară şi pe

urmă nu-l mai băgară în seamă.

Controlară tot etajul de sus, goliră toate cuferele şi dulapurile şi aruncară hainele pe jos. Smulseră de pe pat toate păturile şi aşternuturile, plăpumile şi pilotele fură spintecate, îşi vârâră mâinile în toate bidoanele şi rafturile cu alimente. După o oră, au terminat percheziţia, dar era puţin probabil că vor părăsi bistroul fără să găsească o victimă. Malovski stătea lângă bar, iar privirea lui scrutătoare trecea de la o masă la alta. Alături, oamenii lui îl urmăreau cu atenţie, aşteptând ca stăpânul să dea semnalul de atac. Noi şedeam tăcuţi şi ne întrebam unde o să cadă securea.

Fără grabă, *Stabsfeldwebel-ul* scoase din buzunar un teanc de fotografii. Se uită cu încetineală printre ele şi cu mare grijă alese câteva. Din doi paşi, traversă încăperea, oprindu-se în faţa unui grup de tineri care băuseră liniştiţi aproape toată seara.

— *Deutsche Feldpolizei. Ausweiss, bitte!* (Poliţia germană de campanie. Actele, vă rog!)

Se adresă unui băiat cu figură ştearsă, îmbrăcat cu nişte haine gri mototolite. *Stabsfeldwebel-ul* examină cu atenţie hârtiile.

— Falsuri, zise el încruntat. Te căutăm de patru luni. Acum, că te-am găsit, o să-ţi demonstrăm amănunţit cum tratăm noi dezertorii… Cineva te-a ajutat! Cine te-a ajutat?

Cred că nu aştepta vreun răspuns. Dar toată lumea din încăpere a rămas cu gura căscată, când una dintre fetele de la masă se ridică şi spuse:

— Eu.

— E dilie, gagica! şopti Micuţul în maniera lui obişnuită de a se face auzit.

Malovski se întoarse către noi. Barcelona îi arse una pe sub masă Micuţului, iar Heide scrâşni furios din dinţi. Nu era momentul ca jandarmul să fie provocat, cel mai mic incident putea avea urmări catastrofale.

Dar era prea târziu. Instinctul lui de vânător de oameni îi spunea că în acest bistrou ar putea găsi ceva mai bun

decât un dezertor, împreună cu iubita lui şi, după ce lăsă doi oameni să le pună cătuşele, se pregăti pentru un nou atac. Se ştia că nu-i înghite pe soldaţii care făcuseră serviciul activ pe front şi se spunea că numai cu două zile în urmă arestase un *Oberleutnant* decorat cu „Crucea de Fier“.

— Gata, mormăi întunecat Heide. S-a terminat. Am spus c-aşa o să se întâmple. Şi totul din cauza unui evreu împuţit.

— Cred că o să controlăm din nou la bucătărie, declară Malovski.

„Haină Roşie“ îşi croi drum către el, neliniştit, protestând energic în legătură cu supa şi cu cina compromisă, dar Malovski îl dădu la o parte din calea sa, rânjind sinistru:

— Avem treburi mai importante decât supa.

— Dar clienţii mei…

În momentul acela, uşa se deschise. Noul-venit părea mascat cu un ciorap, care-i desfigura în mod hidos trăsăturile. La o privire mai atentă, îţi dădeai seama că n-avea ce trăsături să ascundă. Ochii n-aveau sprâncene, în locul nasului un plasture negru, gura era ca o gaură franjurată, iar pielea obrazului boţită, ciuruită, stacojie. La gât, susţinut şi el de un guler ţeapăn de piele, îi atârna „Crucea de Cavaler“ cu spade şi frunze de stejar, o decoraţie care-l pune pe posesorul ei deasupra muritorilor de rând, făcând din el aproape un semizeu.

— Ei? zise Gunther, prin aşa-zisa lui gură, ţi-ai pierdut obiceiul de a saluta, *Stabsfeldwebel?*

Malovski îşi pocni călcâiele şi-şi duse palma dreaptă la vizieră. Nu putea face altceva. O fi fost el *Stabsfeldwebel-ul* Malovski şi o fi avut el „Crucea de Fier“, dar un soldat decorat ca Gunther putea să comande orice. Dacă Gunther voia să-şi scoată revolverul şi să-l împuşte pe Malovski, susţinând ulterior că acesta îl insultase, nimeni nu s-ar fi îndoit de adevărul spuselor sale.

— *Fahnenjunker* – tonul lui Malovski se străduia să fie respectuos – patrulăm arondismentul 18, conform ordinelor.

Tocmai am ridicat un dezertor pe care-l căutăm de două luni, împreună cu femeia care l-a ajutat.

— Bine, zise Gunther, sec. Îţi mulţumesc, *Stabsfeldwebel.* Înţeleg că acum ţi-ai terminat treburile pe-aici?

Malovski ezită. Gunther îi întoarse spatele nepăsător, ca şi cum nu mai era nimic de discutat. De la genunchi în jos, ambele picioare aveau proteze, dar nu se observa numaidecât. Îi trebuiră câteva săptămâni de efort supraomenesc şi voinţă ca să înveţe din nou să meargă şi să se obişnuiască cu braţul stâng, format din patru bucăţi de fier. La început, dorise să moară şi nimeni nu ştia, de fapt, de ce până la urmă continuase să trăiască. Ar fi putut să devină ofiţer în Waffen SS, i se oferise avansarea la ieşirea din spital, dar el preferase să rămână tanchist, „un husar negru“, şi se întoarse la noi după ce fusese din nou declarat „apt pentru serviciu“. Cu noi se simţea în largul lui. Nu numai că eram prietenii lui, dar cred că eram singurii oameni din lume care-l puteam privi cu acelaşi grad de detaşare cu care ne priveam unii pe alţii.

În bistrou se făcuse linişte. Toţi aşteptam încordaţi şi ne holbam la Gunther. Calm, el îşi scoase tabachera, extrase o ţigară şi şi-o înfipse în gura fără buze. Malovski nu se mai uita la Gunther, ci fixă, hipnotizat, tabachera. Era din aur, marcată vizibil cu steaua roşie şi cu secera şi ciocanul. Gunther i-o puse în mână.

— Frumoasă, nu? O amintire din Stalingrad, cum probabil ai ghicit.

Închise tabachera cu un pocnet şi o vârî la loc în buzunar.

— Ai fost vreodată în tranşee, *Stabsfeldwebel*? Ştiai că la Stalingrad au murit trei sute de mii de soldaţi germani? Aceia dintre noi care au supravieţuit au dreptul la câte o mică amintire, nu-i aşa? Tabachera asta o ştie şi *Reichsführer-ul* SS. A vrut chiar să mi-o cumpere, dar l-am refuzat.

Malovski înghiţi în sec, dar nu zise nimic. Brusc, Gunther schimbă tonul.

— Dacă ţi-ai terminat treburile pe-aici, aş fi foarte

bucuros să-ţi iei tălpăşiţa!

Stabsfeldwebel-ul o şterse la iuţeală. Când uşa se închise în urma lui şi a oamenilor lui, în bistrou se auzi un oftat unanim de uşurare.

— Se pare că ne-am întors tocmai la timp, remarcă Legionarul, urnindu-se de lângă uşă către masa noastră.

— E ridicol, zise Heide. E culmea nebuniei. Nenorocitul ăsta de ovreiaş comunist trebuia să fie acum la celălalt capăt al Franţei.

Nimeni nu-l băgă în seamă pe Heide. Eram prea ocupaţi să ciocnim cu Gunther şi să-l felicităm.

— Ei, lasă, zise el cu modestie. Câteodată, o mutră pocită face cât toate galoanele din lume.

Fata cu acordeonul ieşi din umbră şi începu să cânte o melodie de dans. Porta îşi luă vioara, lui „Haină Roşie“ îi reveni zâmbetul, încetul cu încetul, tensiunea dispăru. Heide se cufundă fericit într-o dulce toropeală şi nu mai putea face altceva decât să mormăie. Micuţul se învârtea prin încăpere, ciupind fetele de fund şi spunând glume deocheate celor care crezuseră vreodată că el o băgase pe mânecă, iar Gunther, ghiftuit cu vin roşu, fură de sub nasul lui Barcelona o fetişcană într-o rochie galbenă şi începu să danseze cu ea.

— *Vive la France!* strigă Porta, în delir.

Legionarul se pusese pe băut. Se matoli destul de repede, la unison cu Heide. Cu toate protestele sale, Gunther dansa dumnezeieşte, iar fata în galben încetase să-şi mai ţină ochii închişi ca să nu-i vadă faţa. Uneori eram întrerupţi de lumea de-afară, se auzeau împuşcături, explozii, huruit de avioane deasupra, dar toate astea treceau neluate în seamă. Războiul ţinea de prea mult timp ca cineva să-şi mai bată capul cu el. Deodată, Porta îmi trase un ghiont în coaste.

— Atenţie. Ia uită cine vine!

Ne-am întors automat către uşă, crezând că revenise Malovski. Dar de data asta era Jacqueline, fata pe care o întâlnisem printre flori în Normandia şi care-mi dăduse să

beau o cafea adevărată. Bineînţeles, mai fuseseră şi altele, dar nu ştiu de ce o asociasem, de la început, cu parfumul florilor şi aroma de cafea proaspătă.

O văzusem destul de des de când venisem la Paris. În ultimele săptămâni ne întâlnisem pe ascuns aproape în fiecare zi, dar era pentru prima dată că îndrăzneam să-i dau întâlnire la loc deschis, acolo, în cafenea, şi, din momentul în care a intrat pe uşă, mi-a părut rău. Bineînţeles că Porta a recunoscut-o imediat.

O măsură de sus până jos, în timp ce ea, dezinvoltă, se îndrepta spre masa noastră. Purta o rochie uşoară de muselină verde, care-o făcea să arate foarte palidă şi frumoasă, dar doream să nu-i fi spus să vină.

— Aşa, va să zică te întâlneşti cu păsărică asta din Normandia? zise răutăcios Porta. De când ţine asta? Cam de multişor, după cum se vede. Trebuie să te descotoroseşti de ea, colega, înainte să te lege. Păsărica asta e îndrăgostită, şi femeile care iubesc devin periculoase.

— Vorbeşti prostii, zisei eu cu răceală.

— A, da? zise Porta, batjocoritor. Îţi aminteşti cum îşi mai dădea ochii peste cap atunci, în Normandia?

— Şi ce legătură are asta cu tine?

— Are!

Heide, trezit brusc din beţie, întâi se holbă la Jacqueline, pe urmă mă apucă de guler, suflând ca o locomotivă, iar ochii lui mici şi roşii se înfipseră cu răutate într-ai mei.

— Are legătură cu noi toţi! Tu şi curva ta de franţuzoaică! Pe mine mă doare în cot, dar n-o aduce aici!

Îmi înfipse mâna-n piept şi cu cealaltă dădu să scoată pistolul.

— Porta are dreptate, femeile astea sunt periculoase. Devin geloase, se emoţionează, începe să le intereseze totul. Şi cel mai rău e că vorbesc.

— Ce se întâmplă? întrebă Gunther, din celălalt colţ al mesei.

Barcelona îi şopti ceva. Văzui cum Gunther se uita spre

Jacqueline, cercetându-i amănunţit fiecare trăsătură. Barcelona mă privi şi dădu din cap a lehamite. Legionarul se lăsă pe spate în scaunul lui şi începu să-şi cureţe indiferent unghiile cu vârful pumnalului. Jacqueline îmi zâmbea.

— Ce ai astăzi? Te porţi tare ciudat.

Am dus-o până la uşă şi i-am explicat situaţia. Numai eu eram de vină. Nu trebuia s-o chem într-un loc ca ăsta. Parisul era periculos. Spionii mişunau peste tot şi, dacă făceai o singură greşeală, erai un om mort. Jacqueline mă înţelese perfect. Nu puse întrebări, nu obiectă. Stabilirăm, pur şi simplu, un alt loc de întâlnire pentru ziua următoare şi ea se topi neauzită în întunericul străzii. Era o uşurare s-o văd plecând.

Încetul cu încetul, bistroul s-a golit, până când am rămas singuri. Se încuiară uşile. „Haină Roşie“ scoase o hartă a Parisului şi o desfăcurăm pe masă.

— Categoric, zise Porta, treaba se arată a fi al dracului de grea.

— Cum o să-l trecem peste pod?

— Îl cărăm, îşi exprimă Micuţul o idee strălucită.

— Să traverseze râul înot.

— Ei nu înoată…

— Bineînţeles că înoată, prostule!

— Da’ chestia e serioasă, zise Legionarul, gânditor. Toate podurile sunt bine păzite.

— Şi dacă v-aţi duce în timpul zilei? sugeră „Haină Roşie“. Ar fi mai multă lume pe acolo. Vă puteţi strecura neobservaţi.

Barcelona clătină din cap.

— Nu se poate. Nu pot să fac rost de permise.

Deodată, Porta fixă cu un deget murdar un punct pe hartă.

— Aici! Plecăm chiar acum şi-l luăm.

— Şi cum trecem podul?

— Habar n-am până nu ajungem acolo. Ce să ne mai ostenim făcând tot timpul planuri. Asta au făcut nenorociţii

de prusaci şi uite unde au ajuns. La opt zile după ce s-a terminat războiul trecut, s-au adunat şi au început să comploteze pentru următorul. Nu, lucrurile trebuie lăsate în voia sorţii, aşa zic eu.

— Iar eu spun că ne trebuie obligatoriu un plan, spuse încăpăţânatul Heide.

— N-avem nevoie de plan. Am în buzunar două ştampile pe care scrie *Strict-secret.*

— La ce dracu' sunt bune?

— O să te miri, zise Porta. Pot să fac minuni cu o ştampilă.

— Îmi faci greaţă, mormăi Heide. Cu toţii îmi faceţi greaţă cu prostiile voastre. Dacă nu e cu evrei, atunci e cu...

— Şi dacă trag în noi? îl întrerupse Bătrânul, care până atunci tăcuse şi rumegase. Dacă dăm peste o patrulă?

— A lui Malovski, pentru început, bombăni Heide. Ştampilele n-or să folosească prea mult cu băieţii ăia, oricât de strict-secrete ar fi!

— Asta-i simplu, zise Porta. Atunci, trebuie să fim primii care trag.

— Da, dar e de ajuns să-ţi scape unul singur ca să dărâme toată şandramaua.

— N-o să scape niciunul! se repezi Micuţul, cu o expresie belicoasă pe faţă. Luăm cu noi AG-urile!

— Să umblăm prin Paris cu ele în toiul nopţii? urlă Heide. Să fim luaţi drept maquisarzi?

Legionarul se ridică.

— M-am săturat de vorbărie, zise el brusc. O s-o cântăm după ureche.

— Exact ce-am spus eu, zise Porta.

— Atunci, când pornim? întrebă Micuţul, nerăbdător. Acum?

Legionarul îi aruncă o privire rece.

— În niciun caz. Mergem mâine-seară.

Primul dintre ei apăru la fereastră, se căţără pe pervazul îngust şi se clătină nesigur timp de câteva secunde, căutând deasupra şi dedesubt un punct de sprijin. Pe neaşteptate, se auzi o împuşcătură, şi omul se prăbuşi în gol, cu capul în jos.

Apăru cel de-al doilea. Se căţără şi el pe pervazul îngust, pe urmă, sări ca o pisică şi se agăţă de burlanul care se lăsa de-a lungul peretelui. Începu să coboare cu atenţie. Răsună o nouă împuşcătură. Cel de-al doilea om căzu pe asfaltul curţii, alături de primul.

Al treilea nu se aşteptă să fie împuşcat. Silueta lui apăru fugitiv la fereastră, atârnă o clipă în aer, pe urmă se aruncă în jos, într-un plonjon de rândunică, pentru a împărtăşi soarta celorlalţi.

Dar bomba incendiară îşi atinse scopul. Flăcările izbucniră la toate ferestrele, în afară de două geamuri mici, aflate chiar în vârful clădirii înalte. Un grup de oameni mişuna deja pe sus. Doi dintre ei săriră în acelaşi timp şi o rafală de gloanţe îi urmări până jos. Gestapo-ul nu acordă nicio şansă.

Chiar în acel moment, părăsirăm în fugă ascunzătoarea. Văzusem destul din măcel. Era răzbunarea Gestapo-ului asupra unui cuib al Rezistenţei implicat în uciderea a paisprezece membri ai Poliţiei Secrete. Dar acum făceau mai mult decât să se răzbune: sărbătoreau.

Când masacrul se sfârşi, se întoarseră la maşină. Atât şoferul, cât şi omul lăsat de pază zăceau pe jos scăldaţi în propriul sânge, cu gâturile tăiate de la o ureche la alta.

Această scenă a avut loc la Paris, într-o noapte din august 1944.

PLIMBARE NOCTURNĂ PRIN PARIS

Noapte întunecoasă. Lumina lunii răzbătea cu greu printre nori, stelele abia clipeau.

Cartierul suburban Malakoff era întunecat şi pustiu. Două pisici în călduri păreau singurele fiinţe vii. Ne certam ca chiorii în legătură cu drumul de urmat, Porta tratându-ne, de-a valma, de cururi pictate.

Deodată apărură, ca din senin, doi *Feldgendarmi* pe biciclete. Trecând pe lângă noi, îşi întoarseră capetele şi ne priviră bănuitori, iar Micuţul le făcu un semn ameninţător cu pumnul.

— Fără d-astea, scrâşni Bătrânul. Ţine minte, o dată pentru totdeauna, că trebuie să evităm orice încurcătură!

Micuţul privi scârbit în urma celor doi biciclişti.

— Numai să fi îndrăznit ceva scârnăviile şi le zburam fălcile!

— Pentru Dumnezeu! se înfurie Barcelona. Vii o dată?

Îl ajunserăm din urmă pe Porta la colţul străzii Bérenger cu strada Nordului.

— Ştii sigur unde e chestia aia împuţită? întrebă Gregor. Toate cocioabele astea nenorocite seamănă una ca alta. N-am chef să orbecăi printre ele.

— Ştiu unde e, zise Porta. (Se învârti încet, orientându-se pe întuneric.) Nu e departe. Îmi amintesc că am mai fost pe aici, venind din partea opusă. Acolo, lângă bistrou, a fost împuşcat un om. Ţin minte bistroul. Să vedem dacă sunt urme de gloanţe pe zid.

— Nenumărate, zise Gregor, care traversase şi examinase locul.

— Adevărat?

Porta traversă şi el şi se uită. Bătrânul făcu un gest de nerăbdare.

— Uf, m-am săturat!

— Milord, cine vă reţine? zise Porta. De altfel, nu-mi aduc aminte să vă fi invitat pe careva. Aşteptaţi o clipă.

Se aplecă, dispăru pe sub o arcadă joasă şi nu se întoarse timp de câteva minute.

— Dumnezeule! (Barcelona privi nervos peste umăr.) Unde s-o fi dus acuma nebunul ăsta? De la început nu trebuia să mă bag în chestia asta. De ce nu putem să ne

purtăm şi noi ca toţi ceilalţi? De ce trebuie să ne băgăm mereu în buclucuri?

— Întreabă-mă pe mine, zise morocănos Bătrânul.

Porta îşi făcu apariţia, rânjind satisfăcut.

— Tocmai am aruncat o privire printre gagicile cartierului (făcu un semn obscen către Micuţul.) Mâine-seară, în faţa cinematografului, Piaţa Clichy. Să te gândeşti la mine.

— Ticălosule! zise automat Micuţul. Pariez că nici n-ai întrebat-o dacă are vreo prietenă?

— Ei, mergem sau nu? întrebai eu.

— Şi, mai precis, unde mergem? mormăi Bătrânul.

— Chiar aici înăuntru, zise Porta, aplecându-se pe sub arcada joasă. După mine, băieţi, şi ţineţi-vă gura. Am cercetat terenul, puteţi să vă bazaţi pe unchiul Porta... Haide, Sven, nu trândăvi! Ţineţi-vă bine, şi înainte!

Îl urmarăm, unul câte unul, pe sub arcada joasă, de-a lungul unei poteci noroioase, până când dădurăm de-o magazie şubredă.

— Înăuntru? şuieră Barcelona.

— Înăuntru, confirmă Porta.

Ne făcu semn cu lanterna.

— Veniţi să aruncaţi o privire!

Ne lipirăm nasurile de geamul murdar. Uluit, Gregor scoase un fluierat.

— Să fiu al naibii, nu credeam că pot creşte atât de mari! Parcă ar fi un balon captiv!

Micuţul se scormoni în buzunar şi scoase la iveală un ditamai ciocan.

— Drept între ochi, zise el aproape rugător. O să pice ca un buştean. N-o să ştie niciodată.

— Nu începe să te porţi ca un tâmpit, îl imploră Bătrânul. Peste tot, în jur, dorm oameni. Nu trebuie să sculăm tot cartierul..

— Pe unde se intră înăuntru? întrebă Barcelona.

— Pe aici.

Porta ne conduse la o uşă veche şi grea, care părea neunsă de secole. Scârţâitul ei răsună şi se amplifică în

noapte. Pe undeva, prin apropiere, un motan începu să miorlăie. Rămăseserăm înţepeniţi, cu urechile ciulite şi ţinându-ne respiraţia. Nu veni nimeni. Motanul trecu pe lângă noi în întuneric şi miorlăitul lui se pierdu în josul străzii. Era din nou linişte.

— Haideţi!

Micuţul intră în magazie cu ciocanul pregătit. Noi, ceilalţi, îl urmam prudenţi. Brusc, răsună zgomotul a o mie de cutii de conserve, care parcă se rostogoleau de-a lungul unei scări. Micuţul icni şi urmă o serie din înjurăturile lui favorite. Apăru în bătaia lanternei şi văzurăm că era împroşcat din cap până-n picioare cu o mizerie scârboasă şi urât mirositoare.

— Un imbecil a pus o găleată de rahat aici, urlă Micuţul.

Trase un şut furios, şi găleata se izbi de peretele opus. Se rostogoli înapoi şi Micuţul o lovi încă o dată cu sete. Cu toţii îi strigarăm să termine, dar era mult prea târziu, răul se produsese deja. Legionarul îşi scoase revolverul şi alergă înapoi pe stradă, de unde auzeam bocănit de cizme.

— *Wer da*[32]*?* se auzi strigând, cu accent aspru, saxon.

— Pe toţi dracii! urlă Micuţul. Un saxon împuţit! Lasă că-l aranjez eu!

Trecu pe lângă noi, se ciocni cu Legionarul, îl împinse la o parte cu cotul şi dădu nas în nas cu doi soldaţi, înarmaţi cu puşti, care se pregăteau să între prin arcada îngustă. Micuţul, ca o furtună, scăldat în murdărie, ud şi puţin înfiorător, nu arăta defel a mesager al păcii. Soldaţii zburară de pe bicicletele lor şi o luară la goană, lăsând în urmă două căşti şi un guler de veston smuls.

— Şi acum? zise sec Bătrânul.

Micuţul înhăţă ciocanul şi se întoarse spre magazie.

— Acu’, mi-a venit rândul! Doarme, nemernicul! Te pomeneşti că-şi închipuie că războiul s-a terminat!

Noi, ceilalţi, rămăseserăm grupaţi la intrare, în timp ce el pătrunse înăuntru. Ciocanul scânteia în întuneric. Urmă un urlet sălbatic. Ne împrăştiarăm imediat. M-am aruncat la

[32] Cine-i? – somaţie în limba germană (n.tr.).

pământ, cu capul în mâini, dar urletele ascuţite continuau. Barcelona şi Heide aproape se călcară în picioare, grăbindu-se să iasă în stradă. Legionarul se lipi de un perete jos şi îndată îşi pregăti arma, hotărât să împuşte pe oricine ar veni. Urletele începură să alterneze cu vocea Micuţului, care înjura de mama-focului. Se auziră paşi grei de bărbaţi care alergau şi, ridicându-mă din ascunzătoare, am văzut doi genişti şi un subofiţer năvălind pe uşă cu armele pregătite.

— Tâlharilor! răcni subofiţerul. Sus mâinile!

Micuţul începu iar să înjure. Lanterna se stinse brusc. Un ţipăt, lovituri şi bufnituri, un foc de armă, o învălmăşeală şi o panică generală. Cineva începu să strige după ajutor. Îmi aprinsei lanterna şi mă ridicai încet.

Dintr-o dată, magazia părea că se umpluse de lume. Caporalul dispăruse şi unul dintre soldaţi se năpustea spre uşă. Văzui cum o puşcă zboară prin aer şi-l nimereşte drept în moalele capului. Omul căzu ca un bolovan, însoţit de cârâitul satisfăcut al lui Porta.

— Ce adunătură de căcănari! zise Micuţul. Mă întreb de ce unii oameni nu-şi văd de treabă şi-şi vâră nasul unde nu le fierbe oala.

Stătea aşezat lângă o scroafă imensă, după toate aparenţele moartă. Gâdilă cu dragoste creatura pe după urechea roz.

— Curajoasă fată, zise el cu satisfacţie. Te-ai luptat bine.

Nu fără greutate şi cu mulţi nervi izbutirăm să târâm animalul în stradă.

— V-ar fi mai uşor, ne sfătui Porta, dacă aţi ţine-o de picioare.

— Tacă-ţi fleanca! i-am zis eu, fioros.

După numai cinci minute de luptă cu porcul, simţeam o cumplită dorinţă să pocnesc pe cineva în cap.

— De ce n-am venit cu un cuţit ca să spintec nenorocirea asta aici şi acum?

— Asta-i treabă de artist! zise Porta, indignat. Vrei să strici tranşarea?

— De m-ar vedea bătrânul meu general… zise Gregor. Ar muri de râs. V-am spus vreodată că pe vremea când el…

— Da, zise Micuţul, categoric.

— Da? Chiar v-am spus? Sigur?

— La dracu’ cu generalul! am izbucnit eu. Hai să vedem cum ducem acasă blestematul ăsta de porc!

În cele din urmă, trei dintre noi am reuşit să ridicăm creatura pe umeri. O ţineam ca pe un sicriu şi pornirăm înşiraţi de-a lungul drumului, cu paşi măsuraţi de înmormântare. O vreme, străzile rămaseră pustii, dar, pe măsură ce ne apropiam de Porte de Vanves, traficul se îndesi şi am fost obligaţi să ne oprim. Era ucigător să cari un porc cât un munte. Barcelona se împiedică, leşul alunecă şi, înainte să-l putem opri, scăpă din strânsoarea noastră şi căzu rostogolindu-se în mijlocul străzii.

— Tâmpiţilor! urlă Porta, îngrozit, fără îndoială, de ideea meselor sale din următoarele şase săptămâni distruse sub roţile vreunui camion. Luaţi-l de-acolo!

Începurăm să ţopăim printre maşini, agitând braţele şi strigând, când un Kübelwagen[33] frână brusc, cât pe aici să lovească porcul. Portiera se deschise şi un căpitan sări afară.

— Ce dracu’ mai e şi asta? strigă el, dând, totodată, un şut zdravăn leşului.

Încă o dată, Gunther salvă situaţia. Doi paşi înainte, o pocnitură de călcâie, un salut prusac. Căpitanul, asemenea majorităţii oamenilor, fu vizibil şocat la vederea lui.

— Domnule căpitan, subofiţer Gunther Soest, din detaşamentul de curăţire a străzilor, raportez: toate căile de acces sunt libere şi traficul se desfăşoară normal. Ăsta, hoitul ăsta – trase un şut dispreţuitor în preţiosul nostru porc – a fost aruncat în mijlocul unei artere principale de către partizanii francezi. Fără îndoială, cu scopul de a crea un blocaj al circulaţiei.

Căpitanul dădu din cap, înţelegător.

— Fără îndoială, confirmă el.

[33] Maşină de teren, amfibie, construită de uzinele Volskwagen (n.tr).

Privi în jos, către porc. O cută îi apăru între sprâncene.

— Unde... ăă... unde duceţi leşul? întrebă el cu indiferenţă.

— Înapoi la cartierul general, domnule.

Gunther se holbă aproape ameninţător la căpitan. Porta, simţind că nu e singurul care ar fi mâncat friptură de porc, se grăbi să adauge că am raportat deja descoperirea unui hoit. Ca urmare, el trebuia dus.

— Desigur... căpitanul îşi îndreptă spatele. Desigur... Foarte bine, luaţi-l din drum! Şi mai repede, că ţineţi toată circulaţia în loc!

Porcul fu cărat în grabă pe trotuar şi ridicat înapoi pe umerii noştri. Am pornit din nou la drum. Călătoria părea că nu se mai termină. Un porc mare este un animal greu de cărat. Când am ajuns pe Bulevardul Saint-Michel, eram cu toţii obosiţi şi nervoşi, ne ciondăneam ca nişte puşti, eram plini de sudoare şi puţeam îngrozitor. Bătrânul zicea, din cinci în cinci minute, că nu poţi să cari un porc pe străzile Parisului fără să atragi atenţia asupra ta, iar Heide monologă non-stop pe tema „nu trebuia de la început să ne băgăm în treaba asta“. Cum niciunul dintre ei nu ajuta la căratul porcului, părerile lor fură în mare măsură ignorate.

— Sunt doi poliţişti francezi în faţa noastră, anunţă Barcelona. Am încercat să mă uit, dar nu puteam vedea nimic din cauza porcului şi mai aveam în faţă şi pe namila de Barcelona.

— Ce fac acolo?

— Din câte se vede, ne aşteaptă pe noi. Stau acolo şi ne aşteaptă... Unul dintre ei îşi desface tocul armei. Încă nu-şi scoate revolverul, dar arată de parcă ar avea chef să-l folosească.

Legionarul înaintă către primul poliţist, extrem de prietenos, fumând cu indiferenţă o ţigară.

— *Bonsoir, monsieur l’agent!*

Omul ridică o sprânceană la auzul vorbelor franţuzeşti, pe urmă o ridică şi pe cealaltă când văzu „La Croix de Guerre“ prinsă la pieptul Legionarului.

— *Qu'est-ce que c'est ça?...* (Ce e asta?), întrebă el, arătând spre porc.

— *Marché noir confisqué* (Marfa confiscată, de pe piaţa neagră), replică amabil Legionarul.

Cel de-al doilea poliţist o luase puţin înainte, dar mai stătea cu mâna pe revolver. Legionarul îşi scoase ţigările.

— Vrei o ţigară?

Omul ezită, pe urmă se aplecă să ia una. Fulgerător, cu un lat de palmă peste ceafă, Legionarul îl trânti la pământ. Bicicleta căzu peste el. Colegul lui se întoarse imediat şi veni în fugă cu pistolul în mână: roata din faţă a bicicletei alunecă însă într-o baltă de ulei, omul căzu peste ghidon, se izbi de o barieră cu lumini de avertizare şi un indicator cu „Ocolire" şi se înţepeni într-o groapă. Rămase liniştit în fundul gropii, iar noi puserăm semnul de ocolire deasupra ei, pregătindu-ne de plecare.

— Că tot veni vorba, am sugerat eu, nu putem să folosim bicicletele?

După ciondănelile de rigoare, am găsit un mijloc de a căra porcul care să ne scutească de dureri de umeri. Am fixat două carabine între cele două biciclete, cu o mână sprijinind porcul, iar ceilalţi, care mergeau pe jos, trebuiau să alerge ca să poată ţine pasul.

Rue des Écoles. O maşină plină cu jandarmi se apropie în viteza întâi.

— Of, m-am săturat! mârâi Bătrânul. Asta mai lipsea!

Ne strecurarăm în întunericul de la marginea drumului. Vehiculul opri ceva mai încolo, habar n-aveam de ce tocmai acolo şi dacă ne zăriseră. Nu puteam decât să stăm şi să aşteptăm.

— Caută ei ceva, murmură Porta, în timp ce ne adăposteam.

— Pe noi ne caută, nici vorbă, zise Micuţul. Curcanii ăia au dat alarma, ştiu eu. Trebuia să mă lăsaţi să-i curăţ atunci când am vrut.

Undeva, aproape de noi, se auzi ţăcănitul unei mitraliere. Un grup de poliţişti pedeştri sări din maşină şi dispăru

alergând în întuneric. Se întoarseră, în câteva minute, cu doi tineri în cătuşe, îi împinseră în maşină şi plecară. Astfel de scene erau de acum ceva obişnuit în Paris. Era războiul de noapte pe care-l purtau ambele tabere, împrăştiind teroarea în oraş. Cetăţeni nevinovaţi sau vinovaţi erau scoşi din aşternuturi în toiul nopţii şi ridicaţi pentru interogatorii şi torturi: soldaţi germani erau descoperiţi cu gâturile tăiate; copiii erau bătuţi şi împuşcaţi. Începuse să domnească bestialitatea, care a marcat eliberarea Parisului.

Ascunserăm leşul în umbra întunecată a unei uşi şi plecarăm să dăm o raită ca să ne lămurim ce-i cu podul. Aşa cum ne avertizase Heide de nu ştiu câte ori, în două ore avea să se crape de ziuă.

— Şi cred că nu vă gândiţi că putem căra chestia asta pe străzile Parisului la lumina zilei.

— De ce nu? întrebă Porta. După mine, e mai nasol să ne învârtim aşa cu el în toiul nopţii.

— Dumnezeule! zise Heide. Numai să nu ne vadă cineva cu muntele ăsta de carne, că ne punem pe urme jumătate din Paris. Îţi bagă cuţitul în spate pentru o bucată râncedă de şuncă, darmite pentru un porc întreg.

Din câte puteam să ne dăm seama, podul părea nepăzit. Ne-am întors să luăm porcul şi am găsit acolo o baborniţă care se holba la el cu ochii cât cepele, cu gura căscată, cu mâinile încrucişate peste stomac.

— Sfântă Fecioară Maria! strigă ea când ne apropiarăm, domnilor... domnule – se repezi spre Porta, care era în frunte – fie-vă milă de o femeie bătrână! N-am spus vreodată o vorbă împotriva domniilor voastre şi de atunci nu s-a mai tras cu puşca în vreun neamţ.

Pe măsură ce vorbea, vocea ei devenea mai ascuţită şi mai stridentă. Porta începu şi el să strige la ea pe franţuzeasca lui de baltă. Ca debit, ea îl întrecea, dar, pe de altă parte, el striga mai tare. Se luptară ce se luptară, până când, în cele din urmă, Porta scăpă din ghearele ei şi înjură destul de tare ca să fie auzit de jumătate din Europa.

— Eu, şef! Porc, prieten la mine! Tu...? Tu nu... atunci

mori!

Porta începu să tragă cu o mitralieră imaginară. Bătrâna scuipă la picioarele lui, se dădu un pas înapoi şi rămase acolo, privindu-ne cu ură.

— Minunat vorbeşti franţuzeşte, zise Legionarul, înecându-se de râs. Nici eu nu m-aş fi descurcat mai bine.

— Ei, cred că merge, recunoscu Porta cu modestie. Când faci parte din trupele de ocupaţie, trebuie să încerci să stăpâneşti limba locului.

— Sunt întru totul de acord, zise Legionarul, cu cea mai serioasă mutră.

Gregor întrerupse discuţia, în timp ce urmărea atent ce se petrecea în stradă.

— Uşurel! O să avem necazuri.

Necazurile se apropiau în persoana a doi tineri, amândoi în jur de douăzeci de ani, mergând umăr la umăr, cu mâinile vârâte în buzunare – semn clar al vremurilor pe care le trăiau. Legionarul le tăie suav calea.

— *Bonsoir, messieurs. Où allez-vous?* (Bună seara. Încotro?)

— *Prendre l'air. C'est défendu?* (Să luăm aer, e interzis?)

— *Pendant le couvre-feu, oui.* (După ora stingerii, da.)

Ce doi tineri ne priveau, neştiind ce să facă. Pentru orice eventualitate, Porta trase piedica revolverului.

— Ei? zise blând Legionarul.

Deodată, se auziră paşi. Cizme grele, bine ţintuite, mărşăluind pe caldarâm. Voci guturale, care vorbeau germana.

— Patrulă! şuieră Barcelona.

Ne îngrămădirăm în cadrul uşii. Dacă vreo patrulă ne surprindea cu o asemenea captură, n-aveam de ales, trebuia să-i împuşcăm. Cei doi puşti se înghesuiră împreună cu noi, la fel de dornici să nu fie văzuţi. Baborniţa se sufoca pe undeva printre noi, cu mâna Micuţului peste gură. Legionarul, cu pistolul-mitralieră în mână, sta gata să radă prima persoană care ar fi încercat să intervină.

Patrula ajunse peste drum de noi. Erau opt, purtând

obişnuitele căşti de oţel şi insignele în formă de semilună. Aveau în frunte un *Oberfeldwebel.* După cum arăta, părea să n-aibă linişte dacă îi trecea o noapte fără să fi lăsat în urmă măcar două cadavre.

Patrula ne depăşi fără să observe nimic şi Porta mângâie cu dragoste capul porcului ucis.

— N-am nicio îndoială, prietene, zise el, ăştia ar da oricât să pună mâna pe tine, grăsanule!

Legionarul se întoarse către cei doi. În panica generală, îşi scoaseră revolverele. Asta nu era o surpriză pentru noi: ştiam că trebuie să aibă. Dar ceea ce prezenta interes era că aveau nişte P-38, revolverele folosite în armata germană.

— Frumoase arme aveţi aici, remarcă Legionarul. De unde le-aţi cules? Dintr-un magazin de jucării?

— Le-am găsit.

— Nu mai spune! (Legionarul ridică din sprâncene.) Sunteţi siguri că nu vi le-a adus Moş Crăciun? Am aflat că sunt foarte la modă acum.

— Şi ce-ţi pasă de unde le avem? întrebă tânărul, sfidător. Ce ai de gând să faci? Să alergi la Gestapo? râse el. Nu prea cred! Nu eraţi chiar dornici să daţi peste patrula aia, aşa-i?

Prompt, Legionarul îl înhăţă de guler.

— Încă o vorbă ca asta, amice, şi te fac îngeraş!

— De ce nu ne descotorosim de ăştia doi, ca să terminăm treaba? zise nerăbdător Micuţul, jucându-se cu baioneta.

Celălalt tânăr, care nu vorbise nimic până atunci, făcu un pas înainte şi-şi ridică mâinile împăciuitor.

— Nu credeţi că e cazul să terminăm cu duşmănia asta?

În germană. Cu accent hamburghez. Zâmbi când văzu cum ne holbam la el.

— Da, sunt de-al vostru. Aşa că nu văd de ce să ne certăm. Ce faceţi voi aici – se uită în jos spre masa enormă de carne roz – este complet ilegal şi v-ar putea costa viaţa dacă sunteţi prinşi. Pe de altă parte, eu sunt în aceeaşi situaţie. Am dezertat din armată. Asta m-ar putea costa

viaţa. Aşa că suntem chit, nu? Şi, apropo, adăugă el, pe mine mă cheamă Carl. El este Fernand.

— Aşa, va să zică, mârâi Legionarul, mijindu-şi ochii. Deci, eşti dezertor.

— Dezertor şi sabotor! (Heide se îndreptă spre ei într-una din pornirile lui naziste.) Ştii ce facem noi cu de-ăştia ca voi? Ce-aţi făcut şi voi cu patru dintre oamenii noştri ieri. Au fost împuşcaţi, şi abia acum îmi dau seama…

— Niciodată n-am tras într-unul de-ai voştri, zise iute Carl. E un lucru pe care nu l-aş putea face, îţi spun clar asta.

— Te-aştepţi să cred în cuvântul unui dezertor?

— Ajunge! zise tăios Legionarul. (Îl împinse deoparte pe Heide şi se întoarse către Carl.) În orice caz, aş vrea să ştiu ce faceţi voi pe aici la ora asta?

Carl ridică din umeri.

— Treburi… Ştii cum e.

— Hm. Şi să zicem că vă lăsăm să plecaţi liniştiţi, după cum vreţi voi. Cine ne garantează că n-o să alergaţi la prima patrulă care vă iese în cale?

Carl începu să râdă.

— Cred că glumeşti! Ne-am risca noi pielea pentru un porc nenorocit? Ce mă interesează pe mine, chiar de-aţi înjunghia şi o mie de porci? Nu, prietene. Cu ea – făcu semn către bătrână, pe care o uitasem în învălmăşeala generală – cu ea trebuie să aveţi grijă. Ea o să înceapă să trăncănească, paţachinele astea atât aşteaptă, şi numaidecât, noutatea o să facă înconjurul Parisului. Dacă aş fi în locul vostru, aş lichida-o. Viaţa nu face doi bani în zilele astea, nimeni n-o să-i simtă lipsa.

Bătrâna se lipi de zid, tremurând.

— Termină cu clănţănitul! tună Legionarul. Ce-ai? S-a atins cineva de tine?

— E portăreasa de vizavi, zise Fernand. N-are ce căuta pe-afară acum, în toiul nopţii. E gura a mai rea din tot cartierul. De câteva săptămâni ne tot gândim să ne descotorosim de ea.

Bătrâna ţipă şi se aruncă gemând la picioarele lui Porta, înconjurându-i gleznele. Legionarul o apucă de umeri şi o trase în sus.

— Ascultă aici, femeie. Trebuie să-ţi ţii gura dacă vrei să mai trăieşti, OK? O singură vorbă, şi s-a zis cu tine! Nu uita că de-aici încolo eşti pe listă. Ai înţeles?

Bătrâna se topi într-o clipă peste drum, spre casa ei.

Carl şi Fernand ne însoţiră până la capătul străzii.

— Cum dracu' credeţi c-o să ajungeţi cu hoitul ăsta, instalat, în plus, pe două biciclete cazone? întrebă Fernand. Nu e chiar un lucru care să nu-ţi sară în ochi, nu-i aşa? N-o să puteţi niciodată să treceţi Sena cu el. Toate podurile din Paris sunt păzite.

Mai sperasem ca micul pod de la Notre-Dame să fie uşor de trecut, dar se vedea treaba că ne treziserăm prea târziu.

— Acum o jumătate de oră nu era nimeni acolo! se plânse Bătrânul cu amărăciune.

Fernand dădu din umeri.

— Vă înşelaţi. Sau a fost o capcană. Puteţi să vă convingeţi singuri.

Se zăreau doi poliţişti înarmaţi, care păzeau malul celălalt al râului. Stăteam acolo încruntaţi, când, din spatele nostru, auzirăm cum se apropia un Kübelwagen.

— Ascundeţi porcul! şuieră Gunther.

Dintr-o singură mişcare, Barcelona şi cu mine răsturnarăm bicicletele şi porcul zbură peste gardul viu, în grădina de la Saint-Julien-le-Pauvre. Se auzi un răcnet de groază de cealaltă parte a gardului. Porcul căzuse peste doi vagabonzi care dormeau şi care o rupseră la fugă pe o stradă laterală. Fără îndoială, era pentru prima dată în viaţa lor când le pica în cap o mană cerească, dar fură prea înspăimântaţi ca să profite de ea.

Stăteam înţepeniţi la capătul podului de aproape o oră şi nu eram în stare să găsim o soluţie. Heide repeta cu încăpăţânare că de la început nu trebuia să ne băgăm în treaba asta. Bătrânul bombănea, ca de obicei, pe sub mustaţă, iar Fernand subliniase de cel puţin o sută de ori că

fiecare pod din Paris era păzit şi că lucrul era imposibil de făcut.

— N-am putea să înotăm? sugeră Porta.

— Şi să tragem porcul după noi?

— Dă-l încolo de porc, se oţărî Bătrânul. Nu merită atâta bătaie de cap.

Începu să se ciondănească cu Porta.

— Unul dintre noi ar putea să traverseze înot şi să le facă de petrecanie santinelelor, zisei eu şi privii cu înţeles spre Legionar, care era adeptul acestui soi de treburi.

— Dacă cineva-i ucide pe împuţiţii ăia, izbucni Heide, o să ne rupem gâturile cu toţii.

— Şi atunci ce propui?

— Să ne descotorosim de porc.

— Să ne descotorosim de porc?! repetă Porta, ameninţător.

— Exact asta am spus. Să aruncăm porcul. V-am spus de la început că trebuia să avem un plan, dar, ca de obicei, n-am fost luat în seamă. A, nu, au zis ei, acţionăm după ureche. Ne lăsăm în voia Domnului. Ce să ne mai încurcăm cu vreun plan. Şi uite ce s-a întâmplat. S-a întâmplat exact ce-am zis eu. Am rămas înţepeniţi cu porcul în mijlocul Parisului...

— Hei, unde s-a dus Micuţul? întrebă deodată Barcelona.

— Nu ştiu şi nici nu-mi pasă, zise Bătrânul. De la bun început nu trebuia să ne băgăm în chestia asta!

— Exact ce am spus eu tot timpul, dar pe mine nu mă ascultă nimeni, niciodată. Dacă voi aţi ţine din când în când seama de ce spun eu...

— E limpede, declară Fernand, că n-au de gând să lase nici un singur pod nepăzit. Nu sunt ei proşti. Dacă laşi unul, e ca şi cum le-ai lăsa pe toate. Ai trafic ilegal pe-acolo toată noaptea. E chestie de bun-simţ...

Şi discuţia continuă din ce în ce mai aprins. Cred că nimeni dintre noi n-a observat întoarcerea Micuţului, până când a apărut aruncând ceva în mijlocul nostru cu un „ha!“ sonor, plin de satisfacţie.

— Ce-i asta? zise posomorât Bătrânul.

Micuţul ne oferi un zâmbet de proprietar.

— A ce seamănă?

Îl privirăm cu atenţie şi Bătrânul ridică din umeri cu indiferenţă.

— Un sicriu.

— Ai ghicit-o din prima! E un sicriu. Un sicriu de băgat porci în el.

Ce era al lui era al lui. Nu prea avea creier, dar acum venise cu o idee-trăsnet.

— De unde dracu' ai făcut rost de el? întrebă admirativ Legionarul.

— Oh, pur şi simplu, l-am săltat. Mă plimbam prin jur, căutând ceva care să ne fie de folos, şi am zărit sicriul ăsta în curtea unui antreprenor de pompe funebre. Aşa că l-am luat şi l-am adus aici.

— Dar o să-ncapă porcul? am zis eu, nelinişţit.

Porcul încăpu de minune. Îl băgarăm înăuntru, puserăm capacul, ne luarăm rămas-bun de la Carl şi Fernand şi o pornirăm în pas de înmormântare peste pod. Santinelele rămaseră respectuos în poziţie de drepţi când trecurăm prin dreptul lor. Porta se folosi de ocazie să-şi dezvelească unicul dinte şi să lase câteva lacrimi să-i curgă pe obraz.

Se lumina de ziuă şi Parisul se trezea. Cum mergeam aşa cu sicriul, eram însoţiţi de priviri de simpatie şi compătimire. „Haină Roşie“, împreună cu Janette, ne aştepta în bistrou, dar, la vederea sicriului, Janette scoase un ţipăt şi se repezi în bucătărie. Chiar şi „Haină Roşie“ se arătă puţin încurcat.

— Un accident? zise el.

Ne numără şi fruntea i se încreţi a mirare.

— Păi, sunteţi toţi…

— Ne-am gândit să fim pregătiţi!

— Păzea, zise Porta, în timp ce trânteam sicriul pe podeaua bucătăriei. (Se întoarse către Bătrânul.) Cum se numea porcul ăla din vechime?

— Care porc? întrebă Bătrânul.

— Al zeilor, Odin, Thor şi toată gaşca.

— Habar n-am.

— Odin, îl informă Barcelona. Odin era ăla cu porcul! Cum se numea?

— Asta aş vrea să ştiu. Cum se numea?

Nimeni nu ştia. Întrebarea făcu turul şi se întoarse la Porta, care se căznea să-şi amintească dacă porcul era al lui Odin, al lui Freya sau al lui Thor. Micuţul ieşi afară în stradă, întrebă trecătorii şi, curând, întregul grup discuta problema.

— Trebuie să ştie cineva, zise Porta.

— Poliţia, zisei eu. Încearcă la poliţie.

Legionarul puse iute mâna pe telefon. Vorbi foarte politicos şi chiar se scuză, dar auzirăm cu toţii valul de înjurături de la celălalt capăt al firului.

— N-am vrut să vă supăr, zise împăciuitor Legionarul.

— E un idiot, care vrea să ştie numele unui porc vestit, se auzi prin telefon o voce, care-i explica colegului.

Şi auzirăm şi răspunsul, slab, dar clar:

— Singurul porc celebru pe care-l cunosc se numeşte Adolf!

Pe urmă, am încercat la Feldgendarmerie. Alte înjurături, însoţite de data asta cu ameninţări de arestare. Încă nu găsisem răspuns când, peste o oră, părăseam bistroul, lăsând porcul în grija Janettei.

Ajungând în Piaţa Clichy, am fost opriţi de o patrulă. Ne cerură actele – mai mult din rutină – dar, era clar că nu-i interesam.

— Aş vrea să vă întreb ceva, zise comandantul patrulei, aplecându-se confidenţial către noi. Îl cunoaşteţi pe tipul ăla de i se zice Odin? Ştiţi că avea un porc?

Făcurăm semn că da, dar ni se tăiase respiraţia.

— Ei, ştiţi cumva cum se numea animalul?

Regretarăm că suntem atât de neştiutori. Peste o jumătate de oră, eram înapoi la cazarmă. Stupefiaţi, constatarăm că nimeni nu dormea. Erau cu toţii prea ocupaţi cu discuţiile despre porci.

— Hei, voi de colo!

Un ofiţer ne făcu semn cu mâna.

— Nu vi se întâmplă să ştiţi cum se numea porcul ăla de era al lui Thor? Avem o mică dispută. Vrem să ne lămurească cineva, dacă ştie.

Se pare că nimeni în tot Parisul nu ştia. Eu n-am aflat nici până în ziua de azi.

Într-o zi, Feldgendarmeria aresta doi puşti pentru port ilegal de armă. Cel mai mare dintre băieţi avea treisprezece ani; celălalt, numai doisprezece. Au fost condamnaţi la moarte, dar maiorul Schneider – ori dintr-un umanism neobişnuit, ori că simţea apropierea iminentă a sfârşitului războiului – ezită să îndeplinească execuţia. După câteva zile de nehotărâre, se adresă direct generalului von Choltitz şi îi ceru sfatul.

— De ce vii la mine? zise rece von Choltitz. Problema nu mi se pare a avea importanţă.

— Dar sunt nişte copii, domnule general.

— Sunt destul de mari ca să ştie care-s legile, nu? Execută ordinele, maiorule!

Cu asta i-a închis gura şi cei doi băieţi au fost executaţi în ziua următoare, la Mont Valérien.

GESTAPO-UL CAPITULEAZĂ

Vestea se răspândi rapid în toată cazarma: sosise Gestapo-ul. Erau afară, în curte, puteau fi văzuţi de orice masochist care voia să-i privească. În faţa uşilor principale, era parcat un Mercedes negru, enorm, un furgon celular şi două DKW-uri astmatice.

Ştirea am aflat-o la micul-dejun. Micuţul scăpă îmbucătura din gură şi dădu fuga să ascundă, sub tufele de trandafiri ale *Hauptfeldwebel-ului* Hauffmann, punguţele lui cu dinţi de aur. Toţi începurăm să alergăm de colo-colo, într-o activitate frenetică. Tuturora ne trecuse pofta de mâncare. Doar Porta continua să înfulece imperturbabil, iar Barcelona spunea mereu despre el că are un stomac în plus. Cei de la bucătărie se apucară iute să reajusteze cântarele. Piţipoancele franceze, care îşi făceau de lucru pe acolo, se evaporară ca prin farmec.

Maiorul Hinka dispăru la statul-major, iar medicul de la infirmerie, care fusese în cazarmă cu numai cinci minute în

urmă, se dăduse şi el la fund. Se părea că nu numai noi, răcanii, nu eram dornici de a da ochii cu Gestapo-ul.

Am primit ordinul să ne adunăm în curte.

— Asta e, mormăi întunecat Heide. Ce vă spuneam eu?

Lângă mine, pe Gregor îl treceau toate apele de spaimă.

— După ce crezi că umblă ăştia?

— De unde dracu' să ştiu eu? izbucnii enervat că mă copleşise frica.

Cei de la Gestapo se instalară în sala de mese, acum goală. Opt bărbaţi, purtând clasicele mantale de piele şi pălării cu boruri largi, devenite de-acum uniformă, se instalaseră plini de importanţă pe o platformă ridicată de la un capăt al încăperii – aşezaţi pe scaune cu spătar înalt, sub coroanele strălucitoare care rămăseseră încă agăţate pe pereţi după sărbătoarea *„Kraft durch Freude“*[34] ţinută cu trei zile în urmă.

Am fost chemaţi în sala de mese şi ne-am aliniat în celălalt capăt al încăperii, în timp ce „băieţii“ de la Gestapo îşi plimbau privirile reci peste şirurile noastre ordonate, căutând o mutră care să le atragă atenţia. În faţa lor, şedea un tip mărunt, îndesat şi fălcos, cu nişte ochi bulbucaţi, ca de sticlă, şi cu braţele atârnânde şi lungi, ca de maimuţă. În mijlocul camerei, era un rând de scaune goale, iar ei stăteau acolo, ameninţători, pândindu-şi primele victime.

Omul-maimuţă luă o carafă cu apă şi bău cu înghiţituri zgomotoase. În tăcerea care se aşternuse, îi auzeam gâlgâitul. Se aplecă în faţă şi ni se prezentă:

— *Kriminalobersecretär* Schluckbebier, Gestapo.

Făcu o pauză scurtă, fără îndoială pentru ca informaţia să pătrundă în creierii noştri de soldaţi proşti.

— Am venit aici, declară el emfatic, ca prieten. Am venit să vă ajut. Noi, cei de la Gestapo, suntem de-ai voştri. Trebuie să aveţi încredere în noi şi să ne spuneţi totul. (Deodată, zâmbetul i se şterse şi fu înlocuit cu o grimasă de ură şi ferocitate.) Doar cei cu conştiinţa încărcată trebuie să se teamă de noi! Numai cei care au greşit, cei care şi-au

[34] Literal: „Putere prin bucurie“ (n.tr.).

trădat patria şi şi-au abandonat *Führer-ul* trebuie să tremure când ne văd!

Urmă o pauză. Nimeni nu mişca. Câţiva căscară. Treptat, faţa lui Schluckbebier se destinse, expresia fioroasă fu înlocuită cu un zâmbet deschis, de ţăran simplu din Westfalia.

— Haide! zise el încurajator. Hai să ne înţelegem. Să fim sinceri. Cei cu conştiinţa curată n-au absolut niciun motiv de teamă. Noi, cei din Gestapo, vă respectăm. Mândria armatei germane! Să ne ridicăm cu toţii şi să cântăm imnul naţional!

Tipul bătea tactul în carafa cu apă. Cei de la Gestapo cântau cu convingere; din colţul nostru se auziră sunete anemice şi hârâite. Schluckbebier dădu aprobator din cap, când imnul se încheie într-un urlet final. Pe urmă, lăsă carafa şi-şi puse mâinile în şolduri.

— Aş fi vrut să fie doar o vizită de curtoazie. Din păcate, există probleme serioase – ce zic, grave! – care trebuie discutate.

Făcu un pas înainte şi-şi aruncă braţele spre noi. Vocea îi urcă într-un crescendo apoteotic.

— Evrei sabotori v-au pătat onoarea! V-au întinat drapelele de luptă!

Aruncai o privire spre Porta, care stătea lângă mine, şi amândoi ridicarăm din umeri.

— Ştiţi, continuă Schluckbebier pe acelaşi ton, că bişniţa e pedepsită prin lege?

Scoase din buzunar o cărţulie cu coperţi negre – Codul Penal – şi o flutură triumfător deasupra capului ca pe o torţă a libertăţii.

— Pedepsită cu moartea!

Vocea îi urcă o jumătate de octavă. Mâna care ţinea torţa libertăţii făcu o mişcare scurtă în jurul gâtului, care nu lăsa niciun dubiu asupra intenţiei.

— Bişniţa este plaga noii Europe, întreţinută de iudeo-masonii din Coloana a V-a a Europei. (Îşi agită braţele ameninţător.) O s-o curăţăm de aceşti porci jegoşi de evrei,

care se ţin de afaceri scârboase.

Kriminalobersecretär-ul îşi fixă privirea cruntă asupra primului rând de soldaţi. Din nefericire, dintr-o neinspirată organizare, primul rând îl formam noi.

— Voi, treceţi acolo!

Braţul îi zvâcni către scaunele goale. Plini de speranţă, aşteptam ca altcineva să asculte ordinul, cineva cu conştiinţa curată, dar se părea că trădasem cu toţii patria şi pe *Führer,* şi aveam toate motivele să ne temem de o confruntare cu Gestapo-ul. Nimeni nu se mişcă. Până la urmă, neavând încotro, ne aşezarăm, totuşi, pe blestematele alea de scaune. Îmi spuneam că trebuie să fie o întâmplare; omul n-avea nimic cu noi, voia doar nişte ţapi ispăşitori, care să stea pe scaunele de pedeapsă şi el să scoată untul din ei. Problema era că aveam o conştiinţă încărcată şi nu puteam să fiu sigur.

— Aşa, acum ascultaţi. (Schluckbebier se propti cu picioarele crăcănate în faţa noastră). V-am mai spus, noi, cei de la Gestapo, suntem prietenii voştri. Suntem aici ca să vă ajutăm să vă apăraţi onoarea împotriva acestor rechini speculanţi!

Bău restul de apă din carafă şi scoase un râgâit sonor.

— Au dispărut zece saci cu cafea! ţipă el! Evreii au vândut cafeaua pe piaţa neagră! Noi, cei de la Gestapo, ştim asta! Noi ştim totul! Unde e cafeaua?

Întrebarea părea destul de generală, dar noi, care stăteam ca la expoziţie în mijlocul camerei, ne simţeam cei mai vizaţi. Cu coada ochiului, vedeam cum Bătrânul îşi rupea distrat carnetul de notiţe în fâşii lungi de hârtie; Heide aruncă ţigara pe jumătate fumată şi, imediat, îşi aprinse alta. Gunther, cu capul dat pe spate, studia atent tavanul; Barcelona era foarte ocupat cu un nasture de la uniformă; Micuţul îşi examina talpa uneia dintre cizme, iar Gregor îşi scobea sârguincios dinţii cu unghia. Numai Porta era nepăsător. Se uita ţintă drept în ochii lui Schluckbebier şi cele două perechi de ochi se înfruntară.

Urmă o tăcere lungă. Schluckbebier părea că-l aşteaptă

pe Porta să vorbească. Să mărturisească, poate. Porta îşi ţinea buzele strâns lipite.

— Cum vreţi! (Schluckbebier îşi mută privirea asupra noastră.) Atunci să trecem la punctul doi. Acum trei zile a fost furat un camion plin cu pături, în timp ce rămăsese nesupravegheat câteva clipe în faţa cazărmii Companiei a 2-a. Unde sunt păturile? Aştept!

Aşteptam cu toţii. Trecură zece minute bune. Nu se auzea niciun sunet. Nimeni nu tuşea, nimeni nu-şi sufla nasul, nimeni nu-şi târşâia picioarele. Abia îndrăzneam să respirăm, dar şi asta cu teamă, să nu scoatem vreun şuierat sau alt zgomot.

— Proştilor! urlă Schluckbebier. Să nu credeţi că puteţi să scăpaţi! Gestapo-ul nu lasă niciodată pe nimeni să scape! Aici nu sunteţi pe front. În tranşee poate v-au lăsat să faceţi pe nebunii, dar aici nu! Nu când aveţi de-a face cu Gestapo-ul. Vă previn! O să fim fără milă. Cei care şi-au trădat *Führer-ul* să ştie că vor fi pedepsiţi!

Şapte semne de aprobare din spate. Schluckbebier făcea spume la gură. Dintre buze îi săreau stropi de salivă. Se învârti în jurul mesei, izbi cu pumnul, şi carafa se rostogoli pe podea.

— *Herr Kriminalrat!*

Spre groaza şi consternarea mea, Porta se ridicase în picioare, oferindu-i lui Schluckbebier, înnebunit de furie, cel mai fermecător dintre surâsurile lui ştirbe.

— Ne-aţi spus că Gestapo-ul e aici ca să ne ajute?

Rumoare generală în toată încăperea. Nu ne venea să credem urechilor. Toată compania se holba la Porta.

— Da, şi? zise Schluckbebier.

— Cu deosebit respect, aş vrea să fac o plângere. Suntem rău trataţi.

Porta se aplecă şi scoase la iveală dintr-o cizmă un document voluminos.

— În ultimele patru luni, zise el, nu ne-am primit porţiile de zahăr. (Întoarse o pagină şi arătă cu degetul pe ea.) Două grame de om pe zi, aşa spune aici.

Schluckbebier îl privi cu ochii îngustaţi, pe urmă pocni din degete.

— Să vină popotarul!

Doi dintre gangsterii în haine de piele părăsiră încăperea în căutarea nefericitului. Când fu adus, Schluckbebier îi urmări fiecare pas.

— Popotarule! Mi se spune că oamenii nu şi-au primit raţiile de zahăr pe ultimele patru luni. E adevărat?

Cel întrebat ridică din umeri cu o superbă indiferenţă.

— Absolut adevărat. Regimentul nu a primit niciun fel de zahăr pentru a fi distribuit oamenilor.

— Înţeleg. Mulţumesc.

Schluckbebier se întoarse triumfător către Porta.

— În stadiul în care se află acum războiul, numai un nebun sau un trădător şi-ar face griji în legătură cu două grame nenorocite de zahăr! Cu toţii trebuie să facem sacrificii. Plângerea se respinge.

— Atunci, aş vrea să fac alta, zise Porta, cu aceeaşi prefăcută umilinţă în glas. Sunt doi ani de când n-am primit banii de cizme care ni se cuvin. M-am plâns de nenumărate ori, iar ultima oară am fost ameninţat cu destulă violenţă. Acum, nu ştiu dacă asta e drept şi corect, şi cred că nici Gestapo-ul nu ştie, fiind preocupat, cum aţi spus, să ne apere interesele. Soldaţilor care luptă pentru *Führer* ar trebui să li se permită să-şi ceară drepturile fără a fi ameninţaţi. Ce-ar spune *Führer-ul* dacă ar ajunge să afle despre asta? Uitaţi-vă ce cizme port! (Porta îşi ridică laba enormă şi i-o arătă.) A trebuit să mi le cumpăr singur.

Schluckbebier le privi cu un amestec de scârbă şi curiozitate. Evident, nu erau cizmele regulamentare ale armatei şi nu fuseseră fabricate în cel de-al III-lea Reich. Din fundul încăperii, *Hauptfeldwebel* Hoffmann rânji strâmb. Se părea că, de data asta, Porta împinsese lucrurile cam prea departe.

— Cine-a mai auzit de bani de cizme? întrebă plictisit Schluckbebier.

— Dar scrie aici! (Porta îşi băgă o mână într-un buzunar şi

scoase altă broşură.) Capitolul 12, pagina 365, paragraful 4, rândul 8:

„Fiecare soldat, subofiţer şi ofiţer care îşi procură singur cizmele va primi doisprezece pfeningi pe zi, care îi sunt acordaţi special pentru acest scop.“

Mutra roşcovană a lui Porta era numai zâmbet; în schimb, feţele impenetrabile ale celor de la Gestapo începuseră să capete ticuri nervoase. Veniseră să facă lumină în problema importantă a furtului de cafea şi Porta îi înecase în tâmpeniile lui. Şi, din câte se părea, fără cale de ieşire.

— De când? zise disperat Schluckbebier. De când nu ţi-ai primit banii?

— A, cam de multişor, aş putea spune! Dar am ţinut o evidenţă. La ora actuală mi se datorează şaptesprezece mărci şi douăzeci şi patru de pfeningi. Şi peste o oră o să fie douăzeci şi şase de pfeningi.

Hoffmann explodă pe neaşteptate:

— Dar e ridicol! N-am mai auzit în viaţa mea asemenea prostii! Ce Dumnezeu, bani pentru cizme! Noi suntem în război şi pe tine te preocupă banii de cizme. Aş vrea să ştiu ce-ar avea de spus generalul von Choltitz despre asta!

— Şi eu, recunoscu cinstit Porta. Din nefericire, aceste lucruri mărunte care ne preocupă pe noi, soldaţii de rând, nu sunt luate în seamă de autorităţi. Poate că dumneavoastră vi se par neînsemnate, domnule, dar vă spun că pentru noi contează mult.

— *Obergefreiter* Porta, răcni *Hauptfeldwebel-ul,* îţi ordon aici şi acum să încetezi a mai plictisi pe toată lumea. Încă un cuvânt şi voi fi obligat să fac ceva ce o să regretăm amândoi, iar tu mai mult decât mine. Răbdarea mea are o limită, şi de data asta vorbesc în numele armatei, nu al Gestapo-ului!

Schluckbebier se răsuci şi apucă o altă carafa cu apă. Bău lacom. Ei da, în numele armatei! Şi cine se cred ăştia din armată? Cel de-al III-lea Reich ar fi într-o stare de adevărată anarhie, dacă armata ar prelua conducerea. Termină de băut şi mai privi puţin de jur împrejur…

— O să-i plesnească beşica de atâta apă, mormăi Micuţul.

— Iertare, *Herr Hauptfeldwebel,* dar, conform Regulamentului, unui gradat îi este interzis să amenințe sau să intimideze un inferior când acesta îşi face plângerea. Asta poate avea urmări serioase. Citeam chiar ieri... Am notat pe-aici, pe undeva... pagina 42, alineatul 3 din Regulament. Semnat de un locotenent-colonel din statul-major al generalului Reibert. M-am gândit că e de datoria mea să vă spun, domnule.

Hoffmann se întoarse, roşu de furie. Vedeam cum îşi încleştează pumnii şi îi descleştează, şi-mi era milă de el. Îmi venea şi mie să-l pocnesc pe Porta numai când îi auzeam vocea aia mieroasă şi miloagă.

Schluckbebier stătea ca pe jăratec. Evident, acest *Obergefreiter* îl făcea să-şi piardă timpul, dar, pe de altă parte, era de netăgăduit că omul cunoştea Regulamentul din doască-n doască, ştia care-i sunt drepturile, şi nu spusese însuşi Adolf că există o singură lege pentru toţi, de la cei din urmă soldaţi până la cei mai înalţi în grad?

În partea opusă încăperii, locotenentul Löwe zâmbea cu gura până la urechi. În clipa aceea, îl adora, pur şi simplu, pe Porta.

— *Obergefreiter,* zise Schluckbebier, pe un ton prietenos, ai o evidenţă a banilor care ţi se datorează?

— Bineînţeles că am! zise Porta cu indignare.

Hoffmann explodă:

— Dar asta-i o minciună! O minciună sfruntată! Cretinul ăsta nu-i în stare nici măcar să-şi scrie corect numele, ce să mai vorbim de ţinerea unei evidenţe! Cât despre cizmele pe care le poartă, vă spun eu de unde le are... Le-a furat, aşa cum fură totul! Şi acum încearcă să le pună pe toate în cârca armatei! Vă spun eu! Îl urmăresc de trei ani. E un psihopat, un escroc şi un ordinar! Puteţi fi sigur că el, şi nu altul, a furat cafeaua! Ar trebui arestat imediat, este o ruşine pentru armată.

Locotenentul Löwe izbucni într-un râs plin de satisfacţie

şi, după el, căpitanul Gickel de la Compania 1. Încet-încet, râsul deveni molipsitor şi, curând, întreaga încăpere se zguduia de hohote. Porta zâmbi şi-şi pocni călcâiele, şmechereşte.

— *Herr Kriminalrat,* îmi acordaţi permisiunea să mă apăr împotriva acestor acuzaţii calomnioase?

Schluckbebier ridică o sprânceană.

— Bineînţeles, e dreptul dumitale. Şi poate că ai şi nişte martori pe care să-i chemi.

— Atunci, să încep!

Hoffmann se apropie de semicercul nostru de scaune şi-l arătă cu degetul pe Micuţul, zicându-şi că, tâmpit cum e, Micuţul era martorul ideal.

— Kreutzfeld!

— Nu uita că te afli sub jurământ, omule, aşa că nu încerca să mă minţi! A furat sau nu pezevenghiul ăsta cizmele pe care le poartă de la un soldat american mort? Ca să nu mai spun că e o mare crimă să jefuiască nişte cadavre!

— Sunt sigur că *Obergefreiter* Porta n-ar jefui nicicând un cadavru, zise Micuţul, arătându-se foarte mirat. În orice caz, nu l-am văzut niciodată jefuind vreunul. Cât despre cizme, ştiu că le-a cumpărat de la un sergent-major din Regimentul 177 Infanterie în ziua când au dat foc depozitului.

Micuţul se aşeză la loc, foarte mulţumit de sine. Hoffmann îşi muşcă buza de jos.

— Astea sunt numai minciuni, şi ştii foarte bine!

Perfect calm, Porta scoase alte hârtii dintr-un buzunar, căută printre ele şi alese o chitanţă semnată de *Stabszahlmeister* Bauser din Regimentul 177 Infanterie. Schluckbebier mai bău nişte apă…

— *Obergefreiter* Porta, s-ar părea că ţi se datorează – cât spuneai? – şaptesprezece mărci şi douăzeci şi patru de pfeningi.

— Aproape treizeci şi şase de pfeningi, îl corectă Porta. Nu că aş fi un zgârie-brânză, dar, din principiu, îmi place să

am o evidenţă clară a tuturor lucrurilor, adăugă el, pe un ton evlavios.

— Foarte bine. (Schluckbebier făcu un semn cu capul către Hoffmann.) O să ai grijă ca acest om să fie plătit numaidecât, *Hauptfeldwebel?* Şi e mai bine ca toate astea să rămână între noi. Cum se zice, rufele murdare…

— Am să-i dau chiar eu însumi banii! izbucni Hoffmann, aruncând în Porta cu un pumn de monede.

Schluckbebier se aplecă în faţă, zâmbind.

— Mai ai şi alte reclamaţii de făcut, *Obergefreiter!*

— Da, nenumărate, zise Porta cu obişnuita-i neruşinare. Dar, n-aş vrea să vă mai necăjesc cu ele acum, *Herr Kriminalrat.* Ştiu că aveţi lucruri mai importante de făcut, şi, oricum, suntem în război, nu?

— Ce ipocrizie! mormăi Hoffmann.

Schluckbebier se mai gândi puţin – fără îndoială întrebându-se dacă ar putea reveni la problema acută a cafelei, cum ar putea stabili vinovăţia de netăgăduit a lui Porta şi, în acelaşi timp, cum s-ar putea învoi cu el să închidă ochii în schimbul a jumătate din pradă. Zece saci de cafea! Însemna o avere şi chiar jumătate din ea ar fi făcut aproape suportabil cel de-al cincilea an de război. Evident, însă, Porta nu era atât de prost pe cât părea. Era destul de viclean şi avea cu siguranţă un puternic simţ de autoconservare, aşa că trebuia să trateze problema cu grijă.

— În legătură cu cafeaua aia… începu Schluckbebier, după ce se hotărî. Nu-mi place că trebuie să revin la subiect, dar ai fost acuzat că ai furat-o, *Obergefreiter.*

— Vai, da, aşa este, recunoscu Porta, aruncând o privire de reproş către Hoffmann, aş vrea să vă pot ajuta, *Herr Kriminalrat.* Din păcate, nu ştiu nimic despre cafea. Ştiţi, eu nu beau niciodată aşa ceva.

În acel moment, în timp ce Hoffmann căsca din nou gura la auzul unei asemenea enormităţi spuse de Porta, uşa se deschise brusc, şi *Feldwebel* Winkelmann, care avea în grijă depozitul, năvăli în încăpere.

— *Herr Oberinspektor!* (Se îndreptă în fugă, către Schluckbebier, agitându-şi braţele.) Veşti bune, *Herr Oberinspektor!* Tocmai am controlat din nou sacii de cafea şi nu lipseşte niciunul!

— Poftim?! icni Schluckbebier, cu răsuflarea tăiată.

— Sunt toţi, nu lipseşte niciunul, întări *Feldwebel-ul* plin de fericire. Sacii care nu se găseau fuseseră lăsaţi în spatele grămezilor de orz. N-ar fi trebuit să se afle acolo, în mod normal nimeni nu s-ar fi gândit să-i caute în locul ăla. Oamenii mi-au dat ideea să mă uit după rafturi, *Herr Oberinspektor.* Nu prea sunt atenţi. Toate sunt amestecate, nu există niciun fel de ordine. Uneori, nici nu ştiu cum să mă mai descurc. Ştiţi, se mai întâmplă şi lucruri de-astea, dacă n-am oameni care să facă treabă ca lumea.

Schluckbebier îşi încleştă fălcile. Îşi făcuse deja socoteala că avea cinci saci de cafea. Aşa că, oricum ar fi privit lucrurile, tot de un furt era vorba.

— Dar e ridicol! izbucni Hoffmann. Minţi, Winkelmann! Ştii foarte bine că am numărat sacii ăia împreună şi am controlat toate rafturile.

Schluckbebier, Hoffmann, alţi doi în haine de piele, precedaţi de *Feldwebel,* se încolonară solemn şi se îndreptară către depozit. Şaptesprezece saci de cafea braziliană, marcaţi cu ştampila regulamentară a armatei, stăteau aliniaţi, unul lângă altul. Fiecare sac fu desfăcut şi conţinutul lui adulmecat de nări pofticioase.

Fiecare sac conţinea, fără nicio urmă de îndoială, cea mai pură cafea.

Lui Hoffmann îi era clar că *Feldwebel-ul* o scosese la capăt, într-un fel sau altul, dar îi era peste putinţă să afle cum reuşise. Pentru o clipă, crezu că lucrase în combinaţie cu Porta, dar alungă scârbit acest gând. Porta era destul de priceput la şterpelit din stocurile armatei, ca să mizeze pe ajutorul unui amator ca Winkelmann.

— Se pare, zise în silă Hoffmann, că ne-am înşelat în privinţa cafelei…

— Ha! (Schlukbebier îşi îndesă pălăria peste ochi.) Aşa

am ajuns! Rapoarte false, treabă de mântuială, inducere în eroare a Gestapo-ului… Toate astea figurează la paragraful 309. Şi ăsta nu-i un delict minor, Haup*tfeldwebel.* Ai putea avea necazuri serioase. Da, da, necazuri foarte serioase.

Unii dintre acoliţii lui începuse să zăngăne cătuşele în buzunar, întregul grup, mai puţin Winkelmann, se întoarse încet în sala de mese. Hoffmann căzuse pe gânduri, dar părea mai degrabă preocupat decât îngrijorat. Mă întrebam ce mai punea la cale creierul lui bolnav…

— *Obersecretär,* zise el deodată, dacă tot sunteţi aici şi ca să nu pierdeţi timpul în întregime, aş vrea să solicit o anchetă în legătură cu un incident care a avut loc acum trei ani şi în care a fost implicată Compania a 5-a din Regimentul 27 Tancuri, plutonul 2, grupa 1. Îi acuz aici de înaltă trădare, refuz de a îndeplini ordinele şi laşitate în faţa inamicului… Printre altele, adăugă el ameninţător.

Schluckbebier se încruntă.

— Poţi dovedi o asemenea acuzaţie?

— Desigur, zise Hoffmann.

Era o întâmplare de care ne aminteam cu toţii. Două *Tiger* se defectaseră chiar în faţa liniilor inamice. Fuseseră abandonate, dar un colonel mai „omenos“ din Cartierul General al Statului-Major dăduse ordin să fie recuperate. Locotenentul Löwe, care ştia prea bine câte vieţi ar fi însemnat salvarea tancurilor, a refuzat clar să îndeplinească ordinul. Între cei doi ofiţeri izbucnise o ceartă violentă, căreia îi pusese brusc capăt un obuz ce explodase în faţa colonelului. Porta fusese suficient de nedelicat ca să-l apuce râsul la vederea cadavrului ofiţerului, drept care, exasperat, Löwe îl pocnise peste faţă. Porta, a cărui disciplină lăsa frecvent de dorit, înghiţise palmele fără să crâcnească, dar întâmplarea ajunsese la urechile lui Hoffmann, şi era clar că, de atunci, o ţinuse în el, în aşteptarea unui moment favorabil.

Existau două capete de acuzare: refuzul de a îndeplini ordinele şi lovirea unui subordonat de către un ofiţer. Ocazia se ivise, şi Hoffmann voia s-o folosească la

maximum.

Schluckbebier asculta toată istoria cu un interes crescând. Aparţinea acelei categorii de oameni care nu puteau suferi ofiţerii, mai ales pe aceia care luptaseră în prima linie. Era o ocazie şi pentru el, nu numai pentru Hoffmann. Problema era serioasă şi, dacă acuzaţia putea fi dovedită, asta putea duce uşor la o avansare pentru cei care o scoteau la lumină. Strict vorbind, problema nu era de competenţa lui Schluckbebier, ci mai degrabă a Feldgendarmeriei, dar se putea aranja.

Se întoarse către locotenentul Löwe, care stătea în apropiere, palid şi nervos.

— Este adevărat, locotenente?

Urmă o pauză. Aşteptam neliniştiţi răspunsul lui Löwe. Era el ofiţer, dar noi eram cu toţii de partea lui.

— Da, zise Löwe, pe un ton foarte grav.

Schluckbebier se prefăcu surprins şi indignat:

— Cum, ai lovit un subordonat? Dumneata, un ofiţer? Să ridici mâna asupra unuia dintre oamenii dumitale? Şi ai tupeul să stai aici şi să recunoşti asta?

O ţinu aşa, pe acelaşi ton, aproape zece minute. Atinse toate culmile şi octavele mirării. Trase aer în piept şi, cu forţe proaspete, continuă discursul într-un crescendo de furie isterică, împroşcând o ploaie de invective profund jignitoare la adresa ofiţerilor, în general, şi a lui Löwe, în mod special. Pe la jumătate, Porta se ridică şi deschise gura să vorbească, dar Schluckbebier era tocmai la apogeul cuvântării lui înfocate şi îi trebuiră mai multe minute ca să-şi poată regla respiraţia.

— *Herr Kriminalrat,* începu Porta, cu vocea aceea oribilă, onctuoasă, pe care o folosea în astfel de ocazii, tot ceea ce spuneţi dumneavoastră e de un bun-simţ elementar. Sunt întru totul de acord. Toţi ofiţerii sunt nişte porci şi ar trebui spânzuraţi.

Peste faţa lui Shluckbebier trecu o expresie vecină cu teama. Chiar spusese el asta? Era adevărat, desigur, dar poate că nu trebuia să fi mers atât de departe. Putea fi

periculos.

Porta se lovi teatral peste piept, însoţindu-şi gestul de cuvintele *Gott mit uns.*

— Numai bunul Dumnezeu, zise el pios, veghează asupra soldatului de rând. Ofiţerii pot să se poarte cum vor ei, ştiind că tot nu se află mai departe. Asta o ştim şi noi, soldaţii. Măcar de-ar afla *Führer-ul!...* Dar sunt sigur că veţi putea să-i strecuraţi la ureche o vorbă, acum când ştiţi şi dumneavoastră cum stau cu adevărat lucrurile, Herr *Kriminalrat.* O vorbă de-a dumneavoastră ar avea mare influenţă.

Bietului Löwe nu-i venea să creadă că tocmai Porta putea pleda astfel împotriva lui. Nu erau ei tocmai prieteni, dar existase întotdeauna între ei o înţelegere, o anumită simpatie şi chiar respect.

— Eu, unul, am primit destule bobârnace de la superiorii mei, continuă Porta. De obicei, le accept ca făcând parte din serviciul în armată. Dar atunci, când cu întâmplarea de care v-a pomenit *Hauptfeldwebel-ul,* am văzut roşu înaintea ochilor. Asta recunosc. Ca să vă spun adevărul, eram atât de furios, încât am povestit toată tărăşenia unor prieteni pe care-i am în GGSA. Totul s-a lămurit demult.

— Un moment, *Obergefreiter!*

Schluckbebier întinse o mână tremurândă către carafa goală.

— Spui că s-au ocupat de asta cei de la GGSA?

— Chiar aşa, zise Porta.

Faţa roşie, de ţăran sănătos, a lui Schluckbebier deveni palidă. Toată lumea ştia că GGSA însemna *Geheimes Gericht der Soldaten und Arbeiten* (Administraţia Secretă a Justiţiei pentru Soldaţi şi Muncitori). Era un tribunal la care orice soldat sau muncitor, oricât de umil, putea să-şi depună reclamaţia şi să fie sigur că o să i se facă dreptate. Era o organizaţie puternică şi poate singura de care se temea chiar şi Gestapo-ul.

Din nefericire pentru liniştea lui, Schluckbebier n-avea de unde să ştie dacă Porta făcuse sau nu reclamaţia. Dacă da,

atunci el, Schluckbebier, spusese deja prea multe ca să mai fie în siguranţă. Iar dacă nu, era clar că nu va şti niciodată, pentru că nu-şi putea permite riscul de a cerceta. Oricât de probabilă ar fi fost posibilitatea amestecului GGSA în această poveste, era mai bine să te ţii deoparte şi să nu te bagi singur în laţ...

Schluckbebier începu să-şi îngrămădească talmeş-balmeş hârtiile în servieta de piele.

— Foarte bine, zise el aspru. Am să fac raportul. (Îl privi ameninţător pe Hoffmann.) Data viitoare când mai vii la Gestapo cu poveşti despre evrei, bişniţă şi cafea furată, să te asiguri mai întâi că ai dovezi, altfel dai de bucluc. Acum ai avut noroc. Te lăsăm în pace. Dar să nu crezi c-o să se mai întâmple – şi, mai ales, să nu crezi c-o să uităm. Bun. Acum goliţi încăperea. Toată lumea să iasă. Tu, *Obergefreiter,* tu stai pe loc! Vreau să-ţi vorbesc.

Camera se goli mult mai iute decât se umpluse. Schluckbebier puse o mână binevoitoare pe umărul lui Porta.

— Ia spune-mi, pe cine cunoşti de la *Geheimes Gericht?* întrebă el, luându-l cu binişorul.

— Strict-secret, rânji Porta. Numele astea preţuiesc mai mult, decât viaţa mea.

— Ei, haide, haide, încercă Schluckbebier cu un râs forţat. Neoficial!

— Oficial sau neoficial, e strict-secret.

— Hm!

Schluckbebier îl privi o clipă, pe urmă se hotărî.

— Hai cu mine la cantină. Avem ceva de discutat.

Abia mai târziu am aflat de nereuşitele încercări ale lui Schluckbebier de a descoperi adevărul.

— Am şi eu prieteni la *Geheimes Gericht,* începu el, simulând indiferenţa. Eram curios dacă-i cunoşti.

— S-ar putea, zise Porta. Vă duceţi des pe la ei? Probabil c-o să ne întâlnim acolo zilele astea.

— Tot ce se poate, confirmă Schluckbebier, iar Porta observă că începuse să respire cam greu.

Se aşternu tăcerea. Porta continua să-şi păstreze rânjetul, iar Schluckbebier îşi storcea creierii să găsească o nouă metodă de a-l aborda.

— Încă o cafea? încercă el, în cele din urmă.

— De ce nu, aprobă Porta. Se pare că e la modă la ora actuală.

— Parcă spuneai că nu bei niciodată?...

— M-am gândit să încerc, ca să văd ce-am pierdut atâţia ani. Schluckbebier aşteptă până li se puseră în faţă alte cafele, pe urmă se aplecă peste masă cu un zâmbet tainic.

— Acum, hai să vorbim ca de la bărbat la bărbat, camarade! Unde ai ascuns marfa?

— Marfa? făcu Porta.

— Ei, ştii ce vreau să spun. Cafeaua!

— Ah... da. Acum vin de-acasă. Cafeaua! Sigur că da!

Porta clătină din cap, arborând din nou mina lui imbecilă.

— Am prieteni, zise Schluckbebier, care ar plăti bine pentru cafea naturală.

— Ce mult aş vrea să fi avut nişte cafea ca să le-o pot oferi, zise Porta, îndurerat. Dar, în caz că găsesc vreodată, unde pot da de prietenii dumneavoastră?

— Nu e nevoie să ştii cum îi cheamă, dar ai cuvântul meu că ţi-ar plăti cum trebuie... Juma-juma şi încheiem târgul. Ce zici?

— Cred că glumiţi! Şi zece la sută e mult.

— Să zicem douăzeci. Prietenii mei sunt persoane influente. N-ai avea decât de câştigat dacă facem afacerea.

Porta se gândi puţin.

— Hai, şaptesprezece.

— Şaptesprezece?

Schluckbebier îşi schimbă deodată mina zâmbitoare cu o mutră ca la Gestapo – frunte brăzdată, ochi îngustaţi, gură strâmbată într-un rânjet sinistru.

— Te comporţi prosteşte, prietene. Nu-ţi dai seama că puterea oamenilor influenţi poate acţiona în două feluri: ori în avantajul tău, ori împotriva ta, în funcţie de serviciile pe care le aduci. Doar nu vrem să-i supărăm, nu-i aşa?

Porta se ridică fără o vorbă. Dădu pe gât cafeaua, îşi strânse centironul şi se întoarse să plece. Schluckbebier se agită:

— Dar, băiete dragă, nu trebuie să te superi! Poate tonul meu te-a iritat? Crede-mă că n-am vrut decât să glumesc!

— Ştiu eu mai bine ca oricine ce-i aia o glumă, zise Porta cu demnitate. Bunicul meu a fost clovn celebru, şi un patriot pe deasupra. Obişnuia să-şi încânte spectatorii cu un titirez vopsit în culorile naţionale, pe care îl învârtea cu fundul. Aşa că, vedeţi, am şi eu simţul umorului. Dar, pur şi simplu, n-am putut să gust gluma dumneavoastră. Prea suna a ameninţare ca să mai fie şi hazlie.

— Bine, dar ascultă! (Schluckbebier se apropie de Porta şi îi şopti la ureche.) Ştiu sigur că unul dintre ofiţerii de ordonanţă ai generalului von Choltitz caută cafea... Şi nu pentru el, ştii! Chiar pentru general în persoană!

— Doar nu vreţi să spuneţi că ar trebui să mărşăluiesc acum până la von Choltitz cu un sac de cafea sub braţ?

— Nu, nu, sigur că nu! Mă descurc eu cu lucrurile astea. Aş aranja în aşa fel încât să nu fie nevoie să intrăm în contact cu generalul. E înconjurat de spionii de la organizaţia internaţională a evreilor şi e o treabă periculoasă să-l abordezi dacă nu ştii drumul prin toată ţesătura asta.

— Cunoşti pe cineva care ştie? întrebă glumind Poarta.

— Noi, Gestapo-ul, ştim totul... Ei, şi-acum – Schluckbebier îl luă de braţ pe Porta şi ieşiră împreună – ce zici, rămânem la şaptesprezece la sută?

Târgul s-a făcut în aceeaşi seară. Ne întâlnirăm cu toţii la un pahar, în bucătăria hotelului „Meurice“ şi, bineînţeles, că îl invitarăm şi pe Schluckbebier.

— Ia spune-mi, zise Porta, eşti un om cult?

— Cult? Sigur că sunt un om cult! Doar nu crezi că ajungeam într-un asemenea post fără o cultură solidă la bază.

— Habar n-am. Dar, dacă zici că ai cultură, poate ne ajuţi să lămurim o mică problemă.

— Am să-ncerc, promise cu emfază Schluckbebier. Care-i problema?

— E că vrem să ştim cum îl chema pe porcul lui Odin, zise Porta.

— Porcul lui Odin? Ce e cu toate prostiile astea despre porci? întrebă Schluckbebier. E pentru a patra oară azi că mă întreabă cineva de porci.

— Toată chestia e, zise Porta, ştii sau nu ştii?

Aşteptam cu răsuflarea tăiată ca tipul de la Gestapo să-şi etaleze cultura în faţa noastră. Şi tot aşteptarăm până ce isprăvirăm aerul din plămâni. În cele din urmă, Schluckbebier îşi scutură capul:

— E ceva ciudat, recunoscu el, că până şi eu, cu toată cultura şi educaţia mea, nu-mi pot aminti numele acelui porc nenorocit!

Garda de la lagărul de tranzit, cunoscut sub numele de La Rolande, de lângă Beaune, era formată din oameni care în general se credeau capabili de sentimente de milă. Mai cu seamă unul dintre ei, Unterscharführer *Kurt Reimling, zicea că înţelege prea bine tulburările psihice ale prizonierilor săi; ba mai mult, că ajunsese până acolo încât le împărţea cu ei.*

— Ucide-mă împreună cu copiii mei! se rugă de el într-o zi o mamă evreică.

Avea trei copii mici şi, în momentul execuţiei, paznicii voiseră să-i despartă. Reimling contramandă ordinul. Mama şi copiii rămaseră împreună până la sfârşit, iar el execută întâi copiii, repede şi uşor, ca femeia să poată vedea cu ochii ei că nu suferă. Reimling era un adevărat maestru în mânuirea revolverului.

Unii dintre SS-işti afirmau că victimele lor chiar le mulţumeau pentru cât erau de înţelegători. Oberscharführer *Carl Neubourg, care conducea lagărul de la Drancy, era unul dintre aceştia. Umanitarismul şi bunătatea inimii sale îl determinaseră să meargă până acolo încât să permită unei familii de evrei să celebreze Kaddisch-ul (Rugăciunea pentru morţi) înainte de a-i sili pe membrii săi să se spânzure singuri, fiecare în prezenţa tuturor celorlalţi. Cu toate acestea, generozitatea sa putea să-l coste scump. Dacă autorităţile ar fi descoperit, ar fi avut de plătit cu trei zile de arest sever şi interdicţie de promovare timp de şase luni.*

Aşa erau ei, ofiţerii închisorii, mereu gata să primească pedeapsa maximă pentru încălcarea regulamentului.

Nu era normal ca victimele să le fie recunoscătoare?

O NOAPTE LA PARIS

Armele le dobândisem de la un şarlatan, poreclit „Şobolanul“, care era membru în comitetul de primire al

celor paraşutaţi în Franţa. Depozitul se afla într-o fabrică părăsită din spatele Gării de Nord. Ne întâlnirăm cu Şobolanul în stradă, iar el ne conduse înăuntru şi ne arătă trei rafturi cu arme.

— Sunt toate de cea mai bună calitate, ne asigură el. Trimise chiar de Churchill.

Ne apropiarăm să ne uităm. Chiar atunci, uşa se deschise şi trei inşi năvăliră înăuntru, fiecare cu o mână îndesată în buzunarul drept al trenciului. Rămaseră în faţa uşii, cu ochii la armele din spatele nostru.

— Paraşutate? întrebă unul dintre ei, adresându-se mai mult Şobolanului decât nouă.

— Parola, aruncă Porta. Dacă vă e dragă viaţa şi vreţi să vă mai bucuraţi de ea, scoateţi mâinile din buzunare... Înţelegeţi ce vreau să spun?

Cei trei se întoarseră către el.

— Ne ameninţi? întrebă unul dintre ei.

— Nu neapărat. Depinde cum vă purtaţi.

— Astea sunt arme furate. Vă daţi seama? Vă daţi seama ce li se întâmplă celor cu arme furate?

— Nu prea, zise Porta. Încearcă să iei una şi poate ne lămurim.

— Uşurel, băieţi!

Vocea venea de la uşă. Gunther, care rămăsese afară tocmai în acest scop, îi urmase pe cei trei înăuntru. Avea un pistol-mitralieră rusesc.

— Faceţi ce vi se spune şi scoateţi mâinile alea din buzunare, pe urmă mai vorbim.

— Lucrătură de ageamii, remarcă liniştit Legionarul, în timp ce le lua *Colturile.* Am impresia că sunteţi amatori. Oricum, nu asta contează. Să trecem la afaceri. (Făcu semn cu mâna către arme.) Aveţi de făcut vreo ofertă pentru grămăjoara asta?

Cel mai tânăr dintre ei ridică din umeri.

— Da, avem într-adevăr nevoie de arme. Am vrea să vi le cumpărăm. Dar nu suntem chiar atât de proşti, încât să purtăm la noi mulţi bani. Unul dintre ai voştri să meargă cu

noi şi cădem la învoială.

— Unul dintre ai noştri? (Legionarul râse.) Păi, de ce nu toţi?

— Ar fi periculos.

— Pentru cine?

— Un grup mare atrage atenţia, protestă tânărul.

— Dar înseamnă mai multă siguranţă, i-o întoarse iute Legionarul. Hai să nu mai pierdem timpul cu argumente, prieteni! Noi avem armele, voi le vreţi... Noi punem condiţiile. De acord?

— Dar nu sunt ale voastre!

Legionarul ridică o sprânceană.

— Cine spune că nu sunt?

— Păi, au fost paraşutate de englezi.

— Şi ce-i cu asta? Cine le are? Voi sau noi? Aşa că, ce puteţi să faceţi?

Pentru o clipă părură furioşi, dar Legionarul clătină din cap, zâmbind.

— Lăsaţi-o baltă, băieţi! Nu merită să vă riscaţi viaţa, o dată ce v-aţi încurcat cu armata germană. Dacă avem chef, vă tragem un glonţ în cap, şi nimeni n-o să ne întrebe de ce. Nu că am vrea asta, adăugă el mărinimos, dacă ştiţi să vă purtaţi.

Tânărul ridică din umeri.

— Bine, asta e situaţia. Credeam că e vorba de vreo bişniţăreală. Dacă ştiam cu cine avem de-a face, nu veneam noi aici. Cât vreţi pe marfa asta?

Porta spuse imediat preţul, care îmi păru chiar şi mie exorbitant. Omul îl privi scârbit.

— Ascultă, puteţi voi să fiţi din armata germană, dar la preţul ăsta găsim arme oriunde în Paris!

— Dacă alţii le vând tot la preţul ăsta, atunci de ce să le lăsăm noi mai ieftin?

Urmă o pauză. La urma-urmei, mă gândeam, poate că nici nu era o sumă exagerată. Doar ne riscam pielea pentru asta.

— Hai, să nu ne mai tocmim, zise, în cele din urmă,

Legionarul, plictisit la culme. De ce mai pierdem timpul? Putem să vindem grămada asta oriunde şi oricând.

— Şi ce facem cu ăştia trei? întrebă Micuţul.

— Îi încuiem jos, sugeră Barcelona. Pot să putrezească acolo până s-o termina războiul.

Unul dintre ei ridică mâna.

— Un moment. Jucaţi tare, iar noi n-avem cum să vă ţinem piept. Putem să facem rost de bani. Avem pentru zece pistoale-mitralieră *Sten* cu câte o mie de cartuşe şi zece revolvere. OK?

— OK, zise Legionarul. Unul dintre voi să se ducă după bani, iar ceilalţi doi rămân aici până se întoarce.

— Tu!

Gunther făcu semn cu PM-ul către unul dintre ei.

— Şi vezi să nu stai toată noaptea!

— Cât timp să-ţi dăm? zise Barcelona.

— Un sfert de oră îmi ajunge. Cu puţin noroc, mă întorc în zece minute. Îmi trebuie, să zicem, douăzeci de minute cu totul.

— E-n regulă, zise Gunther. Şi, vezi, nu încerca vreo şmecherie, dacă vrei ca prietenii tăi să mai trăiască.

— Doar nu sunt nebun!

Gunther îi dădu drumul să plece. Micuţul pregătise deja două cabluri cu noduri marinăreşti. Barcelona aşezase două scaune într-un colţ. Cei doi ostatici fură aşezaţi pe ele, cu mâinile legate la spate şi cu cablurile trecute peste cap şi în jurul gâtului. Cea mai mică mişcare ar fi fost de ajuns ca să-i sugrume.

Aşteptam. Nici nu trecură zece minute, şi omul se întoarse, gâfâind. Avea două serviete pline cu bancnote, iar Porta se şi repezi la ele.

— Aveţi aici toţi banii, zise omul cu acreală. Acum, daţi-ne armele.

Eliberarăm pe cei doi ostatici şi-i urmărirăm în timp ce inspectau rafturile, alegându-şi *Stenurile* şi revolverele. Treptat, atmosfera se mai destinse. Luară armele şi le ascunseră în lada unui antic triciclu pe care-l foloseau

pentru transport. Plecarăm împreună să bem ceva la cel mai apropiat bistrou, ca să mai discutăm problema grenadelor de mână. Din câte înţelegeam, aveau nevoie de aceste grenade mai mult decât orice. Şobolanul zicea că ştie de unde ar putea face rost, aşa că, peste o jumătate de oră, ne urcarăm cu toţii într-un camion vechi, marcat cu literele WL (Wehrmacht Luftwaffe), pe care tot el îl adusese.

Aveam pistoalele-mitralieră la îndemână şi eram pregătiţi să le folosim la prima provocare. Eram în război, propriul nostru război, care făcea parte dintr-unul şi mai mare, şi nu voiam să ne asumăm riscuri inutile. Un vehicul-amfibie, cu patru poliţişti, se ţinu după noi o vreme, dar, în cele din urmă, hotărâră că nu merita osteneala, şi maşina dispăru la o intersecţie.

Porta opri camionul într-o parcare, în faţa unui bloc vechi. Am coborât, aruncând o privire scurtă prin jur, am apăsat butonul care deschidea uşa de la intrare şi am urcat scările, din patru-n patru trepte, în linişte şi foarte rapid. Ajunşi în faţa apartamentului, Porta ciocăni tare în uşă.

— Cine e?

— Adolf şi Poliţia Secretă! Deschideţi, sau spargem uşa!

Urmă un moment de tăcere. Apoi, uşa se crăpă încet, cu precauţie. Imediat, Porta îşi vârî cizma în deschizătură. În faţa noastră, stătea un *Feldwebel* al Feldgendarmeriei.

— Ia te uită! zise el sarcastic. Poliţia Secretă, ai? Asta se cheamă o glumă, aşa trebuie s-o iau, nu?...

— Ia-o exact cum e, zise Porta. Şi poftim încă o glumă...

Propti ţeava pistolului-mitralieră în pieptul *Feldwebel-ului.*

— Haide, mâinile sus, n-avem timp să stăm toată noaptea.

Omul îşi ridică fără grabă mâinile.

— Asta o să te coste viaţa, *Obergefreiter.* Cred că-ţi dai seama.

— Nu-ţi mai face atâtea griji! Eu nu-mi fac.

Porta îl împinse din faţa uşii. Ceilalţi îl urmarăm, năvălind înăuntru, şi aproape umplurăm cămăruţa. Porta se întoarse şi-l lovi pe *Feldwebel* în burtă. Omul icni şi se prăvăli pe un

scaun. Camera era luminată de un singur bec slab. Podeaua n-avea covor, iar în mijlocul încăperii se afla o ladă mare cu muniţie, alături de un morman de arme. Deasupra mormanului, clocea un individ care purta haina de piele cenuşie şi pălăria Gestapo-ului. Într-un colţ al camerei, erau patru inşi, cu feţele întoarse la perete, păziţi de un alt poliţist. Cel de-al doilea *Feldwebel* bea bere, tolănit într-un scaun. Sări ca ars când năvălirăm înăuntru, dar noi aveam avantajul numeric şi al surprizei.

— Mâinile sus! comandă Porta.

Omul în haină de piele se execută imediat. *Feldgendarm-ul* care păzea prizonierii ezită şi trebui să fie „încurajat“ de pumnalul Legionarului, ce-i fulgeră pe lângă urechi şi se înfipse în perete.

— OK, zise Porta. Acum hai să ne jucăm de-a rolurile inversate... Voi patru – dintr-o lovitură, *Feldwebel-ul* zbură în celălalt colţ al camerei – schimbaţi locurile cu ceilalţi patru. Nasurile la perete şi un glonţ în cap la cea mai mică mişcare.

Se făcu schimbul. Cei patru civili se holbau, zăpăciţi, întrebându-se dacă fuseseră salvaţi sau doar scoşi de pe frigare ca să fie aruncaţi în foc.

— Mai sunt alte gângănii de-astea pe-aici? întrebă Porta, arătând cu capul spre fereastră.

— Mai mult ca sigur, zise Gregor. Mă duc să controlez.

Gunther se aşează pe cel mai apropiat scaun şi eliberă piedica de siguranţă a pistolului-mitralieră.

— Ce faceţi voi aici? întrebă Porta pe cei trei poliţişti, care stăteau cu nasurile lipite de perete.

Tăcere.

— Păi, veniseră să ne aresteze, zise înveselit unul dintre foştii prizonieri. (Era un francez mărunţel, negricios şi slab, cu ochi strălucitori.) Destinaţia: stâlpul de execuţie.

Micuţul se căută prin buzunare şi scoase la iveală laţul de oţel, cu cele două mânere de lemn, supranumit şi „Moartea tăcută“.

— Vreţi să vă scap de ei?

Un moment. (Francezul îl opri, ridicând o mână.) Trebuie să aflăm cine le-a spus locul acesta. Cineva i-a trimis la sigur, ne aşteptau aici când am ajuns.

— Bine. (Gunther traversă încăperea, îndreptându-se spre agentul Gestapo-ului şi-i înfipse ţeava armei în spate.) Aflăm noi repede... Cum te cheamă, şoricelule?

— Breuer, veni ţâfnos răspunsul. Max Breuer, *Kriminalobersecretär.*

— Atunci, pregăteşte-te să spui tot. Max Breuer. Ce le-ai făcut tu altora o să-ţi facă alţii ţie... Să vedem cât poţi să rezişti!

— O să ne distrăm, zise, vesel, Micuţul.

Se duse la bucătărie şi umplu o găleată la chiuvetă.

— Mai întâi îi facem figura cu apa, zise el.

Îl apucă pe *Kriminalobersecretär* ca pe o păpuşă de cârlţi, îl forţă să se aşeze în genunchi şi-i vârî capul în găleata cu apă. Îl ţinu zdravăn până când, treptat, omul încetă să se mai zbată.

Micuţul îi dădu drumul şi aşteptarăm să-şi revină. Începu să vomite pe el şi pe urmă rămase cu ochii injectaţi de sânge ţintă la noi. Francezul se aplecă iute către el şi întrebarea căzu ca o lovitură.

— Cum ai aflat unde suntem?

Niciun răspuns. Repetă întrebarea. Omul închise ochii şi nu scoase o vorbă.

— Cum ai aflat unde suntem?

Francezul îl lovi puternic în pântec, dar se vede că nu calculase bine distanţa, căci dăduse prea tare, şi omul leşină din nou.

— Nu prea ai tehnică, zise, nemulţumit, Legionarul. Încă una din asta şi-o să pice mort înainte să scoţi ceva de la el.

Cu veşnica lui ţigară în colţul gurii, Legionarul se aplecă asupra *Kriminalobersecretär-ului* şi-i turnă apă rece peste faţă. Ochii îi clipiră şi se deschiseră din nou.

— OK, zise Legionarul! Aşa mai merge. Acum, mă auzi?

Omul răspunse cu un gest slab.

— Cine ţi-a dat ancheta asta? întrebă Legionarul. Te

sfătuiesc să vorbeşti, pentru că, deşi nu-mi place să folosesc violenţa, mă tem că răbdarea mea e pe isprăvite, mai ales că ţi s-a pus deja aceeaşi întrebare de patru ori. Dacă nu-mi răspunzi imediat, va trebui să încep prin a-ţi administra puţin din propriul tău medicament.

Tăcerea se prelungea. Aşteptam cu toţii, întunecaţi, până când, în cele din urmă, Legionarul oftă.

— Ei bine, cred că va fi o experienţă interesantă pentru tine să te afli o dată pe post de primitor... Micuţule, ţine-i capul drept.

Încet, Legionarul îşi scoase ţigara din gură şi apropie vârful incandescent de nările omului. Se auzi un urlet şi mirosul neplăcut de carne arsă umplu încăperea. Legionarul zâmbi.

— O dată... Imediat mai frigem şi prin alte părţi.

— Are dinţi de aur? întrebă Porta.

— Şi ce dacă are? se repezi Micuţul. Am şi eu dreptul să-i iau la fel ca şi tine!

— Gura! Vă certaţi mai târziu.

Legionarul îi dădu pe amândoi la o parte. Cu o mişcare bruscă şi sigură, îi apucă mâna dreaptă şi-i răsuci un deget. Tresării la auzul trosniturii, omul urlă din nou şi se prăbuşi pe podea.

— Ei? zise blând Legionarul.

Niciun răspuns. Micuţul înaintă şi-i prinse o mână sub talpa cizmei. Începu să apese încet, până când gemetele victimei umplură încăperea. Legionarul îi făcu semn şi Micuţul îi dădu drumul.

— Ce zici, *Herr* Breuer?

În cele din urmă, omul nu mai rezistă. Cu o voce slabă, el murmură numele unei fete şi o adresă.

— Toate astea vă spun ceva? întrebă Legionarul, întorcându-se către francezi.

Trei dintre ei făcură semne aprobative din cap, privind acuzator către al patrulea.

— Bineînţeles! E fata cu care ieşea Jacques. Îi spuneam într-una că nu trebuie să aibă încredere în ea. Acum ştim

sigur, şi asta explică multe altele.

Unul dintre poliţişti pufni în râs. Micuţul zbieră la el şi începu să-l pocnească cu capul de perete. Bătrânul, care până atunci tăcuse, făcu doi paşi şi-l trase de umăr.

— Pentru Dumnezeu, lasă-l în pace! Să terminăm odată cu barbariile astea!

— Bun, şi ce-ai vrea? se împotrivi Porta. Să-i lăsăm să alerge la Cartierul General, nu?

— La dracu'! strigă, furios, Bătrânul. Ce suntem noi, ucigaşi ordinari?

— Nicio grijă, că doar n-avem de-a face cu nişte sfinţi! izbucni Porta. N-am chef să-mi risc pielea pentru nişte lepădături ca ei!

Bătrânul părăsi brusc încăperea. Auzirăm uşa din faţă pocnindu-se în urma lui, pe urmă paşii coborând scările. Aşteptarăm nehotărâţi, timp de câteva clipe, apoi, la un semn al Legionarului, îl urmarăm cu toţii. Prizonierii rămaseră cu Gunther şi cu cei trei francezi. Abia ajunserăm în stradă, că se auziră focuri înăbuşite de armă.

Ne întâlnirăm, cu toţii, ceva mai târziu într-un bar de pe Bulevardul Saint-Michel, ca să încheiem cel de-al doilea târg din seara aceea, iar Porta îşi îndesă un teanc de bancnote în buzunarul din interiorul vestonului, fără a se osteni să-şi ascundă satisfacţia.

— Ce s-a întâmplat până la urmă cu prizonierii noştri?

Gunther ridică din umeri.

— I-am îndesat într-un dulap. Am încuiat uşa şi-am ieşit. Sunt acolo în siguranţă până la sfârşitul războiului, dacă nu cumva vreunul, mai grăbit, n-o să crape între timp.

— În ce mă priveşte, zise Bătrânul, m-am săturat până peste cap de soiul ăsta de treburi. De-acum încolo, pe mine să nu mai contaţi.

— Nici pe mine, zise Heide.

Bătrânul o făcea, fireşte, din cinste, Heide, pentru că se temea să nu-şi rateze cariera. Porta ridică din umeri.

— Cum vreţi. Nu vă obligă nimeni. Şi, cu cât suntem mai puţini, cu atât ne rămâne mai mult. Eu, unul, aşa văd

lucrurile... Şi cine le vede la fel înseamnă că e de partea mea.

Ne despărţirăm de cei trei francezi. Gaşca se-ntoarse la cazarmă, în afară de mine, care aveam întâlnire cu Jacqueline în apartamentul ei de pe Bulevardul Kleber. Era acasă şi mă aştepta. Tristă şi cam speriată.

— Toată nebunia asta şi crimele, îmi spuse ea. E mai rău ca oricând. Nimeni nu mai are încredere în nimeni. Oriunde te duci, auzi numai poveşti cu oameni care sunt împuşcaţi pe stradă, ori înjunghiaţi, ori strangulaţi fără niciun motiv.

— Nu mai poate dura mult, zisei eu, ca s-o liniştesc. Războiul e pe sfârşite. Trupele noastre se retrag pe toate fronturile – chiar şi aici, la Paris, mulţi dintre şefi îşi fac bagajele.

I-am povestit aventura noastră nocturnă, cu afacerile la negru şi împuşcarea prizonierilor. Se înfioră şi scutură din cap cu deznădejde.

— Vezi, ce-ţi spuneam eu? Parcă a înnebunit toată lumea. Chiar şi tu. Să vinzi arme care vor fi folosite împotriva voastră! Arme care te pot ucide chiar pe tine, până la urmă! Ce sens au toate astea? Să ucizi oameni pentru bani, să-i împuşti, să omori aşa, tot timpul; e un asemenea măcel, încât vieţile oamenilor nu mai au nicio valoare.

Îmi umplu paharul cu whisky, dispăru puţin în dormitor şi se întoarse îmbrăcată într-un chimono japonez. Se aşeză lângă mine pe canapea.

— Ştii ce-am văzut ieri? Cum unii de-ai voştri au dat foc unui olog pe stradă.

Am ridicat din umeri. Ce puteam să-i răspund, sau ce puteam s-o întreb? Cine mai ştia, sau cui îi mai păsa de ce oamenii se omorau între ei?

— Prietenii tăi nu mă plac, continuă ea. Crezi că or să mă ucidă?

— Dumnezeule din ceruri! zisei eu, şocat. De ce naiba să facă asta?

Zâmbi cu tristeţe.

— Ce întrebare prostească! Oamenii nu mai au motive pentru care să ucidă. Pur şi simplu, ucid atunci când au chef. Şi, oricum, s-ar putea ca prietenii tăi să aibă un motiv: tu mă iubeşti şi eu te iubesc, iar oamenii îndrăgostiţi pot fi periculoşi.

Priveam gânditor la trupul ei suplu, care se ghicea pe sub mătasea brodată a chimonoului. Avea privirea voalată şi ochii întredeschişi şi ştiam că e uşor ameţită. Râse, îşi ridică picioarele pe canapea şi le întinse cât erau de lungi.

— Hai să ne îmbătăm. Hai să ne facem criţă... La urma-urmei, ce dracu' ne mai rămâne de făcut?

Se aplecă brusc şi-mi prinse braţele în jurul gâtului, lipindu-şi obrazul de al meu.

— Te iubesc, Sven. Ştii asta? Te iubesc... Adăugă, fără nicio legătură: m-au ameninţat pentru că am continuat să te primesc aici.

— Cine te-a ameninţat? zisei eu. Porta şi ai lui?

— Bineînţeles că nu!

— Atunci, cine?

— Oh – îmi apăsă un deget pe buze – nimeni. Nimic. N-a fost decât o glumă cam proastă. Las-o baltă, măcar în seara asta.

— Dar vreau să ştiu...

— Lasă, Sven! Sunt o proastă.

N-o credeam. Ar fi trebuit să mă lămuresc atunci şi acolo, dar ea mă îmbrăţişă, iar chimonoul i se desfăcu şi, pe moment, am uitat totul.

— Oh, Sven, aş fi vrut să fii francez, zise ea cu glas şoptit. Nu pot să-i sufăr pe nemţi. N-am ce face, pur şi simplu, nu pot să-i sufăr!

— Dar nu m-am născut neamţ, îi amintii eu.

— E totuna. Eşti în armata lor... Tu-i urăşti pe francezi?

— De ce i-aş urî?

— Dar lupţi împotriva noastră, ce Dumnezeu!

— Nu urăsc pe nimeni în mod special, zisei eu.

Când revenirăm la realitate, afară se crăpa de ziuă. Jacqueline întinse mâna după ţigări, dar pachetul era gol.

— N-am nici eu, zisei. Mă îmbrac şi ies să caut. Întotdeauna găseşti la negru, dacă ştii să cauţi.

— Bine, dar ai grijă. (Sări din pat şi plecă goală spre bucătărie.) Până vii, fac cafeaua. Să nu întârzii, da?

N-am întârziat mult. Ştiam precis unde să caut şi m-am întors cu ţigările în mai puţin de un sfert de oră. La intrare, am trecut pe lângă doi tineri, care s-au holbat la uniforma mea neagră şi au trecut pe lângă mine fără o vorbă. Îi urmării cu privirea cum dispăreau la colţul străzii, în timp ce mă întrebam ce-ar putea căuta pe-acolo la ora aceea atât de matinală, pe urmă incidentul îmi ieşi cu totul din minte. Urcai treptele, câte patru o dată, nerăbdător să mă întorc la Jacqueline, să stau lângă ea în pat, să bem cafea şi să fumăm. Uşa de la intrarea în apartament era întredeschisă. Mă gândeam că e deja în pat şi mă aşteaptă. Aveam permisie patruzeci şi opt de ore; puteam petrece liniştiţi împreună toată noaptea, iar în următoarele două-trei zile era aproape sigur că războiul va lua sfârşit.

O strigai în timp ce intram în salon.

— M-am întors! Am reuşit să iau cinci pachete de douăzeci de la un puşti, chiar la colţ!

Niciun răspuns.

— Hei, am venit! strigai din nou.

Tot niciun răspuns. Simţii în nări mirosul de ars. Neliniştit, mă îndreptai spre bucătărie. Cafeaua dăduse în foc, gazul mai ardea încă. Jacqueline zăcea întinsă pe podea. Am ştiut imediat că era moartă. Câteva clipe n-am fost în stare să mă mişc, stăteam acolo, cu ochii ţintă la ea, repetându-i numele prosteşte.

Când, în cele din urmă, găsii curajul s-o privesc, am văzut că avea gâtul tăiat. O spintecătură mare, roşie, din care sângele mai gâlgâia uşor. Faţa ei era deja rece şi înţepenită, obrajii traşi. Pe sâni, cu litere mari, un singur cuvânt: COLABORAŢIONISTĂ.

Peste o jumătate de oră, după ce înghiţisem o sticlă întreagă de whisky, îmi aprinsei cea de-a zecea ţigară şi închisei uşor uşa apartamentului în urma mea. Mi-am

aranjat centura, am controlat cele două revolvere şi am bătut încet la uşa portăresei. În cele din urmă, apăru, cu o faţă speriată; am apucat-o de gât şi am tras-o spre mine.

— Cine erau băieţii ăia doi care au intrat aici acum patruzeci şi cinci de minute?

— Nimeni, domnule soldat!

— Cum adică nimeni? Răspunde ca lumea, femeie! Ţi-am spus că au fost doi băieţi aici!

— Dar nu ştiu, nu i-am văzut, nu pot să-mi petrec tot timpul urmărindu-i pe toţi cei care intră şi care ies...

Era palidă şi tremura de groază. Îmi era până şi mie clar că mă minţea. O împinsesem într-un colţ şi ieşii afară, în Bulevardul Kleber. Pentru prima dată în viaţa mea ştiam cum e să simţi că vrei să ucizi într-una, pentru simpla plăcere de a ucide.

În aceeaşi noapte, începu *Eliberarea.*

Un puşti se întorcea acasă de la cinema. Era târziu şi alergă aproape tot drumul, de teamă ca taică-su să nu fie îngrijorat. Dar, în timp ce alerga, râdea, filmul fusese atât de nostim, încât îl mai dureau încă fălcile şi stomacul i se zguduia de hohote.

— Papa! (Copilul alergă în sus pe scări şi intră în camera în care tatăl citea.) Ştiu c-am întârziat, dar a fost atât de hazliu, încât am mai văzut o dată puţin din film şi, pe urmă, am alergat tot drumul până acasă!

Tatăl zâmbi, puse deoparte cartea şi începu fără grabă să pregătească cina, în timp ce copilul ciripea ca o vrăbiuţă, ţinându-se după el, prea entuziasmat ca să poată sta liniştit la masă.

— Două ouă şi puţin lapte, zise tatăl, reuşind să-şi strecoare cuvintele prin avalanşa de vorbe ale copilului. Asta-i o tentaţie specială pentru tine, şi ai şi două felii de pâine nemţească, şi o bucăţică de budincă. Ce crezi, îţi ajunge?

— Mai e vorbă! îl linişti copilul. Nu-mi e nici pe jumătate foame cât îmi e de obicei. Îl ştii pe Jean, care are tatăl în Rezistenţă? Îmi spunea că, dacă ţi-e foame, trebuie să bei

multă apă şi să mesteci hârtii, şi-ţi trece. Am încercat şi eu, azi după-amiază, şi a mers, văd că nu-mi mai ghiorăie stomacul.

Tatăl îl privi în tăcere, în timp ce mânca. Nici el nu mâncase de două zile. Era mai important să hrănească copilul şi poate, între timp, venea eliberarea, cine ştie? Prin Paris se vorbea că două divizii aliate erau în drum spre oraş.

Copilul continua să sporovăiască.

— Ieri a fost ucis un informator pe Boul'Mich. Ai auzit? Mi-a spus Raoul. Au venit doi tipi pe biciclete şi l-au împuşcat chiar în mijlocul străzii, cu lume în jur. Raoul zicea că erau nişte băieţi ca noi, cam de aceeaşi vârstă. Jean voia să ne ducem şi noi astă-seară şi să facem la fel, dar un profesor ne-a citit azi o poveste întreagă despre asemenea lucruri. Zicea că seara trebuie să venim direct acasă şi să nu ne băgăm în nimic. Toţi profesorii se tem teribil de „boches“[35], ştii?

Dădu la o parte cojile de ouă şi luă laptele. Pâinea se topise deja, înghiţită de un stomac tânăr şi flămând, care încă era pe jumătate gol.

— Ştii că sunt singurul băiat din clasă al cărui tată are „Crucea de Război“ cu trei barete? Ceilalţi sunt teribil de invidioşi... Papa, ştii că vin americanii? Toţi „boches“ ăştia în uniforme negre or să fie împuşcaţi în curând. Ieri a fost măturat un bistrou întreg. Era plin de „boches“. Raoul zicea că a văzut cum le curge sângele din maţe. Sânge de „boches“. Mamă, ce-aş mai fi vrut şi eu să văd! Mâine am să-ţi perii uniforma, papa. Trebui să ţi-o pui când sosesc americanii. Ştii că au mii de tancuri? Crezi că or să treacă cu ele prin tot Parisul? Crezi...

Tatăl se ridică.

— E ora de culcare... Da, da, ştiu că sosesc americanii, dar n-or să fie aici prea curând. O să mai treacă ceva timp, mai avem de aşteptat.

— Când or să sosească? Crezi că vor veni noaptea?

[35] Expresie peiorativă pentru nemţi (n.tr.).

— S-ar putea, zise tatăl. O să vedem mâine dimineaţă când ne sculăm.

Arşiţa nopţii de august era grea şi apăsătoare. Perpelindu-se în pat, copilul auzi cum tatăl său stinge veioza şi se duce în camera lui. Auzi uşa închizându-se. Pe urmă, imediat urmă explozia. Copilul fu smuls din pat şi se trezi lipit de perete. Praful şi bucăţile de cărămidă curgeau pe el. Simţi mirosul de fum şi văzu cum ţâşnesc flăcări.

Scoaseră întâi copilul. Era zgâriat şi speriat, dar nu era prea grav. Mai trecu un timp până-l găsiră pe tată. Dădură la o parte bucăţi de moloz, cărămizi, lemnărie şi geamuri sparte. Omul fu întins pe trotuar. Din faţa lui numai rămăsese nimic altceva decât o masă însângerată.

Copilul fu luat de-acolo, gemând, şi lăsat în grija unor călugăriţe de la o mănăstire aflată în apropiere. Îi dădură un calmant şi fu culcat, dar, înainte de a cădea într-un somn agitat, nişte oameni sosiră, şi-l întrebară dacă a auzit sau a văzut ceva înainte de explozie. Nu văzuse nimic. Un vecin spunea că trecuse pe-acolo o maşină, care încetinise în dreptul clădirii, şi un om aruncase ceva prin fereastra din faţă a apartamentului. Altcineva spunea că văzuse doi oameni care ieşiseră din umbră. Unii ziceau că erau în uniformă, alţii că erau civili.

Copilul rămase singur pe lume. Mult-aşteptaţii lui americani sosiră, dar prea târziu ca să-l salveze de la tragedia personală. Nu s-a descoperit niciodată cine-l ucisese pe tatăl băiatului, dacă fuseseră nemţi sau francezi, şi nici de ce fusese ucis. Să fi fost un trădător, descoperit şi lichidat de concetăţenii săi? Sau, la fel ca mulţi alţii, o victimă a teroriştilor?

Nimeni n-a aflat vreodată. Şi era doar un caz din atâtea sute.

Soldatul Bruno Witt avea mulţi prieteni în Paris – sau, cel puţin, aşa credea el. Unde se aflau ei în acea zi de august, el n-avea de unde să ştie, dar, în mod sigur, îşi neglijaseră datoria de prieteni.

Urmărit de o gloată isterică, coti pe strada Faubourg-du-Temple. În fruntea urmăritorilor, se afla o fată, Yvonne Dubois, care fusese o fidelă membră a Rezistenţei în ultimele douăzeci şi patru de ore. Înainte de asta, făcuse parte dintr-un grup select de femei, care aveau intrare liberă în camerele particulare ale SD-ului din hotelul „Majestic“. Astăzi, întorsese prudent spatele unor asemenea privilegii. Datoria ei se afla limpede în faţa ochilor şi îşi concentra întreaga energie pentru cauza Rezistenţei.

Datorită panicii, Bruno Witt se împiedică şi căzu. Mulţimea tăbărî pe el într-o clipă. Tunica sa gri-deschis fu repede sfâşiată, iar două gospodine se luaseră la ceartă pentru chipiu. Yvonne Dubois îi înfipse în gât o pereche de foarfeci şi îşi înmuie veselă mâinile în sângele cald care gâlgâia.

— Am ucis un agent al Gestapo-ului! ţipă ea şi-şi flutură mâinile însângerate către mulţimea aflată pe cealaltă parte a străzii. Am ucis un agent al Gestapo-ului!

Nou-veniţii n-o luară în seamă. Erau prea ocupaţi cu propriile acte patriotice. În mijlocul lor, se aflau două fete goale, fiecare cu câte o zvastică pictată pe piept. Când gloata s-a oprit, victimele au fost aşezate pe câte un scăunel în mijlocul străzii şi, printre fluierături şi bătăi din palme, au fost tunse chilug.

Acum, că venise ELIBERAREA, erau cu toţii scoşi afară, la lumină. Mame cu copii mici, care-şi rezolvaseră problemele în timpul războiului trăind cu soldaţi germani; negustoraşi şi funcţionari, care-şi denunţaseră compatrioţii loiali Gestapo-ului; bătrâne portărese, care aduseră moartea multor luptători din Rezistenţă pentru că-şi băgaseră nasurile unde nu trebuia. Cu toţii erau scoşi afară din ascunzători şi

expuşi pe scări, spre bucuria mulţimii isterizate.

Aşezat într-un căruţ, un bărbat gol era plimbat în sus şi în jos pe una dintre străzile principale, cu o placă atârnată de gât. Pe ea era scris un cuvânt ajuns familiar: COLABORAŢIONIST. O femeie de la un balcon deşertă deasupra lui conţinutul unui ţucal. Din păcate, nu nimeri unde trebuia. Vinovatul fu doar stropit, în vreme ce unul dintre noii eroi naţionali fu blagoslovit din plin pe cap şi pe umeri.

— Liberté, *urla mulţimea.*

Cu toţii erau nerăbdători să-şi dovedească patriotismul, să-şi întreacă vecinii în actele de curaj în faţa inamicului. Nu exista o singură persoană care să nu fi ucis măcar un soldat german. Mulţi declarau că au ucis nenumăraţi germani. Străzile ar fi trebuit să fie de-acuma pline, până la refuz, cu leşurile celor numiţi „boches“, urâţi de toată lumea, care îndrăzniseră să-şi încrucişeze spadele cu bunii şi drăguţii de ruşi.

Acordeoanele şi banjo-urile răsunau pe la toate colţurile de stradă. Lumea era din nou fericită. În Franţa revenise Democraţia.

— Eu sunt cel care a salvat Parisul, îi declară von Choltitz generalului american care-l interoga. Aveam ordin să distrug oraşul, dar, îndată ce mi-am dat seama că Führer-ul *şi-a pierdut minţile, a trebuit să hotărăsc singur!*

— Am salvat trei evrei de la camera de gazare, zise un ofiţer de la Gestapo. Eu însumi i-am salvat! Am dovezi, am martori!

— Am cunoscut un colonel care a luat parte la atentatul împotriva Führer-ului *în 20 iulie, s-a lăudat locotenentul Schmaltz, din jandarmeria de campanie. Ştiam ce pune la cale şi, cu toate astea, nu l-am denunţat autorităţilor. Puteam s-o fac, era de datoria mea! Dar mi-am riscat pielea şi-am tăcut.*

Peste noapte, toţi francezii deveniseră patrioţi şi toţi nemţii fuseseră obligaţi să îndeplinească ordine cu care nu erau de acord. Oricum, Parisul fusese eliberat!

REFUZ DE A ÎNDEPLINI ORDINUL

Era miezul nopţii. În camera generalului Mercedes, ofiţerii ţineau şedinţă de consiliu. Erau cu toţii în uniforme de luptă şi fiecare purta armă. Mercedes stătea aplecat deasupra unei hărţi.

Trebuia să părăsim Parisul în ziua aceea, trecând frontiera pe la Strasbourg, având în avangardă Batalionul 2.

— Cred că trebuie să ne aşteptăm la atacuri ale grupărilor din Rezistenţă, avertiză Mercedes. Acum au ieşit cu toţii la lumină şi sunt dornici de răzbunare. Avem ordin să ne regrupăm cât se poate de repede. Nimic, repet, nimic nu trebuie să ne stea în cale. Orice atac trebuie respins cu toate mijloacele posibile... Trebuie să reuşim! Sunt destul de clar, domnilor!

Ofiţerii aprobară din cap cu gravitate. Mercedes se ridică, potrivindu-şi plasturele negru care-i acoperea locul în care fusese ochiul drept. Sună telefonul, aghiotantul generalului ridică receptorul, ascultă un moment, apoi zise:

— E pentru dumneavoastră, domnule. Generalul Choltitz. Zice că e foarte urgent.

Mercedes se strâmbă.

— Alo? Aici general-maior Mercedes.

— Ah, Mercedes! Sunt Choltitz. Ce dracu’ faci acolo, omule? Se aude că-ţi strângi bagajele şi pleci. Sper că nu-i adevărat?

— Mă tem că este, domnule general. În aproximativ două ore vom părăsi Parisul şi ne vom afla în drum spre Strasbourg.

La capătul celălalt al firului, se produse o adevărată explozie. Mercedes îndepărtă receptorul de la ureche şi întregul grup de ofiţeri izbucni în râs.

— Îţi interzic să faci aşa ceva! Îţi sunt încă ofiţer superior şi cred că îmi pot exercita autoritatea. Îţi ordon să rămâi pe loc, până hotărăsc eu că te poţi retrage.

— Îmi pare rău, domnule, dar, din întâmplare, nu mă mai aflu sub comanda dumneavoastră. Am primit ordinul de retragere direct de la generalul Model. Am instrucţiuni să ne retragem în câteva ore, cu întregul echipament.

Respiraţia grea a generalului se auzea în toată încăperea.

— Echipament? Adică, ce înţelegi mai exact prin asta? Arme, muniţie, tancuri?

— Da, domnule. Toate armele, toată muniţia şi toate tancurile aflate sub comanda mea. (Mercedes zâmbi cu amărăciune.) Cred că vă amintiţi, domnule, că eu comand o divizie de tancuri, care, practic, nu există.

Von Choltitz fornăi la celălalt capăt al firului.

— Pot să te întreb care este obiectivul acestei manevre inutile?

— Am ordin să trec frontiera pe la Strasbourg, unde ne vom regrupa şi vom recepţiona patru sute de tancuri noi, ieşite acum din fabrică. Generalfeldmareşalul mi-a acordat două săptămâni pentru ca oamenii să se obişnuiască cu noile maşini.

Mercedes râse din nou, la care toţi ofiţerii clătinară din cap şi începură să şuşotească între ei.

— Puteţi spera că ne vom întoarce la Paris într-o lună.

— Generale Mercedes, repet, îţi interzic cu desăvârşire să părăseşti Franţa! Contramandez ordinele Feldmareşalului Model, ai înţeles? Nu le mai lua în seamă! Îmi asum întreaga responsabilitate pentru asta. Imediat voi telefona la Cartierul General al armatei pentru a-i informa în legătură cu hotărârea mea. Dar insist ca dumneata şi oamenii dumitale să rămâneţi pe loc, până la noi ordine!

— Îmi pare rău, repetă apăsat Mercedes. Dar nu primesc contramandarea ordinului decât de la generalul Model în persoană.

— Am impresia că uiţi, generale, că eu, şi nu Model, deţin comanda! Divizia dumitale mi-a fost trimisă special de însuşi *Reichsführer-ul* nostru. Dacă îndrăzneşti să acţionezi contrar ordinelor mele, ai să ajungi în faţa Curţii Marţiale, îţi jur pe Dumnezeul meu!

La celălalt capăt al firului, se făcu liniște, întreruptă doar de un oftat al ofensatului von Choltitz.

— Mai eşti acolo, Mercedes?

— Da, domnule.

— Cred că am fost destul de clar?

— Foarte clar.

— Dacă părăseşti Parisul înainte ca eu să-ţi dau permisiunea, am să te învinuiesc de sabotarea ordinelor *Führer-ului.* Aşa voi face, îţi dau cuvântul meu!

— Vă cred, zise blând Mercedes.

Pauză. Von Choltitz tuşi şi încercă să schimbe tactica.

— Problema e, înţelegi, că fără trupele dumitale n-am cum să rezist nicio zi împotriva ăstora din Rezistenţă. Soldaţii mei sunt ucişi la lumina zilei! Mi-au împuşcat chiar un ofiţer de ordonanţă! Mercedes, situaţia e disperată.

— Vă înţeleg, generale. Cu toate acestea, vă repet, trebuie să execut ordinele date de generalul Model.

— Ai să ajungi în faţa plutonului de execuţie pentru asta, Mercedes. Am să-ţi fac raport, nicio grijă. La generalul Heitz, nu la altcineva.

— Faceţi cum vi se pare mai potrivit, domnule. Iar acum, vă rog să mă scuzaţi, trebuie să încep pregătirile de plecare.

Mercedes aşează încet receptorul. Se întoarse către ofiţeri cu o mină gânditoare.

— Mai plecăm? întrebă unul dintre ei.

— Bineînţeles, zâmbi Mercedes. Cred că am spus tot ce trebuia. Acum e mai bine să plecaţi. Cu cât plecăm mai repede de-aici, cu atât mai bine. Şi ţineţi minte – nimeni, repet, nimeni nu trebuie să ne oprească.

Toată cazarma semăna cu un muşuroi de furnici în delir. Oamenii alergau de colo-colo, cărând haine, arme, hârtii. Era un zgomot continuu de vehicule care demarau. O companie de recunoaştere plecă în căutarea celor nouă tancuri. Micuţul şi Porta dispăruseră în toiul învălmăşelii şi făcură o vizită neaşteptată sergentului-major.

— Ce dracu’ vreţi? răcni el, când dădu cu ochii de ei.

— Domnule, zise Porta cât putea de milităreşte. *Obergefreiter* Porta şi *Obergefreiter* Kreutzfeld din Compania a 5-a, domnule…

— Pentru Dumnezeu, ştiu cine sunteţi! Pentru ce-aţi venit să mă bateţi la cap? Nu vedeţi că sunt băgat în treburi până peste cap?

— Am venit să ne oferim serviciile, domnule.

— Şi la ce dracu’ sunteţi voi buni? mârâi sergentul-major.

— Vrem să ajutăm la împachetarea proviziilor.

— Dumnezeule mare!

Înjurăturile sergentului se ridicară până în tavan, umplură toată încăperea. Rupse în bucăţele până şi trabucul pe care-l fuma.

— Să mă ferească Dumnezeu să vă las pe voi măcar să vă apropiaţi de locul acela, clovni nenorociţi ce sunteţi!

— Dacă aşa credeţi… începu Porta, foarte ofensat.

— Da, aşa cred! Numai un idiot ar putea crede astfel! Dacă puteam, vă lăsam în Paris, să se descurce francezii cu voi! Nu există alţii mai incompetenţi, mai leneşi, mai…

Porta şi Micuţul se retraseră cu demnitate din faţa sergentului-major. Mândria lor rănită îşi căută adăpost la un prieten al lui Porta, care era felcer, *Obergefreiter* Ludwig, instalat în splendida singurătate a infirmeriei. Se uitau tânjind, de la fereastră, cum alţii, mai norocoşi, cărau alimente într-un camion.

— Uită-te la ăia! zise Micuţul, cu o voce scăzută până la nivelul unui oftat amarnic.

Erau cutii de conserve cu carne, cu şuncă, cu ciocolată.

— Cafea! zise Ludwig, înghiţind în sec.

— Coniac! plescăi Micuţul.

— Ia te uite la idiotul ăla gras de colo – Ludwig arătă cu degetul spre un soldat transpirat, aproape strivit sub greutatea unei lăzi – ce credeţi c-o avea acolo?

— Nu ştiu, dar am un chef nebun să aflu!

Cu o mutră gânditoare, Porta contemplă situaţia, scărpinându-şi tacticos fundul.

— Orice-ar fi, fac pariu că-i ceva de mâncare! Şi, pentru

ceva de mâncare, merită să încerci…

— Ăia te prind una-două, o să-ţi rupi gâtul, zise cu gravitate Ludwig. Chiar săptămâna trecută au împuşcat doi de la artilerie numai fiindcă şterpeliseră o cutie de tutun.

— După cum o să lucrez eu, zise Porta, nici n-or să afle vreodată că le-a dispărut ceva. Ăsta-i necazul cu soldaţii din ziua de azi: nu se pricep să facă o treabă, şi atunci renunţă. Când am intrat eu în armată, un soldat nu era soldat dacă nu ciupea ceva de ici-de colo. Se învaţă foarte repede. Acum, unii sunt atât de nătăfleţi, că poţi să-i ţii o zi întreagă încuiaţi în magazia cu alimente şi nu şutesc nici măcar un pachet de ţigări.

— E totuşi o diferenţă, obiectă Ludwig, între un pachet de ţigări şi un lădoi plin cu Dumnezeu ştie ce…

— Vrei să vezi cum fac? întrebă Porta. Nu vrei să te învăţ vreo şmecherie, două?…

Scoase din buzunar o grenadă de mână. Se strecură uşor în curte, aşteptă câteva secunde şi se ascunse neobservat în spatele unei stive de lăzi. În fundul curţii, erau nişte canistre cu benzină, care aşteptau să fie încărcate într-un camion. Formau o ţintă excelentă pentru grenada lui Porta. Explodară toate într-o mare de flăcări şi oamenii care încărcau alimentele fugiră în toate direcţiile ca să se pună la adăpost. În secunda următoare, Porta era în bena camionului şi arunca lăzi către Micuţul şi Ludwig, care, învingându-şi teama, se repeziseră să dea o mână de ajutor. Reuşiră să ducă cinci lăzi în infirmerie, după care renunţară, căci dogoarea din curte devenise de nesuportat. Urcară şi se închiseră iute înăuntru, privind de la fereastră flăcările care se întindeau şi fumul negru, gros.

Între timp, toată cazarma era cuprinsă de învălmăşeală, de teroare şi de presupuneri. Grupuri de oameni se luptau între ele, în nebunia generală. O santinelă, intrată în panică, trase asupra unui soldat şi-l omorî pe loc. Cu toţii credeau că Rezistenţa ataca prin surprindere şi cu toată forţa. În final, afacerea se soldă cu patru morţi şi şaptesprezece răniţi, unii foarte grav.

În mijlocul acestor frământări, Porta şi Micuţul reuşiseră să care patru dintre lăzi la cantonamentul Companiei a 5-a.

— Dumnezeule mare! exclamă Bătrânul, aşezând lăzile câte două. Nu sunteţi decât nişte criminali ordinari, amândoi! E normal să mai ciupeşti de ici-colo nişte suplimente la raţie, dar să arunci grenade de mână şi să şterpeleşti toată grămada, asta e prea de tot! Mi-e scârbă de voi amândoi!

Bătrânul le întoarse spatele, dezgustat.

— Necazul cu tine, zise Porta împăciuitor, e că eşti prea al naibii de cinstit. Eu ştiu că statul ne-a furat nouă cei mai frumoşi ani ai tinereţii şi avem dreptul să-i furăm şi noi ceva în schimb. E altceva să furi de la prieteni. Oricine are dreptul să fure de la stat. Cel puţin, aşa văd eu lucrurile.

— Dar nu să arunci cu grenadele alea nenorocite, mormăi Bătrânul.

— Altfel, nu puteam face rost de haleală.

Micuţul se şi apucase să desfacă o conservă de peşte. Luă cu vârful baionetei o bucată şi o întinse Bătrânului.

— Uite, zise el, ia o sardină. Astea-s pentru eroi şi trebuie să recunosc că eşti un adevărat erou.

Traversarăm Parisul într-o coloană subţire, de la cazarmă până la Porte d’Orléans. Oraşul fremăta. Acum, că ne retrăgeam, toată lumea voia să pună mâna pe noi, iar partizanii acţionau în forţă. O împuşcătură de la o fereastră de mansardă răni grav un ofiţer din statul-major. Imediat, o mică echipă se desprinse şi năvăli în casă. Era goală. Găsiră doar doi băieţi care încercau să se ascundă la mansardă, cu o puşcă veche nemţească. Fură vârâţi în camionul nostru, tremurând de groază şi aşteptând hotărârea generalului Mercedes. Acestuia nu-i trebui mult să decidă că, în ciuda vârstei lor, vor fi împuşcaţi. Execuţia fu amânată până la ieşirea din Paris. Era un risc inutil să fie ucişi în mijlocul mulţimii înfierbântate. Şi, pe urmă, coloana nu putea fi oprită în centrul oraşului.

Peste o jumătate de oră, sub privirile îngrozite ale celor

doi băieţi, rănitul muri.

— Vedeţi? (Porta îi obligă să privească.) Poate că asta o să vă înveţe minte să nu vă mai jucaţi cu puşca. Ai?...

Le arse câte o pereche de palme şi-i obligă să stea lângă mort tot restul călătoriei.

După ce ne aflarăm la o bună distanţă de Paris şi se întunecă, aşezarăm tabăra pentru noapte. Execuţia fu amânată până în zori. Maiorul Hinka se înfurie la culme, când, ulterior, se descoperi că cei doi băieţi dispăruseră. Ca de obicei, Porta fu numaidecât declarat parte-vinovată, Heide zicea că se trezise în timpul nopţii şi-l văzuse pe Porta întorcându-se singur din pădure. Era aproape sigur că dusese copiii departe şi îi ajutase să fugă ca să-şi salveze pielea. Pe de altă parte, atât Gregor cât şi Gunther se juraseră că băieţii mai erau acolo la câteva ore după sosirea lui Porta. Toată afacerea fu lăsată baltă din lipsă de timp şi de probe, dar cred că niciunul dintre noi nu se îndoia că versiunea lui Heide era cea adevărată.

Barcelona făcuse rost de undeva de un aparat de emisie-recepţie. Reuşise să prindă o voce în engleză şi ne notarăm iute lungimea de undă. De fapt, dădusem peste postul de comandă al Diviziei a 3-a din armata americană. Stabilirăm îndată legătura cu ei.

— Salut, yankeilor! chiţăi, surescitat, Barcelona. Mă auziţi? Cum stau lucrurile pe la voi? Vă descurcaţi?...

— Salut, friţilor! Noi suntem bine, dar voi? răspunse o voce, într-o germană destul de corectă.

— Nu prea rău, zise Barcelona. Hei, ia zi, Yank, aveţi pe cineva p-acolo care ne-ar putea răspunde la o întrebare care arde?

— Despre ce-i vorba, Friţ?

— Ne chinuim de când a început împuţitul ăsta de război să aflăm cum se numea porcul lui Odin?

— Porcul lui Odin?

— Exact.

Urmă o pauză.

— Ai spus „porcul lui Odin“?

— Chiar aşa.

Urmă o nouă pauză.

— Drace, nu cumva vreţi să ne trageţi pe sfoară?

Se auzi o voce suspicioasă.

— Ba deloc! i-o întoarse Barcelona. Pur şi simplu, ne bântuie setea de cunoaştere.

— Atunci, stai puţin, să-i întreb pe ceilalţi.

Aşteptarăm şi, peste câteva minute, auzirăm din nou vocea yankeului.

— Hei, mai eşti pe fir, Friţ! Din întâmplare, aveţi noroc. Unul dintre ai noştri e norvegian.

— Adică, ai răspunsul?

— Te cred că-l am, dar cu o condiţie…

— Care, Yank?

— E simplu: eu îţi dau numele porcului, iar voi vă retrageţi imediat şi puneţi capăt acestui război.

— Din partea mea, e OK, fu de acord Barcelona. De fapt, chiar acum suntem în drum spre Adolf şi o să ne străduim să-i băgăm minţile în cap… Acum, ia zi care-i numele porcului?

— Era denumit „Golden Brush“ (Perla de Aur) şi era al Freyei, nu al lui Odin. Cel puţin, aşa mi-a spus expertul nostru.

Urmă un val de bucurie. Imediat luarăm legătura cu celelalte unităţi ca să le dăm vestea cea mare.

— Salut, Dietrich. Am aflat numele porcului lui Odin!

— Salut, Heinz! Ştii, porcul ăla…

— Salut, Wolf! Ştim cum se numea porcul lui Odin. Numai că nu era al lui, era al Freyei şi se numea „Golden Brusch“.

— Pe dracu’, zise Wolf. Mi-am amintit şi eu, şi nu e niciun „Golden Brush“. De fapt, se numea „Saerimner“. Şi chiar era al lui Odin.

Urmă o dispută aprinsă. Divizia a 3-a americană se agăţă cu încăpăţânare de „Golden Brush“. Nu le păsa de „Saerimner“ şi ziceau că sună a nume nazist. Pe de altă parte, Wolf îi acuza că e o invenţie de-a lor şi încercă să ne convingă să-i credem.

Problema n-a fost niciodată elucidată.

Coloana înainta. Traversarăm Rinul pe o vremea rea, cu un cer întunecat, din care începu să plouă cu găleata. Pe tot drumul, clădiri în ruină, mormane de dărâmături, urme de incendii; tot oraşul era la pământ, locuitorii trăiau în vizuini, ca şobolanii. De-a lungul drumului, se ţinea după noi o droaie de copii flămânzi, care-şi ridicau braţele subţiri, ca nişte beţe, cerşind o bucată de pâine. Totul în jur purta amprenta războiului.

La 25 august, de la o secţie de radio inamică, am aflat următoarele ştiri:

„Divizia a 2-a Blindate, sub comanda generalului Leclerc, a intrat în această dimineaţă în Paris. Clopotele bat în tot oraşul şi populaţia este înnebunită de emoţie. Orice german destul de nerod ca să se arate pe străzi o face pe propria răspundere şi cu riscul vieţii. Paza de la Fresnes a fost măcelărită de prizonieri. Femeile suspectate că au avut legături cu ocupanţii sunt rase în cap. Li se smulg veşmintele şi li se pictează zvastici pe corp. Americanii l-au arestat pe generalul von Choltitz. Întregul oraş urmează să fie iluminat în timpul nopţii. *Vive la France!*“

Închiserăm radioul şi rămaserăm aşa, uitându-ne o vreme unii la alţii.

— Ştii ce cred eu? zise Porta, în cele din urmă. Bătrânul Choltitz n-a avut destulă dinamită să măture tot locul şi acum pun pariu că se chinuieşte să-i lămurească cum l-a salvat el de la distrugere.

— N-o să-l creadă, obiectă Micuţul, totul stă scris aici, în ordine şi în alte chestii de-astea.

Porta ridică din umeri.

— Ăia de sus reuşesc întotdeauna să iasă din toate încurcăturile.

— De data asta, nu, zise Barcelona.

— Pui pariu? făcu Porta.

CUPRINS

PLUTONUL 91 NU CRUŢĂ PE NIMENI.....4

ULTIMA ORĂ.....26

PE MUNTELE GOLGOTA.....41

ÎNCARTIRUIREA.....60

ÎN STILUL LUI HEMINGWAY.....91

O MITRALIERĂ PIERDUTĂ.....110

DESCOPERIREA UNUI DEPOZIT AMERICAN.....136

GENERALUL VON CHOLTITZ ÎL VIZITEAZĂ PE HIMMLER.....
.....160

AR PUTEA FI SALVAT PARISUL?.....175

CAMERA DE GARDĂ DE LA HOTEL „MEURICE“.....182

EVADAREA DIN ÎNCHISOAREA DE LA FRESNES.....198

ÎN MONTMARTRE CU „HAINĂ ROŞIE“.....212

PLIMBARE NOCTURNĂ PRIN PARIS.....224

GESTAPO-UL CAPITULEAZĂ.....241

O NOAPTE LA PARIS.....259

REFUZ DE A ÎNDEPLINI ORDINUL.....275

SVEN HASSEL

Sven Hassel, pe numele său adevărat Sven Pederse, s-a născut pe 19 aprilie 1917, la Fredensborg, în Danemarca, într-o familie de oameni simpli, muncitori. În 1937, Hassel s-a înrolat ca voluntar în armata germană. După un an, el a încercat să scape. „Am fost pur și simplu epuizat. Nu m-am întors la unitatea mea, după o scurtă plecare. Au numit-o dezertare. Am fost transferat la Sonderabteilung, o unitate penală condusă de criminali și disidenți".

În 1949, Sven Hassel a fost eliberat și doi ani mai târziu s-a căsătorit cu Dorthe Jensen. La început a lucrat într-o fabrică de mașini, dar soția sa l-a încurajat să scrie despre experiențele sale din război. Prima lui carte „Legiunea blestemaților" a fost publicată în 1953. În total, a publicat 14 romane, care au fost traduse în optsprezece limbi.

Sven Hassel a lăsat în urma sa o carieră de excepție și o adevărată experiență de viață. Autorul și-a dorit ca scrierile sale să arate ororile războiului, în speranța că generațiile tinere își vor dedica existența salvării oamenilor, și nu distrugerii lor.